కాలసర్పము

[అపరాధపరిశోధకనవల]

ఇది

ఆశాపిశాచము, బంగారుబరిణె, మోహాంధకారము,

సుడిగాలి, యను పరిశోధకనవలలు రచించిన

యినాపురపు సోమేశ్వరరాయకవిచే

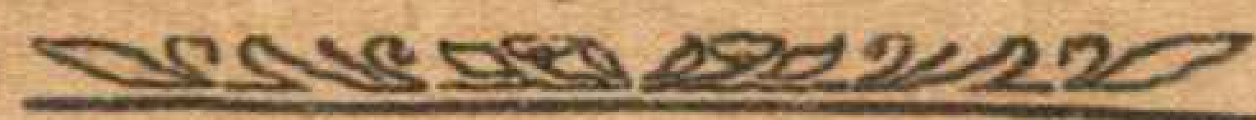
రచింపబడినది.

పబ్లిషరు:

సన్ లైటు బుక్కు డిపో,

రాజమండ్రి.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు

కాకినాడ.

కాకినాడ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1928

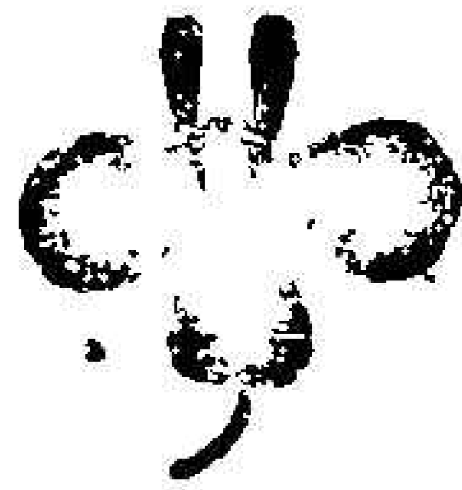
 [వెల రు 1-8-0

విషయసూచిక.

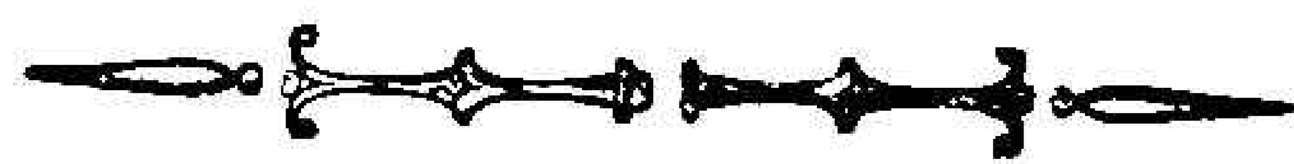
ప్రథమఖండము.

ద్వితీయఖండము.

D

కాలసర్పము.

ఉపక్రమణిక.

స్వేచ్ఛ.

"నీ కేల నీభయము? నీ కేల నీసందేహము !! నీ కేల నీయాలోచనము !!!......

ఇప్పుడు మాత్ర మేమిలోపమువచ్చిన దని యడుగు చున్నావా ?

నీకేమి వెఱ్ఱియా ? పిచ్చియా ? నీకేమి లోపము వచ్చినదో నీవు గ్రహింపలేకుంటివా? నీకిప్పుడు స్వేచ్ఛావరోధము గలుగలేదా? ఇంతకంటె లోప మింకేమి గావలయును?

క కీటకము నించుక బట్టుకొమ్ము. అది యేమి చేయు ము. గిజగిజ కొట్టుకొని యెట్లైన బయటబడుటకై దా ? అది మొదల కట్లు బ్రయత్నించునో ? స్వేచ్ఛానిరోధము సంభవించునేమో యను గదా ?

ములో బడి పాలు, పండ్లు, మిఠాయి దినుచున్న సమయము జిక్కినచో బాఱిబోవుటకే సంక

ల్పించుకొని యుండు టెందుచేత ? ఎన్ని మిఠాయిలు తినినను, ఎన్ని పాలుగ్రోలినను నది సంతసించుచున్నదా ? చచ్చిపో యిన స్వాతంత్ర్యజీవనమును బునర్జీవితముగాఁ జేసికొనుటకై యత్నించుచున్నదా ?

బోనులోబడ్డ సింహమెందులకై యేడ్చుచున్నది ? పా రతంత్ర్యమున బడియుండవలసి వచ్చినది గదా యనియేనా?

మాధుకరవృత్తిచే నైనను జీవించుట దుర్ఘటమగు బిక్షుకుఁడు నిగళబద్ధుం డైనచో నెంతిగా బొగులునో చూడుము. దొరతనమువా రింతకలియో, గంజియో బోసినఁ జాలు నని యాతఁడు సంతసించునా ? ఆగంజినీళ్ళు దొరుకకున్నను సరియే స్వేచ్ఛ లభించిన జాలునని యాతఁడా స్వేచ్ఛకై బొగులును.

పావులాడబ్బుల జీతగాఁడు మొదలు పదిలక్షల రూప్య ముల జీతగాఁడువఱకును గూడ స్వేచ్ఛను జంపుకొనవలసి వచ్చెగదా యని సమయమువచ్చినప్పుడు విచారింపక మానఁడు. స్వాతంత్ర్యము—అబ్బ దానిలో నున్న గ వర్ణింపఁదరమా ?

పరమేశ్వరుని సృష్టిలో—యీయనంత డములలో—అనంతకోటి జీవరాసు లున్నవి స్వాతంత్ర్యాభిలాష లేని ప్రాణిమేదైన నున్న కాలోచింపుము.

ప్రతిప్రాణికిని యాహార మెంత ముఖ్యమో—స్వేచ్ఛ యంతగత్యము.

ఒక్కొక్కప్పు డాహారము లేకున్న మానె—స్వేచ్ఛ యున్న జాలునని యనుకొనని ప్రాణి లేదని నిస్సంశయముగాఁ జెప్పవచ్చును.

ఇట్టి స్వేచ్ఛాభిలాష—ఇట్టి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ—ఇట్టి సుఖజీవనోద్దేశము—నీకుదయింపకుండు టెంతయు శోచనీయము గాదా?

నీతండ్రి మాకు స్వేచ్ఛావిరోధము గల్పించి బంధించు టచేతనే—మేము ప్రస్తుతము నీవు నీతండ్రి యనుకొని మురి ...చున్నవానికి సహాయం బొనరించి నీతండ్రిని మట్టుబెట్టి మేము బయటఁబడితిమి. కొంచె మించుమించుఁగా నాఁటినుండియు మేమీచోరవృత్తిచేతనే జీవించుచుంటిమి. మమ్మెవ్వఁడైన బట్టఁగలిగెనా?

...కుటుంబవినాశనమునకు మేముగూడ కారకులము ...చ్చినది గదా యని చింతించి—నీస్వేచ్ఛాజీవన ...యము గలుగజేసితిమి గదా యని దలంచి— ...కార మొనర్చి—మాపాపపంకిలమును దుడి... ...సంకల్పించుకొనియే నీయునికి దెలిసికొని— —ఎట్టకేలకు మాయుద్దేశమును నీకెఱింగిం...

మే మెఱింగించిన దంతయు బాగున్నదంటివి. మాయభిప్రాయమున కెంతయో సంతసించితివి. మాశ్రమకు దగిన ఫలముగూడ నొసంగెదనంటివి. మాయిష్టానుసారముగా నడచెదనని వాగ్దానముగూడ నొసంగితివి. ఇన్నియు నైననెనుక నీవొనరింపవలసిన కార్యక్రమమంతయు విని సంశయింతు వేమిపాపము ! భయపడుదు వేమికర్మము ! ఆలోచింతు వేమిగతి ?

మాయిష్టానుసారముగా నీవొనరింపకున్న నీకింక నిష్కృతిలేదు. మాయుపదేశానుసారముగా నీవునడచి- నీడకుని యాత్మకు శాంతిగూర్పుము. మాపవిత్రోద్దేశమును గ్రహించి పనిచేసి తగినస్వేచ్ఛ బడయుము. అదియొక్కటి సిన నీకన్నిసౌఖ్యములును గలిగినవను మాటయే.

నీనిజచరిత్రము నీకు దెలియనంత కాలము నిన్ను బెంచినవారే నీతలిదండ్రులని భావించితివి. సర్వమెఱింగినపిమ్మటట్లు భావింపగలవా? నీయంతరాత్మ యందులకు
చునా? లెమ్ము. నీకుగానివారిపీచ మణచుము.
ర్వ్యన్నతులు నిల్పుము. ఇదిగో! ఈసీసాబుడ్డి
మ్ము. కథాకథనములోనికి దిగుము. పదిమం
పారతంత్ర్యపిశాచ మంతర్ధానము గాదని
పనివచ్చినప్పుడు పదియైనను నొకటియే- పా
కటియే- పాతికలక్షలైనను నొకటియే. దాని

ఒక్కని జంపుటకును నే నీకీసంశయము. అదియైనతరువాత నా? లక్షమందిని జంపుటకైనను వెనుదీయను. ఏమందువు ? ఇంకను సంశయింతువా? సంశయములకెల్ల జలాంజలియొసంగి- ధైర్యమే సాహాయ్యంబని యత్నింతువా? ఏదియో యొకనిశ్చయవార్త నెఱింగింపుము. నీకీయత్నమున సర్వదిగ్విజయము తీరునని నమ్మెదను.”

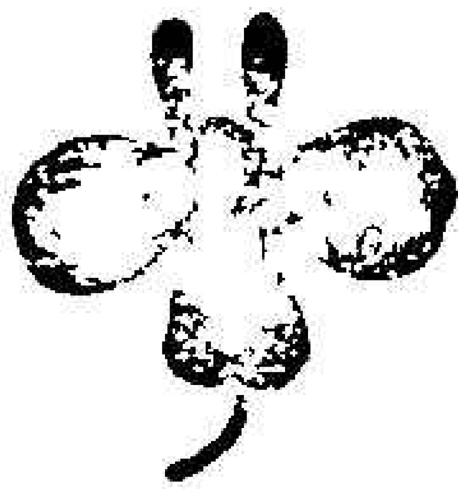
అని వారూరకొనిరి. ఆవాక్యము లింతవఱకోరిమితో నాలకించుచున్నవ్యక్తి యావిషయములన్నియు మనమున బాగుగా నన్వయించుకొని- న్యాయాన్యాయములు విమర్శించి- లాభాలాభములు గుణించి- యొక్కచిఱునవ్వునవ్వి—

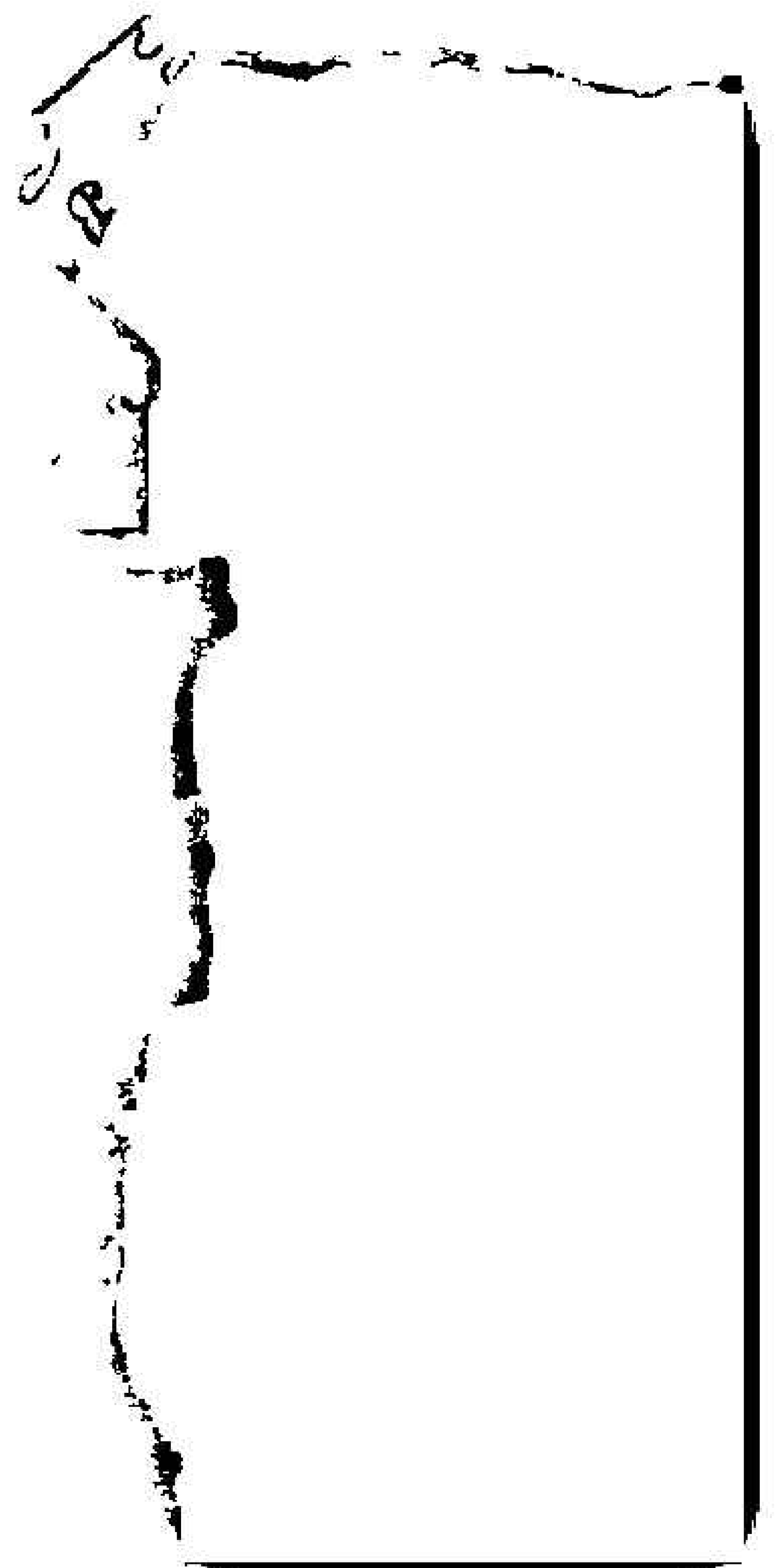
“హితులారా! ఇంక నాకేసందియమును లేదు. నేటినుండియు మనకార్యసానుకూల్యమునకై యత్నించెదను. తదేకదీక్షతో నాలోచించుచున్నచో దగినసమయము లభ్యము [illegible]ను. ఆయవకాశము లభించినవెంటనే నలునష్టకష్ట[illegible]చిన కలిపురుషునట్లు యాకుటుంబమెల్ల సర్వ[illegible]రించి, విషోరగముకంటె నెక్కుడు పగవహించి [illegible]గదీర్చుకొని నాజనకుని యాత్మను శాంతిగా[illegible]కుని కీర్త్యున్నతులు వన్నెకెక్కునటులజరించి మీ[illegible]చకున్న- నాతలిదండ్రులు నాకుంచిన నామమున[illegible]కుడను. నాయెడల విశ్వాసముతో జరింపకుడు. [illegible]క్క పదునైనుదినములలో నే నీకార్యమునకు

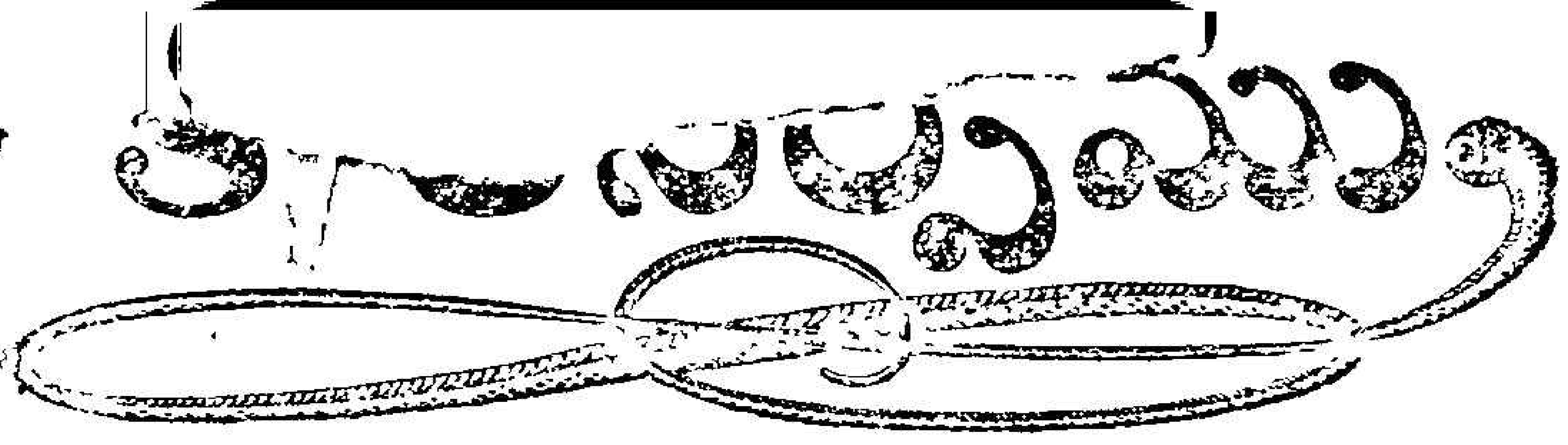
గడంగకున్న మీరు నాయాస్తి సర్వస్వము దోఁచికొనుదుము. సరియా?"

"సెబాస్. నీదీక్ష బాగున్నది. మేమిరుపురమును నీకంగరక్షకులముగా నాయుపాంతములయందే సంచరించుచుందుము. మా కెప్పటిసమాచార మప్పు డెఱింగించుచుందుము. నీవు వచ్చి తడవైనది పోదమురమ్ము."

అని వారెల్లరును మఱిమాటలాడకుండ వెడలిపోయిరి.

ప్రథమఖండము.

మొదటిప్రకరణము.

ఆయువతి యెవ్వరు?

ఆనాఁడు శనివారము. నాఁడు పిఠాపురమున గొప్ప
పసుపులసంత జరుగును. నాఁటిసంత కెక్కడెక్కడలేని జన
మును పిఠాపురము వత్తురు. నాఁడుగూడ చాలమందివచ్చిరి.
ఆ ... కలకత్తాపురంబుననుండి వచ్చిన హరకుమారబాబు
... పైసుగంటలు మొదలు రైలుస్టేషను సమీ
బయలులో జరుగునని ప్రకటించిరి. "స్వాతం
నియుష్కృష్టత" అనువిషయమునుగూర్చి
సమిత్తురని విని చాలమంది యాసభకువచ్చి
కుగా జరుగుచున్నది. సుమారు రెండు

నరడెను. ...

...రును గదలుటలేను.

సంతపనులన్నియు ముగిసినవెనుక యెల్లరును భోజనాదికములు నిర్వర్తించుకొని దాక్షారామసంతకు బోవుటకై బయలుదేరిరి. ఆదినములలో పెద్దబజారువీధి మరమ్మతు గోరుటచే గోటదగ్గఱనుండి రైలుకుబోవురోడ్డుననే బళ్ళను మరలించిరి.

సరిగా నీసమయమునకే విశాఖపట్టణమునుండి వచ్చెడి రైలువచ్చి- దిగవలసిన జనమును దింపి- ఎక్కించుకొనవలసిన జనము నెక్కించుకొని వెడలిపోయెను.

సరిగా నాసమయమునకే హరకుమారబాబుగారి యుపన్యాసముగూడ ముగియుటచే నీరెండుమూడువేల మందియు రాజబాటపైకి పోయిరి.

ఇట్టిసమయమున నారాజబాట యెట్లుండునో చెప్పవలయునా ?

ఒంటెద్దుబండ్లవారి తప్పుకో- తప్పుకో- య... కేకలును- జట్కాబండ్లవారు గిరగిర దొర్లుచున్న...
క్క- యాత్రికులకు కొరడాకఱ్ఱ మొదలు తగి...
టకటక" మనుధ్వనియు- ద్విచక్రశకటము...
యొక్క గణగణలు- కఱ్ఱపుబండ్లవారి ...

 7/5/56.

లు పిక్కటిల్లజేయు కేకలును- మోటారుకారుల బరు) బు
రు)లును- వీనినన్నిటినిగూడ నణచివేయఁగలిగినట్టి పరిజల
యొక్క రొదయును గలిగి చాలగడబిడఁగానుండెను. "చెట్టా
పట్టాలు" వైచికొని నడచువారుఁగూడ నీజనముల త్రొక్కు
లాటలో- ఈబండ్లగడబిడలో- మోటారుకారుల యడావుడి
లో- ద్విచక్రశకటముల పనిలేని తొందరలలో- నడచుచు-
నడచుచు- పనిలేనిదే బాటమధ్యకువచ్చి యచ్చట గడబిడ
లకు కంగారుబడు పశువులగందరగోళములో- విడిపోయి- మ
రల గృహమునకరిగిగాని వారు గలసికొనకుండునంతటి దూర
మయిపోవుచుండిరి-

శ్రీ వేప..ప గ్రంథాలయము

ఇట్టిసమయంబున:— త్రేలపో)లు. (కృష్ణా జిల్లా)

"పట్టుకో—ఆమోటారుపట్టుకో- అయ్యయ్యో!.....
పాపమెవ్వరో మోటారుకిక్రింద బడిపోయినారు- ...
ముందునకు రాకండి. రాకండి."

అను కేకలు బయ...

లుము...లలను నిలచి జన

మోటారుకారులోనుండి దిగినయువకు లిరువురును మెల్లగా నాపడిపోయినవాని దరికరిగి వానినిఁజూచి పోల్చుకొని:—

"బలవంతరావుబావా! మనప్రారబ్ధముగోలఁదియు నీ పడిపోయినవాడు నీతండ్రిగారేనోయి. అయ్యయ్యో! ఎంతప్రమాదమువచ్చినది?" అనియనెను.

"ఆఁ......ఆఁ......నా తండ్రిగారా? హా! బాబయ్యో!" అని మీఁదఁబడియెను. రాజారావాతనిని పైకిలేవదీసి నిలువంబెట్టి:—

"నీకేమి చాదస్తము బావా? ఇంతమాత్రమునకే నీ తండ్రిగారి కపాయము గల్గుననుకొంటివా? ప్రమాదవశంబున నించుక దెబ్బలు దగిలియుండునుగాని ప్రాణాపాయకరములగు దెబ్బలుతగులలేదు. ఏమైనను మామగారిని వెంటనే [illegible]సిపోవుట మంచిదిగాని వలపోయుట [illegible]హేతుశకటముపై మనడాక్టరు [illegible]ని దీసికొని వెడలుదము."

[illegible]

ను గలసి యాదెబ్బలు తగిలినవాని నింటిలోనికి దోడ్కొని పోయి యొకచో బరుండబెట్టిరి.

రఘునాథరావునకు మోటారుదెబ్బలు తగిలినవని యూరెల్లరకును నిమిషములో దెలిసినది. ఇటువంటివార్తలు వాయువుకంటెను వేగముగా వ్యాపించునుగదా?

ఈ రఘునాథరావునకు దెబ్బలుతలినవనియు- నింటిలోనికి తీసికొనివచ్చి బరుండబెట్టిరనియు దెలిసికొని స్త్రీజనమెల్ల గొల్లుమనిరి.

వెంటనే రాజారావా స్త్రీజనమునూరార్చి- ప్రాణభయములేదని ధైర్యముగొల్పి- ఒకటిరెండు కపురుదెబ్బ మీగాళ్ళపైనను, పిక్కలుమీదను మాత్రిమే దగిలిన జెప్పి చూపించి- కొంచెమెత్తుపట్టియుండలగుండచే నా స్థలములయందు గాయమని తనచెల్లెలును- కామేశ్వరరా నర్ధాంగియును నగు శ్యాముల కాజ్ఞాపించి కా తల్లియు, రఘునాథరావుభార్యయు

"అత్తగారూ! వ

నది. దానికితోడు మలమూత్రబంధనమైనది. కుమారులిరువు రింటియొద్ద లేకుండుటచేతను- తమతండ్రిగారికి బాధహెచ్చుటచేతను- సంజీవరావుగారిని దీసికొనివత్తునని బయలుదేరి యిట్టిప్రమాదమునకు లోనయిరి." అని కాంతమ్మయనెను.

అచ్చటనే తనమామగారినోప్పులువాయ నెత్తిమట్టిపాడిచే గాచుచున్న శ్యామల తన యత్తగారివైపు దిరిగి-

"అత్తా! మామగారించుక పాలు దాహమడుగుచున్నారు" అని చెప్పెను.

వెంటనే యచ్చట కాగి చల్లారుచున్న పాలలోనివి కొ దీసి మరికొంచెము చల్లారబెట్టి కాంతమ్మ స్వయముగా కు దాహమిచ్చెను.

పాపము వృద్ధుండై రోగార్తుండై మంచముబట్టియున్న ధవరావు తన కుమారుండగు రఘునాథరావు మోటారు చే దెబ్బలుతగిలినవని రాజారావు కాంతమ్మల ని గద్గదస్వరముతో:—

యికి దెబ్బలుతగిలినవా?

ఉంది యిప్పస

యీ ప్రమాదము దెచ్చికొనెనా? అంతగట్టిదెబ్బలు తగుల లేదుగదా?"

అని దగ్గుచు- నొగర్చుచు- చేతికఱ్ఱ నాధారముగాఁ జేసికొని మెల్లమెల్లగా వచ్చుచుండెను. వెంటనే రాజారావు వెడలి తాతగారినిబట్టుకొని మెల్లగా నడిపించుచు:—

"తాతగారూ! మామగారి కంత ప్రమాదకరమగు దెబ్బలుతగలలేదు. కాని కొంచెము పెద్దలగుటచే నాదెబ్బలకే శోషిల్లిరి. అందులకే యెఱ్ఱమట్టియుండలగుండతోఁ గొలఁది గా కాపటము బెట్టించినాను. అయిదునిమిషములయి మామ గారించుక పాలు దాహము బుచ్చుకొనిరి. ఇక్కడికి వచ్చిన ప్పటికంటె యిప్పుడు సుఖముగానున్నారు. డాక్టరుగారువచ్చి తగినపట్టువేసినచో నుదయమున కెప్పటివలె లేచి తిరుగుదు రు" అని యనెను.

మాధవరావు మెల్లగా కుమారునిమంచముపైఁ గూర్చుండెను. శ్యామల కాచుటమాని నిప్పులును, గుండయు బెరటిలోనికి బట్టుకొనిపోయెను.

వృద్ధుఁడగు మాధవరావామంచముపైఁగూర్చుండి కుమారునిదెబ్బలు చేతితోదడుముచు:—"నాయనా! నాయనా! నీశరీరమున నెట్లున్నది?" అని యడిగెను.

కాని రఘునాధరావేమియు మాటాడలేదు.

"ఎట్లయినను వయసుముళ్ళిన వెనుక దగిలిన దెబ్బలగు టచే నించుక సేదదేరినగాని మామగారు మాటాడజాలరండి" అని కుమారమాధవరావు నెత్తుకొని సుభద్రయనెను.

సుభద్ర రఘునాధరావుగారి రెండవకోడలు. ఆమెకొక కుమారుఁడుదయించెను. ఆతనికి ముత్తాతగారగు మాధవరావుపేరే బెట్టిరి. ఆపిల్లవాని కిప్పుడు మూఁడవనెల.

"చింతపండుముగ్గు దీసివేసినచో దెబ్బలించుకతగ్గి బాధ పెట్టకుండనుండునేమో?" అని రఘునాధరావుగారి కుమార్తెయగు పార్వతియనెను. ఈమె వివాహాయుక్తవయస్కయై యుండెను.

"చిన్నచిన్న బెణుకులకును, చిన్నచిన్నదెబ్బలకును నది పనిచేయును గాని యిట్టి కవుకుదెబ్బల కది పనిచేయదు. డాక్టరుగారు యింట లేరు. గొల్లప్రోలు వెడలిరట. రాగానే యిక్కడకు పంపించవలసినదని యింటియొద్ద నొక్కి నొక్కి చెప్పి వచ్చితిని. వారు తప్పక వచ్చి పరీక్షించి తగినపట్టు వేయుదురు." అని రాజారావనియెను.

"కామేశ్వరరావేడీ?" అని మాధవరావనియెను.

"ఏమో? ఐదుగంటలకు వెడలెను. ఇంకను రాలేదు" అని కాంతమ్మయనెను.

ఇంతలో నొకమోటారువచ్చి వీధిలో నాగెను. దాని

నుండి డాక్టరు సంజీవరావును కామేశ్వరరావును ఒగి లోనికి వచ్చిరి.

నిముషములో నడచినవృత్తాంత మెఱుంగఁజెప్పి రఘునాధరావును బరీక్షింపుడని రాజారావుచెప్పుచు రఘునాధరావుగారి మంచముదగ్గఱగా నొక కుర్చీవైచెను.

డాక్టరు సంజీవరావా కుర్చీపైఁగూర్చుండి పెక్కుగతులాతని దెబ్బలన్నియు బరీక్షించుచుండెను. తన పరీక్షలన్నియు ముగిసినవెనుక:—

"మరేమియుభయములేదు. నేనింటికివెడలి తగిన మందు లోనికిని- పైకినిబంపిచెదను. అంతగాగోరినచో మఱలపాలేయొసంగుఁడు. లోనికిచ్చుమందు మూఁడుగంటలకొకమారొసంగుఁడు. ఒడలుదెలియని నిదురబట్టినచో లేపకుఁడు. లేచినప్పుడు మందు నిచ్చుటమానకుఁడు. పైమందు గాయములకు పట్టించుఁడు. కామేశ్వరరావూ! నీవు నావెంట రమ్ము- మందులొసంగెదను." అని డాక్టరుగారు లేచి:—

డాక్ట—ఏమండి తాతగారూ! తమరెట్లున్నారు?

నాధ— నేనేమైననేమి బాబూ! మావానివిషయమై యించుక శ్రద్ధవహింతురు?

డాక్ట—ఇంతమాత్రమునకే భయమా? వారు రేపుదయమున లేచి యధాప్రకారముగా దిరుగగలరు?

కాంత—మామగారి కీపూట దగ్గు యెక్కువైనది. మలమూత్రములు బంధించినవనుకొంటిమిగాని తరువాత నా యనుమానము భగవత్కృపవలన దీరినది. ఒగర్పుకూడ లేచినది. ఏమియు లోచుటలేదు. ఏదో మీరించుక శ్రద్ధవహించినగాని.........

నా......న్నా......ప్రా...ణ...ము...పో...పో...పిల్లలు...జా...గ్ర...త్త......

అని యస్పష్టముగా రఘునాధరావనిమెను.

అందఱును కంగారుబడిరి. వెంటనే డాక్టరు నాడి పరీక్షించి:—

"అయ్యయ్యో!...ప్రమాదము వచ్చుచున్నది? ఏమి జరిగినదో నాకు సరిగాఁ జెప్పుడు. బలవంతరావూ! కారులో నాచేతిపెట్టియున్నది త్వరగా దెమ్ము. ఎవరైనను కొద్దిగా వేడినీళ్ళు తెండు." అనెను.

"ఏమి? ఏమి? ఏమి వచ్చుచున్నది బాబూ!" అని రుద్ధకంఠస్వరముతో మాధవరావు చతికిలబడియెను.

ఇంతలో బలవంతరావు చేతిపెట్టి దెచ్చియిచ్చెను. కాంతమ్మ వేడి నీళ్లుదెచ్చెను. డాక్టరుగారేదియో మందు దీయుచుండిరి.

రఘునాధరావు లేచుటకు బ్రయత్నించియు లేవజాలక సమీపముననున్న తండ్రిపై జేతులువైచి...త...తం...డ్రీ..

పి...ల్ల...లు...పా...ర్వ...తి...అం...తె...అని గ్రుక్కు తేల వైచెను.

ఇంజక్షనీయవలయునని డాక్టరు సమీపించి చేయిబట్టి, మిం- చి- పో- యి- న- ది- అనియస్పష్టస్వరముతో నని చేయి విడచివైచెను.

ఆవాక్యము లాలించి యెల్లరును గొల్లుమనిరి.

ఇంతలో పోలీసుసబుయినస్పెక్టరగు నారాయణస్వామి యిరువురు భటులతో లోనికివచ్చి—"ఏమండి డాక్టరుగారూ! చాలప్రమాదము జరిగినదే పాపము. రఘునాధరావుగారం తటి మంచివారిని నేనుచూడలేదండి. ఇట్టి సుగుణాత్మునకు విషముబెట్టిన దురితాత్ము లెవ్వరో గనిపెట్టవలయును." అని యనెను.

"హా! ఇ-ది-యొ-క-క్రొ-త్త-యా-ప-దా ?" అని యార్చుచు గాంతమ్మ పడిపోయెను. డాక్టరు వెంటనే వీధి లోనికి వెడలి మోటారుడ్రైవరును బంపి యేమేమియో కొన్ని మందులును, యెనీమాసామానును దెమ్మని లోనికివచ్చి తానిదివరకు సిద్ధపఱచియుంచిన యింజక్షనిచ్చివైచెను.

నిముషములమీద డ్రైవరు కాంపౌండరుతోడను మందులతోడను వచ్చివ్రాలెను.

"కాంపౌండరూ! నీ వెనీమాచేయుటకు సిద్ధముగా నుండుము." అని యాజ్ఞాపించి తానుదెప్పించిన మందింజక్ష

నిచ్చుటకు బ్రయత్నము చేయుచుండెను.

ఇంటిలోనివారి గోలవిని మాధవరావునకు బ్రాణము మీఁదికి వచ్చినదని గ్రహించి యిరుగుపొరుగువారు లోనికి రాఁబోయిరిగాని నారాయణస్వామివెంట వచ్చినభటులు డాక్టరుగారి యనుమతిపై వారి నడ్డుకొనిరి.

కొంచెసేపటిలోనే యింజక్షనయినది. ఎనిమాప్రయత్నము వ్యర్థమయినది.

ఇంచుక నిదానించి చూచి నాడిచూచి—"అంతయు బూర్తియైనది. లాభములేదు. క్రిందకి దింపివేయుడు." అని విచారముతోనని డాక్టరు చతికిలబడెను.

నారా—మీరు ప్రయత్నముచేయుచుండ వలదనుట భావ్యముగాదని యూరకుంటినిగాని యీతని గర్భాశయములోనికి బోయిన విషమీతనిని మఱల బ్రదుకనిచ్చునదిగాదఁట.

రాజ—మామామగారికి విషప్రయోగము జేయఁబడినదందురా?

నారా—అనియే తెలిసినది.

రాజా—ఇది విరుద్ధము. మామామగారు పోయినట్లింకను మేము నృఢపరచుకొనకపూర్వమే మీరువచ్చితిరి. ఇరుగుపొరుగువారుగూడ శతవృద్ధుండగు మాతాతగారు ప్రాణాపాయస్థితియందుండిరేమోయని వచ్చిరిగాని మామగారి దుస్థితి తెలిసిగాదు. అట్టిది మీరు మీయింటియొద్దనో, స్టేషను

లోనోయున్న మీ కెట్లీవార్త తెలిసినది. అందున విషప్రయోగమనియు, నడినిముషములమీఁదఁ బ్రాణము దీయుననియు నెట్లు తెలిసినది. నమ్మట కవకాశమైన నుండవలదా ?

నారా—అయ్యా! ఈప్రశ్న నన్నడుగుదురని యనుకొనియేయున్నాను. విధానము దెలియనివారి కిది నమ్మనర్హముగాని మాటయే. కాని మీసంశయనివృత్తి చేయఁగల యీచిన్నికాగితపుబీలిక నొకమారు బరిశీలింపుఁడు." అని నారాయణస్వామి యని యీయుత్తరమును రాజారావున కొసంగెను.

ఆయుత్తర మందుకొని యిట్లు పఠించెను.

రఘునాథరావుగారి కీనాఁటిరాత్రి సుమారు 9 గంటలకు మార్ఫియాయను విషము గలిపినపాలు వానిభార్య దాహమిచ్చినది. మొదలే విషము. అదియు హెచ్చుపడుటచే నాతఁడీఁక జీవింపఁడు. వెంటనే వెడలి పాలు పరీక్షింపుఁడు. శవమును గోయింపుడు. ఆలసించిన కేసు దొరుకదు. ఇంకైదునిమిషములలో నాతఁడీ లోకము విడచిపోవును. త్వరపడుడు.
గం 9-10ని॥ మీపూర్వపరిచితుఁడు.

రాజా—అయ్యా! ఇది యద్భుతముగా నున్నది. ఇది వ్రాసినవాఁ డెవ్వఁడో మీపూర్వపరిచితుఁడటగదా? ఆతని మీరు చూచితిరా?

నారా—నేను భోజనమొనరించి పెరటిలో జేయు

కొనుగుకొనుచుండఁగా నెవ్వఁడోవచ్చి యీకాగితమిచ్చి జరుగురుగా నాకిమ్మని వెడలిపోయెనట. ఈతఁడు నాకెట్టి పరిచితుఁడో నేనెఱుఁగను. నేను లోనికిరాఁగానే యీయుత్తరమును మావాఁడు నాకిచ్చెను. వెంటనే బట్టలువేసికొని వీరిని వెంటదీసికొని వచ్చితిని.

రాజా—మీ యిల్లిచ్చటి కెంతదూరము?

నారా—రెండుమూఁడు ఫర్లాంగులుమాత్రమే.

రాజా—మీకీ భటులెక్కడ తారసిల్లిరి?

నారా—ఒకనికి మావీధిని $9\frac{1}{2}$ గంటలవఱకు బీటు. రెండవవాఁడు మొదటివానిని రిలీవుచేయుటకై వచ్చుచుండెను. ఇరువురను దీసికొనివచ్చితిని. నన్నిట్లు ప్రశ్నించుచున్న మీరెవ్వరో తెలిసికొనవచ్చునా?

రాజా—నేను- యీరఘునాధరావుగారి ప్రథమపుత్రుఁడగు కామేశ్వరరావు పినమామగారి కుమారుఁడను. నాపేరు రాజారావు. నేను రహస్యాపరాధపరిశోధకుఁడను.

నారా—అట్లనా? తమ రేజిల్లాలోఁ బనిచేయుచుందురు?

రాజా—దొరతనమువారి యుత్తరవుమీఁదగాని- లేక నేను స్వంతముగాఁ గోరికొనిగాని యీమదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో నెచ్చటనైనను బనిచేయువచ్చును.

నారా—అయ్యా! తమకు దెలియని ధర్మములులేవు.

ఇప్పుడీ శవమును వైద్యాలయమునకుఁ గొనిపోకతప్పదు. ఈతఁడు బుచ్చుకొనఁగా మిగిలినపాలుగూడ పరీక్షింపవలసియున్నది. కావున దరువాయికృత్యములకు సెలవొసంగుఁడు.

పాఠకమహాశయులారా! విచారకరమగు నీయంశమును విపులముగా వర్ణించి మీకు [illegible], తరువాయిగాథలోనికి బోయెదను. తేలప్రోలు.

ఎట్లయిననేమి? పోలీసువారి పంతమే నెఱవేరినది. విషయములన్నియు దెలిసిన రాజారావిషయమున వారి నభ్యంతరపరుపఁ జాలకపోయెను. శవమును, పాలును, వైద్యాలయమునకు బోయినవి.

మరునాఁడు పదిగంట లగునప్పటి కన్నియు బూర్తియైనవి. డాక్టరు సర్టిఫికెట్టుతో వచ్చెను. రాజారావదిచూచెను. అందిట్లున్నది.

ఈతఁడు నిశ్చయముగా పాలలోఁ గలిసిన విషముచేతనే మరణించెనుగాని నిన్న తగిలిన దెబ్బలవలన జావలేదనియు చచ్చుట కవకాశముగు దెబ్బలుతగుల లేదనియు- నీతఁడు త్రాగగా మిగిలినపాలు పరీక్షింపఁగా నవియు విషాక్తములైయున్నవనియు నేను సర్టిఫికెట్టు నిచ్చుచున్నాను.

Dr. Kutumba Rao, L. M. S.,
Pithapur.

అన్నియు నైనవెనుక రాజారావు నారాయణస్వామి గారిని గలుసుకొని యొకరహస్యస్థలంబునఁ గూర్చుండఁబెట్టి యిట్లనియెను.

అయ్యా! నాయుద్యోగధర్మమునుబట్టి మీతో నించుక ప్రసంగింపఁదలంచి మీచెంతకువచ్చితిని. నావిన్నపమును సావధానచిత్తులరై వినగోరుచున్నాను. ఈ యింటివారితో నాకుగల సంబంధమును మీకు దెలిపియే యున్నాను. ఈ కుటుంబములో నెవ్వరో దుష్టు లుండవచ్చునని యూహించుచున్నాను. అట్టులే గానిచో నిట్టి దుర్మరణము తటస్థించుటకవకాశము లేదని నేను నిశ్చయముగాఁ జెప్పఁగలను. కాని యింటిదొంగ నీశ్వరుఁడైనను బట్టలేడనినట్టుల నీదొంగను గనిపెట్టుటగూడ దుష్కరమగును. అయినను నాబుద్ధి నంతయు వినియోగించి విశ్వప్రయత్నమొనరించి- యీదొంగను బట్టి యురికంబ మెక్కింప సంకల్పించుకొనియుంటిని. నడచినరేయి యొక చిన్ననాటక మీగృహమున నాడిరి. వారెవ్వరో గని పెట్టుదమని యత్నించితిని గాని సానుకూలపడినదిగాదు. ఆ నాటక మేమందురా? అర్ధరాత్రిము మీరినవెనుక [illegible]ప పెరటిలోనికరిగితిని. ఆసమయముననే యిరువురు ముఖాచ్ఛాదనములతోఁ. బ్రహరీగోడ దాటుచుండిరి. వెంటనే పిస్తో లుపయోగింతమా యని యనుకొనుచుండ మేఘఘర్జనస్వనముతో-

"రాజా! రెండుమూఁడు దినములలో నీమరణకాల

నము దయాదుజేసికొమ్ము" అని వారు గుభాలున గోడదాటి వెడలిపోయిరి. నేను వెంటనే వెన్నాడుటకై యత్నించితిని గాని వారేవైపునకు బోయిరో తెలిసినది గాదు. ఇంటిలోని వా రెవ్వరో వై వారికి గుట్టుమట్టు లిచ్చుచుండి రను ననుమానము నన్నొక్క నిముషమైనను విడచుటలేదు. అందుచే నా సమయముననే నింటిలో నిద్రించువారి నెల్ల బరీక్షించితిని. అందఱును గాఢముగ నిద్రించుచుండిరి. కాని యొక్క యువతి మాత్రము—

"యువతియా ?" అని నారాయణస్వామి యాతురతతో మాటమధ్య బ్రశ్నించెను.

"అగును. ఆమె యువతియే. ఆమె నామ మింతట వెల్లడించను. నిదర్శనములు దొరకనిదే నామము వెల్లడింపను. అందుచేతనే నేనాయువతి కంటబడలేదు. ఆమె నింకను రెండు మూడుమారులు బరీక్షించికాని బయటబెట్టుటకవకాశము లేదు. ఆపారిపోయిన వారామె సంబంధీకులేమో యని భయముగా నున్నది. అదిగాకామె దోషియో—నిర్దోషియో నిర్ధారణజేయుట కాధారములు లేవు. ఆమె నిర్దోషిగాక—దోషియేయైనయెడల నామె కాయుదువురే గాక—యింకను పెక్కుమంది సహాయులుండి యుందురు. ఒక సంసారయువతి [illegible]యుధములతో సంబంధ మెట్లు గుదిరినదో తెలియదు. ఈపై విషయములలోని సత్యసారమును దీయుటకు నేను స్వయ

ముగా నీకేసులో బనిచేయ సంకల్పించుకొని యున్నాను. అందుల కధికారమును బడయుటకై యిప్పుడే కాకినాడ D. S. P. ఆఫీసునకు వెడలి దొరగారితో మాట్లాడి వచ్చెదను. ఇప్పటి D. S. P. గారు నాశక్తిసామర్థ్యములు బాగుగా నెఱింగినవారే గావున నాకట్టి యధికార మొసంగి తీరుదురు. నేను కాకినాడ నుండి తిరిగి—రాత్రికిగాని—రేపుమధ్యాహ్నమునకు గాని వచ్చెదను. ఈలోపున మీరించుక శ్రద్ధవహించి యీయింటికి రహస్యముగా "బహారా" నిచ్చుచుండుడు. ఏదేని యనుమానించుటకు దగిన ప్రబలాధార మెద్దియైన దొరకినచో—సాక్ష్యమున్నచో—వెంటనే మీకను మానముగా నున్నవారిని బంధించుడు. అనుమానము దగిలియు బంధించుట కవకాశములు జిక్కకున్నచో నూరకొనుడుగాని—యల్లరిబెట్టి కేసుమాత్రము బాడుచేయకుడు."

ఈవాక్యము లాలించి నారాయణస్వామి—

"మీరనుమానించిన స్త్రీనామ మెఱింగిన మాప్రియత్నమున కనుగుణ్యముగా నుండదా ?" అనెను. "అట్లుగాదు. ఒకవేళ మీయనుమానమునకు గురియైనవారెవరైన దొరకినచో—వారే నేననుమానించిన వారైనచో—కేసుదొరకినట్లగును. అందుచే నిప్పు డాపేరు తెలుపను. నే నిరువది నాల్గుగంటలలో దిరిగవచ్చెద. ఈస్వల్పకాలము మీరొడల్లెల్ల గన్నులున్నట్లు బనిచేయుడు. కీర్త్యున్నతుల గాసింపుడు.

నాను సెలవొసంగుఁడు."

అని రాజారావు వెడలిపోయెను. ఆయువతి యెవ్వరా యని నారాయణస్వామి చూచుచుండెను.

రెండవప్రకరణము.

గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటు.

రాత్రి తొమ్మిదిగంట లయినది. అనఁగా రఘునాథరావు గతించి యిప్పటి కిరువదినాల్గు గంటలయినది. కుమారుఁడు పోయిన క్షణమునుండియు మాధవరావునకు మతిలేదు. కాంతమ్మ భర్తమరణవార్త విని యెచ్చట మూర్ఛిల్లినదో యచ్చటనుండి యింతవఱకు లేవనే లేదు. పాపము కామేశ్వర- బలవంతరావు లిరువురుచు గూడ పిచ్చవారై పోయి పితామహునిని దల్లిని గనిపెట్టఁకొని యుండిరి. సుభద్ర చంటిపిల్లతల్లియగుట—శ్యామల్గా, పార్వతు లిరువురే తమతమ దుఃఖమును దిగమ్రింగి—చేయవలసిన యుపచారములు చేయుచుండిరి. పాపము వారుమాత్ర మిట్టి దురంతములెప్పుడైనను జూచినవారు గనుకనా? వారుగూడ నొకకంట నేడ్చుచు—రెండవకంట దక్కినకార్యములు జూచుచుండిరి.

కుమారుఁడు పోయిన క్షణమునుండియు మాధవరావు మందు బుచ్చుకొనలేదు. ఎవ్వరువచ్చినను మాటాడుటలేదు. లోనికి రానిచ్చుటలేదు. ఆతనికడ చిరకాలమునుండియు బని చేయుచున్న గోవిందుఁడుమాత్రి మాతనిమంచమును గని పెట్టుకొనియుండెను. ఆసేవకునియెడ మాధవరావున కెంత యో ప్రేమ. కాని యాతఁడు చెప్పినను మందు బుచ్చుకొన లేదు.

ఏడ్చుచునో- మొత్తుకొనుచునో- యింటిలోని బనులు ముగించుకొని పార్వతిని వెంటఁబెట్టుకొని శ్యామల తాతగారి గదిలోనికరిగి యాతనిపాదములచెంత చదికిలఁబడి:—

తాతగారూ! ఏమనుటకును- ఏమిచేయుటకును బాలుపోకుండ నున్నది. లోకజ్ఞానమంతగా దెలియని యబలల ము మేమేమిచేయఁగలము. జ్ఞానవయోవృద్ధులైన మీరే యిట్లధైర్యపడుట భావ్యమా? మీయట్టివా రధైర్యపడుచో- మాకు ధైర్య ముపదేశించుట కింకెవ్వరైనఁ గలరా? మిమ్మో దార్చుటకుగాని- మీకు ధైర్య ముపదేశించుటకుగాని- మేము జాలముగాని- ప్రస్తుతపరిస్థితులనుబట్టి మిమ్మోదింపవచ్చి తిమి. పెద్దవారే పిన్నలకు ధైర్యము జెప్పవలయును. పెద్దలే పిన్నల దుఃఖమార్పవలయును. మీకాభగవంతుఁ డొనర్చిన యపకార మింతింతని నుడువుట కవకాశములేనిదై యున్న మాట వాస్తవమే. అది మఱువదగినది గాదు. మఱతమను

కొన్నను మరపురానియంశము. కాని యెట్లో మొండిధైర్యము దెచ్చికొని మనవవలయును. మీరుగూడ పూర్ణవిచారమునఁ గృంగిపోయి- మందైనఁ బుచ్చుకొనకున్న- పెద్దదిక్కులేని మేమష్టకష్టములం బడిపోవలసి వచ్చును. అత్తగారి విచారమునకు బారములేకుండెను. మామనుమ లిద్ద రున్మాదులై పోయినారు. మీరు మందుఁబుచ్చుకొనుట మానినారు. ఇంక మాం కేదిదారి? నాచేతులార నాభర్తకు విషమిచ్చి చంపుకొంటినని యాసాధ్వీరత్నము గంటికి—మంటికి నేకధారగా నేడ్చుచున్నది. ఆసుగుణవతి గుణమెవ్వ రెఱుంగరు? అమ్మా! ఇదిదైవకృతము గాని మాయట్టి వారిట్టి యకార్యమును జేయుదురని యనుకొను మూఢుఁడుండఁ డని యెంతబ్రతిమాలినను నామె సేదదేరుట లేదు. మీరెల్ల రిట్టి విచారసాగరమున మునింగియున్న మనకుటుంబమున కింకను నెట్టి యనర్థము లుత్పన్నమగునో యనుభయము మొదవుచున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధావస్థలో మీరు మీవిచారమును దిగమ్రింగి మిగిలినవారికి ధైర్యముపదేశించి—

అమ్మా! నన్ను బాధింపకుము. నాయట్టి యభాగ్యుఁడీప్రపంచమున నింకొక డుండబోడు. నారఘువుచేతి మీఁదఁగా బోవునదృష్టము నాకు బట్టినది గాదు. నేను మిగుల దురదృష్టవంతుఁడను. కాటికి కాళ్ళు జాపుకొని చావో—చావో—యని చావున కెదురుచూచుచున్న నా కాచావు లభిం

చినదిగాదు. పాపాత్ముండనగు నన్నుంగబళించుట కామృత్యు దేవికి ధైర్యముజాలినది గాదు గాంబోలును. నాపాణిమము లా మెకు జేదైనవి. పితృవిధేయుండును- సుగుణఖనియును- లే జాణియపు వాండునునగు రఘువునుమిఱింగి- నాకెనలేనిదుః ఖమునుగూర్చి- నన్నధోగతిపాలుజేసి- యొడలుతెలియక వి చారించుచున్న నన్నుంగాంచి- మామృత్యుదేవి పండ్లిగిలించు చున్నది,

పుట్టిబుద్ధినెరిగి నే నెవ్వరి కట్టిద్రోహమును జేసియెఱుం గను. అట్టిదెవ్వరి నాకొంపకారనియగ్గి దగిలించిరో నేనెఱుం గంజాలకున్నాను. అమ్మా! మందు దీసికొమ్మనిగాని- నావి చారమును మఱచిపొమ్మనిగాని నన్నుగోరకుము. మందు దీసి కొనకున్నను నేను జావను. నాయునికివలన దనలోక మేమై పోవునో యనుభయము పెంపున దక్షిణాధీశుండే నన్ను దీసి కొనిపోక విడచినాండు. నా కింకేమిలోపము. రఘువుగ్రోలిన మాంఛియాగూడ నాగర్భమున జీర్ణమైపోవును.

శ్యామలా! ఈనాండు నాహృద్రోగము ప్రబలినది. ఈపూట నన్నేమియు బాధింపకుము. నీయత్తగారు- తలచె డి- మతిలేక- నీలోంగలుపుకొనిన నాప్రాణేశునినైన నాకి మ్ము. లేదా నన్నుంగూడ నీలోంగలుపుకొమ్ము. అని భూదే విని వేడుచున్నదాయనునట్లు భూమినంటిబెట్టుకొని పోయియు న్నది. నీతోడికోడలు చంటిబిడ్డతల్లి. ఈపార్వతి బాల. నీవునో

హాయఁ డమాయకుఁడు. నీమరది కొంచెము గడసరియేగాని యాతఁ డన్నగారికంటె బెగ్గిలిపోవుచున్నాఁడు. నిన్నుగన్న తండ్రికంటె నీవెక్కువగా జూచికొని పూజించుచున్న నీమామగారి దుర్మరణమునుగూర్చి నీకుండువిచార మింతింతనజాలుదునా? కాని నీవేయీసంసారశోకకీలకఁ చుక్కానివి. నీకు నీవేయోర్చుకొని నీదుఃఖమును నీవేదిగమింగి మిగిలినవారిని మార్గములోనికి దీసికొనిరమ్ము. పొందు మీయిరువురను గూడ నిఁకబొందు.

వెంటనే యాయువతులిర్వురును మాధవరావు నానతి బాలించిరి.

ఆతరువాత మాధవరావు సమీపమున నిలచియున్న గోవిందును సమీపమునకురమ్మని బిలచి యొకచోఁగూర్చుండఁబెట్టి:—

గోవిందూ! నీకొకకొత్తవృత్తాంత మెఱిగించుచున్నాను. విచారింపక సావధానుండవై యాలింపుము. సంసారవిభాగమున కింకెంతయో కాలముబట్టదు. సింహకిశోరమనదగుమా రఘువుతోడనే యీసంసారపుగుట్టు కూలిపోయినది. ఆలిచేతి కీల్బొమ్మయైన మాబలవంతరావన్నతోనుండుట కొక్కనిముషమైన నంగీకరింపఁడు. కామేశ్వరరావుగూడ కుటుంబమును గూడఁగట్టుకొని వచ్చునంతటి నేర్పరిగాడు గాని శ్యామలమాత్రము మంచిసమర్థురాలు. ఆమెయెల్లరను మంద

లించి- సవరించి సంసారము దిద్దుకొనఁగలదు. కాని మా సుభద్ర తోడికోడలియధికారమునకు లోఁబడియుంట కంగీక రింపదు. ఇఁకనిదిచక్క చేయుట కేమియు సాధనము లేదు. ఎవ రికడుపులో నెట్టియుద్దేశమున్నను మన కేమియు నష్టము లేదు గాని- మనుమరాలు పార్వతి- ఇంకను నవివాహిత. ఆమెను గూడ నొకయింటిదానినిగా జేసినతరువాత నిక్కచిక్కులువచ్చి నను నంతగా యిబ్బంది లేకుండెడిది. నేనింతఁగా నెందులకే వ్చ చుంటినన నిక్కమున కీరాత్రి నాకుగడువదు. ఈపైవిషయ ములన్నియు నూహించియే- ఈయాస్థియంతయు నాస్వార్జిత ముగాన- నాకుమాటుఁ డకాలమృత్యుగహ్వరమునఁబడిపోవు టచేతను- నాయనంతరమున లెక్కలేనన్ని తగవు లుద్భవిం చునని తలంచి- నాయాస్థిని వీరెట్లుపయోగింపవలయునని నాయభిప్రాయమో యాప్రకారముగా విల్లువ్రాసి సంతక ముజేసి యుంచితిని. నీవు దానినొక కవరులో భద్రపరచి యీయినుపపెట్టెలో జాగ్రతపరపుము. తరువాత యనూచి దినములు బోయినవెంటనే యావిల్లు సదయహృదయ యగు శ్యామలకిమ్ము.

చూడుము. చూడుము. ఎవరో పొంచుండి మనమాట లాలించుచున్నారు. నాయూహ కది సుభద్రవోలె గాన్పించు చున్నది. పోయి చూచిరమ్ము. అని మాధవరావనెను.

వెంటనే గోవిందు యీవలకువచ్చి చడి చప్పుడుచే

యకుండ ప్రక్కవసారాలోనికి దొంగిచూచెను. అచ్చట నెవ్వరును లేరుగాని యాతలుపుమాత్రము దెఱచియున్నది. 'ఆతలుపు తెఱచియుంట కేమికారణమా' యని దానిగుండ బోయిచూచెను.

ఆమార్గము తిన్నఁగాఁ బెరటిలోనికిబోయినది. అచ్చ న్నయొక మల్లిపొదమాటున నెవ్వరో యిరువురుగూర్చుం మేమియో గుసగుసలాడుకొనుచుండిరి. చీఁకటిలోను రెవ్వరో గోవిందు కనిపెట్టుటకై యత్నించుచుండెను. తలో నొకచంటిపిల్ల యేడ్పు వినిపించెను.

"సుభద్రా! మాధవుఁడు లేచినాఁడు. మనమిప్పుడేమని నను నిందాపాత్రులమగుదుము. తరువాత నీవిషయమై నా లోచించుకొందము. పోయి పరుండుము రమ్ము."

అను వాక్యములువిని వారెవ్వరో పోల్చుకొని యథా ప్రకారముగా తనయజమానిచెంతకు వెడలి తానుగనుగొని నసమాచారమెఱింగించెను.

గోవిందూ! నీకండ్లారజూచితివిగదా? ఈకుటుంబమున కీమెయే నాశనకారకురాలని యూహింతును. అయినను మృత్యుదేవియొడిలో బన్నుండి నేనేలనీపాపమార్జింపవలయును. నేనంతయు నాలోచించి వ్రాసినవిల్లేయిది. దీనికొకకవరు భద్రపరచి యదిగో నాయీయుంగరముతో సీలువైచి యీపెట్టిలోనుంచుము. అని యాజ్ఞాపించెను.

గోవిందుఁడాప్రియత్నములోనుండెను. ఈపై వాక్యము లన్నియు పూర్తియగువఱకును బాధనంతయు సహించుకొని న మాధవరా విప్పుడా బాధ వడ్డితోఁగూడ ననుభవించుచుం డెను.

గోవిందుఁడెట్లో నాయర్ధరాత్రమున జిగురుసంపాది కవరుగట్టి దానిలో నావిల్లుబెట్టి సీలువైచెను.

గోవిందా! నన్నొక్కమారు పెరటిలోనికి ద్వర కొనిపొమ్ము.

అని మాధవరావు తొందరబెట్టుచుండ గోవిందుఁ కవరు నినుపపెట్టిలో బెట్టి పోవలయునని పెట్టి తెఱచెను. ఇంతటాతని తొందర యెక్కువగుటచేనది యట్లనేయుంచి మా ధవరావును భుజములపైనానుకొని యెట్లో పెరటిలోనికి దో డ్కొనిపోయెను.

ఇంతలోననే నీలాంబరధారియగు నొకవ్యక్తి యాగది లో మిగులజాగ్రత్తగాఁ బ్రవేశించి యావిల్లుబట్టుకొని యినుప పెట్టిలోనున్న యొకనోటులకట్ట దీసికొని చడిచప్పుడులేకుండ వెడలిపోయెను.

కొంతసేపటికి విచారాక్రాంతచిత్తుఁడై కన్నులుదుడిచి కొనుచు గోవిందుఁడు లోనికివచ్చి విల్లుకొఱకై యిటునటు జూచి యది బైటగనంబడమి పెట్టిలోఁ బెట్టియుంటినేమో యను సంశయముతో బెట్టెతెరచియేయున్నది గాన దానిని గూడ శోధించుచుండెను.

ఆపెట్టియందుగూడ నావిల్లున్నట్లు గానరాదయ్యెను. ఏమైయుండునా యని యాతఁడాలోచించుచుండఁగాఁ బార్వతి యచ్చోటి కాకస్మికముగావచ్చి చూచి—"ఓసి దుష్టహృదయా! నాతాతగారిని పెరటిలోనికి దిగబెట్టి యచ్చటా సుభావు నేమిచేసితివి? నీవాతని కనిపెట్టికొనియుండక చాటుగానచ్చి యీయిరుపపెట్టి సవరించుచుంటివా? కుదురునా? నాతాతగారు నీవెంతయో నమ్మకముగు డుడవని పొగడుచుండెడివారే- ఇదియేనా నీనమ్మకము? ఇదియేనా నీకృతజ్ఞత-ఇదియేనా నీసేవకావృత్తిధర్మము? పాపహృదయా! నీవీగదియందే బంధింపఁబడి యుందువు-మా బావ కాకినాడనుండివచ్చి నిన్ను సత్కరించును తెలుసా?"

అని యాతనినిందించుచు దడాలున తలుపులీవలబంధించినైచి బిరబిరలోనికరిగి యన్నగార్లను, వదినెగార్లను లేపి జరిగినయావద్వృత్తాంతము నెఱింగించి-

తాతగారు బెరటిలోనుండిపోయిరి. వారిని లోనికిదోడ్కొనివచ్చి పిమ్మట వీనిసంగతి యాలోచింతము. అని యనుటచే నల్వురును బెరటిలోనికరిగి చూచిరి.

అచ్చట మాధవరావొక చాపపైబరుండియుండెను. అదిగాంచి శ్యామల వడివడిగా భర్తతోఁ గలిసి యాతని సమీపించి—

తాతగారూ! మీదేహస్థితి యెట్లున్నది? ఇచ్చటబరుం టిరేమి? అని కామేశ్వరరావడిగెను.

కాని మాధవరావేమియు మాటాడలేదు. ఏమాయనూ టాడుటలేదని సమీపమునఁ గూర్చుండి తట్టిలేపిరి.

నిముషములో సంగతియంతయు బోధపడి యెల్ల గొల్లుమనిరి.

అర్థరాత్రియందింటిలో గోలబయలుదేఱినదేమా ని వీధిలోనున్న పోలీసువారు సంశయించి బిగ్గఱగా బిల యెట్లో దలుపుదెఱపించి వారు లోనికరిగి—ఇప్పుడేమిప్రమాదమువచ్చినదని మీరెల్ల రిచ్చట గుమిగూడి విచారించుచున్నారు? అని యాపోలీసువారడిగిరి.

వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచు-'మాతాతగారుగూడ మమ్ము విడచి దివంబలంకరించిరి." అని కామేశ్వరరావనియెను.

"ఏమి? మాధవరావుగారు గతించిరా? హరహరా!" అని నారాయణస్వామి యనియెను.

అప్పుడు బలవంతరావు నాఁటిరేయి జరిగినసమాచారమెల్ల నారాయణస్వామిగారికి చెప్పి దొంగదొరకెనని యనెను.

దొంగ యీనాఁడుగాకున్న రేపైనను దొరకితీరును గాని రామరామ రెండు పెద్దప్రాణములును గూడ బుచ్చుకొనినాడండి దురితాత్ముఁడు. కానిందు వానిపాపము బండి

నది. నేను వినినదానికిని దీనికిని చాలవ్యత్యాసమున్నది గాని రాజారావుగారి యనుమానముమాత్ర మాధారరహితమైనది.

అయ్యా! కామేశ్వరరావుగారూ! ఈదిక్కుమాలిన పోలీసుపని యెంతటి కర్కోటపుబని యింకొకటి లేదండి. కొంపసక్టేటిలో బుడుంగున మునిగిపోవుచున్నను సరియే దొరతనమువారి శాసన మతిక్రమింప వలనుగాదు గదా? ఇదివఱకు మీయింట మీజనకులు విషపానముచే గతించుట— దానికి శవపరీక్ష జేయుట—అది సత్యముగానే యున్న దనుకొనుడు. ఇప్పుడు మీతాతగారి మరణము స్వభావమైన దైనను నిదివఱకున్న యనుమానమును బట్టి దీనిని గూడ పోస్టుమార్టనుకు బంపించక తప్పదు. సరే కానిండు. దానివలన మనకు బ్రమాదములేదు. ఇప్పు డీదొంగను స్టేషనునకు దీసికొనిపోయి కైదులో బెట్టుట ముఖ్యము. ఈతడు దొంగయనియే మీరు రుజువుచేయగలరు గాని హంతకుడని రుజువు చేయజాలరు గదా? అందులకు దగిన యాధారము లేమైన జిక్కునేమో వీని గృహము బరీక్షింపవలసి యున్నది. వాకబుమీద వీని గుణమెట్టిదో యెఱుంగవలసి యున్నది. మీభావమరది రాజారావుగారు రేపుతప్పకవత్తురు. ఆయన రాకతో నీవ్యవహారమంతయు జక్కబడును. విశేషశ్రమ లేకుండనే తెలిసినది. మాపని మేము నిర్వర్తించుకొనుటకు మాకు సెలవా? అని నారాయణస్వామిగా రనిరి.

"అయ్యా! మీశాసనమునకు వ్యతిరిక్తముగా నను వు డని గోరుటకు మేమెంతవారము. మీచిత్తమువచ్చినట్లు చేసికొనుఁడు."

అని కామేశ్వరావని గబగబ లోని కరిగి తల్లిపడియు న్నచోటి కరిగి యామెను గట్టిగ కౌఁగలించుకొని యేడ్చుచు:-

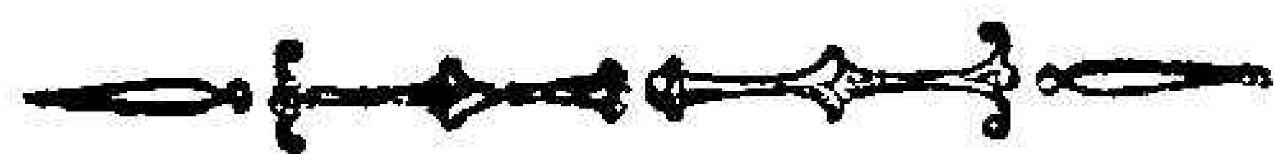
"అమ్మా! తాతగారిని గోవిందు పొట్టను బెట్టుకొని జీర్ణము చేసికొనఁజాలక దొరకిపోయినాఁడు" అనెను.

కడచిన నాఁటిరేయి జరిగిన దారుణమున కామె మూ ర్ఛిల్లినది. ఇంతవఱ కాస్థల మామె విడువలేదు. పెద్దకోడలగు శ్యామలయే యామెకు సకలోపచారములును జేయుచున్నది. ఆఘోరమునకే యామె క్రుళ్లికుతమారిపోవుచుండఁగా రెండ వ చావిదుర్వార్త వినంబడినది. ఆఁ ఆఁ గోరుచుట్టుపై రోక టిపోటుపడినదా యని యామె బిగ్గరగా నరచి మూర్ఛిల్లెను.

ఎట్లో జరుగవలసిన కృత్యములన్నియు జరిగిన వెనుక పోలీసువారు వారికార్యములు వారు మరచిపోలేదని పాఠకు లు గ్రహింతురుగాక.

మూఁడవ ప్రకరణము.

ప్రళయ మింతకంటె హెచ్చా?

మరునాఁడు వచ్చెద ననినవేళకు రాజారావు పితాపురము రాజాలకపోయెను. ఆకారణ మేదియో యాతఁడు వచ్చి చెప్పిన వెనుకగాని మనకు తెలియదు.

చనిపోయిన రఘునాధరావు, మాధవరావుగార్ల కుటుంబముపై బోలీసువారి కాయదా హెచ్చయిపోయెను. కాని యారక్షకభటులకు వరుసగా రెండురాత్రులు నిద్దురజాలకుండుటచే బాపము వారెల్ల నిద్రాదేవికి వశ్యులైపోయి—యామె జోలపాటలకు లొంగిపోయి--క్రమక్రమముగా నామె యొడిలో బడిపోయిరి.

ఇంటిలోనివారు గూడ గడచిన రెండుదినములనుండి నిద్రాహారంబు లెఱుంగమిచే నాశానిద్రాదేవికి దాసులై పోయిరి. నిద్ర సుఖ మెఱుంగదు. సమయ మెఱుంగదు.

ఆనాఁటి నిశీథసమయంబున నొకయువకుఁడు ద్విచక్రశకటము పైనుండి పీఠికాపురపు బజారువీధిని వచ్చుచుండెను.

అట్లు వచ్చుచుండగాఁ గోట కేఁబది యరువది గజములలోఁ గల నొకయింటియం దేమియో గడబిడ జరుగునట్లు గ్రహించి సవ్వడిచేయకుండ నాశకటముపై నుండి మెల్ల

గా నాయరుగు పైకి వెడలి యాగడవిక యేమైయుండునా యను నాలోచనముతో జెవియొగ్గి వినుచుండెను. అప్పు డా తఁ డేమేమియో వినుచు నాచీఁకటిలోనే తన జేబులోనుండి యొకపుస్తకమును దీసి దానిపై దనకు వినబడు వాక్యముల న్నియు నెట్లో వ్రాసి—చటాలున నరుగు దిగుచుండఁగా వీధి తలుపు దెఱచికొని యెవ్వరో యీవలకు వచ్చుచుండుట గాంచి—తన శకటముతో బోవుటకు వీలుఁజాలమి చటకున నాశకట మక్కడ విడచి తానొక మరుగునఁ డాగెను.

ఆయింటినుండి యీవలకు వచ్చినవాఁడొక రక్షకభ టుఁడని యాతఁడు వాని వేషభాషాదులచే బోల్చుకొనెను. కాని యారక్షకభటుని నెంబ రెంతయో గనిపెట్టుట కాతని కేవిధముగు నవకాశముడు దొరకినది గాదు. నెంబరు దొరుకని మాత్రమున నాతఁడు తప్పించుకొని పోవుటకు దగిన యవ కాశము లేదని యనుకొని మరల నీవలకు వచ్చి యాశకట మధిరోహించి తిన్నగా రఘునాథరావుగా రింటి వైపునకుఁ బోయెను.

ఈతఁ డాయింటిముంగల నాగునరి కాయింటిలోని వారెల్ల నిద్రాదేవికి సెలవొసంగి యేకారణముననో నింటిలో నివారెల్ల లేచ్చుచుండిరి. వీథితలుపులు దీసియున్నవి. పోలీసు వారుగూడ లోననే యుండిరి.

ఈతఁడు నిరాఘాటముగా లోనికరుగుటతోడనే—

"ఇదిగో! కాకినాడ వెడలిన రాజారావుగారు వచ్చిరి. ఇదివఱకు మనమెల్లర మశ్రద్ధగానుంటిమి. ఇంకముం దిట్టిదురంతములు జరుగకుండఁ గాపాడఁగలరు."

అనియొక రక్షకభటుఁడనెను. ఆతని నంబరు వెంటనే రాజారావు చూచి జ్ఞప్తియుంచుకొని నారాయణస్వామిగారి నీవలకుబిల్చి మావాండ్రిందరేల నేడ్చుచున్నారు? అనియడిగెను.

అయ్యా! ఇట్టియద్భుతోదంతవిషయము లరేబియను నైట్సులోను- టర్కీకథలలోను- ఈజిప్టుకథలలోను జదివియుంటిమిగాని ప్రత్యక్షముగా నెన్నఁడును గనివిని యెఱుంగము. కవీశ్వరుల కేమియు బనిలేక తమబుద్ధిని వినియోగించి చదువరుల కాహ్లాదము గొల్పుట కట్టికథలు వ్రాసి దానివలన ధనమార్జించి జీవించుచుందురు. ఈయుదంత మాకథలనన్నిటిని మించియున్నది. ఊహాతీతమైయున్నది. వేయుమంది రైనాల్డ్సు యీహంతకుని కాలిగోటికి సరిరారు. ఇంతటి జిగిబిగిగల ప్లాటు- ఇంతటి చాకచక్యముగల హంతకుఁడు- కొన్ని కొన్ని కల్పితకథలయందు గలడేమోగాని నిజచరిత్రములయం[illegible] మాత్రము లేడని చెప్పవచ్చును. అందున బూర్వపువారిమాట నేజెప్పజాలను గాని యిప్పటివారిలో సరియైన హత్యగావించువాఁడుగాని- దొరుకని దొంగతనము జేయఁగలవాఁడుగాని లేనేలేడని చెప్పవచ్చును. ఇట్టిఘోరకార్య

ములలో మెలఁగువారికి విశేషమగు బుద్ధిబలముండవలయును.

మీరు వెడలిన తరువాత నిచ్చట రెండు ఘోరములు మరల జరిగినవి. వయోవృద్ధులైన మాధవరావుగారు గతించిరి. అదియు నద్భుతముగానే నడచినది. అని జరిగినసంగతి చెప్పి గోవిందుపైననుమానములు జెప్పి—వానిని బంధించినవిషయమెఱింగించి మరియు నిట్లనియెను.

మాధవరావుగారి శవము పోస్టుమార్టయినది. అతఁడు స్వభావమగు మరణమును జెందెనేగాని బలవన్మరణము జెందలేదని డాక్టరు సర్టిఫికెట్టు నిచ్చియున్నాఁడు.

తరువాత నీనాఁడు జరిగినఘోర మంతకంటె దారుణమైనది. విన్నమాత్రమున మాగుండెలు వ్రీలిపోయినవి.

ఈరేయి పదునొకండు గంటలవఱకు మేమెల్లరమును మేలుకొనియేయున్నాము. అతరువాత నిద్రాదేవికి వశ్యులమైపోయితిమి. ఇంతకొక పావుగంటకు ముందింటిలోనివారు గొల్లుమనియార్చిరి. ఆసందడికి మేము లేచి తలుపులు దీయుఁడని కేకలువైచితిమి. మాకెవ్వరును దలుపుదీయువారు లేకపోయిరి. ఇంతట పెరటిలోనుండి "లోనికిరండు." అని వినఁబడుట చే మేమట్లే లోనికరిగితిమి. మాకెవ్వరునుగాన్పింపలేదు. మీరెచ్చటుండిరని యడుగ గదిలో నుంటిమనియు, తలుపుదీయుఁడనియు కామేశ్వరరావు జెప్పెను. వెంటనే మేము తలుపుదెఱచి చూచితిమి.

ఔరా! ఏమి యామాయదా హంతకుని చాకచక్యము. చూచుటతోడనే మాగుండెలు నీరువిడచిపోయినవి. కామేశ్వరరావును, శ్యాములను, పార్వతిని- వెడరెక్కలు విఱిచికట్టి పాదములకు ద్రాడుబిగించి యాత్రాడు దూలమునకు గట్టి వారుమువ్వురును దలక్రిందుగా వ్రేలాడదీయబడియుండిరి. వీరెవ్వరును కేకలువేయకుండ నోటగుడ్డలుగూడ కుక్కిరట. ఒకరికొకరు సహాయముజేసికొని యాదొంగలు వెడలిపోయిన వెనుక నోటగుడ్డలుమాత్రము వారుతీసికొనగలిగిరి. సుభద్రయును, నామెకుమారుఁడునుగూడ నో గట్టివేయబడియుండిరి గాని వ్రేలాడదీయఁబడియుం హరహరా! చెప్పుటకు నోరాడకున్నది. బలవంత త్రము వధింపఁబడియుండెను. ఆతని శిరస్సెచ్చటను దు. పతివియోగదుఃఖానలసంతప్తహృదయయగు కారెం గారిజాడయే లేదయ్యెను. అంతయు నద్భుతముగానున్న గాని యథార్థమట్లు గాన్పింపకున్నది. మేము వారివారి బాధములన్నియు విప్పితిమి.

ఏమైన నేమిలాభము! మేమార్వురమిచ్చటనుండియు- చేతగానివారమైతిమి. అదిగాక నిన్నటిరాత్రి చరితమునుబట్టి గోవిందుఁడే యీకథానాయకుఁడను దృష్టాంతములన్నియు గాన్పించుటచేతను- ఆతనిని మేము బాధించియుంటచేతను- మేమానాఁటిరేయి యించుకశ్రద్ధగానున్నమాట వాస్తవము.

మూమాయ ద్రోహము లకు దిలోదకము లర్పించుకొనవలసిన సమయమువచ్చినది. మీయశ్రద్ధయే యిన్ని ఘోరవధలకు మూలకారణమని ప్రజలనకమానరు. ఆప్రజావాక్యమే మా ప్రాణములదీయుట కాధారమగునని శంకించుచున్నాము. ఇకనైనను మీరించుక శ్రద్ధవహించి యాహంతకుని బట్టుటొకటి- ఈవిషయమున మానోట మన్నుఁ బడకుండఁ జేయుటొకటి- మీవిధాయుకకృత్యములైయున్నవి. మమ్ము రక్షించు భారము మీదే. అని నారాయణస్వామి యూరకొనెను.

ఈవాక్యము లాలించి రాజారావు నిస్తబ్ధుఁడై పోయె ...క్క పావుగంటవఱకు కట్టూరకుండి చటాలున లేచి నారా ...మిగారూ! నేనుకాకినాడ వెడలివచ్చులోపల మీరు ...నుగులయిల్లు గాపాడజాలకపోయిరి. హాయిగా నిద్రబ... మా మిన్నిటనుంచినది. మొదటిదినమున వధ- రెండవ ...నమున నింకొకమరణము- దానిపై దొంగతనము జరిగినపుడు మీరెంతజాగ్రత్తగా నుండవలసినవిషయమో యూహించితిరా? మీటోపీలుజూచి యూహంతకుఁ డదలిపోవు ననుకొంటిరా? మీశవఖిపలుచూచి యాతఁడలజడిబడుననుకొంటిరా? మీయీలల కాతఁడు కంగారుబడుననుకొంటిరా? మీయవివేకమువలన సర్వనాశనమైపోయినదే. రామరామ! ఇంతదుర న్యాయముండునా? వరుసగా మూఁడుదినములలో మూఁడు ప్రాణములుబోవుటయా? తలచెడియున్న దొక సాక్ష్యరత్న...

ము నింతటి మనోవ్యథ బాలుచేతురా? కానిండు. ఇపుడెంత విచారించిన నేమిలాభము? ఇప్పుడు మిమ్మెంతనిందించిన నేమి లాభము? సరే. మిగిలినవా రెచ్చటనున్నారు?

"అయ్యా! వారెల్ల బైటిలోనున్నారు." అని నారాయణస్వామి చెప్పెను.

సరే. ఒకమారు వారిచెంతకు వెడలివచ్చెదను. నేను కాకినాడ వెడలిన పని సానుకూలమైనది. నేనిక్కడ సి. ఐ. డి. గా బనిచేసి యాహంతకుని బట్టెద. ఇదిగో! ఇది మీకొక యధికారపత్రము. అని యిచ్చి లోనికరిగెను.

పాఠకమహాశయులారా! ఈఘట్టమున్నదే యది యథార్థప్రకారముగా జిత్రించుట మిగుల గష్టము. ఆకష్టమున కోర్చి యెట్లో వర్ణించినను నిరుపయోగము. ఏడ్పులును, పెడబొబ్బలును వర్ణించుట నిరుపయోగముగా కేమియగును. మొన్నటిసాయంకాలమువఱకు గలకలలాడుచున్న యాకుటుంబము-విరగబూసిన చామంతితోటవలె చూచినవారి కానందము గొల్పు నాకుటుంబము- నిముషములో- లెక్కమూఁడుదినములలో- వేసఁగికాలపు చేమంతివనమువలె శోభదరిగియున్న యాకుటుంబమును జూడ నెడతెగని విచారముద్భవింపదా? చావగామిగినవా రేడ్చుచుండ- వారికేమని రాజారావు ధైర్యముపదేశింపగలఁడు. వారి నేమని యూరార్చగలఁడు?

రాజారావెట్లో కృత్యాద్యవస్థమీఁద వారినూరార్చి

యచ్చటనిర్వర్తింపవలసిన పనులన్నియు నిర్వర్తింపఁజేసి యీ
వలకు వచ్చెను.

ఇంతలో భళ్లునదెల్లవారెను. అప్పుడారాజారావు నా
రాయణస్వామిని గాంచి "అయ్యా! మీరు బాధించిన గో
విందుతో నేను ముచ్చటింపవలసియున్నది. నన్ను వాఁడున్న
యెడకు దోడ్కొనిపొండు" అని గోరెను.

వెంటనే నారాయణస్వామి రాజారావును స్నేహమున
కు దోడ్కొనిపోయి గోవిందుని జూపించెను. అప్పుడారాజా
రావు నారాయణస్వామిని వెడలిపొమ్మని గోరి యతఁడు వెడ
లిన వెనుక గోవిందును జూచి:—

గోవిందూ! నీసంగతి నాకు దెలియును. నేనప్పుడు
న్నచో నీకీదుర్గతి పట్టకుండెడిది. నాకప్పుడిక్కడ పనిచేయు
టకధికారము లేకుంటచే గాకినాడ వెడలకతప్పనిదని వచ్చినది.
ఇంతలో నింతయైనది. అంతతో సరిపోయినదా? బలవంతరా
వు నెవ్వరో ఖండించి యాతనిశిరము బట్టుకొనిపోయిరి. కాం
తమ్మగారేమైపోయెనో గానుపించుటయే లేదు. ఈ తెలివి
తక్కువవారూహించినట్లు నీవే హంతకుఁడవైనచో నీపరైకెను
లోబడినపిమ్మట నిట్టిదురంతరములు గలుగుట కేమి కారణ
ము? ఈమాత్రమునువా రూహింపవలదా? సరే. గతించిన
విషయములిప్పుడు త్రవ్వినను లాభము లేదు. నీవిప్పుడు చేయ
వలసినపని యేమన మాధవరావుగారు గతించిననాఁటిరాత్రి

చరిత్ర నీవుస్పష్టముగా నాకెఱింగించుట- అటుపైన నాసంశ యములకు నీవెఱింగియున్నంతవఱకు సమాధానమిచ్చుట— ఈరెండును నీవలనఁ గావలయును. అని యూరకొనెను.

బాబూ! నేనెఱింగిన విషయములేమియు దాఁచుకొన కెఱింగించుచుంటిని వినుము. నాఁటిరాత్రి తాతగారిని మందు పుచ్చుకొమ్మని శ్యామలాపార్వతు లిద్దరును వచ్చి ప్రతిమ లాఁడి యాబాలికలప్రియమునకు దగినట్లు లేదో వేదాంతో పదేశ మొనర్చిరి. ఎనుబదియేండ్ల ముసలివాని కావెఱ్ఱివే దాంతము దలకెక్కునా? అదిగాక పుత్రవియోగానలసం తప్తహృదయుండగువానికి- దేహములో దగనితప్పని రోగము ప్రవేశించెనేయని విచారించువాని కావేదాంతము వినంబడు నా? ఎట్లయిననేమి మందుపుచ్చుకొనకుండఁగనే వారినావ లకు బంపివైచి- తానానాఁడేవ్రాసిన విల్లు నాచేఁబెట్టి యెవ్వ రి కెంతముట్టవలయునని వ్రాసెనో మాత్రముజెప్పక- శ్యా మలాంబనుగూర్చి పొగడి- కామేశ్వరరావు వెఱ్ఱితనమును గూర్చి తొందరపాటునుగూర్చి విచారించి సుభద్ర కుటిలాత్మ రాలనియు-భర్తనువశమొనర్చుకొని-చేతికీల్బొమ్మయాడించు నట్లాడించుచున్నదనియు-ఆమెవలననే యీకుటుంబ మింకను నాశనమగు సూచనలు గాన్పించుచున్నవనియు- ఆమెతోఁడి కోడలి యధికారమునకు లోఁబడునంతటి సదయహృదయగా దనియు-ఆమెనింక చక్కజేయుట కవకాశములు లేవనియు-

పార్వతి యింకను నవివాహితయనియు- ఆమెనొకయింటిదానిని గా జేసిన వెనుకనట్టిచిక్కు లుద్భవించినను నంతగా విచారింపకుందుననియుఁజెప్పి- పైకారణములచే దనయభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగా విల్లు వ్రాసితిననియు- తన కానాఁడుగడచు సాధనములేదనియు- అసూచిదినములయినపిమ్మ టావిల్లు సదయహృదయయగు శ్యామలకిమ్మనియు జెప్పెను. ఇంతట మావిస్రంభసంభాషణ మెవ్వరోవినుచున్న సవ్వడి గనిపెట్టి మాయజమాని నన్నుఁబోయి చూచిరమ్మనెను. నేను పెరటిలోనివయికు బోయి చూచితిని. ఆయర్ధరాత్రమున సుభద్రాబల్రా లవంతరావులొక మల్లెపొదచాటున మాటలాడుకొనుచుండిరి. వారిరువురిలో మాసంభాషణ మాలించినవారెవ్వరో నేనెఱుంగను. వారిరహస్యసంభాషణము జరుగకుండ నింతలో సుభద్రయొడిలోనిమాధవుఁడు ఓరుబెట్టెను.

"సుభద్రా! మాధవుఁడు లేచినాఁడు. మనమిప్పు డే మనిననునిందాపాత్రుల మగుదుము. తరువాత నీవిషయమై యాలోచించుకొందము. పోయి పరుందము రమ్ము."

అని బలవంతరావనుటచే నేను లోనికరిగి మాయజమాని కావార్త నెఱింగించితిని. "సరే నాయనుమానములును, తదనుగుణ్యముగా నాయాస్థి పంపకముజేసి యీవిల్లు వ్రాసితిని. ఇది భద్రపరచి—"అనుచునే దేహబాధ యెక్కుడగుటచేతనో, మరియొందుచేతనో దన్ను పెరటిలోనికి దీసికొని

పొమ్మనెను. కాగితము పెట్టెలోఁ బెట్టి తీసుకు వెళ్ళుదమని పెట్టె తె అచితిని. ఇంతటాతని తొందఱ హెచ్చగుటచే మొక్కడి వక్కడ విడచి యజమానిని పెరటిలోనికి దీసుకు వెడలితిని. అచ్చటా తని కాకస్మికముగా గుండెజబ్బు హెచ్చి ప్రాణములు విడచె ను. విచారించిచేయున దేమియు లేదని దలంచి విల్లు భద్ర పఱుపకుండ నింటివారిని లేపినచో విల్లు వెల్లడియగునని భయ పడి విల్లు భద్రపఱచి యందఱను లేపుదమని నేనాగదిలోని కరిగి విల్లుకై జూచితిని. అది ఎట్లో పోయినది. దానికొఱకై నేను కంగారుపడుచు నినుపపెట్టె తెఱచి చూచుచుండ నింత లోఁ బార్వతివచ్చి నామనోవృత్తి దెలియక దొంగనని నిందిం చి నన్ను బోలీసుపరము జేసినది.

నిక్కముగా నే నిందే పాపమును నెఱుంగను. నేనెట్టి విశ్వాసపాత్రుఁడనో పెద్దవారెల్ల నెఱుఁగుదురు. కాపురము నకు వచ్చిననాఁటినుండియు సుభద్రాశ్యామలాంబలును నె ఱుఁగుదురు. కాని యేమిలాభము. నాదురదృష్టవశంబున వారు దుఃఖములోనుండి నేను ద్రోహినని యే భావించిరి. తాటికిఁద బాలుత్రాగినవానివిధముగా నయిపోతిని. నా మాట లింకెవ్వరు నమ్మరు. తప్పటడుగులనాఁటినుండియును నేనుమహాశయునియాస్థితో నీదేహము వృద్ధియైనదో- ఏసుగుణా త్ముని తల్లికంటె-తండ్రికంటె-నాప్రాణములకంటె నెక్కువగా జూచుకొని సేవించుచుంటినో- అట్టి నాయజమానిని- తుచ్ఛ

మగు ద్రవ్యమున కాసించి చంపిరనిను నిష్కారణనింద నా నెత్తిపైఁబడినది. నేను దుష్టుఁడనని- ద్రోహినని- పలువు రినోళ్ళలోనుబడితిని. ఇంక నే జీవించియు వ్యర్థము గదా? అని యాతఁడూరక వాపోవఁజొచ్చెను.

గోవిందూ! విచారింపకుము. నేను నీవర్తన మెఱుం గనివాఁడను గాను. ఈవిషయమునఁ గల రహస్యమును బ యటికి దీయుటకు దొరతనమువారు నన్ను నియమించిరి. నిన్ను నేను నేఁటరేపట నీదుండి విడిపింపఁగలను. విచారింప కుము. దొంగయని కొఱతవేయఁబడిన మాండవ్యున కెట్టి యపనిందగలిగినదో నీకును నంతేగలుగును. ఈరూపముఁగా నీ విస్వల్పకాలము చెఱలో నుండునట్లు భగవంతుఁడు నియమిం చియున్నాఁడు. అది తప్పించుకొన నెవ్వరి వశము. నీవు దా నికై విచారింకుము.

ఇప్పటికి మాధవరావుగారి కుటుంబములో జావకుం డమిగిలినవారు కామేశ్వరరావు- శ్యామల- సుభద్రి- పా ర్వతి- కుమారమాధవరావు. కాంతమ్మత్తగారు బ్రిదికియున్న ను బోయినవారిలోనేజమ. ఇప్పుడీ జీవించియున్నవారి గుణ వర్తనాదులీవెఱుంగనివికావు. కుమారమాధవరావు మా టలురాని బాలుఁడు. ఆతనితో మనకు నిమిత్తములేదు. తక్కి నవారి నడవడికలనుగుఱించి- వారివారిస్వభావమును గుఱించి నీవలన నాకు తెలియవలసియున్నది. ఏమందువు? దైవముఖ

ముజూచి సత్య మెఱింగింపుము. నాచెల్లెలను. గుఱించినైయె ననుసరే నీవు సందేహింపవలసినపని లేదు. అనెను.

చిత్తమునం దెట్టిసందియమును నుంచుకొనక నేనెఱింగినదెల్ల నెఱింగింతును. అని గోవిందుఁ డనెను.

నాలుగవప్రకరణము.

తర్కము.

గోవిందూ! నేజెప్పిన నల్వురను గూర్చియు, వారివారి వర్తనాదులను గూర్చియు నీవు వరుసగాఁ జెప్పెదవా? లేక యొక్కొక్కరినే పేరుపేరువరుసలుగా నన్ను బ్రశ్నింపమందువా? నీయిష్ట మెట్లైనను సరియే. అని రాజారావనియెను.

ప్రభూ! ఒక్కమాట. నాచిన్నతనమునుండియు నేనొక్కనినే సేవించితిని. నాయజమాని మాధవరావుగారని మీరెఱుంగుదురు. ఆయన కుమారుండగు రఘునాథరావుగూడ నాకు యజమానియేగాని, తానొక యజమానిగాను, నేనొకసేవకునిగాను నాతఁ డెన్నఁ డెంచలేదు. వేయేల? సుభద్రాశ్యామలాంబలుదక్క తక్కుంగలవారు నన్ను దమసంసారములోనివానిగనే యెన్నుకొనిరి. నాకడపటిదినముల నాక

ట్టి భాగ్యము లేకపోయినది సరిగదా నాపేమపాతు)లెల్లరును మరణించిరి. మరణమన్న మరణమా ? దుర్మరణము. అట్టివారి యాత్మశాంతి కీతుచ్ఛశరీరము సహస్రశతఖండములగానైనఁ జెండియిచ్చివైచెదను. అందులకు సర్వసిద్ధముగా నుంటిని. అట్టివాఁడను వారివారి గుణవర్తనాదులను మీాకెఱింగింపక దాఁచుకొందునని యనుకొనకుఁడు. కాని యొకరిద్దరి విషయమై-యొకటిరెండు విషయములు మీాకేగాదు-ప్రపంచముగల వేరికిని యెఱింగించుటకు వీలులేనివి గలవు. అవిగాక తక్కిన విషయంబు లన్నియు నెఱింగింతును. నేనిట్లంటినని గినియక క్షమింపుఁడు." అని గోవిం దనియెను.

రాజా—గోవిందూ ! నీయజమానిపైనను- వాని కుటుంబముపైనను నీకుఁగల యభిమానమునకే నెంతేని సంతసించితిని. నీవు కొన్నివిషయములు దాఁచుకొందునంటివి. అవి నీవు దాఁచినంతమాత్రమున నిఁక బయటబడుట కవకాశములు లేవా ?

గోవిం—అది మీాయత్నమును బట్టియుండును.

రాజా—అట్లయిన సంతోషమే. కామేశ్వరరా వెట్టివాఁడు ?

గోవిం—అతఁడు తాతగారగు మాధవరావుగారివోలె సర్వవిధముల వన్నెకెక్కినవాఁడేగాని- యించుక సోమరి- అసత్యమాడడు. భార్యకు బూర్తిగాలొంగినవాఁడేగాని- తన

మాటపై నుండవలయునను పంతముగలవాఁడు. పరోపకారి. కాని యీతఁడు పరస్త్రీలోలతగలవాఁడుగాఁడు.

రాజా—సంతోషమే. శ్యామలయెట్టిది? నాచెల్లెలని సంశయింపక సత్య మెఱింగింపుము. ఒకసంగతి. ఈకుటుంబము లోనివారెల్ల నాకు గావలసినవారగుటచే- దొరగారు నన్ని హత్యాపరాధకునిగా నియమించుట కించుక తమయసమ్మతిని తెలియజేయ- ఇందు నాచెల్లెలు దోషురాలైనను బట్టియొప్ప గింతునని శపథమొనర్చి- నాసత్ప్రవర్తననుగూర్చి తగిన నిద ర్శనములు జూపించితిని. అప్పుడునమ్మి దొరగారు నా కీయు ద్యోగమిచ్చిరి. కావున నీవు సంశయింపక శ్యామలసంగతి దెల్పుము.

గోవిం—శ్యామలాంబ కేవల శ్యామలాంబయేగాని మనుష్యాంగనగాదు. ఆసాధ్వీమణి యీగృహమున కొకపె ట్టని యలంకారమని నిస్సంశయముగా జెప్పవచ్చును. ఆమె సర్వవిధములను స్థితిపాత్రియేగాని- ఐశ్వర్యవంతుల యీఁ డుపడుచునుగదా యను నహంభావముగలది. దానికితో డ త్రిల్లుగూడ కలిగినదాట యీమెగర్వమున కడ్డులేదు. వృద్ధ రిమాధవరావుగారి కీమెయందున్న గౌరవము- ప్రేమ- మ రెవరియందును లేదనియే చెప్పవచ్చును. కుటుంబమునకు బె ద్దకోడలు. అదిగాక సద్వంశసంజాతులగు నారాయణరావు గారికుమార్తె. యుక్తాయుక్తవివేకి. ఇనుపపెట్టె రఘునాధరా

వుగారో- యీామెయో దీయవలసినదేగాని- ఇంకెవ్వరును ముట్టరు.

రాజా—నాద్వితీయసోదరి సుభద్రయెట్టిది ?

గోవిం—మీయట్టివారి నామె సోదరాయని సంబోధించుటకు తగనిదని నాయభిప్రాయము. ఈమెకు బాల్య చాపల్యములు మెండు, చిల్లరతిండిపై యభిమానముమెండు. దానికై బిడ్డమీాదగూడ నొట్టుబెట్టుకొనుటకు సంశయింపదు. ఎవ్వరేమి మాట్లాడుదురోయని పొంచుండి తదభిహాస్యమె ఱుంగుటకై యత్నించును. అప్పుడప్పుడు తోడికోడలకు సహాయమొనర్చునట్లు నటించి జేబుకత్తిరింపువానికంటెను జ్ఞాకచక్యముతో నేమైనఁ గైంకర్యమొనర్చుచుండెడిది. కుమింపు డీయుదంత మీాయింట- నాకును- శ్యామలాంబకును మాత్రమే దెలియును. మీాకో జెప్పకపోవుటెందులకు? మాధవరావుగారు తమయభిప్రాయమును నాకెఱింగించుచుండఁగా, బొంచున్న దాసుభద్రయే. నాయనుమానమునకు సరిగాఁ దోటలో భర్తతోమంతనములాడుచు గాన్పించినది. దైవదుర్విపాకంబున నామంతన మేమియో దెలిసికొనుటకు దగిన యవకాశము లభించినదిగాదు. కాని- ఆయవకాశమే లభించినచో నింతటి విపరీతములు జరుగకుండునని తలంచెదను. ఆమెయే యీావిల్లుకాగిత మపహరించి యుండవలయును ?

రాజా—ఆవిషయములు దరువాత చర్చించుకొంద

ము. మాంమరదలు పార్వతి యెట్టిది?

గోవిం—ఆమె చూపునకుఁ గన్యయే గాని- పనివచ్చి నప్పుడు- పట్టుమని పదివేలమంది మగవారికి సమాధానమీ యగల చాకచక్యముగలది. ఈమెయందఱకును దలలోని నాల్కయై యుండునుగాని చాలపట్టుదలగలలలన. ఈమెకును శ్యామలకును మనసుగలిసినట్లు- సుభద్రకును- యీమెకు సరిపడదు.

రాజా—ఈమెవివాహ మేలయాగిపోయినది ?

గోవిం—ఆపెండ్లికొడుకు కనురూపవంతుఁడు గాఁడ నియు- అతఁడు తనకువలదనియు నామెతల్లితో జెప్పి- యొ ట్లోయొక 'బిడి' పెట్టి యదిచెడగొట్టినది. ఇంకొకసంబంధము జూచుచుండ నీయవాంతరములు వచ్చిపడినవి.

రాజా—గోవిందూ! నీవు వారివారి గుణవర్ణనాదు లెటింగించితివి కాని యవియంతలాభకారిగా నాకుగాన్పిం చుటలేదు. ఒక్కసుభద్రిమాత్రము—మీాయిరువురి రహస్య సంభాషణమునుఁ బొంచుండి వినుటచేతను- ఆనాఁడే సరి గా విడ్లిబోవుటచేతను- సరిగా నీవరుగునప్పటికి బలవంతరా వు భార్యనుద్దేశించి "సుభద్రా! మాధవుఁడు లేచినాఁడు. మ నమిప్పు డేమనినను నిందాపాత్రులమగుదుము. తరువాత నీ విషయమై యాలోచింతము" అని యనుటచేతను, మన మీా దంపతుల ననుమానింపవలసివచ్చుచున్నది.

ఇందు "మనమిప్పు డేమనినను నిందాపాత్రులము గుదుము." ఈవాక్యమార్థమేమియో స్ఫురింపకుండనున్నది. మాధవరావుగారు వ్రాసిన విల్లుసందర్భమున కీవాక్యమించుకన్వయించుచున్నది గాని- యదియు నంత సందర్భశుద్ధిగా లేదు. కారణమేమందువా? మాధవరావుగారు విల్లుమాత్రమే నీస్వాధీనము జేసిరికాని యెవరెవరి కెంతెంత ముట్టవలయునని వ్రాసెనో యాసంగతి నీకైనను దెలుపలేదుగదా? అట్టియెడ వారావిల్లును గుఱించి యేమనుటకును దగినయవకాశము లేదు. అప్పటికావిల్లు చూచియుందురేమోయన నావిల్లప్పటికి పోయియుండలేదు. ఇప్పుడింకొకమార్గము గాన్పించుచున్నది అదియేమందువా? మాధవరావుగారెట్లో విల్లు వ్రాయుచుండ నేచాటుననుండియో సుభద్రగాని, బలవంతరావుగాని చూచియుండవలయును. అంతకుముందు దినమే తండ్రి చనిపోయియుండుటచేతను- మునునాఁడు మాధవరావు తనయాస్తి కామేశ్వర, బలవంతరావులకు సమముగా బంచక కొంచెము వ్యత్యస్తముగా బంచుటచేతను, గలిగినదుఃఖమున నాస్తివిషయమై యింతపాపిష్ఠబుద్ధితో జరించితివేమియని యె[illegible]రిబెట్టినచో నిందాపాత్రులము గుదుము అని వారు శంకించియుందురు. మాధవరావుగారి స్వదస్తూరితో నున్న విల్లుగనుక కైంకర్యమొనర్చినచో నున్నచరస్థిరాస్తి నన్నదమ్ములిద్దరును సమానముగా నేయల్లరియు లేకుండఁ బుచ్చుకొనవచ్చునని

యు వారుదలంచి మీరు పెరటిలోని కరిగినవిషయము గని పెట్టి యెట్లో యావిల్లు గైంకర్యమొనరించివైచిరి. నీవీవిల్లు సంగతి బైటబెట్టకుండ పోలీసుపరము జేసిరి. ఇప్పుడు నీవు విల్లుకొఱకే యాపెట్టె తెరచినను- విల్లుసంగతి మీముగ్వురును దక్క- తదితరులెఱుంగరు గాన- నీవసత్యవాదివయ్యెదవు. స్పష్టముగా దొంగవైగాన్పింతువు, కావుననే బందెబడితివి, కానిమ్ము. ఇది యాధారముగాఁ జేసికొని యీవ్యవహారమంతయు బైటకుదీసి తీరెదను చూడుము.

గోవిం—బాబూ! కవీశ్వరు లెవ్వనినో యొకనిని దొంగగానో, హంతకునిగానో నిశ్చయించి- గ్రంథనిర్మాణమొనర్చుచు తనవ్రాత కనుగుణ్యముగా సర్వవిషయములును జర్పించు చుండును. అట్టికృతిగ్రమనవలలను జనువుటచేగాఁబోలును మీరును నట్లే చర్చించిరి. ప్రతివిషయమును మీయూహ కనుగుణ్యముగా నుండుననుకొనుట మీకును- లోకమునకును గూడ మంచిదిగాదు.

రాజా—గోవిందూ! నేను పొరబడితినందువా?

గోవిం—పొరబాటుగాదు, ఆవిషయమున మీరింకను జర్చింపవలసిన ముఖ్యవిషయములు మరచి- యొక్కవిషయ మనుమానమున కవకాశమొసంగుటతోడనే- దానిని బట్టి తొందరబడుచుండిరి. అది యపరాధరహస్య పరిశోధకున కుండవలసిన గుణముగాదు. పూర్వాపరసందర్భము ల

న్నియు జర్చింపవలయును. అందు మొట్టమొదట రఘునాథ రావుగారు విషప్రయోగముచే మరణించుట కేమి కారణము- ఆయనకు విషమిచ్చినవారును- ఈవిల్లు నపహరించినవారును నొక్కరేనా? లేకయిద్దరా? మాధవరావుగారు జీవించియున్న చో విల్లు దొంగిలినను లాభము లేదని వారూహింతురా? ఊహింపరా? అప్పుడు గల్గినసందియములచే మాధవరావును వారుజంపిరా? డాక్టరుగారి యభిప్రాయప్రకార మదిసహజ మరణమా? ఇన్నిటికిని కారకు లెవ్వరు? ఆకారకులే బలవంత రావువధకు కారకులగుదురా ? కారా ? అన్నిటికిని సుభద్రయే కారకురాలైనచో బలవంతరావు బలవన్మరణమున కేమి కారణము? ఆమెభర్తనామెయే జంపుకొనునా? అట్లు చంపుకొనుటలో నామెయభిమత మేమి? అందలి ప్రధానలాభ మేమి? భర్తను జంపినయామె- అత్తగారి నేల దాచును? ఈ విషయములన్నియు మీరుచర్చించి- యింకను నాదృష్టికంద కుండ బోయినవిషయంబులుగూడ విచారణమొనర్చి కార్య సాధనకు గడంగుఁడు. మార్ఫియా యనువిషముగదా పాల లోగలిపి రఘునాథరావుగారి కిచ్చినట్లు నారాయణస్వామి గారు దెచ్చినయుత్తరములోనున్నది. అదియామె కెట్లువచ్చి యుండునో యించుకూహింపుఁడు. అన్నిటిని సమన్వయ మొన రించుకొనుఁడు. దుడుంగుమనగనే గేలము వేయకుఁడు. దాని వలన సర్వోష్టములును గలుగును.

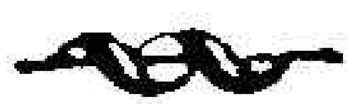
రాజా—గోవిందా! ఈవిషయములన్నియు జర్పింప వలసిన ముఖ్యవిషయములని యెఱుంగుదును. ఇవి యూహాతీతములనియు నెఱుంగుదును. కట్టుకథలలోనున్నటుల నిందుండదనియు నెఱుంగుదును. ఇన్నివిషయములలోనను మనకేవిషయ మందుబాటులోనున్న దానిని బట్టి ముందుజర్పించి పూర్వాపరవిషయంబు లన్నియు గలుపుకొనుచు క్రమక్రమముగా నీహారము బూర్తిచేయవలయునుగాని, యూరకాలోచించుచుఁ గూర్చున్నచో నొకదానికొకటి సమన్వయము దొరుకక మెదడు చెరచుకొనవలసివచ్చును. కావున మునుముందాయిల్లును శోధించునెపంబున సుభద్రగది శోధింపవలయును. ముందీపనికి నీవంగీకరింతువా?

గోవిం—తమ రిప్పుడు చెప్పినది నాకు నచ్చినది. నన్నే మిచేయుమని సెలవు?

రాజా—నేరమంతయు నీపై నున్నటులనే జరించుచు- ఆయిల్లు శోధించెదను. అందులకై నీవు నిగళబద్ధుఁడవై యున్నట్లే యుండుము. తరువాత కథయెట్లువచ్చిన నట్లువచ్చును.

గోవిం—చిత్తమట్లనే వచ్చెదను.

వెంటనే రాజారావు నారాయణస్వామిని బిలిపించి యాతనికి జెప్పవలసిన విషయంబులన్నియుఁ జెప్పి వెంటనే నల్వురు భటులనుదీసికొని- నిగళబద్ధుఁడైన గోవిందును దీసికొని మాధవరావుగారింటికరిగెను.

అయిదవప్రకరణము.

మూఁడుత్తరములు- మూడువిషయములు.

కామేశ్వరరావు రాతివిగ్రహమట్లు వీథిలో చైతన్యవిహీనుఁడై కూర్చుండియుండెను. లోగడపలో పార్వతి కూర్చుండి యేడ్చుచునే పెద్దన్నగారి నోదార్చుచుండెను. ఆయొడిలో కుమారమాధవరావేమియు దెలియనికతమున నిశ్చింతగా నిదురబోవుచుండెను. ఒకలు దెలియని దుస్థితిలోబడియున్న సుభద్రచెంత శ్యామల కూర్చుండి యోదార్చుచుండెను.

ఇన్నికష్టములు వీరికి దాపురించినను వీరిసమీపబంధువు లెవ్వరును- నేకారణమునవచ్చియుండలేదు. ఒకరినొకరోదార్చుకొనుచు- ఒకరికొకరు దిక్కై— యీనల్వురేకాలక్షేపము జేయవలసివచ్చుచున్నదిగాని కష్టకాలమున కాదుకొనువా రెవ్వరును గానరారైరి. మిగుల సమీపబంధువైన రాజారావు వారి కుపకారమొనర్చుచు పోలీసువారితో దిరుగుచుండెను.

ఇట్టి సమయమునకు సరిగా రాజారావు వచ్చి పోలీసువారితో లోనప్రవేశించి పరిశోధనకై గడంగెను. ఈరాజారావుసంరంభమంతయు గాంచుచున్న పార్వతి యాలక్షణములన్నియు గనిపెట్టియుంచుక సమీపమునకరిగి క్రోధవిచారంబులు బెనంగొన— మరల నీయడావిడియంతయు నెందులకు?

రాజా—ఇప్పుడవావిడి యేమిచేయుచుంటివి?

పార్వ—కొంపగూలి మేమేడ్చుచుండ నిల్లుశోధించి మాకింకను విచారమొనగూర్చెద వెందులకు? నీకిది భావ్యమా? మాకుబంధుగుడవైయుండియు మా కపకృతిసేయనెంచుట నీబోటిప్రాజ్ఞులకు యుక్తధర్మమా?

రాజా—ఇందు మీకపకారమేమున్నది?

పార్వ—ఏమున్నదని యడిగెద వెందులకు? అంతయు నపకారమే. నాకు గానివా రెవ్వరీయింటియందు లేరు. ఇప్పుడు జీవించియున్నవా రెవ్వరో నేరస్థులై యుండవలయుననియు నట్టుల కనుగుణ్యమగు దృష్టాంతములేమైన దొరకునేమో యనియు నీయభిప్రాయమై యుండవచ్చును. కాని మున్వ రబలలమున్నా ఒక్కపురుషుడున్న మాత్రమే జీవించియున్నాము. మమ్ముకూడ సర్వనాశన మొనరించి:—

రాజా—హరహర! ఎంతమాట మిమ్ము సర్వనాశన మొనరించితినా? అనగా మీయింటజరిగిన యీహత్యలకన్నియు నేను కారకుడననియా నీయభిప్రాయము.

పార్వ—ఇదిగో! ఈపత్త్రము నాపరుపుక్రింద కెట్లు వచ్చినదో నాకు తెలియదు. ఇది చదివి నీయభిప్రాయమేమియో చెప్పుము.

రాజారావాయుత్తరమందుకొని కంపితస్వరముతో నిట్లు చదివెను.

ప్రియా!

నీతో ముఖస్తముగాఁ గొన్నివిషయములు- అనఁగా మీకు దాపురించిన కష్టములను గుఱించియు తన్నివారణము నుగుఱించియు- మాటాడవలయునని యనుకొని నాయను మానములు ఋజువుచేయుటకు దగినన్ని నిదర్శనములు లభిం పమి నేను బయటబడినలాభము లేదని యీయుత్తరమువ్రాసి తిని. నేను వినినవిషయములు వ్రాయుచుంటిని. రాజారావు దొంగ. కొన్నికారణములచే గృహస్తులతో జోక్యము జేయు చున్నాఁడు. ఆతనితండ్రి యగు దొంగలనాయకుని నీతండ్రి పట్టుబెట్టెను. అది యాతని బాల్యవృత్తాంతము. ఇటీవ లాత నికీయుదంతము తెలిసినది. అందుచే మీకుటుంబముపై నాతఁడు క్రౌర్యవహించి మీకుటుంబనాశనమునకై గడంగెను. మీకె వ్వరికిని యీరహస్యము దెలియక వానిని నమ్మితిరి. మీ వెఱ్ఱి నమ్మకమే మీకీముప్పుదెచ్చుచున్నది.

నేను కండ్లారజూచిన విషయములు:—నిన్నటిరేయి యాకస్మికముగా నీరాజారావు నీచిన్నన్నగారిశిర మొకమా రువాఁడీయుటబడవైచెను. తిరిగివచ్చుచుండఁగనే నేనాతని తో మాటాడితిని. వెంటనే లాలామారువాఁడీని బట్టినచో మీచిన్నన్నశిరము దొరుకవచ్చును. మారువాఁడీ యీవిష యమున నిర్దోషి. మీతండ్రిగారికి పాలలోగలిపి యిచ్చిన

విషము సుభద్రిటిింకంలోనున్నది. దానివలన మీకొక
క్రొత్తసంగతి తెలియవచ్చును. త్వరపడుము.

ఇట్లు.
"నీమిత్రియుఁడు."

సరే. ఆవిషయములు తరువాత చర్చించుకొందము. మునుముందు సుభద్రగదిని యందున్నటిింకును శోధింతము. ఈలోపున లాలానుబట్టి శిరముతో నిక్కడికి రప్పింతము. ఆరెండునిదర్శనములును జూచినతరువాత—

"తరువాతనింకేమున్నది? ఇందున్న యారెండువిషయములును సత్యమైనచో దక్కినవిషయంబులును సత్యంబులని నెమ్మవలసినదే" అని పార్వతియనెను.

"అట్లేకానిమ్ము" అని రాజారావని వెంటనే యిరువురు పోలీసువారికిఁ జెప్పవలసినవిషయములు జెప్పి లాలాయింటికి వారిని బంపించి వెంటనే పార్వతిని వెంటబెట్టుకొని సుభద్రగదిలోనికి బోయెను.

ఆగదియందొకమూల సుభద్రబడి యూరక యెగరొజుచుండెను. ఆమెనోదార్చుచు శ్యామలగూడ నాగదియందే యుండెను. వచ్చినవారినెల్ల దిలకించి శ్యామల వెంటనే లేచి వెక్కివెక్కి యేడ్చుచు:—

రాజా! నిన్నింతకాలము సోదరాయని బిలచినందులకు మిగుల విచారించుచున్నాను. చిఱుతరాబాల్యమునుండియు

నాతండ్రిసమక్షమున బెదిగినను నాసుగుణాత్మని గుణము లొక్కటియైనను నీకుఁ బట్టలేదు. విత్తొకటివేసిన మొక్క యొకటి మొలచునా దుర్మార్గురాలా? మూఁడుపువ్వు లాఱు కాయలుగానున్న సంసార మిట్లు సర్వనాశన మొనరింతువా దుర్మతీ! నాయత్తమామలను నామరదినిగూడ నీపాట్టబెట్టు కొని—ఛి! ఛీ!—

రాజా—అమ్మా! శ్యామలా! ఒకనిముష మాగుము. తరువాత నీచిత్తమువచ్చిన శిక్ష నాకు విధింతువట మ్మా. నీమరదలికివచ్చిన లేఖచూచి యిట్లాగ్రహపడుచుంటివి. అందున్నవిషయములుగూడ గమనించనిమ్మా.

శ్యామ—నీదుర్గుణములనుగూర్చి మామరదలి కొక లేఖ దొరకినదా? నా కొకలేఖ వచ్చినది చూడుము. సోదరీ! శ్యామలా!

ఈనీనూతనసోదరుని నీ వంతగా నెఱుంగవు. నాసంగతి ముందుముం దెఱుంగఁగలవు. రాజారావు నీపినతండ్రి కుమారుం డని యనుకొనుచుంటివి. కాదు. అందులకుఁ దగిన దృష్టాంతము లున్నవి. చూపఁగలను. వాఁడే నీయత్తవారి కొంప కష్టమునని. తెలిసియుండియు మోటారు మామామగారిపైనుండి పోనిచ్చెను. అంతమాత్రమునఁ జావడని తెలిసి యెట్లోమాయజేసి మార్ఫియా యనువిషము పాలలో గల్పెను. ఒక్క టనుమాటయేమి. మాయింటజరిగిన దారుణము

లకన్నియు నాతఁడే కారకుఁడు. కాకినాడ D. S. P. ఆఫీసుకు వెడలుదునని మీ కెల్లరకును జెప్పి మిమ్ము మాయజేసి తనజట్టువారిని గలిసికొని కుట్రచేసి నాఁటిరాత్రి కింటికి రాక యర్ధరాత్రి దాఁటినతరువాత వచ్చెను. అతఁడొనర్చిన కుట్రచే యప్పటికప్పుడే నీమరది దివం బలంకరించెను. నీ విప్పు డీగృహయజమానురాల వైతివి. నీభర్త కిట్టివిషయము లంతగాఁ దెలియవు. నీవే వేయికళ్ళతో జూచుకొనకున్న మీ కెల్లరకును సంఘమరణము తప్పదు. త్వరపడుము.

ఇట్లు,

"నీకుఁ గాఁబోవు సోదరుఁడు"

అమ్మా! శ్యామలా! నీవుగూడ నీవిషయమున నొక్కనిముషముమాత్రి మోపికవహింపుము. ఈలోపున నీమరదలికి వచ్చినలేఖ జూడుము.

అని యాయుత్తర మామె కిచ్చి వెంటనే సుభద్ర ట్రంకుపెట్టె దెరచి యదిపరిశోధించి చూచెను. అందొకచిన్నసీసాయొక టున్నది. దానిని పైకిదీసి చూచెను. దానిమీ దాంగ్లేయభాషలో 'మార్ఫియా' అని వ్రాయబడియుండెను.

'సరే' అని దానిని వెంటనున్న కానిస్టేబులున కిచ్చియుంచున్న బట్టలన్నియు దులిపి చూచెను. ఏమియు గాన్పింపలేదు. బట్టల కడుగున మాసిపోకుండనుండుటకై పఱచిన చిత్తుకాగితములను దీసివైచెను. ఆచిత్తుకాగితములక్రింద మడ

చిన నొకకాగిత ముండెను. అది యేమయియుండునా యను సంశయముతో దీసి చూచెను.

సాశ్చర్యముతో నొకటిరెండుమారులు చదివి యది యట్లే చేతఁబట్టుకొని తనసోదరిని, మరదలు పార్వతిని బిలచి యిట్లనియెను.

పార్వతిపేరవచ్చిన లేఖలోనున్నటుల 'మాఫియా' యీపెట్టియందున్నది. మారువాఁడీలాలాయింట నాచినబావ బలవంతరావుశిరముగూడ లభింపవచ్చును. మీ కిరువురకు వచ్చిన యుత్తరములందును నాపై నేరారోపణజేయబడియున్నది. ఏమిరా పరమేశ్వరా! అని యొకకంటనేడ్చుచునే నీరహస్యమును భేదించుటకై బ్రియత్నించుచుంటిని. శ్యామలా! నీవు నాయనగారికి చేదోఁడువాదోఁడుగానుండి యనేకరహస్యవిషయంబులయం దత్యంతశ్రమకోర్చి కార్యసాధన మొనరూర్చుచుండెడిదానవు. ఈపార్వతిగూడ విద్యావంతురాలును వివేకవంతురాలును గాని సామాన్యకన్యగాదు. ఇప్పుడీసుభద్రిట్రింకులో నొకలేఖ దొరకినది. ఇదివఱకు మనముచూచిన లేఖల కిది విరుద్ధముగా నున్నది. చదువుచుంటిని వినుఁడు.

నెచ్చెలీ!

నీయభిప్రాయానుసారముగా శ్యామలాపార్వతుల కిరువురకును జెరియొక యుత్తరమును వ్రాసి యిందుతో బంపితిని. ఆయాయుత్తరములు నీనేర్పుచూపి వారి కందజేయుము.

ఒక్కమారుగా మన మనుకొనినకార్యము లన్నియు జరిపిన చో నిందయు - చెఱయు - నీకు దప్పదు.. రాజారా వసహా యశూరుఁడు. వానియడ్డముదీరినగాని మనకు జయము దొ రుకదు. శ్యామలాపార్వతుల యుత్తరములు రెండును బైజల లో బడినచో నామర్మాగ్గునియడ్డము మనకు నిశ్చయముగా దీరును. అదితీరినవెంటనే శ్యామలకు మార్ఫియా ప్రయో గించుము. తరువాత కామేశ్వరరావు. ఈరెండును దీరినచో పార్వతి మనపాదదాసురాలయితీరును. ఆమెయునికియు - నీయునికియు లోకమునకు దెలియకుండజేయుభారము నాది. చరస్థిరాస్థులకు నీకుమారుఁడు హక్కుదారుఁడు గనుక- నీవు వానికి సంరక్షణరాలవు గనుక స్థిరాస్థి క్రిమక్రిమముగా విక్రియించి రొక్కముగా మార్చుకొని మననిర్ణయస్థలమున కేగవచ్చును. ఇం కొకరహస్యవిషయము నీతో ముచ్చటింప వలసియున్నది. ఈరాత్రి నీచెంత నెవ్వరునుండకుండున ట్లొన రించుకొని యర్ధరాత్రివేళ మెల్లగా నానివాసస్థలమునకు రమ్ము.

ఇట్లు,

నీభవితవ్యప్రియుఁడు,

ఆయుత్తరమును విని యందఱు ఆశ్చర్యభరితులైరి.

అగునా! ఇప్పు డీయుత్తరమువలన మీయిరువురి హృదయములును నిష్కళంకములయియుండునని భావింతును.

ఇందు నావ్యాఖ్యాన మగత్యము లేకుండగనే మీ కర్ధమయి యుండును. ఇం దింకను మీ రెవ్వ రెఱుంగని రహస్యము లున్నవి. మొదటినుండియు నేగనిపెట్టుచునేయున్నాను. ప్రథమమున నా కీమెపయి ననుమానము గలిగియే నేను కాకినాడ వెడలవలసివచ్చినప్పుడు నారాయణస్వామిగారితో నొక యువతినిగుఱించి చెప్పితినిగాని - యామెనామ మెఱుంగఁజేయ లేదు. ఆమెయనుచరులే గాఁబోలు నాఁడు "రాజూ! రెండుమూఁడుదినములలో నీమరణశాసనమును దయారు జేసు కొమ్ము" అని హెచ్చరించిరి. వారినప్పుడు వెన్నాడవలయునని చూచితినిగాని చీఁకటిలో వా రేదిక్కునకు బోయిరో తెలిసినదిగాదు. వెంటనే లోనికివెడలి లోనివారిని బరీక్షించితిని. "ఇఁక భయము లేదు." అను మాట యస్పష్టముగా వినంబడినది. ఈవాక్య మెవ్వరనిరా యని గమనించితిని. కని పెట్టితిని. ఆమె సుభద్ర.

ఇఁక రెండవవిషయము :— రఘునాధరావుగారు చనిపోవుటచే మాధవరావుగారు మీ కేరికిని దెలియకుండ తన ... రెవ్వ రెంతెంత యనుభవింపవలయునో మరణ ... ను వ్రాసి- తన కాంతరంగికసేవకుఁడగు నీగోవిం ... నీవిషయములనుగుఱించి ముచ్చటించుచుండఁగా నెవ్వరో తమరహస్యమును వినుచుండిరను యనుమాన మొదవి గోవిందు వెంటనే వెడలి చూచెనట. యొకయువతి పెరటిలో

మల్లెపొదమాటునఁ దనభర్తతోఁ గూర్చుండి మాతనములాడు చున్నదఁట. అప్పు డామెయొడిలోనున్న బాలుఁడు లేచుటచే "సుభద్రా! మాధవుఁడు లేచినాఁడు. మన మిప్పు డేమని నను నిందాపాత్రుల మగుదుము. తరువాత నీవిషయమై యాలోచించుకొందము. పోయి పరుండము రమ్ము" అని బలవంతరా వనియెనఁట.

అని యానాఁటియుదంతమంతయు నెఱుంగఁజెప్పి మఱి యు నిట్లనియె.

ఇఁక మూఁడవవిషయము:—బలవంతరావు చనిపోయిన నాఁటిరేయిఁ యింటఁజొచ్చిన దొంగలు కామేశ్వరరావును, శ్యామలను, పార్వతివిమాత్రము బెడరెక్కలు విఱచి కట్టి నోటగుడ్డలుగ్రుక్కి తలక్రిందుఁగా వ్రేలాడ దీయఁబడి యుండిరనియు, సుభద్రియు గట్టివేయబడియే యుండెనుగాని తలక్రిందుఁగా వ్రేలాడ దీయఁబడలేదనియు రక్షకభటు లెఱింగించిరి. ఇది సత్యమగువృత్తాంతమేగదా? ఆలోచించిచూచినచో నిందెంతటి కుటిలమున్నదియో మీమీమనంబుల యందూహింపుఁడు. కామేశ్వరరావు, శ్యామల, పార్వతి యీముగ్గురును వ్రేలాడదీయఁబడియుండ, సుభద్రి యట్లు లేకుండుట కేమికారణము? ఈమెచంటిబిడ్డ తల్లియనియా వచ్చినవారు కనికరించిరా? అట్లుకనికరించినచో నేదియైన నొక స్తంభమునకైనను గట్టవలయునుగదా? అట్లు గట్టకుండు

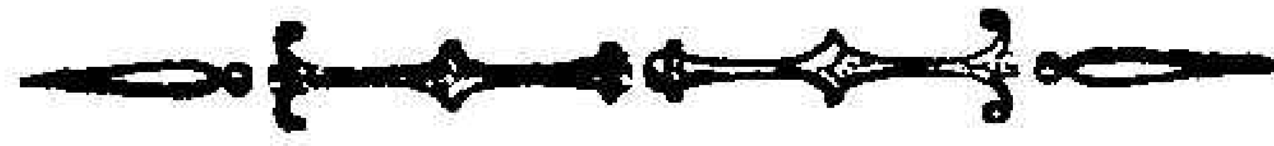
టకేమి కారణము? ఒకానొక వేళ మీరిదివఱ కనుమానపడి యున్నట్లు నాయనుచరులే యీకార్యమునకు గడఁగినచో నాసోదరిగదాయని శ్యామలయెడ గనికారముంచి యుందు రుగాని- సుభద్రియెడ జాలినహించుట కేమికారణము? అం దులకును సమాధానమున్నది గాని లేకపోలేదు. శ్యామలను గట్టక విడచినచోఁ జెల్లెలుగదా యని లోకు లనుమానింప వచ్చుననియు- అందఱికంటె నెక్కుడుగా నామె నే కష్టముల పాలుజేసినచో- ఎంతటి దొంగయైన చెల్లెలి నిట్లు బాధించు నా యనుసంశయముతో నన్ననుమానింపరనియు దలంచి యిట్లు జేయించియుందునని యనుకొనవచ్చును గాని యది నన్ను నేరస్థునిగా నిరూపించుటకు దగినంతబలమైన సాక్ష్య ముగాదు. ఈరహస్యవిషయంబున నేమేమియో చాలరహ స్యంబు లిమిడియున్నవి. ఒకదానికొకటి గొలుసువలె నతుకు కొని పోయినవి. విడదీయుట మిగులప్రయాస. ఇన్నిదృష్టాం తములు.గుదిగుచ్చినట్లు గాన్పించుచున్నను సుభద్రను పుట్టెడు దుఃఖములోనున్న సుభద్రను- బంధించుటకు- బంధించుమని పోలీసువారి కనుమతియొసంగుటకు- నామనం బంగీకరింప కుండ నున్నది. మాధవరావుగారు వ్రాసిన విల్లేమయిపోయి నదో యీమెవలననే మనకు దెలియవలసియున్నది. నాఁటి రాత్రి చీఁకటిలో దనకును- తనభర్తకును జరిగిన రహస్య సంభాషణ మామూలచూడముగా నెఱింగింపవలయును. వి

రికో అను నిర్ణయింపబడినగదిలో వీరెట్టివిషయంబులైనను మాటాడుకొనవచ్చునే. ఎవరికివారే యేమ్చుచుండ వీరిసంభాషణము వినవలయునను కుతూహల మెవ్వరికి ? తండ్రిచచ్చి. తాతచచ్చి- యేమ్చుచుండఁగా- పోలీసువా రిల్లు ముట్టడించియుండ- ఏరహస్యము వీరాతోటలో మాటాడియుందురు. పురుగుపుట్రల భయములేక- నలువురును జూచిపోవుదు రే మోయను భయముతో దీపమైనను లేక- వీరుమాటాడుకొనిన మాటలును, కట్టకడపట "మనమిప్పు డేమనినను నిందాపాత్రులమగుదుము." అని బలవంతరావనిన వాక్యావసరమును- దాని సమన్వయమును మనమీ సుభద్రవలనఁగాని- ఈమె చెప్పకున్న నితరమార్గములమూలమునఁ గాని గనిపెట్టవలయును. అప్పుడింకున్న చిక్కులన్ని విడిపోవును గావున ప్రస్తుతమీమెను దొరతనమువారిపేరిట బాధింపకతప్పదు. దగ్గఱబంధువుఁడనై యుండియు నిప్పట్లనీమెకు సహాయము జేయజాలనందులకు మిగుల విచారించుచున్నాను.

అని వెంటనే సుభద్రను బోలీసువారి పరముగావించెను. పోలీసువారును మర్యాదగా నామెనొకబండిపై నెక్కించి కుమార మాధవరావుతోఁగూడ చెరసాలకు దోడ్కొని పోయిరి.

ఆఱవ ప్రకరణము.

ప్రళయమునో—ప్రణయమా ?

"శ్యామలా! నీతోఁ గొన్ని విషయములు ముచ్చటింప వలసియున్నది. అంతకుముందుగాఁ బార్వతితోఁ బ్రసంగింప వలసియున్నది. కావున నీవొకమారు లోనికిఁబొమ్ము. బావ మిగుల సమాయకుఁడు. జరిగిన దారుణముల కాతఁడు విశేషముగా బెదరియున్నాఁడు. ఆతఁడు సత్యసంధుఁడే గాని కృత్రిమము తెలిసినవాఁడుగాఁడు. ఊరక వీధియరుగుపైఁ గూర్చుండి విచారించుచున్నాఁడు. ఆతనిని లోనికిబిలిచి యెట్లో యోదార్పుము. ఇంతలో నేను పార్వతితో ముచ్చటించివచ్చెదను." అని రాజారావనియెను.

అన్నయ్యా! నాగుండెయు జెదరిపోయినది. కలకలలాడుచుఁ మూఁడు బువ్వులాఱుకాయలుగా నున్నకుటుంబమిట్లు చిటికలో సర్వనాశనమయిపోవ గుండె చెదరకింకేలయున్నది? మీబావగారి కేనని ధైర్యముపదేశింపఁగలను? ఉన్నట్లుండి యీతుట్ట చెల్లిపైఁబడినది. ఇదెంతవఱకు సత్యమో తెలియదయ్యెను. అది సత్యమైనను నంతతో మనస్స్వస్థతగలుగదు. ఆమెసహాయులు బెక్కుమంది యుందురు. ఆమె బాధింపఁబడినదనుసంగతి తెలిసి వారూరకుందురా? మఱియొకను బెక్కుకష్టముల బాల్పడుదురేమోయని భయంబగుచున్నది.

నాన్నగారు పేరుమోసిన యపరాధరహస్యపరిశోధకులు. టెల్లిగ్రాము లిచ్చి వారిని రప్పింపరాదా? మావారికి చాలమంది బంధుగులుగలరు. ఒకరికొకరు సహాయముగా బదిమంది యుం టున్న యిట్టిదురంతములు జరుగుట కవకాశముండకుండ నుండునేమో? వారినైనను బిలిపింపరాదా?" అని శ్యామల యనెను.

అమ్మాయీ! అందఱకును టెలిగ్రాములు వెళ్ళినవి. జవాబులు లేవు. ఎవ్వరును రాలేదు. తరువాత నీవు చెప్పినవిష యములు మాటాడుదము నీవు బొమ్ము."

అని రాజారావనఁగనే యామె వెడలిపోయెను. తరు వాత రాజారావు పార్వతిని మెల్లగా దోటలోనికి దోడ్కొని పోయి యొకవృక్షచ్ఛాయను గూర్చుండఁజేసి యామె కించుక సమీపముగా రాజారావుగూర్చుండి:—

బాలా! కష్టములు ప్రాణికోటికి వచ్చుట సహజమే గాని బెడగొండలవలె నిన్నికష్టము లొక్కమారుగా సంభ వించినచో భరించుట దుర్ఘటమే. నీవంతయో యింతయో చదువుకొన్నదానవుగాని మూర్ఖురాలవుగావు. ఇప్పుడు నీవు విచారింపవలసిన సమయముగాదు. మీరిప్పుడు శత్రుమధ్య మునందున్నారు. అయిన పెద్దలంతరించిపోయిరి. సజీవమైయుం డవలసిన మీయమ్మగారేమైపోయిరో- జీవించియుండిరో- లేక దురాత్ములచే హతులైపోయిరో గనిపెట్టుట దుర్ఘటము. నీ

చిన్నవదినె యపరాధినియను నెపంబున బందీకృతయై యు న్నది. ఇంక నీయింటియందు మీరు ముగ్గురునునుండిరి. నీవును నీయన్నగారును నీయింటివారేగదా? మీవదినె లిద్దరేపైవా రు. పట్టుబడిన సుభద్రనుగూర్చియు యింటనున్న శ్యామల గూర్చియు నీతో ముచ్చటింపదలంచితిని. ఒకవేళ నీ నేర మంతయు నాశ్యామలమీదికివచ్చినను నేనామెను బట్టక మానను. ఉరికంబమెక్కింపకమానను. కులమునకువచ్చినక ళంకము తొలగించుకొనకమానను. న్యాయమున కెవ్వరైననొ కటియే. తల్లి పిల్లయని చూచుకొనరాదు. కావున నాయా శయమేదియో గ్రహించి నాప్రశ్నలకనువగు సమాధా నమిమ్ము.

"నాఁటిరాత్రి గోవిందు యిరుపెట్టెతీయుచుండఁగా నీవు చూచి వానిని బోలీసుపరము జేసితివిగదా? నాఁడాసమ యమున నినుపెట్టెదెఱచినట్లు నీ కెట్లు దెలిసినది?" అని రాజా రావు ప్రశ్నించెను.

రాజారావు వాక్యములన్నియు వినుచున్నంతనఱకును పార్వతి యధోముఖియై యేడ్చుచు గోటితో భూమిపైగీయు చునుండెను. ప్రశ్నవినఁగనే యామె స్పృహ దెచ్చుకొని కన్నీరు దుడిచికొనుచు—

"బావా! ఇప్పుడెందుకాప్రశ్న?" అనెను.

రాజా—ఇప్పుడేకావలయును. నీవేవిషయముదాఁచి

నను గొంపలుగునిఁగిపోవుననుసంగతి జ్ఞాపకముంచుకొమ్ము. నాప్రశ్నకు సమాధానమిమ్ము.

పార్వ—ఆసమాధానము వినుట తటస్థించినచో నా చిన్నవదినెపై నేరమింకను బరువగును.

రాజా—ఎందుచేత?

పార్వ—ఆమె మాచిన్నన్నతో మాటాడుచు- ఇరుప పెట్టి- మాటదెచ్చినది. అప్పుడే మెలకువవచ్చిన నాకామా టవినబడి చటాలునలేచి యాగదిలోనికి బోయితిని. ఆదృశ్య ము నాకంటబడినది. గోవిందుచెప్పినది సత్యమని నేనెట్లనుకొనఁగలను. ఏమియుదెలియక వానిని పోలీసుపరముజేసితిని. నీవు చెప్పినగొడబయుంతయువిని యిప్పుడు సమన్వయించుకొన నర్థమైనది.

రాజా—సరే. ఆవిషయ మట్లుంచుము. ఈమెపుట్టినింటివారి గుట్టుమట్టు లీవేమైన నెఱుంగుదువా?

పార్వ—నాకెట్లు తెలియును?

రాజా—పోనిమ్ము. నీకు తెలియదగినవిషయమును- తెలియుటకవకాశమున్నవిషయమును నడిగెద దానికి సందేహింపకుండ జెప్పుము.

పార్వ—నేనెరిగినచో నెట్టిరహస్యమును దాచుకొనను. అడుగుము.

రాజా—నీ చిన్నవదినగారు- రహస్యముగా- నెన్నడై

న- పరపురుషులతోగాని- స్త్రీలతోగాని మాటాడుచుండఁగా నీవు గాంచితివా?

పార్వ—నే నెన్నడునుజూడలేదు.

రాజా—పోనీ యట్టివదంతియేమైన నున్నదా?

పార్వ—ఒకనాఁడు మాచిన్నన్నభార్యను మందలించుచు "పోలితో నీకున్నరహస్యమేమి? అది తార్పుగత్తె. ఆమెతో మాటాడుటగాని- ఆమెకేమైనఁ బెట్టుటగాని వలదని హెచ్చరించెను. ఇంతకంటె నాకేమియుదెలియదు.

రాజా—ఆపోలియెవ్వరు?

పార్వ—మాపొరుగువారి దాసీదానితల్లి.

రాజా—దాని యిల్లెక్కడ?

పార్వ—మారెక్కట్టుసమీపమున.

రాజా—మీయిరుగుపొరుగువారిలోనున్న యువకులెవరైన మీయింటికివచ్చుట కద్దా?

పార్వ—ఈ యిరుగుపొరుగువా రంతగారారుగాని- పెద్దబజారువీధియున్న కపిలవాయి శంకరరావుమాత్రము నిత్యమువచ్చుచుండెడివాఁడు. అతఁడును మాచిన్నన్నయు జతురంగమాడుకొనుటగలదు.

రాజా—అతఁడు నిన్నుగాని- మీవదినెలనుగాని పలుకరించుట గలదా?

పార్వ—అతనికి మాయింట నెట్టి యభ్యంతరమును

క్షేమ. మానాన్నగారుగూడ మిక్కిలి చనవుగా మాటాడెడి వారు. ఇంట నేదిచేసుకొనినను మాయమ్మ వానికిబెట్టకుండ నుండెడిదిగాదు.

రాజా—అంతచనవుగావచ్చెడివాఁడుగదా? అతఁడు మిమ్మెవ్వరినైన వేళాకూళములాడెడివాఁడా?

పార్వ—నన్ను చెల్లీ! యనియు, వదినెను వదెనగారూ! యనియు బిల్చుటయేగాని వేళాకోళములాడియెఱుఁగఁడు. చిన్నవదినెకు నవలలు జనువుటయందు ప్రీతిమెండు. అందుచే నామె యాతనిచే నేవైన నవలలు తెప్పించుకొనుచుండెడిది.

రాజా—సరేగాని మాశ్యాముల వర్తనాదులుగూడ నెఱింగింపుము. ఆమెయు శంకరరావుతోఁ జనువుగా మాటాడెడిదా?

పార్వ—ఆమె యెవ్వరితో నైనను ముభావముగనే మాటాడును.

రాజా—ఆమె యనవరత మిరుగుపొరుగిండ్లకు వెడలుటగాని పొరుగువారితోమాటాడుటగాని లేక మీదాసితోమాటాడుటగాని కలదా?

పార్వ—సర్వవిధముల దనతో సమానమైనవారితో నైన నాయిల్లాలు ముభావముగనే మాటాడునన నీచకాంతలకు జనువొసంగునా? ఆమె నేవిధముగను వేలువంచి

చూపించుట కవకాశము లేదు.

రాజా—సరే. కామేశ్వరరావుబావ యెట్టివాడు?

పార్వ—మా అన్నయ్య నిజముగా బెద్దన్నయే. ఆతనికి తెలివి తేటలేకొంచెమునను లేవు. శుద్ధబుద్ధావతారము. కాని చెప్పినపనిమాత్రము మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతోఁ జేయును. మాయమర్మ మెఱుఁగఁడు. భార్యయే తనప్రాణాధిక్యయని తలంచువాఁడు. మావదినెయు, భర్తయే తనదైవమని భావించునది. అట్టిదాంపత్యము సాధారణముగాఁ జూడబోము.

రాజా—నీచిన్నన్నగాని- పెద్దన్నగాని వేరింటికాపురమున కెప్పుడైనఁ బ్రయత్నించెనా?

పార్వ—రెండుమాసములక్రిందట మాచిన్నన్న- భార్యప్రోత్సాహముచే వేరింటికాపురమునకుఁ బోవుననియు తనభాగము తనకు బంచుమనియు నల్లరిబెట్టెను. అప్పుడు తాతయు బెద్దవదినెయు వారిని బ్రతిమాలి యుప్రయత్నము సాగకుండ జేసిరి.

రాజా—మంచిది. ఇఁకనీవిషయమై ప్రశ్నింతును. సిగ్గుపడకుండ- నీహృదయము దాచుకొనకుండ సర్వము వెల్లడింపుము. నీకు మేలుగూర్చెద. నీకివవఱకొక సంబంధము గుదిరెననియు- ఆసంబంధము జేసికొన నీవంగీకరింప లేదనియు వింటిని. ఆసంబంధ మెవ్వరిది? నీ వెందుల కంగీకరింపవైతివి?

పార్వ—ఆవరుఁడంత చదువుకొనినవాఁడు గాఁడు.

Pullu Ananthaiah Reddy

రూపముగూడ మనోహరమైదిగాదు. సంపత్తి మాత్రము గలదు. నాకాసంబంధము పైకారణములచే నచ్చలేదు.

రాజా—ధనముమాత్రముగలదా? ఆసంబంధమేది?

పార్వ—జల్లూరు కాపురస్తులు. వారియింటిపేరు నీలకంఠమువారు. వరునిపేరు రాఘవేంద్రరావు. ఆతనికి తండ్రిలేడు. తల్లిగలదు. ఒకవిధవఆఁడుపడుచు గలదు.

రాజా—ఈయూరిలో మీతో సంబంధముజేయుటకేరికైన నుత్సాహముగలదేమో నీకేమైన దెలియునా?

పార్వ—నాకు తెలియదు.

రాజా—నీహృదయ మిదివఱ కేరికైననర్పించితివా? సిగ్గుపడక తెల్పుము. నిన్నిట్టిందులకు బ్రశ్నించుచుంటినో తెలిపెదవినుము. నీకువచ్చినయుత్తరములో "ప్రియా!"అని నిన్ను సంబోధించెను. ఆతఁడు నిన్నుద్వాహమాడుటకై యత్నించుచున్నట్లు పొడగట్టుచున్నది. ఆతఁడెట్టివాఁడో తెలిసికొనవలసియున్నది. నీ వెవ్వనినైనవరించినచో నిన్నాతనియందుఁ జేర్చి యిఁకనైన సుఖముగూర్చెదమని నాతలంపు. నీవు సిగ్గుపడినను తద్రహస్యము నాకెఱుంగజెప్పకున్నను నీవింకను జిక్కులలో బడిపోదువు కావున సిగ్గువిడచి నీప్రియుడెవ్వఁడో చెప్పుము.

పార్వతి రాజారావువైపుజూడక ప్రక్కకు జూచుచు నేదియో పనిగల్పించుకొని యొకయొంటుటాకునుదీసి దానిని

దుఃఖింపనై చుచుండెను. రాజారావు వాక్యములాలించుచుం డెను. తనకుదాపురించిన కష్టములకై కన్నీరు గార్చుచుం డెను. పాపమామెమాత్రి మేము సమాధానముజెప్పగలము. చెప్పుటకేమైన నున్నదో- లేదో- మనకు దెలియదయ్యె.

ఆమె మిగుల దుఃఖార్తయై యున్నదని గ్రహించి రాజారా వామెవదన మించుక పైకెత్తి తనచేరుమాలుతో నామెకన్నీరు దుడుచుచు:—

వెఱ్ఱిదానా ! నీదుఃఖమింతటంతట దీరునదిగాదు. నీవు జీవించియుండునంతకాల ముండునదియే. ఎంతయేడ్చినను శాంతిమొదవనిదియేగాని నీవేడ్చుచుండ నూరకొమ్మనుదిక్కై నను లేదు. ఏడ్చియేడ్చి యెప్పటికైన నీకు నీవే శాంతింపవలా యును. అనవరత మి ట్లేడ్చుచున్న చిత్తవిభ్రాంతిగలుగవచ్చు ను. అప్పుడు నీ వింకను భ్రష్టనైపోదువు. ఇట్టియనర్థము లు త్పన్నముగాకముందె నీముందుసంగతి చూచుకొమ్ము. నీయ భిప్రాయ మీాపణ్మాత్రి మెచ్చెంగించితివేని యది యాధారము గాగొని మాచెల్లితోడను - మీాయన్నతోడను మాటాడి నిన్ను నీవారియందు జేర్చి - వీరి నీయూరుదాటించి ఘోరహా స్యపుటభేదన మొనర్చి మీాయాస్తిసర్వస్వమును పూరిపుల్లై నైన బోకుండ నిలువంబెట్టి మీాది మీా కొప్పగించి తలతడు ముకొనెదను. నాయభిప్రాయ మెచ్చెంగించితిని గాన నీయభి ప్రాయ మెచ్చెంగింపుము. విచారింపకుము.” అని యనెను.

ఈవాక్యము లన్నియు నాలించి - రాజారా వుపదేశం బు లన్నియు జ్ఞప్తించి - బారుమనియేడ్చి యామె రెండుచే తులుతోడను రాజారావుకంఠమునఁ బెనవైచి యాతనివక్షస్థలంబునఁ దనశిరమాని - వెక్కివెక్కి యేడ్చుచు:—

బావా! నా కేమియుఁ దెలియదు. నే నెవ్వరి నిదివఱకు ప్రేమించియుండలేదు. నీవాక్యములవలన నే నింకను జిక్కులలో బడిపోదునేమోయని భయంబగుచున్నది. నే నెందును దిక్కులేనిదాని నైపోతిని. ఇఁక సర్వమునకు నిన్నే నమ్ముకొనకున్న నే నీనాఁడే భూమిపై లేనిదాన నగుదును. నన్ను నీయిష్టమువచ్చినట్లు దిద్దికొమ్ము. నామానప్రాణములు నీస్వాధీనమొనర్చుచుంటిని. రక్షింపుము."

అని యాతనియొడిలో బడిపోయెను.

ఔరా! కాల మెంతవిపరీతస్వభావముగలది. కాలచక్రి మూరకదొర్లిపోవుచుండుటయేగాని యెవ్వరికొఱకును - దేనికొఱకునుగూడ నాగదుగదా? పార్వతిగూడ యీకాలచక్రిములోబడి దొర్లిపోవుచున్నది. తలమునిఁగిపోవుదుఃఖములోగూడ తనదారి జూచుకొన్నది. మోహము నంధకారముతో బద్ధలిందు కేబోల్తురు. ఇదియంతయు మోహముయొక్క ప్రిభావముగా కిం కేమి? ఆయంధకారములో బడినవెనుక నిం కేమైనఁ గాస్పించుట కవకాశమున్నదా?

అట్లు తనయొడిలోబడిన పార్వతిని లేవనెత్తి తనయక్కునం జేర్చుకొని చుబుకముం బట్టి:—

బాలా! ఇంక విచారింపకుము. నీవు నాపాలబడి నాకత్యానందమొనగూర్చితివి. నాసంతోషమిట్టిదని వర్ణింపజాలకున్నాను గాని యిట్టిసమయంబున మనము సంతసింపరాదు. మనవిరోధిని మట్టుబెట్టి మనవారిఋణముదీర్చి యప్పుడు మనయానందబాష్పములతో పెద్దలకు తర్పణంబులు విడువవచ్చును. నీవిక లోపలికరుగుము. నేను వెంటనే పోలీసుస్టేషనునకు వెడలవలసియున్నది. వేగముగా లాలాయుదంతము గనుగొనవలయును.

ఆతరువాత వానిద్వారా యామె యనుచరులెవ్వరో యెఱింగి వారిని గూడ బట్టవలయును. మూడు వాండ్లీసంగతి తెలిసికొని మఱలివచ్చి మూశ్యాములతో మాటాడెదను. ఈ వ్యవహారము లన్నియు ముగియువఱకు మనవలపు సంగతి మూచెల్లికైనను జెప్పకుము: అన్నియు ముగిసిన వెనుక—సర్వవిధముల మనకు క్షేమము గలిగిన వెనుక యప్పటిస్థితిని బట్టి యాలోచింతము" అని రాజారావనియెను.

పార్వ—అన్నిటికిని మిమ్మే నమ్ముకొంటిని. అమ్మగారిని జీవములతో నాకు జూపుట మీముఖ్య కర్తవ్యమని మఱువకుండు. శాత్రవులు నిముష నిముషమునకు మమ్మెదుర్కొ

నుటకు బ్రియత్నించుచునే యుందురు గాన—సమయము వచ్చినచో నుపయోగించుట కొరకు "పిస్తోలు" నాకనుగ్రహింపుఁడు.

రాజా—నీచేత నదియున్న బ్రమాదముగాదా ?

పార్వ—ప్రమాదము వచ్చువఱ కది యుపయోగింపనే యుపయోగింపను. అంతవఱ కది నాచెంత నున్నట్లెరికిని దెలియనీయను.

రాజా—నీకది బ్రయోగించు విధానము దెలియునా?

పార్వ—అది యిచ్చునప్పు డావిధానముగూడ మీరే చెప్పవలయును.

రాజా—సరే. తెచ్చి యిచ్చెద.

పార్వతి వెంటనే లోనికి వెడలిపోయెను. రాజారా వేమేమియో యాలోచించుకొనుచు స్టేషనునకు బోయెను.

ఏడవ ప్రకరణము.

సుభద్రి చిత్రాంగియా ?

రాజారావు పోలీసు స్టేషనుకు వచ్చునప్పటికి పదిగంటలు గావచ్చినది. ఆతఁడు స్టేషనుకు వచ్చినవెంటనే యొక రక్షకభటుఁ డెదురువచ్చి—

"బాబూ ! తమ సెలవుప్రకారముగా లాలానుబట్టి

దీసికొని వచ్చితిమి. అతఁ డాశిరమును బెరటిలో బాతుచుండఁగా బోయి పట్టుకొంటిమి. తీసికొనివచ్చి స్టేషనులో లాకపు చేసితిమి. మీరు విచారించుకొనుఁడు" అని చెప్పెను.

మంచిది. అని రాజారావు లోనికి వెడలి స్టేషను రైటరును బిలచి కొన్ని కాగితములును గలమును సిరాబుడ్డియు సిద్ధముగా నుంచుమని చెప్పి యింకొక కానిస్టేబులును బిలచి మారువాఁడీని వానితో నున్నమూటను దెమ్మని యాజ్ఞాపించెను.

నిముషములో మారువాఁడీ నిగళబద్ధుండై మూటతో వచ్చెను. ఆతఁడు వచ్చినవెనుక భటులనెల్ల వీధిలో నుండ నల్లాజ్ఞాపించి సుభద్రను దోడ్కొనిరమ్మనమని రైటరును బంపించెను. రైటరు వెడలి యామెను సగౌరవముగ దోడ్కొనివచ్చెను. ఇంతలో నారాయణస్వామియును, సర్కిలు యినస్పెక్టరుగారగు లక్ష్మణసింగుగారును వచ్చిరి. రాజారావు వారికి నమస్కరించి వారినమస్కారము లందుకొని—

రాజా—అయ్యా! ఈనేర మొట్లును బయటికి రాక మానదు. ఇది నాస్వకుటుంబవ్యవహారము గాన మీఁవలో క్షమం దీమె నించుక ప్రశ్నింపవలసి యున్నది. మీకభ్యంతరము లేకున్నచో ననుజ్ఞనిప్పింపవచ్చును.

లక్ష్మ—ఈవ్యవహార మందరును వినవలసినదే గదా? ఇంకను రహస్య మేమియున్నది ?

రాజా—మన మీామె ననుమానించి బట్టుకొంటిమి గాని—నేరస్థురాలని ధృవపఱచి పట్టుకొన లేదు గదా,? ఒక వేళ దైవానుగ్రహమువలన నీమె నేరస్థురాలు గానిచో—అప్పు డీయవమానమునకుఁ దోడున్న రహస్యములు వెల్లడి యైనచో దలవంపులు రావా ? అయిన నాయెడల మీా కీసంశయముండవలసిన పని లేదు.

లక్ష్మి—ఊరకడిగితిమి గాని—సంశయముఁడి గాదు. మీాయిష్టమువచ్చినట్లు మాటాడుకొనుఁడు. మేమావల నుందుము. మీారు బిలువగనే వత్తుము. రండి నారాయణ స్వామిగారూ !

వెంటనే యిరువురును వెడలిపోయిరి. వారి వెనుకనే రైటరు నిష్క్రమించెను. అప్పు డారాజారా వొక కానిస్టిబులును బిలచి మారువాడీని వాని స్వాధీన మొనర్చి పిలచిన వెంటనే దీసికొనిరమ్మని చెప్పి వాఁడు వెడలగనే తలుపులు లోన బిగించి యామె సమీాపమున వట్టినేలనే జతికిలబడి యించుక సేపూరకుండి మెట్టకేలకు రుద్ధకంఠసర్వముతో:—

సోదరీ! నన్ను నిందింపకుము. నామీాఁద గినియకుము. నీవు దోషివని నిరూపించుటకు దగినన్ని నిదర్శనములన్ని లభించినప్పుడు బంధింపకవిడువరాదుగనుక బంధించితిని. నే నీవిషయంబునఁ గొన్ని ప్రశ్నలు నిన్నడుగ వలసియున్నది. వాటికి సదుత్తరము లొసంగితివేని నీవు నేరస్థురాల వగుదువో గా

వో నేనూహించుకొందును. నీవు నేరస్థురాలవయి యుక్తికంబ మెక్కినచో—దల్లి లేని లోపముదక్క తక్కిన ముద్దుముచ్చ ట లన్నియు నీకుమారునకుదీర్తును. నీమీఁదఁ గనఁబడిన నిద ర్శనము లన్నియు మంచు విడిపోయినట్లు విడిపోయి—నీవు బైటబడినచో నిన్ను నాచెల్లెలికంటె నెక్కుఁడుగా జూచు కొని నీయాజ్ఞల శిరసావహించుచుండెదను. కావున నాప్ర శ్నల కనువగు సమాధాన మిమ్ము. ఏమందువు? ప్రశ్నింప మందువా? అని యనెను.

సుభద్ర పొరలిపొరలి వచ్చు దుఃఖమాపుకొని కన్నీ రు దుడిచికొనుచు:—

అన్నయ్యా! ఈపాపాత్మురాలిని—ఈపతితురాలిని— నిష్కల్మషప్రేమతో సోదరీ! అని సంబోధించి నందుల కెంతయు సంతోషించుచున్నాను. ఆమాత్రపు ప్రేమ మీ దీనురాలి యందుంచితి వంతియే జాలును. నాకింక నిరు పార్శ్వంబులయం దెవ్వరును లేరు. ఎవ్వరు లేకున్నను సతికి పతియున్నఁ జాలును. నాదురదృష్టవశంబున నాపతియు నాకు గరవయ్యెను. ఇంక నేను జీవించి యేమి లాభము? నాయీ దిక్కుమాలిన—పనికిమాలిన—హేయమైన—రూపమున కాసించి—కొందఱు దురితాత్ములు నాకొంప నీవిధముగా ముంచివైచిరి. ఇప్పుడు నేననాథనైతిని. ఈసమయమున నా దురితాత్ములు చెలరేగి నామానభంగంబు గావించుట కవ

కాశంబు లేకుండ నీచెఱయం దుంచి నన్ను నిజముగా నీవు రక్షించినావు. నామానరక్షకుఁడ వైనావు. ఎందును దిక్కు లేని దానను. చావున కెదురు చూచుచున్న దానను. గతిలే దని నీపాదముల పైఁబడిన దానను. నన్నుఱిస్థంభమెక్కించి పుణ్యము గట్టుకొమ్మని వేఁడుచున్నదానను. తల్లిలేని యీపి ల్లవాని రక్షించి—నాకింత గతిగలిగించుమని నిన్ను ప్రార్థిం చుచున్న దానను. ఇం దెట్టి రహస్యంబు లున్నను బయటికి దేవద్దని నిన్నర్థించుచున్నదానను. నాచావుతో నాయత్త వారియింటి యులజడు లన్నియు దీరునని వేడుచున్నదానను. నాపతి శిరమింకను మూరువాఁడిచేత మూట గట్టబడియున్న ది. వేగ నన్నుఱిదీయుంచి నాభర్తశిరము పరిక్క నాశవ ముంచి దహనపఱపుము. నాకన్నదమ్ములు లేని వెలితి దీర్పు ము. నాదుఃఖ మింతటితో జల్లార్పుము. నన్ను నవసరప్రశ్నలు వైచి మఱియు నేడ్పింపకుము. అన్నా! నన్నుఱిస్తంభమె క్కించి—రక్షింపుము. రక్షింపుము." అని హాతిగుండె మైన ను గఱగునట్లేడ్చి—అట్లేడ్చుచునే గుమారమాధవరావు నతని పాదములచెంత నుంచెను.

వెంటనే రాజారావు బాలు నెత్తికొని ముద్దాడి—తన కన్నీరు దుడిచికొనుచు—సుభద్ర కన్నీరు దుడిచి—

చెల్లీ! నీవాక్యములు వినినంతనే నాహృత్పేటిక పగా లునఁ బ్రేలినది. నీవాక్యము లన్నియు సత్యములని నాకిప్పు

డు దట్టుచున్నది. నీహృదయ మెంతనిష్కాపట్యమైనదో యి ప్పటికి గ్రహించితిని. నిన్ను జెరుపదలచిన దుష్టాత్ము లెవ్వరో నన్నుగూడ మరిందింపఁ దలఁచిరి. అది స్వవిషయముగాన నస త్యమని యనుకొనగలితిని గాని నీవు దోషివగుదువని నిశ్చయముగా నమ్మియుంటిని. అందుచేత నే నిన్ను బంధించి తిని. ఈవాక్యము లెట్లు చెప్పితివో యట్లే నేను ప్రశ్నించు నాలుగైదు ప్రశ్నలకును సమాధాన మిమ్ము. దాఁచుకొనకుము. ఎట్టి రహస్యమైనను సరియే నీకంటె భద్రముగా గాపాడెదను. ఇదిగో మామామగారు పోయిననాఁటిరేయి నీవు నీగదిలో కిటికీసముఖమున నిలువంబడి "ఇఁక భయములేదు" అని యస్పష్టముగా ననుకొంటివే. ఆవిషయము జేసిని గుఱించి—ఒకమూల మామగారు పోయినందుల కెల్లరును నేడ్చుచుండ నీలో నీవట్లు ధైర్య ముపదేశించుకొనవలసిన యగత్య మేమి వచ్చినది? సందేహింపక చెప్పుము.

సుభ—అన్నా! ఈదిక్కుమాలిన యువతిపై నొకపురుషరూప పిశాచి మనసుగొనియుండెను. ఒకటి రెండు మారు లన్యాపదేశముగా దనభావము వెల్లడించెను. అయినను ద్వరపడి వానిని చీవాటులు బెట్టలేదు. ఆనాఁటిరేయి తాతగారికి జబ్బుహెచ్చు చేసినది. శ్యామలాంబయు బార్వతియు నత్తగారిచెంత నే యుండిరి. నేను పెరటిలోని కరిగితిని. సరిగా నాసమయము గనిపెట్టి యామరితాత్ముఁడు నన్ను బట

నుంకించెను. నే నప్పుడును శాంతించి చటాలున నత్తగారి యొద్దకు బోయి కూర్చుంటిని. తరువాత నావైపరీత్యము వచ్చినది. అర్ధరాత్రి దాటిన తరువాత నీలాంబరధారు లెవ్వరో నాగదిచెంతకు వచ్చి యంతలోననే వెడలిపోయిరి. ఆవెనుక నీవు వచ్చితివి. నిన్ను చూచుటచే ధైర్యము గలిగి "ఇంక భయములేదు" అని యనుకొంటిని.

రాజా—మంచిది. మాధవరావుగారు తమ విల్లును గురించి గోవిందునితో రహస్యముగా మాటాడుచుండ నీవు పొంచుండి వింటివా ?

సుభ—భగవంతుని సాక్షిగా నేను వినలేదు.

రాజా—అట్లయిన నాసమయమున నీవును—నీమనోహరుడును దోటలో మల్లెపొదమాటున గూర్చుండి మాటాడుకొనుచుండి రని గోవిందు చెప్పినది గూడ నసత్యమేనా ?

సుభ—అది సత్యమే. మేమాతనిని జూడలేదు గాని మే మిరువురమును మాత్రము మాటాడుకొంటిమి.

రాజా—అంతరాత్రివేళ మీకున్న రహస్యము లేమి?

సుభ—ఆయింటిలో నుండి యాపోరు బడజాలక—ఈగ్రామమం దున్నను దప్పదని గ్రహించి యీసంగతి మాత్రము జెప్పక పొరుగూరులో నుద్యోగము జూడు డనియు—వేగమే మన మిక్కడనుండి పోవలయు ననియు జాలమారులు ప్రేరేపించితిని. నాభర్త యనుమతించెను గాని—సోదరి

శ్యామలయు మామగారును మేము వెడలకుండ నుండుటకై చాలపాటు బడిరి. నేను చచ్చినతరువాత విడిపోదురు గాని యంతవఱకు విభర్తకుటుంబమను ఖ్యాతి నాకు రానిండని తాతగా రనిరి.” నాఁటి కొక్కదైవము లేడే” యని ధైర్యము దెచ్చుకొని మాప్రయత్నమును మేమే విరమించుకొంటిమి. మామగారు బోయిన నాఁటిరేయి మరల నల్లరిబడితి నని చెల్పితిని గాదా? మరునాఁటి రాత్రి యీవిషయమే నాభర్త గారికి చెప్పి యాదుష్టుని నామముగూడ నెఱింగించి వైచితిని. అప్పుడు నాభర్త నాదుస్థితి విని మిగుల జింతించి:—

“ప్రియసీ! ఎంత దుర్మార్గమున కొడిగట్టెను కానిమ్ము. తండ్రిగారు పోయి నేఁడు రెండవదినమే గదా? దినము లయిపోయిన వెనుక—పోలీసు చేతులలో నుండి మనము బయటబడిన వెనుక మన మీయూర నొక్క నిముషమైన నుండవలదు. అంతవఱకు కెట్లో యాదుష్టుని కంట్లబడకుము.”

అని యనుచుండగనె నాయొడిలోనిద్రించుచున్న నీ మేనల్లుడు లేచి యేడ్చెను. అప్పుడు నీబావమఱఁది నన్నుఁ గాంచి:—

“సుభద్రా! మాధవుఁడు లేచినాఁడు. మన మిప్పు డేమనినను నిందాపాత్రులమగుదుము. తరువాత నీవిషయమై యాలోచించుకొందము. పోయి పరుందము రమ్మ.” అనెను.

వెంటనే మేము లోనికి వెడలితిమి. ఈలోపున తాతగారు గతించిరి.

రాజా—సోదరీ! ఇప్పుడిప్పు డీవ్యవహారసంబంధ మగు చిక్కులన్నియు మెల్లమెల్లగా విడిపోవుచున్నవి. ఇవి యన్నియు విడినట్లే విడి మరల నింతకంటె గొప్పచిక్కు బడునో, యింతటితో నిది సరియగునో నాస్వల్పబుద్ధితో నూహింపఁజాలకున్నాను. నీమానభంగ మొనరింప సిద్ధపడిన పురుషునిపేరు నీకు చెప్పుట కిష్టములేకయో, నేనడుగలేద నియో యింతవఱకు చెప్పితివిగావు. నిన్ను నిర్బంధించినవాఁడు కపిలవాయి శంకరరావేనా?

సుభ—రామ. రామ. పాపము శాంతించుఁగాక. పాపము శాంతించుఁగాక. ఆతఁడు నిత్యమును మాయింటికి వచ్చునుగాని- నన్నును, అక్కయ్యను నోరార "వదిన గారూ!" అని బిల్చును. నిక్కముగా నాతనికి మాయెడ మాతృభావముగలదని నొక్కి వక్కాణింపఁగలను. ఆతఁడు నిష్కళంకహృదయుఁడు. ఆతనియెడ నాకేగా దేరికిని యెట్టి యనుమాన ముండదు.

రాజా—ఓహో! నాసంశయము సరియైనదిగాదు. అనఁగా నేను చిక్కులో బడుచున్నానను మాట. కానిమ్ము. నీభర్తపోయిన నాఁటిరేయి యింట బ్రవేశించిన దొంగలు నిన్నుగాక తక్కినవారినెల్ల వేలాడదీసిరిగదా? నిన్నట్లు

వ్రేలాడదీయకుండుట కేమికారణము?

సుభ—ఆకారణమే నాకింతవఱకు గ్రాహ్యము గాలేదు.

రాజా—అందుగూడ మన మూహింపఁజాలని రహస్యమేదియో యుండును. అది తరువాత గనిపెట్టవచ్చును గాని నిన్ను బలవంతపఱచిన పురుషుని నామధేయ మేమి?

సుభ—ఆపేరు విన్నచో మీరుగూడ నిలువునఁ గూలబడుదురు. అన్నయ్యా! అయినను నీకు తెలుపకతప్ప దు. మీ రింతవఱ కెవ్వఁ డమాయకుఁడనియు, శుద్ధబుద్ధావతారుఁడనియు ననుకొనుచుండిరో యాయనయే యాయన. అనఁగా నీపెద్దబావగారు. నాబావగారు. రఘునాధరావు గారి పెద్దకుమారుఁడుగారు.

రాజా—ఆఁ...ఆఁ...కా-మే-శ్వ-ర-రా-వా?......

సుభ—అన్నయ్యా! నేనన్నట్లే యైనది. నీచిన్నబావ శంకించినట్లే యైనది. ఒకనాఁ డీవిషయమే పోలీసుతో మాటాడుచుండ మీబావగారు గాంచి నన్ను చావమోదిరి. నే నీవిషయ మెఱింగించిన నాఁటిరేయి నీబావగారుగూడ కొంతవఱకు నమ్మలేదు. తరువాత యెట్టకేలకు నమ్మెను. అతని యమాయకత్వమంతయు- డబ్బు గడించుటలోఁ గలదు. సంసారములు మాపుటలో లేదు. ఆతని శుద్ధబుద్ధావతారమంతయు పైవారు పనిచెప్పినపుడే గాన్పించును. తన స్వొంతపనివిష

యమున మఱుకైన విగ్రహమే. ఆతనికి తెలివితేటలు లేవని యెల్ల రనుకొనునటుల జరించును. నిజమునకు బుద్ధి నుప యోగించు పనులేమియు జేయలేడు. అందులకయ్యే సుమా రారేండ్లనుండి స్వల్పజీతములోనే యుండిపోయెను. ఆయన తరువాత బ్రవేశించినవారు వేతనాభివృద్ధిగాంచి సుఖించు చుండిరి. ఆతనికున్న స్వల్ప తెలివితేటలును-మఱుకుదనమున వ్యభిచారముపట్ల వినియోగించుటలో సమర్థుడు.

రాజా—ఔరా! నంగనాచివలె గాన్పించునుగాని యెంతటి దుష్ప్రవర్తనగలవాడు. ఈతని నడవడినిగుఱించి శ్యామల యెఱుంగనా?

సుభ—ఆసాధ్వీరత్నమిట్టి దుర్వార్తలు విని సహింప జాలదు. ఆమె కీతని నడవడి తెలియదు.

రాజా—ఈరహస్యము నీవు భావ కెఱిగించుట కంటె—శ్యామల కెఱింగించినచో-ఇన్ని యనర్థము లుత్పన్నము గాకుండ నుండు నేమో?

సుభ—ఆమెకు భర్తయందొక విధమగు వెఱ్ఱినమ్మకము గలదు. అందుచే నాతనిని గుఱించి యేమిచెప్పినను నమ్మదు. ఆమె కాతని దుర్వృత్తిప్రత్యక్షముగాఁ జూపవలయును. మేము పొరుగూరు వెడలిపోయినచో నేబాధయు నుండదు గాని—నిష్కారణ మీరహస్య మామె కెఱింగించి నచో-భార్యభర్తలమధ్య పొరపులు గల్పించినదాననగు

పాపము మూటగట్టుకొన్నదాన నగుదును. ఇట్టి సంశయముతో నీసంగతక్కగారికి తెలుపక మీభావ కెఱింగించితిని.

రాజా—చెల్లీ! నీవాతనికోర్కె కనుమతింపనప్పు డాతఁడేమేని దుష్ప్రలాపము లాడెనా?

సుభ—కడుపులో గావలసినంత యీర్ష్యయుండును గాని ప్రత్యక్షముగా దుష్ప్రములాడఁగలఁడా? కాని "వారముపదిదినములలో నీవు నాకోర్కె కనుమతింపకున్న నీపాట్లు గుక్కలకును, నక్కలకునుఁ గూడ గాఱగాపు" అనియనెను.

రాజా—మంచిది. లాలాయను మారువాడీకిని, మీయత్తవారికిని నేవేని వ్యవహారము లున్నవా?

సుభ—ఉన్నట్లు కాన్పింపదు. అయినను వీధిలోని వ్యవహారము నాకెట్లుదెలియును.

రాజా—సరే. చెల్లీ! నీవు నాహృదయశల్య మూడబెఱికెదవనుకొన మఱికొంచెము బిగించి నన్నుక్కిరిబిక్కిరి చేసితివి. మరల నీనూతనమార్గము బట్టుకొని ముందునకు బోవలయును. ఆమార్గ మెక్కడికి బోవునో- ఎట్టిచిక్కులు బెట్టునో- ఇప్పుడూహించుట మిగులగష్టము. ముమ్ముందు మారువాడీసంగతి గనుగొని యాపైన నీవుజెప్పిన విషయములు విచారించెదను. నీవింకను రెండుమూఁడు దినములు బందెలోనుండక తప్పదని చెప్పవలసివచ్చినందులకు మిగుల లజ్జించుచున్నాను.

అని వెంటనే రక్షకభటుని బిలిచి యామెను స్వస్థానమునకుఁ జేర్పుమని యానతిచ్చి వాఁడామెను దీసికొని వెడలినవెనుక నిట్లాలోచించెను.

ఔరా! ఇది సామాన్యవ్యవహారముగాదని యిప్పటి కర్థమైనది. ఈమె నేరస్థురాలని నిరూపింపబడిన సాక్ష్యములన్నియు మిగుల జమత్కారముగా ఖండించి యింకొక నూతనమార్గము జూపించినవి. ఈమార్గ మెంతవఱకుబోవునో తెలియదు.

ఇందు న్యాయముగాబనిచేసి- కీర్తిగడింపవలయునని యత్నించితినిగాని- ఇంతకంటక యుతంబగుమార్గంబున- నాగమ్యస్థానము జేరుటెట్లు? ఒకవేళ కామేశ్వరరావు పరస్త్రీలోలుండగుఁగాక. పైస్త్రీలకై ప్రాకులాడునుగాని- యింటనే యిట్టిపని కుపక్రమించునా? ఇది నమ్మనశ్యమగు మాటయేనా? ఈమె యాపద దొలగించుకొనుట కిట్టిపన్నుఁగడ బన్నియుండునా? ఈవిశాల ప్రపంచంబున నందఱును జిత్రాంగులేయగుదురా? అట్టివేమైన బ్రపంచములాగునా? ఈమెయే యాతనికూటమున కాసించి......ఛీ! ఛీ!! ఇది సరియైన త్రోవగాను. అట్లైన నింతమందిగా దింకొకయింతమంది జచ్చినను నామెకోర్కె ఫలింపదు. ఆతఁడే యిట్టిపనికి సంకల్పించె ననుకొందము. అప్పుడుమాత్ర మింతకంటె ఫలితము వేరగునా? అప్పుడీమె నిస్సహాయయై యాతనిచే బందియైన

ప్పు డాతనియిష్టానుసారముగా నడచుకొన కేమిచేయఁగలఁ దు? ఇదేమిప్రశ్న? బలవంతముగా నసువులబాసి- బాధచ ల్లార్చుకొనజాలదా?- ఇంతకు నిదిగ్రంథములలోని విష యము. బందియై యున్నయామెకు జచ్చుట కుపకరించుసా ధనము లెట్లుచేకురును? ఏమి? చావునకుఁ దెగించినకాంత- మానసష్టమున కోర్వనియుంతి- చావవలయునన్న- నేదేనిసా ధనమే లేకపోవునా? పయ్యెదచెంగుతో పనిముగియదా ? శిరోజములచే నామెచింత నాయదా? ఎట్లయిన నంగీకారము లేనియింతినిగూడుటన హరిహరాదులకైనను శక్యముగాదు. అట్టియెడ యీకామేశ్వరరావు వశమగునా? వశమైనను గా కున్నను బ్రియత్నింపవచ్చునుగదా? ప్రయత్నము మన చేతి లోనిపని. కార్యసాఫల్యమగుట భగవదేచ్ఛ. ఒకవేళ దుర్బు ద్ధినై సుభద్రి నాతఁడు గూడదలంచెనే యనుకొందము. అదినిజమైనచో గోవిందుఁడు నాకెఱింగింపకుండ దాచిన విషయ మిదియే యైయుండును.

తుచ్ఛమగు సంభోగమునకై యిన్నిహత్య లొనరించు ట కెంతటినీచుఁడైనను సాహసించునా ? హత్యలన్నిహత్యా లా? కన్నతండ్రికి విషమిచ్చునా? కన్నతల్లిని ప్రాణములతో నుండఁగనే నెందో బంధించునా? తమ్ముని శిరఃఖండన మాచ రించునా? ఇదేదియు నమ్మనగ్యముగాలేదు. అయింతిపైఁగల మమకారముచే గన్ను మూసికొనిపోయి- తనయేకోదరుఁడ

న్నమాట మఱచిపోయి- తమ్మునిజంపి యాతని ప్రియసిని స్వాధీనపరుచుకొందమను నుద్దేశముతో- తమ్ముని జంపినఁ జంపవచ్చు. అందులకు దెగింపవచ్చు. ఒకవధయైనతరువాత- తనయత్నమునుగూర్చి- తల్లిగాని- తండ్రిగాని- భార్యగాని- పైవారుగాని- యడ్డుకొనిరేని- అప్పటి వీరావేశముచే- యడ్డుకొనినవారిని తుండెతుండెములుగా ఖండించుటగలదు. అది యిటువంటి కార్యములయందు సక్రమము. అంతియేగాని నిష్కారణముగా నేపాపమెఱుంగని ముసలివారిని జంపుట కేమికారణము? నాకేమియు స్ఫురింపకుండ నున్నది.

ఈసంసారమునందు రహస్యవిషయంబులు రెండుండును. అందు:—

i. ఇంతవఱ కెన్నివిధముల దలకొట్టుకొని చచ్చినను నిన్నిదురంతముల కేది ప్రథమకారణమో తెలియకున్నదే- అది- అదితెలిసినచో నీహత్యాసంబంధమైన జిక్కులన్నియు- అడ్డులేకుండ- మఱల చిక్కులుబడకుండ విడిపోవును.

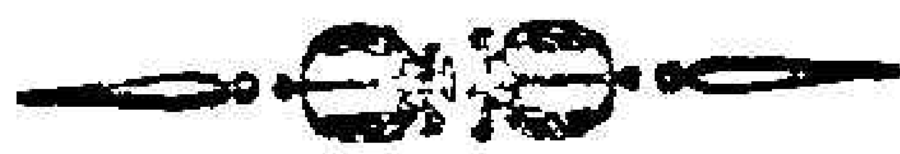
ii. సుభద్రా కామేశ్వరరావుల వ్యవహారము. ఇం దెంతవఱకు సత్యమున్నదో గ్రహించినగాని యిదియు బాగుగా బోధపడదు.

ఈరహస్యములు దెలిసికొనుటకై బ్రయత్నింప వలచు గాని లేకున్నచో లాభము లేదు. ఈమారువాడీని ప

రక్షింప వీడింకొక త్రోవ జూపునేమో? ఆత్రోవసంగతిగూడ తెలిసికొని యప్పు డాలోచించెదగాక.

అని రాజారావనుకొని లక్ష్మణసింగు, నారాయణస్వామిగార్లను లోనికిరమ్మని వార్తపంపిచెను.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

ముప్పన్నెమికము.

యథాసమయమునకు మారువాడీవాని చెంతనున్న మూటతోసహా బోలీసువారుదెచ్చి రాజారావు నెదుటఁబెట్టిరి. అప్పు డారాజారావు రక్షకభటులను బిలచి:—

"మీరేనా లాలాజీయింటికి నాయాజ్ఞపై వెడలినవారు?" అని ప్రశ్నించెను.

"చిత్తము."

"నీపేరెవ్వరు?"

"కాళిదాసు నెం 306 రు."

నీవెంటవచ్చిన రెండవవాఁడెవ్వరు?

"చిత్తము నేనండి.అప్పారెడ్డి No 725 రు."

రాజా—మీరు వెడలునప్పటి కీతఁ డేమిచేయుచుండెను?

కాళి—పెరటిలో మొక్కలకు నీరు బోయించుచుండెను.

రాజా—అప్పుడు మీరేమిచేసిరి ?

కాళి—ఈతఁడు తెల్లవారినది మొదలు రాత్రి పదిగంటలవఱకెప్పుడును వ్యవహారము జూచుకొనునుగాని మొక్కలవృద్ధికై నీరు మోయుచు గాలము వ్యర్థపుచ్చువాఁడుగాఁడు. అందుచే వానిని గలిసికొని "రాత్రి నీకుదొరకిన శిరమెక్కడ? అని ప్రశ్నించితిమి. దానితో నీతఁడు కంగారుబడి యేమాటయు జెప్పజాలక నిలువునఁ గూలబడెను. కొంచెము గడబిడ చేయుటతోడనే వీని భార్యవచ్చి యాశిరము పాతిపెట్టిన స్థలము జూపించెను. ఆశిరము బాతినట్లానవాలు దెలియకుండుటకై దానిపై నొకయరటిచెట్టుపాతి దానికిబళ్ళెముగట్టి నీరు తోడెను. ఆమొక్క మొక్కకును నీరుతోడి తక్కినవానికి దోడకపోయిన నెవ్వరైన ననుమానింతురేమోయని భయపడి యన్నిమొక్కలకును నీరు దోడుట మొదలుపెట్టెను. వెంటనే వీనికి సంకెళ్లుదగిలించి యాగోయిత్రవ్వి యాశిరము దీసితిమి. అందుండి తీసినమూటయే యిది. ఇది యీవిధముగా నే నందున్నది చిత్తగింపుడు.

రాజా—లాలా నీపేరేనా?

లాలా—చిత్తము.

రాజా—ఈకానిస్టిబులు చెప్పినదంతయు వింటివా?

లాలా—వింటిని బాబూ! వింటిని.

రాజా—ఆతడుచెప్పిన దెంతవఱకుసత్యము?

లాలా—అంతయు సత్యమే బాబూ!

రాజా—నీవే యీశిర మచ్చట పాతితివా?

లాలా—చిత్తము.

రాజా—ఈతలకాయ తాలూకు దేహ మేది?

లాలా—నాకు తెలియదు.

రాజా—ఈతలకాయ నీ కెట్లు వచ్చినది?

లాలా—తెలతెలవారుగట్ల సుమారు నాలుగుగంటలవేళ నేను లేచి వీధిలోనికి వెడలవలయునని తలుపు దీసితిని. ఇది గుమ్మమున కడ్డుగానున్నది. బాటసారు లెవ్వరో యిది మఱచిపోయియుందురనియు- మూట చాలా పెద్దదిగానుండుటనుగనుక చాల డబ్బుండితీరునను నపేక్షతో దీనిని లోనికి బట్టుకొనిపోయి యొకచో భద్రపఱచి వెంటనే కాల్యకృత్యంబుల దీర్చికొనివచ్చి నాభార్యనుగూడ బిలిచి యామె యెదుటనే యామూట విప్పితిని. ఈశిరస్సు జూచుటతోడనే నాతల దిరిగిపోయినది. నేను చైతన్యవిహీనుడనైపోయితిని. ఎట్టకేలకు నాభార్యయే నాకు ధైర్యముపదేశించి—చేయవలసినపనిగూడ చెప్పినది. ఎంతనిగూఢముగా మాపని మేముజేసినను మా కర్మముగాలి యదియెట్లో బయటబడినది. పోలీసు వారి చేతులలోబడితిని.

రాజా—నీకిప్పుడు వచ్చినభయ మేమియులేదుగా

యసత్యమాడకుము. నీకీ శిరస్సు దొరకినకథ సత్యముగా జెప్పితివా? కొంత మభ్యపఱచితివా?

లాలా—లేదుబాబూ! ఇందు నానేరమేమియు లేదు.

రాజా—నీనేరము లేదందువేమి? ఈశిరస్సు నీకు దొరకినప్పుడు- పోలీసువారికి దెలియజేసినచో నీయందు నేరములేకుండ నుండియుండును. నీవు నిర్దోషివని నమ్మియుందుము. అట్లుచేయక నేరమును రూపుమాపుటకై యత్నించితివి. అగునా కాదా?

లాలా—బాబూ! బుద్ధి గడ్డితిన్నది. వెంటనే యీ సంగతి నేను బోలీసువారి కెఱింగించినచో- వారింక నన్ను బ్రదుకనిత్తురాబాబూ! ఏదోమసిబూసి మారెడుగాయజేసి లంచములక్రింద కొంత- చేబదుళ్ళక్రింద కొంత- లాగివైతురు. ఏమనుటకును వీలుండదు. అనినచో ముప్పు. తొంబది తొమ్మిది తప్పులువచ్చి నానెత్తిపైబడును. నిత్యమును న్యాయస్థానముల కరుగలేక చావవలయును. ఇన్నియల్లరు లేల కొనితెచ్చిపెట్టుకొనవలయునని తలంచి- సులభముగా దేలిపోవునని యీపని కంగీకరించితిని. క్షమింపుడుబాబూ! ద్రవ్యాపేక్ష- కాదు. బాబూ!- అంతకంటె మంచిముక్కయున్న డబ్బుకక్కుర్తి- యిట్టి కానిపనికి ప్రేరేపించినది. ఇంత దూరదృష్టి యప్పుడు లేకపోయినది. ఉన్నచో నింతటిముప్పుండ నుండెడిది. క్షమించండి. బాబూ! క్షమించండి.

రాజా—ఈశిరస్సెవ్వరిదో నీవు చెప్పఁగలవా?

లాలా—అది నేను బాగుగా జూడనైనలేదుబాబు. శిరస్సు కంటబడినది. ఎఱ్ఱగా కరఁడుగట్టిన నెత్తురుగాన్పించి నది. మరిపోయినది. మఱిచూడలేదు.

రాజా—ఇప్పుడుచూచి యాశిరమెవ్వరిదో బోల్పు ము.

లాలా—బాబూ! ఇట్టిదారుణములను చూడజాలను బాబూ! రక్షించండి.

రాజా—చూడలేనవిన తప్పిపోదు. తప్పకచూడవల యును. చూడుము.

విధిలేక లాలా యామూట విప్పి రెండునిమిషములు చూచి—“బాబూ ! నేనీతని నెచ్చటను చూచినట్లు లేదు. అందుచే నేను బోల్పఁజాలను.” అని లాలాయనెను.

రాజా—ఈయూరిలో నీకెవ్వరైన విరోధులుగలరా?

లాలా—లేరుబాబూ!

రాజా—ఇచ్చట నీవ్యాపారమేమి?

లాలా— తాకట్టువ్యాపారము.

రాజా—నీవు దొంగవస్తువులు కొందువఁట నిజమా

లాలా—బుద్ధిగడ్డితిని యప్పుడప్పుడు కొంటిని క్ష చండిబాబూ!

రాజా—ఓరి నీక్షమాపణగాలిపోను, మాటిమాటికిని క్షమాపణయేనా? నీయందు దోషములేనప్పుడు క్షమింపకేమిచేయుదుము. నీకు విరోధులెవ్వరైనవుండిరేమో జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొమ్ము. అన్నిటికిని సరియైన సమాధానమిచ్చి యుఱి తప్పించుకొనుము.

లాలా—బాబూ! నేనేఱికిని ప్రాణహాని యెన్నడును జేయలేదు. ఒక సంవత్సరముక్రిందట జరిగినకథ జరిగినది జరిగినట్లుగా జెప్పివైచెదను. ఒకనాటిరేయి రాముఁడు, భీముడు- అను దొంగలిరువురెక్కడనో దోఁచుకొని యొకతట్టతో తట్టెడువస్తువులు రహస్యముగా నాచెంతకుఁదెచ్చి నన్నుఁ గొనుమనిరి. నాకదివఱకట్టి దొంగవస్తువులు గొనుమామూలు లేదు. కాని యావస్తువులుగాంచుటతోడనే నాకనులుగుట్టినవి. ఎంతకైనఁ గొందమనిభావించి యాభావన పైకి గన్పడకుండ నణచిపెట్టి వారిని చూచి—

భాయీ! మీరు మాబాగా టోపీలులోపడ్డారురా? ఇవియన్నియు నిజముగ బంగారునగలని మీరనుకొంటిరి. ఇవి మెఱుఁగుబిగిమీద నిట్లున్నవిగాని యివియన్నియు మదరాసు సుబ్బారావుగారి మాయవస్తువులు. ఒక్కపాతికరూపాయలు వెచ్చించినచో నిట్టివి రెండుతట్టలు గొనవచ్చును. ఏదో- మీరువచ్చితిరిగనుకను- క్రొత్తబేరము గనుకను- ముందుముం మాత్రములాభము జూపింపక పోవుదుగాయను నాశతోడ

ను పాతికరూపాయిలిచ్చెదను. ఇష్టమైననిండు. కష్టమైనబొండు" అని యంటిని.

రాజా—చాలమంచి యెత్తెత్తితివే. అవి బంగారుసగ లేనా?

లాలా—క్షమించండి బాబూ! స్వచ్ఛమైన మేలిమి.

రాజా—బాగున్నది. అందులకు వారేమనిరి.

లాలా—వారిరువురును నాపై గోపపడి వస్తువులుపట్టు కొనిపోయిరి. అప్పుడు సమయముతప్పివచ్చినదిరా యని గ్రహించి "మీ సంగతిపోలీసు వారికెఱింగించితీరెదనని" బెదరించితిని. దానితో వారిప్రియాణము కట్టుబడి యేమాలోచించుకొనిరో యేమోయూపాతికరూపాయిలిమ్మని వస్తువులు నాయొద్దబెట్టిరి. వారు లొంగిపోయిరిగదాయని దలంచి మరల బేరమాడి పదిహేనురూపాయలకు వారినొప్పించి- ఆద్రవ్యముగూడ నిచ్చుట కిష్టములేక పండ్రెండురూపాయిలమొ సిమిదణాలనిచ్చి- మిగిలినదాసికొఱకు రేపురమ్మని యంటిని. వారంచులకు సమ్మతించి యాత్రిముతో బోయిరి. తరువాత నొకటిరెండుమాటులు వారువచ్చితక్కిన లెక్కయియ్యమనిగోరిరి. అదిగూడ నపహరించుతలంపున వారిని తూలనాడి పొమ్మంటిని. మమ్మిట్లు మోసగించితివిగావున నీకొంపనట్టేట ముంపు పోయినప్పుడనుము" అని వారు నిష్క్రమించిరి. వారేమి

యుచురని యూరకుంటిని. ఈపిల్లలపిడుగు వారే నానెత్తిపై బడద్రోసియుందురని భావించుచున్నాను.

రాజా—సరే నీవావస్తువులన్నియు విక్రయించితివా?

లాలా—విక్రయించితిని.

రాజా—ఎంతకు విక్రయించితివి.

లాలా—ఏమాత్రమో తక్కువగా నాజువేలువచ్చినవి.

రాజా—నీమోసమునకు దగినమోసము వారుజేసిరి. కుక్కకాటునకు జెప్పుదెబ్బ సరిపోయినది. అదొంగలనివాస మెచ్చటనో నీకుదెలియునా?

లాలా—నాకు తెలియదు.

రాజా—నాలుగైదుదినములూ-యీమధ్యవారు నీకు గాన్పించిరా?

లాలా—శనివారమునాఁటి సంతలోగన్పడి "త్రొందర పడకుము" అని హెచ్చరించిరి.

రాజా—వారిరూపము లెట్లుండునో చెప్పగలవా?

లాలా—రాముఁ డెట్లుగా జమీన్దార్ బిడ్డవోలె మిగుల వేషభాషలతో నుండును. ఆజిడుగులపొడవుండును. గిరజాలుగలవు. వాఁడెన్ని వేషములువేసినను మారసిచుట్టకాప్రకటి- దానిప్రక్కను పుట్టుమచ్చయొకటియు గలదు. భీముఁడుగూడ యంతపొడువుండును గాని- నలుపు. రాముఁడు

జమీందారైనప్పుడు- యీతఁడు సేవకుఁడగును. రాత్రిలందిద్దఱును ఘూతుకరమొనర్తురు. ప్రతిసంతకును భీముఁడు సంతలో "చిల్లరమారకము" దుకాణముబెట్టును. రాముఁడుపసువులసంతలో పొసుగుడుగాడగును. ఎక్కడెప్పుడు వీలైనను సరకీ కొట్టివైతురు. భాగ్యవంతులను గనిపెట్టి- వారియునికి దెలుసుకొని- సమయముజూచి కొల్లగొట్టుదురు.

రాజా—అట్లయిన నీవు వారిని పోల్చగలవనుమాటయే.

లాలా—చిత్తము.

లక్ష్మ—రాజారావుగారూ! జరుగుచున్న వ్యవహారమొకటియు- మీరు జరుపదలఁచుకొన్న వ్యవహారమింకొకటియు నని నాకు దోచుచున్నది. ఒకటిపూర్తిచేసి రెండవదిబట్టిన మంచిదని నాయభిప్రాయము.

రాజా—అట్లేగాని యింకొక చిత్రమున్నది. అదియేమందురా? హత్యాపరాధకు లెవ్వరైనను- వానికి బెక్కుమంది యుండవచ్చునుగాని- హత్యాపరాధకుని యొక్కనివలనను నిర్వర్తింపఁబడు కార్యములు గావివి. సుభద్రి హత్యాపరాధకురాలయి యుండునని మన మొక విధముగా నిర్ణయించి యామెను బంధించితిమిగదా? ఇప్పుడానే మామె యింకొకరి నెత్తిని బులుముటకై యత్నించుటయే గాక- పూర్తిగా బులిమివైచినది. ఆమెమైనను గాని- ఆవె

నిరూపింపఁ బడినవారైనను గాని- ఎవరైనను గాని- వారికీ మారువాడీయింట శిరముబడవైచిన వారనుచరులై యుందు రని నేను నిశ్చయముగా నమ్ముచున్నాను. వీరినిబట్టి దండించినచో- గట్టువెల్లడియైనను గావచ్చునను యాశయముతో నున్నాను.

లక్ష్మి—మీరు చాల తెలిసినవారే గాని నాయల్ప బుద్ధి కింకొక సందియ మొదవుచున్నది. మన మెఱుఁగుట కవకాశములేని యింకొక చిదంబరరహస్యమేదియో యుం డి- వీఁడే యాదుర్మార్గులచే నిట్టికార్య మొనరించి యుం డును. కాదేని యాంశిరమూతఁ డంత జాగ్రత్తగా బాతిపెట్టవ లసిన బనిలేదు. ఈముష్కరేకమయి- యీనేర మేయభాగ్యు నిపైకైన నెట్టివేయుటకు సంకల్పించుకొని- వీఁడు నిర్దోషి యట్లు గాన్పించుట కిట్టిపన్నుగడ బన్ని మీకండ్లలో గారమును గొట్టి- తాను గృతకృత్యుండు గాదలంచెనని నే ననుమానిం చుచున్నాను. ఇట్లైనయెడచో మీది వృథాప్రయత్నముగును గాదా ?

రాజా—సింగుగారూ ! మీరన్నదే సత్య మనుకొనుఁడు. వీని యనుచరులైనను మనకు జేచిక్కుదురా? అప్పుడువారి యజమానుఁ డీతఁడైనను- లేక యింకొకరయినను- నుబ్బవిడచిన మార్తాండునివోలె బయటఁ బడవలసినదే. ఎట్లయినను మన ప్రథమయత్నమునకు లోపముండదు.

సింగు—ఆదుర్మార్గులు దొరకినచో నట్లే యనుకొనుఁడు. ఒకవేళ యీతఁడే వారికి యజమానిమైనచో- వీఁడు నిజమగు తన యనుచరులను మీకు జూపించునా? తన విరోధులును- నిర్దోషులును నైనవారినేనో చూపించు ననుకొనుఁడు. అప్పు డింకేమిచేతురు ?

రాజా—అప్పు డాప్రియత్నము వ్యర్థమగుట- మారువాడీపై నేరము స్థిరపడుట- అసత్యమాడినందులకు దగిన ప్రతిఫల మీతఁ డందుట- జరిగితీరును. సింగుగారూ ! ఈతఁడు నేరస్థుఁడు కానిండు- కాకపోనిండు. నరుకబడిన శిరస్సుతో దొరుకుటచే నీతఁడు ద్రోహియని తెలిసినదికదా ? ఈనేర మీతనిపైనుండి తొలగించుకొనుట- యీతనికి ముఖ్యముగదా ? అందుచే నీతఁ డవకతవక మార్గంబులు దొరికినచో- నేరస్థుఁడై- దొరతనమువారి యురికంబమున వ్రేలాడును. ఎట్లయిననేమి ?

సింగు—మీఁది చాలదూరాలోచనము. అట్లేగానిండు. అట్లయిన నీతని నిప్పుడు విడచుటయా ? బంధించియుంచుటయా ?

రాజా—నాయనుమానము సరియైనచో నీతఁడు పరారీగాడుగాని- మీయనుమానము సరియైనచో సంధించి విడచిన బాణమువలె రివ్వుననెగిరిపోయి యెందో డాగియుడును గాని మరల దొరకుట దుర్లభముగదా ? అందు

మీాయనుమానము ననుసరించి వీని బంధించియుంచు టుత్త
మము.

సింగు—అట్లైయెన నీతఁ డాదుర్మార్గుల జూపించు
టెట్లు ?

రాజా—దానికొక విధానమున్నది. తరువాత జెప్పె
దను లెండు.

ఇంతలో దపాలాబంట్రోతువచ్చి కొన్నియుత్తరముల
నిచ్చి వెడలిపోయెను. సింగాయుత్తరములు వీక్షించి యెవరివి
వారికి యిచ్చివైచెను. వానిలో రాజారావుపేర రెండుత్త్తర
ములుండెను. వానిని దీసికొని యందొక్కటి చూచెను. ఆత
రువాత రెండవది చదివెను. అదిచూచి యించుకచిఱున
గవుతో:—

"అయ్యా! చూచితిరా? ఈ రెండుత్తరములును చది
వినచో యీాహంతకుని చాతుర్యమెంతయో కొంచెమించు
మించుగా వెల్లడియగును. చదివెదనువినుఁడు" అని వెంటనే
మాారువాడీని కారాగారమునకు బంపివైచి సావకాశముగా
గూర్చుండి యందొకయుత్తరముదీసి రాజారావిట్లుచదివెను.

ముప్పన్నెమెకము. నెం 1 రు. పీఠికాపురము.

విలాసోద్యానవనము. మాఘ బ ౬ గురువారము.

"ముప్పన్నెమెకము. కాలసర్పము." అను బిరుదులు
గాంచిన నేను నీకిప్పుడు దెలియఁజేయున దేమనఁగా నీవు

మా "సుభద్ర"ను తెలిసియో, తెలియకయో బంధించితివి. నీవు పైగ్రామవాసివిగాన సన్నిహితప్పునకు క్షమించితిని. ఆమె నీయుత్తరమందిన రెండుగంటలలో విడిచిపుచ్చుము. లేనిచో నీవు నాకు వృథాశ్రమమిచ్చినవాఁడ వగుటయేగాక- నాయాగ్రహమునకు గుఱిగావలసివచ్చునని చెప్పవలసివచ్చినందులకు విచారించుచున్నాను.

నేనిచ్చినగడువులోపున నీవామెను విడిచిపుచ్చుచో నీవు గోరినంతద్రవ్యమిచ్చెదను. అట్లు విడిచిపుచ్చినచో నేఁటి రాత్రి యొకటి రెండుగంటలమధ్య సుభద్రనెగురగొట్టి, పని వచ్చినచో నీపని బట్టెదను. నాశక్తిసామర్థ్యము లీవెఱుఁగవు. ఆహారమునుదినుచున్న శార్దూలమును జెవులుబట్టి యాడింపకుము. దానఁ బ్రమాదముగలదు. జాగ్రత్త.

ఇట్లు,
కాలసర్పము.

ఇందున్న సంగతులు వింటిరిగదా? ఇఁక నీ రెండవయుత్తరమునుగూడ జాగ్రత్తగా వినుఁడు. అప్పటి కీతత్వము బోధపడును.

ముఖ్వన్నెమెకము. నెం 2 రు పీఠికాపురము.
విలాసోద్యానవనము. మాఘ బ ౬ గురువారము.

క్షణముక్రిందట లాలాను పోలీసుభటులు పట్టిరని వింటిని. అతఁడు నాయనుచరుల రహస్యవృత్తాంత

గొంత మీకెఱింగించును. దాని నాధారముగా గొని వాని
ని బట్టుటకై మీరు యత్నింతురు. కాని యదియు వృథా
ప్రయాసయే. నాయనుచరులుగాని, నేనుఁగాని నీకుఁ
జిక్కుటసంభవము. నన్ను జూడవలయునను కుతూహలము
నీకు మిక్కుటముగా నుండును. అట్లున్నచో రాత్రి 11 గం
టలకు నీవు వెనుకపొంచున్నస్థలమున నిలువబడుము. నీవు
పోలీసువారి సహాయముతో వచ్చినను- పిస్తోలుతో వచ్చినను
నీ కాక్షణముతో నాయుర్దాయముసరి. సుభద్రినువిడచిపుచ్చు
ట సర్వవిధముల నీకు క్షేమము. అట్లుగానిచో- నీ-సో-ద-
రి-శ్యా-మ-ల- ఆసంగతి రేపు చెప్పెదను.

ఇట్లు.

"కాలసర్పము."

సింగుగారూ! ఇప్పు డర్థమైనదా? ఈశిరము దొంగి
లినవా రీహంతకుని ప్రియమిత్రులే. ఆసంశయనివారణమై
నది. ఈవిషయమున మారువాడీ పాపము నిర్దోషి. అయినను
వానిని విడిచిపుచ్చుట కీయొక్కనిదర్శనము జాలదు. అందు
చే నాతనికి చెఱ తప్పదు.

ఇఁక మన మాలోచింపవలసిన ముఖ్యవిషయ మొక
టున్నది. మాసుభద్రి తాను నేరస్థురాలనుగానని నిరూపిం
చుకొనుచు- ఈనేరము నింకొకనిపైకి ద్రోసివైచినదని మనవి
సుకొంటినిగదా? ఆమెను విడిపించుకొని పోయెదనని మన

కాదుర్మార్గుఁడు తెలియజేసినాఁడు. మనస్వాధీనములో నున్న యామెను దోఁడ్కొనిపోవుట యంతసులభమైనపనిగాదు. ఆమె ను గాపాడు టెట్లాయనువిషయము తరువాత నాలోచింతము. కాని యబలతో నాహంతకున కేమిపనియున్నది? ఈమెను బ్రాణములతో నుంచుటలో వానియభిమత మేమి? ఈరెండు విషయములును మనము జర్చింపవలసి యున్నది.

అందునొకటి—ఈమె యాఁడుది. ఎంత ధైర్యస్థైర్యములున్నను నాఁడు దాదుసియే. మనము తొలుత ననుమానించినయ స్త్రీమెయే పురుషరూపధారిణియై వ్యవహరించుచున్నదేమో వీరీమెయనుచరులేమో?మనలను మభ్యపెట్టుటకై ఈమె హంతకురాలు గాదనుకొనుటకై- హంతకుఁడు పైనున్నటుల మనకీయుత్తరములు వ్రాసియుందురు. ఈయనుమానము సత్యమేయైనచో దమయజమానురాలిని విడిపించుకొనుటకై యామెయనుచరులు బైనుండి ప్రయత్నింపక మానరుగదా? నాయనుమానముగూడ . నీమె వీరియజమానురాలనియేగాని- ఆమెమాటలు గొన్నిగొన్ని నమ్మవలసి వచ్చుచున్నది. అందుచే నీమె యెట్లును వారి హస్తంబులఁబడకుండ జూడవలయును. ఈమె వారియజమానురాలు గావుననే ఈమెను వా రానాఁడు జంపలేదు. సరిగదా శ్యామలా కామేశ్వరరావు పార్వతులను దలక్రిందుఁగా వ్రేలాడదీసిన ట్లీమెను వ్రేలాడదీయలేదు. అనగా సుభద్రప్రాణములతో వారికి

మిత్తము లేదు. ఎందుచేత వారి కాయభిలాష లేదు. వారి కా
మె యజమానురాలుగనుక.

అందు రెండు—ఇందు మీ రెఱుంగని క్రొత్తవిషయ
మొకటున్నది. ఇప్పుడు మీకది చెప్పక తప్పనిసరివచ్చినది. ఈ
సుభద్ర నిజముగా రూపవతి. ఈమెను జూచినవారెల్ల నీమె
రూపమునకు ముగ్ధులు గావలసినదే. నాసహోదరీమనోహా
రుండును-చపలచిత్తుండును నగు-కామేశ్వరరా వీమెను మో
హించెననియు- దానిపై నించుమించుగా నిన్నియల్లరులును
బయలుదేరి యుండవచ్చుననియు- తనయనుమానమును ని
రూపించి- నించుమించుఁగా సాక్ష్యములతో జూపినది. అందే
మాత్రము సత్యమున్నను మనమిదివఱకెల్ల బడినప్రయా
మంతయు వ్యర్థమయి- కథ యడ్డముగా దిరిగిపోవును. ఇందు
న్న చిత్రమేమనఁగా నీసంగతి సత్యమైనను సుభద్రకు మర
ణప్రాప్తి లేదు. ఇప్పుడుగూడ నామెనుజీవములతో నుంచుటకు
ను- మనచేతులనుండి దాటించుటకును- వారు బ్రయత్నిం
తురు. ఎందుకన—ఈమెకూటమినాశించియే నాతఁ డింతకు
దెగించియున్నాఁడు గావున.

ఇప్పుడు మనము జేయవలసిన ముఖ్యకార్యములు
రెండు—ఒకటి ఎంతమంది యెన్నివిధముల బ్రయత్నించినను
సుభద్రను వారికి జిక్కనీయకుండుట. అది ముఖ్యము.

రెండు—ఎట్లయిన బ్రయత్నించి హంతకానుచరులను

బట్టుకొనుట. ఈరేయి 11 గంటల కాతఁడు రమ్మనినచోటి కొక్కరుఁడను వెడలి మాటాడివచ్చుట.

ఇందు రెండవసంగతి నేను సవరించుకొనవలసినది. మొదటిసంగతి మీరు సవరణజేయవలసినది. కావున మొదటిసంగతినిగూర్చి మీరు కట్టుదిట్టమైన యేర్పాటులొనరింపుడు. సుభద్ర మనచేయి దాటిపోయినచోఁ జాలప్రమాదములుత్పన్న మగుననుమాట మఱచిపోక నిద్రాహారములను ద్యజించియైనను సుభద్రను గాపాడుడు. నే నీవిషయమై తగినశ్రద్ధ దీసుకొనకుండుటకే యాదుర్మార్గుఁడు రాత్రి 11 గంటలకు నన్నుగలుసుకొమ్మనిన ట్లూహించుచున్నాను. ఇఁక నేను వెడలెదను. మీరు మీమీప్రయత్నములలో నుండుడు. అని రాజారావు వెడలిపోయెను. రాజారావు వెనుదిరుగగనే లక్ష్మణసింగు వెకిలినవ్వు జూపించెను.

తొమ్మిదవప్రకరణము.

అట్లయిన మీరుమాత్ర ముందురా ?

సోదరీ ! శ్యామలా !! ఇది కల్పితకధకంటె మిగులచిక్కులుగా- చికిబికిలుగా నున్నదిగాని యీవ్యవహార మింటంతట తేలునట్లు కన్పింపకుండనున్నది. ఇప్పటికి సరియైమార్గమే నాకవగతముగా లేదు. తుట్టతుద కీవ్యవహారము

యుఁ జుట్టజుట్టుకొని మా బావ నెత్తిపై బడునేమోయని భయ పడుచున్నాను. సుభద్రాఖండనమును ఆమె సందేహములును- జరిగిన సమాచారమును నీకెఱింగించితివిగదా? గడబిడజేసి వ్యవహార మింకను బాడయిపోవున ట్లొనరింపక:—

ఆవాక్య మింకను రాజారావు ముగింపకుండఁగనే శ్యామలయందుకొని- వ్యవహారమంతయు బాడయిపోయినను సరియే. ముల్లోకము లొక్కమాఱుగాఁ గూలిపోయినను సరి యే- నాహృదయేశ్వరున కాపదదెచ్చిపెట్టువారినిజూచి నే సహింపఁజాలను. నాపతిగుణము నాకంటె- సుభద్ర కెక్కువ తెలియునా? తన దిక్కుమాలినరూపమున కాసించి నాభర్త- అమాయకుఁడగు నాభర్త- పరకాంతాపరాఙ్ముఖుండగు నాభ ర్తతన్నుఁ గామించెనా? అందు కాయిల్లాలు తనయసమ్మతిని జూపి- అల్లరిబెట్టకుండ- నోరుమూసికొని యూరకుండెనా? ఇది నమ్మనర్హమైనమాటా? అన్నయ్యా! నీవు బ్రహ్మచారి వైనను- లోకానుభవ మించుక తెలిసినవాఁడవుగనుకను- ఇంగితజ్ఞానముగలవాఁడవు గనుకను- పురుషుఁడవైనను నాక గ్రజుడవుగు- భ్రాతృతుల్యుండవుగు గనుక నీకు- చెప్పరాని వాక్యమైనను జెప్పుచున్నాను. అందు కీ నీ చెల్లెలిని క్షమిం పుము.

లోకములో సాధారణముగా బురుషు లెంతమర్యా దస్తులైనను ముందు వెనుకలాలోచింప రను టసంభ

వము. అందున సంసారస్త్రీకూట మభిలషించిన పురుషుఁ డెన్నఁడును తెలివితక్కువగా సంచరింపఁడు. తాను వాంఛించిన స్త్రీ యభిప్రాయ మెట్లైనను ముందు గ్రహించుటకై ప్రయత్నించును గాని- ఒక్కమారుగా చెట్టువిరిగి మీఁద పడ్డట్లు- కొంపఁ గూలి మీఁదఁ బడ్డట్లు- చటాలున నామె మీఁద బడడు సరిగదా? తన వాంఛగూడ నోటివెంట నామె కెఱింగింపఁడు. చిఱునవ్వో- నేత్రావధానమో- పాడిదగ్గో- హస్తసంచాలనమో- దేనిచేతనో- వీరిరువురికిని కొంతగ్రంథము నడచిన పిమ్మట గాని పురుషుడు చటాలున స్వతంత్రింపడు. నమ్మకమగు దూతిక దొరకినచో- దానిచే నడిగించును. అదియైన నెప్పుడు? దానియభిప్రాయము తా నెఱిఁగినప్పుడో- దానిగుణ మట్టిదని తాను దెలిసికొనినప్పుడో- అంతవఱకు గూడ నాప్రస్తావన జేయఁడే- పురుషుఁడు తన యభిప్రాయ మేదోవిధముగా నభినయముద్వారా నామె కెఱింగింప- మరల నారీతిగనే తనకు సమాధానము వచ్చినచో- నెట్టియాటంకమును లేదు. రానిచో బురుషుఁడు విశ్వప్రయత్న మొనరించియు నాయువతిని గూడ జాలఁడు. సూది చేతితో నూరక త్రిప్పుచుండ దానిలో దా మెక్కించుట నీతరమా? బ్రహ్మదేవుని తరమా?

ఇంక స్త్రీవిషయము:—స్త్రీహృదయ మిట్టి చెప్పుట కేరికిని వశముగాదు. ఊసరవెల్లిరంగులవ

దానిబుద్ధి క్షణక్షణము మాఱిపోవును. ఇప్పుడున్న బుద్ధి మరు క్షణమున నుండదు. నేను జెప్పునది సామాన్యకాంతల మాట సుమా? ఉత్తమ స్త్రీల మాటగాదు. పురుషు డభిప్రాయ మెఱింగించితిగదా? అట్టి యభిలాషయే స్త్రీకి గల్గినచో నింక జెప్పవలసినదేమున్నది? వేయునుంది భోగవనితలామె కాలిక్రింద దిగదుడుపు. కటకటా! తాను వాంఛించిన పురుషుఁడు కంటబడినప్పుడెల్ల నాయిల్లా లొనరించు దుశ్చేష్టలు- శ్రీరామ- రామ- అన్న వైనను నీకెఱింగింపరానివి. ఆపైన నీవూహించుకొమ్ము.

ఇందున్న పరమరహస్య మింకొక టున్నది. ఆఁడుది తన కోర్కె వెలిబుచ్చిన తరువాతగూడ నాపురుషుఁడు సారంగధరుఁడైనచో- నూయ "చిత్రాంగి" నాటకము లంతగత్తరయగును. ఆఁడుది ముందు తేల దనుదురభిప్రాయ మొకటి లోకమున బాదుకొని యున్నది. అందుచే బురుషుఁ డెన్ని వాదించినను వాఁడు బొంకరియే. స్త్రీ యెంత చపలచిత్తయైనను- గుడ్డి నమ్మకమే.

ఇదిగో! నే నీవిషయమున నెన్నియో యుపమానలు దెచ్చి నిన్ను నమ్మించుటకై ప్రయత్నించు టనవసము. చిన్న నిదర్శన మొండు జూపెదను చూడుము.

అని శ్యామల లోనికి వెడలి యొక కాగితపుముక్క రాజారావు చేతికిచ్చి యిది చదువుము. సంగతి బోధ

పడును అనెను. రాజారా వది యందుకొని యిట్లు చదివెను.

"అక్కచూడకుండ- ఆమె యేదియో పనిలో నున్న ప్పుడు- నేను పెరటిలోనికి వచ్చెదను. మీరు- ఇదివఱకు వోలె నభ్యంతరము జెప్పక- వచ్చి నన్నాదరింపుడు. ఈమా రుగూడ మీరు- నాకోర్కె దీర్పనిచో- నాశక్తి చూపిం తును."

రాజా—సరిసరి. తుంటికిపెట్టిన- పంటికిని- పంటికి బెట్టిన- కంటికిని వచ్చుచున్నదే. చెల్లీ! ఈయుత్తర ప్రకార ము వారు గలుసుకొనిరేమో నీవేమైనఁ గనిపెట్టితివా?

శ్యామ—మీబావగారి హృదయ మెట్టిదో నాకు తెలియదా? సుభద్రిగాదు గదా? సురలోక కాంతలెల్ల విచ్చేసి నీచే స్వర్గలోక మేలింతుమని ప్రతిన యొనర్చినను- తలవడ్డముగా నూపు విరాగి. అట్టివా రీమెకు లొంగునా?

రాజా—ఈయుత్తర మెప్పుడు నీచే చిక్కినది? ఎట్లు చిక్కినది?

శ్యామ—మీబావ మధ్యాహ్నము భోజన మొనర్చి పండుకొను నలవాటు. అందుచే నామె యిది వారితలగడ క్రింద కనబడులాగుంచినది. ఆయన భోజనమొనరించి పరు డక వెడలిపోయెను. నాభోజనమైనవెనుక గదిలోనికివెడ పరుండమని- ప్రక్కదులుప నిది గాన్పించినది.

రాజా—ఎంకాలమైనది?

శ్యాను—శనివారమునాడు గదా మామగారు గతిం చిరి. శని, శుక్రి, గురు, బుధ, ఆ— బుధవారము. ఆనాఁ డేదియో పనిపై వీధిలోనికిబోయిరి.

రాజా—బావ కీసంగతి తెలియునా?

శ్యామ—తెలిసినట్లు గన్పడదు.

రాజా—నీవు చెప్పనూలేదా?

శ్యామ—లేదు.

రాజా—సుభద్రపై నంతకుపూర్వ మనుమానమేదేని నీకున్నదా?

శ్యామ—ఆమె లోకమాత. కపిలవాయి శంకరరావు నుగూర్చి- కావలసినంత గ్తరమైనది. అప్పుడును- ఇప్పుడు నుగూడ- ఆమెకోర్కె- నిరర్థకమైనది.

రాజా—దీనినిబట్టి చూడ నామెచెప్పినదంతయు న సత్యకల్పనమనియే యూహింపవలసివచ్చుచున్నది.

శ్యామ—నీయిష్ట మెట్లూహించినను సరియే- దానికి నాయాటంకములేదు. కాని యింతియు వినిగూడ మాఘ్యము వహించి- ఆయువతిమాయలకు లొంగిపోయి- నీబావను నిర్దోషినిగా నొనరించి నన్ను దిక్కులేనిదానినిగాఁ జేయ కుము. ఆతరువాత సాధ్యమైనంతవఱకు నేఁడుగాని- తప్పిన రేపుగాని తండ్రిగారిక్కడకు వచ్చునేర్పాటు లొనరించు ము. రేపటికిని వారు రానిచో మీఁబావను వెంటబెట్టుకొని-

మాయాండుపడుచును దీసికొని నేనే వెడలిపోయెదను. శత్రుమధ్యమునుండి- ప్రాణములు గోల్పోవజాలము.

రాజా—తండ్రిగారికి రెండుటెలిగ్రాములిచ్చితిని. వారే కారణముననో రాలేదు. రేపురానిచో దరువాతవిషయ మాలోచింతము. నేను కాకినాడనుండి వచ్చుచుండ నొకయింట గుసగుసలు వినబడ నవి యేమైయుండునా యని పొంచుంటిని. ఇంతలో వారిమాటలు ముగియుటచే నొకం డీవలకువచ్చుట గ్రహించి నేనొకమూల నక్కితిని. నాదృష్టిచక్రశకటముచ్చట నేయున్నది. అట్లీవలకువచ్చినవాండు వచ్చినట్లే వెడలెను. నన్నుచూడ లేదనుకుంటిని. వాండెట్లో నన్నుచూచుటయేగాక-. నేను రాజారావునని గూడ గ్రహించెను. ఈ రాత్రి గం 11 కు నన్నక్కడకురమ్మని వ్రాసెను. అక్కడకు వెడలి వానిని గలిసికొనివచ్చెద. ఈ రేయి స్థితిగతులుచూచి గాని యేసంగతియుం జెప్పజాలను. నీవాక్యములవలన మఱిల గొడవలో బడిపోయితిని. ఈ తెప్పతేలు టెట్లో తెలియకున్నది. కానిమ్ము. అన్నిటికిని బరమేశ్వరుండే గలండు.

ఇట్లని రాజారావు తిన్నంగా వెడలిపోయెను.

అయుత్తరక్షణముననే గామేశ్వరరావు లోనికివచ్చి యొకచో గూర్చుండి—

ప్రియా! నీవెన్నివిధముల సమర్థించిచెప్పినను నా మీయన్నపై బొడమినయనుమానము దొలగుటలేదు.

నాటికి మనకష్టములు దలమున్కలై బోవుచున్నవి. ఇప్పుడొ కకొత్తయపాంతరము రానున్నది. దానిని మనమెట్లు దాటఁ గలమో నాకేమియు వెలియుటలేదు. నేను కాఫీహోటలు లో గాఫీదీసుకొని డబ్బులియ్యవలయునని మనీపర్సు దీయఁ గా నందుండి యొకకాగితము బడినది. అది యేమైయుండు నా యను సంశయముతో దీసి చూచితిని. అదియొకయుత్త రము. దీనినిజూచినచో నీకు సర్వమును విశదమగును. చూ డుము. " అని యొకయుత్తరమిచ్చెను. శ్యామల యాయుత్తర మిట్లు పఠించెను.

కామేశ్వరరావూ!

జరిగినసంగతులనుగూర్చి విచారించుటగాని- జరుగ బోవు మరంతములు జరుగకుండ నడ్డుకొనుప్రయత్నములు గాని- నీవు చేయకుండుట మిగులశోచనీయము. దొంగవా నిచేతికి దాళమిత్తువా బుద్ధిహీనుఁడా? ప్రతికక్షుల యుత్తర మునునమ్మి రాజారావును విశ్వసింతువా బాలిశా? ఆతఁడు చేయుచున్న ప్రయత్నము నీవేమైనఁ గనిపెట్టగలుగుచుంటి వా? ఇప్పటికి నీయిల్లు సర్వనాశనమైనది. నీయొక్కనిఁతో యాతననిశని వదలిపోవును. హంతకురా లనునెపంబున నీమ రద లురికంబునుపై వ్రేలాడుటో- శిశుహత్యసహితముగా నండ మానుదీవులు సేవింపఁబోవుటో జరుగును. అప్పుడు గొడ్రా లయిన నీభార్యయు- అమాయకురాలయిన నీచెల్లెలును- నీ

యాస్తికుత్తరాధికారిణులు. గుట్టు తెలియక పార్వతి రాజారావును బెండ్లాడవలయుననుకొనుచున్నది. ఇంకాతని కేమియభ్యంతరము? నిర్దోషి దోషికిక్రింద శిక్షింపఁబడును. అయిన వారంతరించిపోయిరి. ఆఁడువారగు వారిరువురుమాత్రి మేమిచేయఁగలరు? ఒకతె యాతనికి సోదరియే. తనయన్నగారి ప్రవర్తనము మంచిదనియే యామెనమ్మకము. మోహార్ణవంబున మునింగియున్న పార్వతి యాతనిదాసురాలే. ఆమె కీవిపుల ప్రపంచంబున నాతఁడును- ఆతని ధర్మపన్నములు దక్క- తదన్యమేమియు- కనఁబడవు. వినఁబడవు. ఈవిధముగా నీకుటుంబము సర్వనాశనమయిపోవుటయు- నీయావదాస్తియు మీకుటుంబనాశనకారకుం డనుభవించుటయు- అంతకంటె ప్రపంచవిరుద్ధముగా- హంతయు- దొంగయు దానిప్రక్కలో- కన్నతండ్రిని- తాతను- చిన్ననుజంపిన దురితాత్మునిప్రక్కలో- బడి- నీచెల్లెలు కులుకదలంచుకున్నది. ఛిఛి ఎంత సిగ్గు. ఇఁకనైనను మేల్కొనుము. చచ్చినవారికై విచారింపక- బ్రతికియుండియు- లేనట్లులేమైపోయిన నీకన్నతల్లి మెచ్చుటనున్నదియో తెలిసికొమ్ము. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగా నారాజారాయహతకుని బందెకు బంపించుటయో? నీఖడ్గధారకు బలియిచ్చుటయో? గానిమ్ము. నేనీసాయంత్రిము పిస్తోలునొసంగెదను. దానితో నీశత్రుసంహారమొనరింపుము. అందులకు నీ కంగీకారములేనిచో- నీకు నీవే- యాత్మహత

యొనరించుకొని- పురుషలోకమునకు దలవంపుగూర్పుము. బుద్ధిహీనుఁడా! నీయిష్టమువచ్చినట్లు జేసికొమ్ము. మాకుటుంబమునుపైగల నభిమానమే నన్నీహెచ్చరికను బ్రేరేపించినది. నీబాగోగులు నీచేతిలోనున్నవి.

ఇట్లు నీశ్రేయోభిలాషి,

"కాలసర్పము."

జీవితేశ్వరా! ఈయుత్తరము జదివివినిపిమ్మని యడుగుటకును నాకు వాయిరాకున్నది. ఆదుర్మార్గుఁడు నాపినతండ్రికుమారుఁడని యనుకొనుటకుగూడ సిగ్గుగానున్నది. అతనిమాయమాటలన్నియు యధార్థములనియే విశ్వసించితిని గాని యిట్టికుటిలుఁడని గ్రహింపలేను. కానిండు. గతజలసేతుబంధనమేటికి? ఇప్పుడు మీప్రయత్నమేమి? అని శ్యామల భర్తను ప్రశ్నించెను.

కామే —నిరాధారుఁడనైయున్నాను. ఆపత్సముద్రమునమునిగియున్నాను. ఏమిచేయుటకును బాలుపోవుటలేదు. పోనీ నిన్ను సలహా యడుగుదమన—

శ్యామ — ఊఁ. అన- సందియమేమిటికి చెప్పుడు?

కామే —ముదుకసామెత చెప్పినట్లువచ్చినది. నీయన్నగారిని నీవు బురస్కరించుకొని—

శ్యామ — నా కన్నగారా? ఆదుర్మార్గుఁడు నాసోదరుఁడా? నన్ను గనిన బంగారుగర్భమున నాతల్లి యిట్టి పర

మదుర్మార్గుని గనునా? మీకు చేతగాకున్న నాకు విడచి పెట్టుడు. ఆదుష్టుఁడు నాగృహమున కష్టమశనివోలె దాపురించినాఁడు. ఈతఁడిట్టివాఁడని తెలియనంతకాల మెంతేని గౌరవించితిని. ఇంక సహింపఁగలనా? ఈమా రాదుర్మార్గుఁడు నాకంటఁ బడనిండు? ఈనినబులియట్లు విజృంభించి వానిపైఁ బడి వక్షస్థలమును జీల్చి వానిప్రేగులు మీకు జందెంబులట్లమర్పకున్న నాపేరు శ్యామలగాదు. ఇదే మీపాదములంటి శపథ మొనర్చుచున్నాను.

వదినా! ఇంచుక వెనుకముందు లాలోచించి మాటాడుము. చిరకాలపరిచయంబుగల నీవే నీయన్నగారి నట్లు శంకింతు వేమిపాపము. ఆనాఁడాధీవిశారదుఁడు ఖండించిన ఖండనమంతయు నింతలో మరచిపోయితివా? ఆయనే హంతకులైన మనమింతకాల మిందు నిర్భయముగా నిలువఁగలుగుదుమా? చిన్నవదిన సివంగివోలె- ఆఁడుపులివోలె చెలరేగి సర్వనాశన మొనరింప బంధించి మిగిలినవారు జావకుండ గాపాడిన బుద్ధిమంతుఁడు- చిన్నన్న శిరముగని పెట్టి యదితెచ్చి మారువాఁడీవి బంధించిన మహనీయుఁడు- మనకొఱకై- మన కుటుంబక్షేమమునకై- తనప్రాణములు తృణప్రాయము లట్లు దలంచి యామె యనుచరులతో ముఖాముఖీ- చకాచికీ- ఢీకొన సిద్ధముగానున్న ప్రతిభాశాలి- మీకేదియో మాయదారియుత్తరము గాంచి- మన కుటుంబమున కాధారభూతు

డైయున్న - యీయొక్క పురుషావతంసమును మ్రిందించివై తురా? అయ్యయ్యో! ఎవని కాధారమైన కొమ్మను వారే నఱకుకొందురా? అట్టి మూర్ఖులుందురా? వదినా! నీజ్ఞాన వల్లి వెఱ్ఱితలలు వైచుచున్నదేమి? తప్పు తప్పు. నిన్నుగు ఱించి యీమహానుభావుఁ డీకార్యమునకు బూనుకొనెనుగాని- నన్నును- నాచక్కదనమును జూచిగాదే? ప్రతిఫలమున కా శింపని పరోపకారపారీణుఁడే. నీపినతండ్రికుమారుఁడే. నిన్ను తనతల్లికంటె నెక్కుడుగా బ్రేమించువాఁడే. సజ్జనుల కంద ఱకును దలమానికమువంటివాఁడే. హరి! హరా! అట్టివాఁ డిట్టిహంతకుఁడగునా? హంతకుఁడే యపరాధరహస్యపరిశో ధకుఁడగునా? ఇవి కల్పితనవలలో నుండవలసిన విషయము గాని యథార్థకథనములందవి యెట్లు పొసఁగునమ్మా! వదినా! ఆగ్రహ మాపదలకు మూలము. శాంతము సర్వార్థసాధక ము. నిజము నిలకడమీఁద దెలియును. ఇఁక లెక్కనాలు గైదుదినములలో హంతకు నుఱికంబ మెక్కించి తీయుదునని యావిజ్ఞానమూర్తి శపథ మొనర్చినాఁడు. బ్రదికియున్నచో మాతల్లిగారి నప్పుడు దోడ్కొనివత్తునన్నారు. ఇందుల కేమా త్రము దప్పినను నిలువునఁ గాల్చివేయుదుని- నా- కిదిగో- పిస్తోలిచ్చియున్నారు. ఈక్షణమునుండియు నేనాతనిని వె న్నాడి యాతని ప్రయత్నములను గనిపెట్టెదను.

కామా — ఏమే నీయీయుపన్యాసమున కంతుదరి తే

కుండ పోయినదే. రాజారావెట్టివాఁడో నీవదినెకంటె- నా కంటె నీకెక్కువ తెలియునా? ఆతనికేదియో జన్మరహస్య మున్నదఁట. వాఁడెవ్వఁడో దొంగవానికొడుకట. అట్టివాఁడు- నటనకై- మనలను నమ్మించుటకై- దొంగవాఁకిట మంచము వేయుచున్నాఁడు గాని యాతఁడు విశ్వాసపాత్రుఁడా? అపరాధి పరిశోధకుఁడు కాఁగూడదేమి? అది కథలలోనివిషయమేమి? అబ్బ ఏమి నీబుద్ధిచాతుర్యము? ఏమి నీవాక్చమత్కృతి? ఇంత తెలివితేటలు నీకెప్పు డుద్భవించినవి. దొంగవాని నుద్వాహ మాడవలయునను—

పార్వ—అన్నా! నన్ను నీ వెన్నియన్నను సహింతును గాని- ఆసత్యమూర్తిని నీవు దొంగవనియనుట విని సహింప జాలను.

శ్యామ—పార్వతీ! నీవుచిన్నదానవు, మామాటయందు విశ్వాసముంచుము. దుడుంగుమనగనే గాలము వేయకుము. అట్లు వేసితివేని- దానినున్న యెఱపోవును- మత్స్యము పాఱిపోవును. ఆయాసము నీకు మిగులును.

కామే—ఇంటిలోనివారెల్ల జప్పి మేమేడ్చుచుండ- ఇంకను నెట్టికొ్రొత్తకష్టము లుత్పన్నమగునోగదా యని యేడ్చుచుండ- చేతికి దొరకినదొంగ నేమిచేయుదమా యని యూహించుచుండ- నీవాతని పరిణయమాడదలంచితివా? ఆతని మెడపై బడనున్నకత్తి దొలగించి- పుష్పమాలాలంకృతుగా

నొనర్పఁ దలంచితివా? నీకట్టి యుద్దేశమున్నచో నీవలపు కాని
నీకుణము జంపి—

పార్వ—ఆతనినిజంపుట నీతరము గాదు.

కామే—ఎందుచేత?

పార్వ—ఆతనిని మనోవాక్కాయకర్మభి వరించినపా
ర్వతి సర్వదా యాతనికంగరక్షకురాలై యుండదలంచుటచేత.

కామే—ఆతఁడు నీపితృహంతకుఁడు పార్వతీ! నీభా
తృహంతకుఁడు చెల్లీ! నీమాతృదేవతను మటుమాయము జే
సినాడమ్మా! అవి యన్నియు మఱచి నీవాతనిని బెండ్లా
డుదువా?

పార్వ—అన్నా! నీవు కేవలము పొరబడితివన్నా!

కామే—నాది పొరబాటు కాదు.

పార్వ—నిదర్శనము?

కామే—ఆతనిని బాధించి చూపెదను.

పార్వ—పనికిరాదు.

కామే—మనకుటుంబములో మిగిలినవారము మనము
ముగ్గురము. అమ్మను చోరులు దస్కరించిన వెనుక తమ్ముఁడు
పోయినాఁడు గాని- ఇం దమ్మ దోషిగాదనుమాట రూఢియే
గదా? ఈ యాపదనుండి యెట్లు బయట బడుదుమాయని
యేమ్ఫు మనము ముగ్గురము కాముగదా? సుభద్ర తన
పెనిమిటిని తాను చంపుకొనదా? మనకింక విరోధి యెవ్వ
రున్నారు.

పార్వ—పురుషసాంగత్య మభిలషించిగాని- స్వాతం
త్ర్యమున కాసించిగాని- కన్నసంతానము జంపుకొనినకాంత
లుండ- భర్తకు విషమిచ్చిన పడతులుండ- నీవనుమానింతు
వేమి? నీదింత గుడ్డినమ్మకమేమి? సర్వాధికారమున కాసిం
చి నీవుచేయుట సబబు- ఏదియో యొకదురభిప్రాయముతో
బెద్దవదినగాని- నేనుగాని చేయుట సమంజసము. అంతియే
గాని- యేపాపము నెఱుంగనియాతనియెడ ననుమానింతు
వేమి? ఈనేర మొక్కరిపై కేగాదు. సుడిగాలివోలె యందరి
మీదను చుట్టుకొనిపడినది. పడబోవుచున్నది. నామాటలు
మీతలకెక్కుటలేదు. నీవు హంతకుఁడని వచ్చినయుత్తరము
నమ్మవలసినదేనా? వెంటనే నిన్ను బరిమార్పవలసినదేనా?
పెద్దవదినే దోషియని తేలినది. అంతే ముందువెనుక లరయ
కుండ ముక్కముక్కలు క్రింద నఱుకవలసినదేనా? పార్వతి
పాపాత్మురాలని యుత్తరమువచ్చినది. వెంటనే నాప్రాణము
లు బుచ్చుకొనవలసినదేనా? ఇంతసందర్భము లేకుండ మా
టాడుదు రేమిపాపము? చిన్నవదినెదగ్గఱ నొకటిరెండు ప్రబ
లనిదర్శనములు లభించుటచే నామెను బంధించెను గాని-
లేకున్న నామెనుమాత్రి మాతఁడు నిర్బంధించునా? కథ విడి
పోవుకాలమున కీగడబిడ లెందుకు?

కామే—పార్వతీ! ఆతఁడు దొంగయైనను నాతనిని
బెండ్లాడెదవా ?

పార్వ—ఆహా!

కామే—అట్లయిన మీరిపవురు జత్తునసుమా?

పార్వ—అట్లయిన మీరుమాత్రి ముందురా?

పదియవప్రకరణము.

చీఁకటిలో చిందులాట.

పాఠకమహాశయులారా! రాత్రిసరిగా పదునొకండు గంటలు కావచ్చినది. ఇంచుమించుఁగా నాపురమంతయు జో కొట్టినట్లు నిద్రించుచున్నది. నలుదిశలయందును గాఢాంధకారము లలముకొనియుండెను. దానికితోడున్న నక్షత్రకాంతియైన లేకుండ ఘనాఘనంబు లలముకొని మరింతగాఢాంధకార మొనరించినైచెను. ఇంతకొకగంటకు ముందు వీచిన ప్రబల జంఝూమారుతంబున కక్కడక్కడనున్న గుడ్డిదీపములుగూడ కొండనెక్కెను. కాళరాత్రి బ్రబలియుండెను. ఇప్పు డిప్పుడే వాయుప్రచార మడగినది.

ఇట్టిసమయంబున నొకవ్యక్తి నీలాంబరధారియై పంచపంచలఁబడి వచ్చుచుండెను. ఆవ్యక్తియెవ్వరో—ఎచ్చటి కట్లర్ధరాత్రింబునఁ బడిపోవుచుండెనో మన కేమియు దెలియదు.

ఇట్టిసమయంబున నింకొకవ్యక్తియొకచో నిలువంబడి:- "మంచిది. వచ్చితివా?" అనియనెను.

"వచ్చితిని" అని మొదటివ్యక్తియనెను.

నాయనలారా! ఈపరికరణము వ్రాయుటకు నాకును—చదువుటకు మీకునుగూడ చిక్కుగానేయుండును. ఎందువలననని యడుగుచున్నారా? వారెవ్వరో మనకు తెలియదయ్యెను. పోల్చుకొనుటకు దగిన యవకాశములు లభింపవయ్యెను. వారెవ్వరో తెలిసికొను పర్యంతము వారిరువురనుగూడ వ్యక్తులనియే బిలువవలయును. ఇది కష్టముగాదా ? ఈచీఁకటిలో చిందులాట సులభమా? కానిండు మనమేమిచేయగలము. మనసౌకర్యమునకై యొకటి, రెండు, అను యంకెలుంచి యీయిరువుర నంకెలనుకొని వ్యవహరింతము. అందేమి ప్రమాదమున్నది. ముందు పలుకరించినవ్యక్తి రెండనియు, తరువాత పలికినవ్యక్తి యొకటనియు బిల్చుకొని కథాకథనములోనికి బోదము.

రెండు—ఒక్కడవేవచ్చితివా ?

ఒకటి—అట్లేరమ్మంటివిగదా ?

రెండు—నమ్మవచ్చునా ?

ఒకటి—త్రికరణశుద్ధిగా !

రెండు—చేతియందు బిస్తోలున్నదా ?

ఒకటి—నీకో ?

రెండు—నాకు దానితోబనిలేదు.

ఒకటి—నీకు వెనుకసహాయమున్నట్లున్నది ?

రెండు—అగును.

ఒకటి—నాకు వెనుకసహాయము లేనుగాన పిస్తో లున్నది.

రెండు—నేను నీకిచ్చుటెట్టికీడును దలపెట్టలేదే.

ఒకటి—నేనేనా నీకు కీడుదలపెట్టినది?

రెండు—అట్లయిన సంతోషమే. నీవీవ్యవహారమును విడచిపోయెదవా? లేదా?

ఒకటి—నేను దీనిని తుదముట్ట జూతును.

రెండు—నీతరముగాదుసుమా?

ఒకటి—అప్పు డాలోచింతునులెమ్ము.

రెండు—వలను. ఇప్పుడేపొమ్ము. అట్లయిన మిగిలినకొ వారు జీవింతురు?

ఒకటి—వారి శిగపూవైన నీక వాడకుండ చేయ గలను.

రెండు—అదికల్ల.

ఒకటి—నీది నిరర్థకప్రయత్నము.

రెండు—వృథావాగ్వాద మెందులకు? కత్తిగట్టెద వనుమాటయే.

ఒకటి—కత్తినదివరకే గట్టితిని. విడువవనుమాటయో వాయని యడుగుము.

రెండు—అట్లే యంటిననుకొమ్ము. ఏమందువు?

ఒకటి—విడువనంమును.

రెండు—నావలన నీవెట్టియుపకారమును వాంఛించి నను వాచేసైన దీక్చెదను. నీవిందు జోక్యము కలుగజేసు కొనకుము.

ఒకటి—లంచమిచ్చి విరోధిని లోబరచుకొన యత్నింతువా? ఇది నీబహద్దూరికి కళంకముగాదా?

రెండు—నే నిదివఱ కిట్టి క్రౌర్య మెన్నడును బూన లేదు. ఇట్టివొకటిరెండు విషయములు జూచినగాని- నేను రప్పుదేరను. అప్పుడు నే నెవ్వరికిని లొంగను. అంతవఱకును సామ, దాన, భేదము లుపయోగింపదలంచితిని. వానివలన నాకు జయమొనగూడనిచో- కట్టకడపట దండనోపాయమున్నది. అదియే మాయట్టివారికి సర్వశరణ్యము.

ఒకటి—దండనోపాయము నీవవలంభించునాటికి నీవు బంధింపఁబడకుందువా?

రెండు—నే నీవిషయముల కెంతకొత్తనైనను మిమ్మే డాట లాడింపక విడువను. నీవు నాశక్తిసామర్థ్యంబు లెఱుంగవు. నీవీవ్యవహారంబున జేసినదావంతయును లేదను సంగతి నీకే తెలియును. నీవీరేయియు- రేపును- దీర్ఘముగా నాలోచింపుము. నీవిందు విముఖుఁడవైతివేని యేఁబదివేలిచ్చెదను. రేపురాత్రి సరిగా నీవేళకిక్కడకు రమ్ము. అందులకు నీవంగీకరింపనిచో- ఎల్లుండిరాత్రి నీయొక్క- నీచెల్లెలియొక్క-

నీవలపుకత్తెయగు పార్వతియొక్క- శిరస్సులు- ఇదిగో- మీ మూఁడు శిరస్సులు- పోలీసుస్టేషనుగుమ్మమునకు వ్రేలాడ దీయుదును ఈసంగతి జ్ఞాపకముంచుకొమ్ము. నీవు సుభద్రతో మాటాడదలంచితివేని విలాసోద్యానవనమునకు రమ్ము. ఇదిగో! ఈతోవగుండ నొకమైలు దూరమునడచినచో గన బడు తాటితోపు చెంతకు రమ్ము. నేనుగాని- నాయనుచరులుగాని నిన్ను గలుసుకొందుము. ఒక్కడవే రమ్ము నీకేమియు భయములేదు.

ఒకటి—సుభద్ర పోలీసుస్వాధీనములోనున్నదిగాదా?

రెండు—తప్పించివైతుము.

ఒకటి—ఎప్పుడు.

రెండు—ఇంకొక్కక్షణములో-

ఆ రెండవవ్యక్తి మాటాడుచునే మాయమైపోయెను. ఈరెండవయాతఁడేమేమియో గుణించుకొని ముందునకు నడచుచుండెను. ఇంతలో నావ్యక్తికింకొకవ్యక్తి యెదురయి "ఆగుము" అనియెను.

"నీవెవఁడవు?" అని మొదటివ్యక్తి యనెను.

"నీవెవఁడవు?" అనిమూఁడవవ్యక్తి మఱలబ్రశ్నించెను.

"నేనా! నేను డిటెక్టివు పోలీసును" అనెను.

"రాజారావువా?"

"అగును. నీవెవ్వఁడవు?"

"నేనెవ్వఁడనైన నీకేమి? నీకొక సంగతి దెలుప వచ్చితిని."

"నీవెవ్వఁడవో తెలియకుండ నీసంగతి వినుటెట్లు?"

"ఇంతవఱకు నీతో మాట్లాడినవాని సంగతి నీకు తెలిసినదా?"

"ఆతఁడు దొంగయనియు- హంతకుఁడనియుఁ దెలిసినది."

"నేను దొంగలగురువుననుకొని నాతో మాటాడుము"

"సరే చెప్పుము. నీయభిప్రాయమేమి?"

"ముగ్గురో నలుగురో సరిగా చెప్పఁజాలను. నీ చెల్లెలు శ్యామలను నోటఁగుడ్డలుగుక్కి దీసికొనిపోవుచున్నారు. పోయిరక్షించుకొమ్ము."

"ఆఁ. నాచెల్లెలే దొంగలపాలయ్యెనా?"

"అగును".

"నాచెల్లెలో?- పార్వతియో? నీవుచెప్పఁగలవా?"

"శ్యామలయే శాత్రవులకు జిక్కినది. స్పష్టముగాజూచితిని"

"వారెటుబోయిరో చెప్పఁగలవా?"

"విలాసోద్యానవనమట. ఆవైపునకుఁబోవుచున్నారు"

"సరే. నేనిప్పుడే యటుపోయి విడిపింతునుగాని నీవు

పోలీసువారి చెంతకరిగి పదిమందిని నాకు సహాయముగా బం
పఁగలవా ?

"వారు నామాట నమ్ముదురా ?"

"అట్లయిన నీయానవాలు వారికిమ్ము" అని తన మొ
పాలురున్న వుంగరమిచ్చెను.

అది యందుకొని రెండవవ్యక్తి వెడలిపోయెను. వెంట
నే రాజారావు పిలాసోద్యానవనమువైపునకుఁబోవుచుండెను.

పదునొకండవ ప్రకరణము.

చిదంబరరహస్యము.

రాజారావునకు మొదటివ్యక్తి చూపించిన తాటివన
ము బీబికాపురమునకుత్తరముగా నొకమైలున్నది. ఆసంగతి
యాతఁడు జ్ఞప్తికిదెచ్చుకొని యటుఁబోవుచు నిట్లనుకొనియెను.

ఔరా ! నాకంతయు నగమ్యగోచరముగానున్నది ?
మెఱుపుదీఁగకైన నించుక నిలుకడగలదేమోగాని నాబుద్ధి
కామాత్రముగూడ స్థిరము లేకుండబోయినది. హత్యలపైహ
త్యలు జరిగిపోవుచున్నవి. కొందఱను హత్యలొనరించి- మ
ఱికొందఱను దొంగిలించుట కెందులకో నాకేమియు నర్థమ
గుటలేదు. కారణములేనికలహము లుత్పన్నమగునా ? ఎం

తచిత్రము? ఆకారణమెట్టిదో యూహింప శక్యముగాకుండ నున్నదే.

ఇంతవఱకుత్తరములగడచిన నాధారముగా బనిచేయుచు ముందునకు బోవుచుంటిమి గాని యాహంతకుని చహరా యేమియు లభించినదిగాదు. తనగుట్టు నావగింజలో నాఱవపాలైన నితరులకు దెలియుటకవకాశము లభింపనీయక సహస్రాక్షుండట్లైన దానవై యెల్లరహస్యవర్తనాదులు చుదానెఱుంగుచున్న యాగజదొంగ ఆహంతకుండెంతవాఁడో వేరెజెప్పవలయునా? తానొనర్చిన చిత్రవిచిత్రములగు నేరములన్నియు ఎవరెవరికే యేవిధముగా ముడిపెట్టిన టంకము లేకుండ నతుకుకొనిబోవునో నిమిషమాత్రమున గ్రహించి వారివారికావిధముగా బోడిజుట్టునకును బొటనవ్రేలికిని ముడిపెట్టి రజ్జుసర్పభ్రాంతితో మేమెల్ల దెయితక్కలాడుచుండ మాతెయితక్కలు మాపీకులాటలు మాయవస్థలుగాంచి యాతఁడు లోలోననే నవ్వుకొనుచుండునుగాబోలు. ఆతఁడు బహిరంగముగా మమ్ముజూచి పండ్లిగిలించినను మేమాతనిని బట్టగలుగుదుమా? మాకంతపాటి చాకచక్యమున్నదా యని నేనిప్పుడు సంశయించుచున్నాను. ఔరా! ఊహాతీతమైయున్న యాతని బుద్ధిచాతుర్య మెంతేని సంస్తవనీయముగదా? ఈచిక్కునింతటంతట విప్పుటకవకాశమున్నట్లు గానబడకున్నది. ఇప్పుడీయద్భుతరహస్యోద్భేదన మొనర్చుటకు

గనం బడుచున్న మార్గ మొకటున్నది. నాల్గుదినములైనచో పరహస్తగతమైన కాంతమ్మగారైన దొరుకవలయును. లేదా యిప్పుడిప్పుడే వారిపరమయిపోయిన శ్యామలయైన లభింప వలయును. వారించుమించుగా దస్యుదళనాయకుని గుర్తించి యేయుందురు. వారివలన నారహస్యమెఱుంగుట కవకాశము లభించునేని యీక్షణమే యాతనిని బంధించివేయవచ్చును కాని యదిమాత్రము సామాన్యమా? ఈకాఱుచీఁకటిలో వారు నాకిప్పుడు గాన్పింతురా? ఒకానొకవేళ వారిదర్శనలాభ మిచ్చుట నాకుఁ గలిగినను నేనొక్కఁడ వారి నెదిరించి పోరగలనా?

"అన్నలారా! రక్షించి విడువుఁడు విడువుఁడు."

ఆఁ- అదిగో! మాచెల్లెలే గాఁబోలు నార్చుచున్నది. ఔరా! ఆముష్కరాధముల కెంత నిర్భయము. కానిమ్ము ఈసందర్భమున నాప్రాణములను దెగించియైన నాచెల్లెలను గాపాడుటకై బ్రయత్నింపకమానను.

ఇట్లనుకొని వెంటనే గుప్తముగా దాచి యుంచిన పిస్తోలునుదీసి చేతఁబట్టుకొని యార్తనాదము వచ్చిన దిక్కుగా బయలుదేఱె:—

చెల్లీ! శ్యామలా!! భయపడకుము భయపడకుము. వైరినిశ్శేష మొనర్ప సమర్థమగు పిస్తోలుతో వచ్చుచున్నాను. భయపడకుము. నాకంఠంబున బ్రాణము లుండఁగా నిన్నేదు

రితాత్ములును హింసింపఁజాలరు. నాచేతనున్న నీయగ్ని గోళమునం దాఱుగుండ్లున్నవి. దీనితో దడదడ నీవైరులను గూల్చి నిన్ను రక్షింతును.

ఇట్లనుచు- ముందునకు బరుగిడుచు- చేతియందున్న పిస్తోలు నాకాశమునకు గుఱియుంచి "ఢాం" మని పేల్చి మేఘఘర్జనస్వనంబున నార్చుచు ముందునడచుచున్నవారి కడ్డముగా బోయి పిస్తోలు చూపించుచు:—

"దుర్మార్గులారా ! నేటితో మీపాపము పండినది. మాశ్యామలను విడచిపెట్టి చేతులు జోడింతురా ? ఈపిస్తోలునకు మీవక్షస్థలం మర్పింతురా ?"

నీయట్టివా రెంతమందియో నీకంటె వేయిరెట్లెక్కువ గంభీరముగా మాటల బొంకము జూపించి క్రియలో శూన్యహస్తులై మాంకే జేమోడ్పు లిడిరి. వీరాధివీర- విజయగండర గండ- దోర్దండమండిత- పురుషకేసర బిరుదాంకితుండగు- దుర్దమాభిదాన చోరనాయకుని యనుచరుల మగు- మే మాతని యాత్మశాంతికై- యీపవిత్రకార్యము నొనర్చుచుంటిమి. ఆతని యనుచరులు- ఆతని సేవకులు- నదురుబెదురు లెఱుంగని ధీరులని నమ్మము. ఆతని యుపనాయకుండగు భీమేంద్రసింహ మీతన్వంగి నేలుకొన దలఁచుటచే నీమె నిట్లు కొనిపోవుచుంటిమి గాని- ఆయాశయే మాకు లేకున్న- నీమె మృతకళేబరమో ? మొండెమో నీకు దొరు

కవలసినమాట. వచటా! పదర కావలకు బొమ్ము. నీపిస్తోలు మాకిచ్చి నీసనాతన భావమరది కాళ్లపై నీవు వ్రాలుము. అప్పుడు నీప్రాణములు నిలుచును.

"ఏమీ మాశ్చర్యము" అని చటాలున బిస్తోలు గుఱి చూసికొట్టెను. ఎట్టయెదుటఁ గ్రివ్విన్న పొగబోయి చూచు నప్పటి కట నెవ్వరును లేరు. కాని శ్యామలమాత్రి మట కట్ట బడియుండెను.

"అన్నా! ఆదురితాత్ములు నీపిస్తోలునకు వెఱచి పాఱి పోయిరి. వెంటనే నాకట్లు విప్పుము. నేనుకూడ వాపిస్తోలుతో వారి నెదుర్కొందును." అని శ్యామల యనెను.

ఎట్లయినను మొత్తముమీఁద రాజారావిట్టివిషయ ములం దాఁటదేఁటినవాఁడుగాఁడు. నూనూగు మీసములును- పడుచుదనపు గర్వమును సేర్పరితనమునకు దృష్టాంతము లగునా? కాని మేకపోతుగాంభీర్యమున ననుకరించి నిలువఁ బడగలుగుచుండెను.

అతఁడు తన పిస్తోలు గ్రిందంబెట్టి దానిపై గాలు మోపి శ్యామల కట్లు విప్పివేసి లేచుటకు యత్నించుచుం డఁగా నొకదొంగ హఠంబుగా వచ్చి మీఁదబడి యొక్క 'గలాతా' తో రాజారావును బడద్రోసి యాపిస్తోలు దీసి కొని:—

రాజా! ఏది? ఇందాకటి నీప్రగల్భవాక్యము లిప్పు

డు బలుకుము. చేత బిస్తోలున్నదని చెడగెంతితివే. ఇప్పుడైన మాకాళ్లుబట్టి రక్షింపుమని యాడువా ? నీవిశాలవక్షస్థలము నం దీయగ్నిగోళమునకు జోటొసంగెదవా ?" అని యనెను.

రే దుర్మార్గులారా! ఇల్లలుకగనే బండుగకాలేదు. శ్యామల సజీవినియై యున్నది. ఆమెచేగూడ నాలుగుండ్లపిస్తోలున్నది. మీనేర్పు నెఱుంగనివారిని నీవు బెదిరించుము. పిస్తోలు గాల్చుటయన- తుప్పచాటుననో- డొంకచాటుననో నిలచి- యలుగునిడచుటయనుకొంటివిగాబోలును. అది బ్రయోగించువిధము నీవెఱుంగియున్న నిదివఱకే బ్రయోగించి యుందువు. నీకాచాకచక్యము లేదు. పాఱిపోక నిలచితిరేని మీప్రాణములు దీసెద.

అని శ్యామల వెంటనే బిస్తోలుగాల్చెను. దొంగలు చెల్లాచెదరై బాఱిపోయిరి. సమయమునకు దఱసోదరి జూపిన ధైర్యసాహసముల కెంతేని రాజారావు మెచ్చుకొని యామె ననేక విధముల బొగడి యామెచేయి బట్టుకొని గ్రామములోనికి నడిపించుకొని బోవుచుండెను.

అట్లు కొంతదూర మరిగి:- సోదరీ! మనము సరియైన మార్గమున గ్రామములోనికి బోవుచుంటిమేని యాదుష్టులు మనలను వెన్నాడి మఱల బట్టినను బట్టవచ్చును. కావున మనము సందుగొందులం బడిబోవుదము రమ్ము."

అని సందులలోనికి మరలించి దీసికొనిపోవుచుండెను.

వీరు నడచుచున్నసందొకసానివాఁడ. సమయము సుమారు రెండుగంటలవేళ. ఇట్టిసమయంబున నొకమేడపైనుండి చక్కనిగీతములు శ్రావ్యముగా వినవచ్చుచుండెను.

తే. గీ. పంజరముదీసియుంచెను । సంజవేళ
నుండియును మానుబిల్లి ని । న్నొడిసిబట్ట
గాచె, రోగార్తమైనను । గావలేక
యుంటి, బ్రతుకుమీ తటుకున । మింటికెగసి.

అట్లు బోవుచున్న రాజారావా పద్యమాలించి శ్యామల చేయిబట్టుకొని మెల్లగా నాపంచకు జేరెను. ఇంతలో నొక యొంటెద్దుబండి యూపందుకుండ వచ్చుచుండుటగాంచి యందెవ్వరుందురాయని సంశయించుచునే రాజారావా బండిని సమీపించి—

"ఈబండికి దీపములేదేమి? ఇందెవ్వరుండిరి? ఈబండివాఁడెవ్వఁడు?" అని యడిగెను.

"నీవెవడవు? దొంగవా? పోలీసువాడవా?"

"నేను పోలీసువాఁడనే? నీబండినాపుము."

"ఇంకొకమా రాపుమంటివేని తన్నులు దినగలవు? బుద్ధిగలిగి పొమ్ము."

"ఓమనుష్యులారా! ఒక నిముసమాగుఁడు. మీకొ వ్వడగించెదను."

అని యీలనూదెను. మఱియొకమా రూదెను. పోలీసువారి సహాయములేదు.

ఎచ్చటనుండివచ్చిరో యెట్లువచ్చిరో యేడెనమండ్రు గురు దడాలునవచ్చి రాజారావు పైఁబడి—

"ఏమిరా! ఈబండియం దెవ్వరుండిరో తెలిసినదా? బండివాఁడు గాన్పించెనా? తులువా! నీమార్గమున నీవు బోక జోలిమాలినపనికి చొరబడుచో నిట్టివై పరీక్షయము లుద్భవించును. మూఢుడా! శరణని ప్రాణములు దక్కించుకొందువా? చేయిచేయిగలిపి స్వర్గము జేరుకొందువా?

"శ్యాములా! నీవుపారిపొమ్ము."

"ఓరిగాడిదా! మాయజమానిచేతులనుండి శ్యాములను దప్పించినైచితివా?"

"ఛి ఛీ! నోరుమూయుము."

ఇంతలో "ధాం" మని పిస్తోలుపేలెను వెంటనే మఱి యొకటి- దానివెనుకనే యింకొకటి.

ఎవ్వరో గుబ గుబ పరుగిడుచున్నట్లు పదధ్వనియైనది. ఒకక్షణ మాపాగలో నేమియు గన్పడలేదు. అంతయునైన వెనుక శ్యాముల ముందునకుఁ జూచెను. అట బండిమాత్ర ముండెను. ఆమె మెల్లిగా వెడలి బండిచెంత నిలువంబడి—

"బండిలోనివా రెవ్వరు?"

"నేనొక యనాథయువతిని."

"పేరు"

"సుభద్ర"

"నీవు సుభద్రవా ?"

"అగును"

"నీ కుమారుఁ డేడి ?"

"పోలీసువారిచెంతనుండెను."

"నిన్నెలవారు విడచినైచిరి?"

"ఒకదుర్మార్గుఁడు, రాజారావుగారు నన్ను దోడ్కొ నిరమ్మనిరని నమ్మికబుట్టవచించి వారియంగుళీయక మూన వాలు జూపెనఁట. అందుచే బోలీసువారాతనిని నమ్మి యీ బండిపైనెక్కించి నన్నుమాత్రమే బంపించిరి. నీవు వెంటనే వత్తువు గాన పిల్లవానినంతవఱకు మేము గాఁచుచుందుమని వారనిరి? మీరెవ్వరు?

"సోదరీ! నన్నుబోల్చుకొనలేదా?

"అయ్యో! పుట్టెడు దుఃఖములోనున్న నన్ను నేనేమ ఱచు దురవస్థలో నుంటిని. మిమ్ము బోల్చుకొనజాలనైతిని. క్షమింపుము.

"సోదరీ! లెక్కమూఁడుదినములలో నింతమఱపా?

నేను శ్యామలను.

ఇంతలో రాజారావు వచ్చి—

సోదరీ! పోలీసుశాఖలో బనిచేయుచున్న నెం 198 రు

కాళిదాసు దుర్బుద్ధియై దొంగలయొద్ద లంచముదీసుకొని మ
నగుట్టుమట్టులన్నియు దస్యుదళనాయకున కెఱింగించుచున్నా
డు. కావుననే మన మెట్టియుక్తిపన్నినను దస్యుని- హంతకుని
బట్టగలిగితిమిగాము. ఆదుర్మార్గుని నమ్మి సుభద్రి నొకచో
రహస్యముగానుంచితిని. వాఁడామెను దస్యులపర మొనర్చి
వైచి- అట నొక ఝూటాకోరుచు సుభద్రిగా నలంకరించి
కూర్చుండబెట్టెను. ఈదుర్మార్గుఁడే ఆసుభద్రి. ముందు వీని
ని బంధించుము.

వెంటనే గుప్తముగా దాచియుంచిన శృంఖలములం ద
గిలించి—

శ్యామలా! ఈమారు మనప్రియత్నములన్నియు నిర్వి
ఘ్నముగాఁ గొనసాగును. సుభద్రి మారుమాటాడక దస్యు
లవెంటబోవుట చూడఁగా నామెయే నాయకురాలయి మన
ల నిట్లాడించుచున్నదా యను యనుమానము మరల వృద్ధి
యగుచున్నది. అట్లేగాదేని యామె యేమాత్రమరచినను
సహాయము జేయుటకై బాతికమందియున్నారే. ఆమె యూ
ర్వకుండుట కేమికారణము? నాయనుమానము స్థిరమైనచో
మనకీరేయియో- రేపటిరాత్రియో ప్రబలమగు పోరు తటస్థ
పడును. అందుకు మనము సిద్ధముగా నుండవలయును. ము
నుముందు నీయునికి తెలియకుండ నిన్ను దాపవలయును.
ఆవెనుక భీకరరణరంగమున కురుకవలయును. ఆలస్య మా

పదలకు మూలము. నిన్ను దాచుటకొక రహస్యస్థల మేర్పరచితిని. రమ్ము పోవుదము.

అన్నా! అట్లనేపోదము. నీవు నన్నాపదలనుండి రక్షించితివిగాన నీతో నిట్లు శాంతముగా మాటాడుచున్నాను. తగినన్ని దృష్టాంతములు నీవు హంతకుఁడవని నిరూపించుటకున్నవి. నీవు నా కన్నగారవుగనుకను- ప్రాణరక్షకుఁడవుగనుకను నిన్ను నేను హెచ్చరించునదేమనఁగా నీమాయలను- నీపన్నాగములును- నీచాతుర్యములును గట్టిపెట్టి- యిఁక నాకంటబడకుండ- పోలీసువారికి జిక్కకుండ- పరారీవై- యెందో మారుపేరున జీవింపుము. నీవు నాకొనర్చిన యుపకారమునకు నేను నీకొనర్చు నుపకార మియ్యదియే. నీవు నన్నెట్లు రక్షించితివో- అనఁగా రక్షించునట్లు నటించితివో- నేనును నట్లేనటించితి ననుకొనుము. నీవు నీబావగారి కంటబడినను- పోలీసువారికంటబడినను నీకిఁక నిష్కృతిలేదని నమ్ముము.

ఈమారు నాకంటఁబడినను నీప్రాణములు నీకు దక్కవు. పొమ్ము. పొమ్ము. అనిశ్యామల వెడలిపోయెను.

రాజారావేమియు మాటాడజాలక నిర్ఘాంతపోయి జూచుచుండ:—

“వేము పాల్వోసిపెంచినన్ । విడదు చేదు
ఖలుఁడు సద్బోధవినియును । గనఁడు గుణము”
అని వినంబడియెను.

ప్రథమఖండము.

కాలిహర్మ్యము

ద్వితీయఖండము.

మొదటిప్రకరణము.

శ్యామలరావు.

ఛీ! దురాత్మా! మఱల నాగుమ్మ మెందులకుదాక్కితివి? కలుషహృదయా! "చుట్టమై చూడవచ్చి దయ్యమై దుయ్యబట్టినదన్న" ట్లొనరించితివే? ఇంతకాలమా మహానుభావునియొడఁ బెరిగితివే. ఆఱునెలలు సహవాసమొనర్చిన వారువీరగుదురను సామ్యము నీయొద్ద నిరర్థకమైనదా? ఆపురుషావతంసుని హితబోధలన్నియు నీపట్ల బూడెబోసిన పన్నీరైనదా దుర్మతీ! చెల్లీ! చెల్లీ!! యని బిల్చిబిల్చి క్రియకామెను గూడ సంతర్ధానమొనరించి వైచితివా బాలిశా! లెక్కలేనన్నికష్టములు దొంతరదొంతరలుగాఁ దెచ్చి నా పైఁబడవైచి- నన్నేడ్పించి- నావినాశన మాకాంక్షించియున్న- నీవు- పాపీ! నరాధమా!- మానవరూపపిశాచమా!-

నీవు- సిగ్గులేక- యుచ్చనీచతలులేక- మానాభిమానములేక- మఱల నేమని నాయింటికివచ్చితివి. నన్నిట్లైనను బ్రిదుకనీ యఁదలఁచుకొనలేదా? నీవిషయమై దగినకట్టుబాటులన్నియు నొనరించితిని. సరిగా రెండుదినములలో నిన్నురికంబమెక్కించు నేర్పాటు లొనరించి- నిన్నురికంబమెక్కింపకున్న నప్పుడనుము. నీ— [illegible] ము,

[illegible]

బావా! ఏటికిట్టియసంబద్ధాలాపములాడెదవు. నేనే హంతకుఁడనైనచో నాసంగతి నీకుదెలిసినప్పుడుగూడ నింత బహిరంగముగా నీకంటబడుదునా? ఎఱిఁగి యెఱిఁగి జుట్టు చేతికిచ్చు నిర్భాగ్యుఁడెందైనకుండునా? నీవింతమాత్రి మాలోచింపవేమికర్మము. అదిగాక నీకీవిషయమున నేనిప్పుడేమి చెప్పుటకును నసమర్థుఁడనై యున్నాను. ఈవ్యవహారమునకిది మొదలని నిర్ధారించుటకే కష్టముగనున్నది. ఒక్కతల వెండ్రుకతో- కాలిగోరుతో- చేతికఱ్ఱతో- చినిఁగినవస్త్రముతో- దేనితోనో యొకదానితో- నెట్టివ్యవహారమైనను- నెట్టి గంభీరరహస్యమైనను నిమిషములో ఛేదింపవచ్చును. మనుజుని బట్టవచ్చును. ఇచ్చటట్టిదిగూడ నెద్దియునులేదే. నీవాక్యములవలన మాశ్యాములగూడ హంతకులపాలైనట్లూహించుచున్నాను. కడచినరేయి దస్యులబారినుండి యామెనురక్షించితిని. [illegible]ందించి వెడలిపోయి మఱల బ్రిమాద

[illegible]ట్టా! ఎంతమురవస్థవచ్చినది.

బావా! ఉపకారమునకుఁ బోవ నపకార మెదురైన దన్నటులనైనది నాపని. మీదూషణభూషణ తిరస్కారంబులు నే సరకుగొనను. సరిగా నాల్గుదినములు దాటకుండ సరియైనకారణములతో- తగిననిదర్శనములతో- హంతకుని బహిరంగబరతును. మాశ్యామలను- మీయమ్మనుగూడ దోస్కానివత్తురు. అంతవఱకిక్కడకు రాను.

అని వెంటనే రాజారావు వెడలి వీధిలో దనకొఱకు గనిపెట్టుకొనియున్న గోవిందుతోఁ గలసి యెక్కడికో వెడలి పోయెను.

అంతయింటికిని యిప్పుడున్నవారు పార్వతియుఁ గామేశ్వరరావునుమాత్రమే. కామేశ్వరరావు ప్రాజ్ఞుఁడేగాని యబలకంటెను భయస్థుఁడు. అందుచేతనే రాజారావు హంతకుఁడని పూర్ణముగా నమ్మియు విడచివైచెను.

ఇంతట పచ్చని దబ్బపండువంటి శరీరచ్ఛాయగలిగిన యిరువదియేండ్ల యువకుఁడొకఁ డరుదెంచి కామేశ్వరరావును గాంచి:—

"అయ్యా! తమరేనా కామేశ్వరరావుగారు?" అని ప్రశ్నించెను.

"అగును. తమరెవ్వరు?"

"తమరు కడచినరేయి కాకినాడ D. S. P. గారితో మీవ్యవహారమంతయు జెప్పి చాకచక

వలయునని గోరితివట. వారు నన్నిక్కడకు రహస్యముగా బం
పించినారు."

కామే—అయ్యా! తమరా! ఇటు గూర్చుండుడు.
ఇచ్చటిదివఱకు నడచిన వ్యవహారమంతయు D. S. P. గా
రు తమకెఱింగించిరా ?"

"ఆహా! తెలిపిరి."

కామే—"తమ నామధేయము ?"

"శ్యామలరావు"

కామే—చిత్తము. మాబావమరదియే మాయీపి
న్నాశనమునకు మూలకారణమని నాయభిప్రాయము. మా
యాండువాండ్రకుఁగూడ హానిపైననే యనుమానము. అన్న
గారనియైనను జూడక వెంటనే యాతని పోలీసుపరము సేర్చ
మని కోరినది. నేనువింటినిగాను. కట్టకడపట కాతఁడా సుగు
ణవతిని- నాభార్యను- తనసోదరిని- నాసౌభాగ్యరాశిని- నా
శ్యా-మ-ల-ను—

శ్యామ—చంపివైచెనా ? ఎక్కడ ?

కామే—చంపుటగాదు. నామాత్మదేవత నపహరిం
చినట్లే యామెనుగూడ నపహరించెను. ఇంతకొక్కక్షణము
నకు ముందే యాతఁడిటకు వచ్చి నాచే చీవాట్లుఁదిని వె
డలిపోయెను.

శ్యామ—ఇదియంతయు నొకవిచిత్రమగు కట్టుకథ

వోలెరుచున్నది. కొందఱను దాఁచుట- కొందఱకు విషప్రయోగము జేయుట- కొందఱకు గత్తికెఱజేయుట- ఇన్నిరకములగా నాహంతకుఁడు సంచరించుట కేమికారణమో తెలియదు. రాజారా వేకారణముచేతనో గొన్నిసరళమార్గములు విడచి- గుప్తరమార్గంబుల బట్టినాఁడు. అందుచేతనే యీ వ్యవహార మింతవరకు వచ్చినది. ఆతఁడు కావలయునని యీ వ్యవహార మింతవఱకు బెంచెనేగాని- నిజమున కిది యింతదూరము రావలసినదిగాదు.

కామే—మీరుదోఁచిన సరళమార్గ మేది?

శ్యామ—మిక్కిలి సూక్ష్మబుద్ధిగలవానికిగాని యీ యభిప్రాయము చటాలున గలుగదు. ఇదిగో నాభావమెఱింగించుచుంటిని వినుఁడు. రాజారావు దొంగవానికుమారుఁడనియు- అదృష్టవశంబున గౌరవనీయకుటుంబములో బెరిగెననియు నొకయుత్తరములో మీకు దెలియవ్రాయబడియున్నదిగదా? ఏదియో యొకకారణములేని కథయుండదు. ఆవాక్యమునం దీషణ్మాత్రమైనను సత్యముండవలయును. ఆ దుర్మార్గుఁడు మీపార్వతిని మోహించుటయు- మీపార్వతి యాతనిని వరించుటయు మీకెఱింగినదే. వలపుస్థిరపడినవెనుక తననిజవృత్తాంత మాయమాయకురాలి కెఱింగించి- వారిరువురును గలిసి వారిగూడెమునకుఁ బోవుట కేర్పాటులొనరించుకొని- మీయాస్థినంతయు నీలోపున గైంకర్యమొ

నర్పనూహించి దుర్భేద్యంబగు నీకుతంత్రమును బన్ని యుందురు.

కామే—అయ్యా! మీసమన్వయము వినినగొలఁది నావిచారముపోయి నవ్వువచ్చుచున్నది. ఇదివఱకిట్టి యనుమాన మేరికినిగలుగలేదు. మాపార్వతి యాతనిని వరించిన మాట సత్యమే. తక్కినచరిత్రకును- వారివలపునకును నెట్లు సమర్థింతురో సమర్థించుఁడు.

శ్యాము—నాదికేవలమపోహమైనఁ గావచ్చును. నా సందియమును బూర్ణముగా వినుఁడు. వారివలపు స్థిరపడినది. మీయాస్తి వారికి నిరాఘాటముగా- నిరాక్షేపణీయముగా జెందవలయును. ఈమీయాస్తి కేవలము మాధవరావుగారి స్వార్జితము. మునుముం దాయన పోయినచో మీజనకుఁ డా యాస్తి కధికారియగును. అప్పుడది పిత్రార్జితమగును. ఆతరువాత ననగా మాధవరావు తరువాతమీజనకుఁడును-తరువాత మీరును-గతించినచో-మీవంశములో నెవ్వరోయొకరు వారసులగుదురు. అప్పుడాయాస్తియంతయు పార్వతికి దక్కుటకష్టము. పెద్దదియో గొప్పదియో యపరాధరహస్య పరిశోధకశాఖలోఁ బనిచేయుచున్న రాజారావుహించి- తనప్రియురాలికెఱింగించి- యామె యంగీకారముబడసి- మాధవరావుగారి కంటె ముందుఁగా రఘునాధరావుగారిని జంపదలఁచి సమయముజూచికొని యాతనిపైనుండి మోటారుబోనిచ్చి- ఆదెబ్బ

లచే నాతఁడు మరణించిన ట్లనుమానపడుదురనుకొని విషమి చ్చివైచెను. ఆరహస్యమును గ్రహించిన బాహితుఁడెవ్వఁడో బోలీసున కూడిపైచెను. కనుగలిగినట్లు ముగియవలసిన వ్యవహారము వెల్లడిలోబడి యల్లరియైనది. అందుచే దప్పించుకొనుటకై వారు బ్రియత్నింపవలసివచ్చి- తానే యపరాధపరిశోధకుడుగా నున్నచో దనురహస్యము వెల్లడిగాదను తలంపున కాకినాడ వెడలి D. S. P. గారి కండ్లలో గారమును గొట్టి తానందుకు నియమింపఁబడి వ్యవహారమంతయు గాడిదగత్తర జేసినైచి- ఎప్పటికేట్లు వీలయిన నల్లెల్ల నీనేరమితరులపై నెట్టివేయదలంచెను. రఘునాథరావుగారు చనిపోవుటచే మీతాతగారగు మాధవరావుగారు విల్లువ్రాసిరి. ఆవిల్లుసంగతి గనిపెట్టి యది పార్వతియే కైంకర్యముజేసి గోవిందుఁడు దొంగయని బట్టియొప్పగించినది. విల్లుసంగతి యేరికని తెలియనికారణమున గోవిందుడు దొంగయని యెల్లరును నిశ్చయించిరి. తానే పరిశోధకుఁడు గాన తనపైకి నేరమువచ్చునప్పుడెల్ల- తమ్మితరులు సంశయించునప్పుడెల్ల- తన బుద్ధిచాతుర్యముచే దప్పించుకొనుచు వచ్చెను. నేర మితరులపై మోపు చేయుచుండెను. నేరమితరులపై మోపుటకు బ్రయత్నించుచుండెనే గాని- వారిపై బలవత్తరములగు సాక్ష్యములు దేజాలకుండెను. ఇట్లే ఇంకొకవారములో నిన్నును సంహరించి నీచెల్లెలీ యాస్తికిని యుత్తరాధికారిణియై- స్థిరా

స్థి విక్రయించి రొక్కముక్రిందమార్చి చల్లఁగా దమనిర్ణీత స్థలమునకైనను వెడలిపోదురు. హత్యాపరాధకునికిక్రింద నెవ్వరినో నుఱికంబ మెక్కించి- దొరతనమువారి నావిధముగా మోసగించి- బహిరంగముగా నిచ్చటనైనను జీవింతురు. ఇది మనమునందిడుకొని పనిప్రారంభించినచో నింకను రహస్యము లున్నచో బయటబడవచ్చును. ఆవిషయములు విసర్జించి- తప్పుదోవను బోవుచో- గమ్యస్థాన మేనాటికైన జేరుట కవకాశముగలదా? నేరస్థుఁడు పట్టుబడుటకు వీలున్నదా?

కామే—బాబూ ! మీసంశయమెంతయు సత్యమై యున్నట్లు బొడకట్టుచున్నది. నిజముగా వారికట్టిదురభిప్రాయమున్నది గావుననే సరియగుమార్గమున వారిరహస్యమును భేదించుటకు యత్నింపలేదని నేనును సంశయించుచున్నాను. కాని యీవిషయమున మిమ్ము గొన్నిప్రశ్నలడిగెదను. వానికి సమత్తరములిచ్చి నాసంశయవిచ్ఛేదము గావింపుడు. వారిపై నభిమానముతో నడుగుచుంటినని భావింపకుఁడు.

శ్యామ—తప్పకడుగుఁడు. అందువలన నాయనుమానము మఱింత స్థిరపడవచ్చునుగదా?

కామే—మాతండ్రియు- మాతాతయు నాతని క్రోధాగ్నికి గురియైనతరువాత- మాతమ్ముని యూదుష్టాత్ముని యనుచరులు మ్రింగిరిగదా? ఆరాత్రియే నన్నును, నా భార్యను, నామరదలునుగూడ నేల తుదముట్టింపలేదు.

శ్యామ—చంపవలసినదే కాని మొదలకు సంశయించిరో యిప్పు డెట్లుచెప్పఁగలము. ఒకటిమాత్రిమున్నది. మీముగ్వురిలోనను నేఁడో యొకరిని హంతగా నిశ్చయించి యురికంబమెక్కించి తమకీడు బాపుకొనదలఁచి యున్నాఁడు గాన నొక్కమారుగా నందఱను సంహారింపకయుండిన నుండ వచ్చును. మిమ్మందఱ నొక్కమారు జంపినచో నేరమింకె వ్వరిమీఁదికి దోఁయుట కాతని కవకాశముండదుగదా?

కామే—అట్టియభిప్రాయ మున్నవాఁ డింకొక యిరువురనుజంపి మూఁడవవారిపైకి నేరము నెట్టివైచినచో వారి యాశయముదీరదా?

శ్యామ—అప్పు డింకొకచిక్కున్నది. మీముగ్వురిలో నెవ్వరోయొకరును, బార్వతియు నుండవలయునుగదా ? అప్పు డాయిరువురనుగూడ దొరతనమువారు బాధించినచో గష్టముగాదా? అందుచే నొక్కరినివధించి- మరియొకరిని బాధించి- మరునాఁడో- మూఁడోనాఁడో యాబంధింపఁబడిన వారి యనుచరులా మిగిలినవారిని దుదముట్టించి యుందురని ప్రజలును- దొరతనమువారునుగూడ విశ్వసించునటుల లోన రింపదలంచి యిట్టి కపటతంత్రమును బన్నియున్నాఁడు.

కామే—అగునుగాని నిన్నటిరేయి నాభార్యను దస్యులెత్తుకొని బోవుచుండ దానువిడిపించితినని రాజారావని యెను. అట్లేయైన నాతఁడామెను విడిపించుటకేమికారణము?

శ్యామ—వెఱ్ఱివాఁడా! ఇట్టివిషయంబులన్నియు నో కేమతలబులో నుండవు. దొంగలచేతులలోఁ బడిన యామె ను గనిపెట్టి విడిపించినవాఁడు- హంతకుఁడనియు- దొంగల నాయకుఁడనియు బ్రజలునమ్ముదురా? అట్టివాఁడైనచో నా మెను విడిపించుటకేమికారణమని సంశయింపరా? ఈచిన్న నటనచే దాను నిర్దోషినని పించుకొనవచ్చును. ఆనిర్దోషి యనుబిరుదు సంపాదించినవెను కాయబలను జంపుటకెంత గావలయును.

కామే—అట్లయిన మాతమ్ముఁడు వధింపఁబడిన నాఁ టిరేయి పార్వతికూడ తలక్రిందుగా వ్రేలాడుటకును- మా మరదల్లు వ్రేలాడబడక క్రింద సామాన్యముగా గట్టబడి యుంటకును గల కారణములుగూడ నివియేయనుకొందును.

శ్యామ—నిస్సందేహముగా!

కామే—ఇంతవరకు దెలసికొనినపిమ్మ టింక సంశ యమెందులకు? తొలుత పార్వతిని బంధించు టుత్తమము గదా!

శ్యామ—కాదు. నేనపరాధపరిశోధకుఁడనని యా తేఁడెఱుంగఁడు గనుకతనితో నొకమారు నేను ప్రసంగించి నాకట్టియభిప్రాయము గలుగజేయుటకై యాతఁడు బ్రయ త్నించునో చూడవలయును. అదిగాక ముందెప్పటికైన రా జారావును బంధించి పార్వతిని బంధింపవలయునుగాని ముం

చే పార్వతిని బాధించినచో- రాజారావుప్రాణములు దక్కిం చుకొనును. ఒకటిరెండుదినములలో కార్యముముగించి యా తనిని బంధింపకున్న- మీయంబయు- మీయాబిడయు- మీరునుగూడ జీవించుటకల్ల. కనుక ముందు నన్ను రాజా రావుతో మాట్లాడనిండు. ఇంకొకపరిశోధకుడు వచ్చెనని యెరికిని దెలియనీయకుడు. నేనుచు సామాన్యునియట్లుచ రించి నేరస్థునిబట్టి యొప్పగింతును.

కామే—మీచిత్తమట్లేగానిండు.

శ్యాము—నేనీనాడు లెక్కలేనన్ని నూరువేషములు వేయుదును. లాలాయింట శిరము బడనైచెనని యెల్లరనుకొ ను రాముని, భీముని గలిసికొనవలసియున్నది. ఒకవేళ వారా తని యనుచరులైనం గావచ్చును. అట్టివానికి కొంత యంగ బలముండకతప్పదు. మీరుచేసుకొని- లాలామాట సత్యమైన చో వారినిగూడ పట్టవలయును. ఈనాల్గుదినములనుండియు గాలక్షేపమైనదిగాని యింవగింజంతపని జరుగలేదు. ఇంక ముందట్లుగాదు. ఒకటి రెండుదినములు; తప్పిన మూడవ నాటితో- నీవ్యవహారము పరిష్కారమైతీరవలయును. మ రినాడు సెలవిండు. ముందు పోలీసువారిని, తరువాత రాజా రావుని గలిసికొని పని ప్రారంభించెద. అని శ్యామలరావు వెడలెను.

రెండవ ప్రకరణము.

అనుమానములు-నిదర్శనములు.

శ్యామలరావు వెడలిపోయినతరువాత కామేశ్వరరావట్లనే యొక క్షణమూరకకూర్చుండి యేమియుదోపక లేచి యిటునటుబచారుసేయుచు- మధ్యమధ్య కిటికీనుండి వెలుపలకుంజూచుచు- మఱలబచారుసేయుచు- మఱలజూచుచు-విట్లే పదినిముషములు గాలక్షేప మొనర్చి- అచ్చటనేవిధమునను మనస్సునకు విశ్రాంతిగలుగమి వసారాలోనికిబోయి యట పచారు జేయుచు- నేమేమియో యాలోచించుచుండెను.

ఈవసారా యింటికి దక్షిణభాగమునందున్నది. అచ్చటనున్నవారికి వీధిగుమ్మములోనున్నవారు బాగుగా గాన్పింతురు. కామేశ్వరరావట్లు వీధివైపునకుం జూడగా గోవిందుండా గుమ్మమునుండి బోవుచున్నట్లు చూచి చటాలున నచ్చటకు వెడలి వానిచేయిబట్టి—

"దురాత్మా! నీవు లోని కెందులకు బోయితివి?"

"నేను దురాత్ముండనుగాను. నీక్షేమంకరుండను."

"నీవెంతటి విశ్వాసివో నాండే గ్రహించితిని."

"నిజము బయలుబడువఱకు నీవట్లనే యూహించుచున్నావు. అందువలన నాకేమిప్రమాదము?"

"అగును. నాసర్వనాశన మాకాంక్షించువాని నీవె రుంగవు. నీవు నావలన బ్రమాదము శంకింతువా? నాసెలవు లేకుండ నాయింటబ్రవేశించితివిగావున నీవు శిక్షార్హుండవు. రమ్ము. నిన్నుబోలీసున కొప్పగించెదను."

"నన్నుబోలీసున కొప్పగింతువా ? నీవెఱుంగవుగాని నేను పోలీసులోనే బనిచేయుచుంటిని. నాయిష్టమువచ్చిన చోటికి యిష్టమువచ్చినప్పుడు వెడలుట కధికారముగలదు."

"ఉండుగాక. నీకిక్కడేమిపనియుండి వచ్చితివి? ఏపనిముగించుకొని వెడలుచుంటివి ?"

"నేవచ్చినపని చూచుకొని వెడలుచుంటిని."

"నీవువచ్చినపని యేమనియే నిన్ను బ్రశ్నించుచుంటిని ?"

"నీవదియే బ్రశ్నించుచుంటివని నేనెఱుంగుదును. దానికి సమాధాన మీయవలసినపని లేదనియు నెఱుంగుదును. కాని నన్ను నీహితులలో నొక్కనిగ నెంచుకొనినచో నీకు జాలక్షేమము."

"నీతీపిమాటలకు నేను మోసపోను. నీచేతియందున్న కాగిత మిటుదెమ్ము."

ఇట్లనుచునే జటాలున గలియంబడి యాతనితో బెనగులాడి యెట్లో యాకాగితమును లాగుకొని లోనికి జొరబడిపోయెను.

ఏమియు జేయఁజాలక పాపమా గోవిందు వెడలి పోయెను.

కామేశ్వరరావా కాగితము లోనికి బట్టుకొనిపోయి తనగదిలో గూర్చుండి యాకాగిత మేమైయుండునాయని విప్పి చూచెను. అందిట్లున్నది.

ప్రాణేశ్వరా!

నమస్కారములు. గోవిందుచే మీరుబంపించిన యుత్తరముజూచితిని. పరమేశ్వరానుగ్రహమున రెండుమూఁడు దినములలో మనవ్యవహారమంతయు దుదముట్టినచో జాలమంచిదే. మనమదృష్టవంతులమే. మనకంతకన్న గావలసిన దేమున్నది. హత్యాపరాధకులు మీరేయని మాఁకున్న మిమ్మను మానించి కడచినరేయి కాకినాడ వెడలి D. S. P గారితో మాటాడి క్రొత్తడిటెక్టివును రప్పించి రహస్యముగా బనిచేయుచుచున్నాఁడు. ఆక్రొత్తడిటెక్టివుగారు మీరు నేరస్థులని. అనేకవిధముల సమర్థించి చూపి మిమ్ము గలిసి మాటాడి తరువాత నిర్బంధింప సంకల్పించుకొని యున్నాఁడు. కానిండు. ఎవ్వరెట్లనుమానించినను భయములేదు. మీరుమాత్రము బట్టుదలవిడచి లోకాపవాదు గడింపకుఁడు. మీధైర్యమే మీకు సహాయంబగుగాక. మీచాకచక్యమే మీకు విజయముగూర్చుగాక. మీరు నాకిచ్చిన వాగ్దానమును బురస్కరిం

చుకొని- పెండ్లిగాకున్నను- ప్రాణేశ్వరాయని సంభోధించిన నాస్వాతంత్ర్యమునకు క్షమింపుడు. ఇట్లు,

మీహృదయేశ్వరి
పార్వతి.

ఇట్లున్న యుత్తరము జదువుటతోడనే గామేశ్వర రావుబుఱ్ఱ చితుకగొట్టుకొని యేడ్చెను. వేయితేళ్లుగుట్టినట్లు బాధపడుచుండెను. ఆతని విచారము బొంగిపొరలనారంభించెను. కట్టా! ఆతని విచారమున కంతును, దరియునున్నదా ?

"అయ్యో ! ఈదుర్మార్గురాలెంత ఘోరకృత్యమున కొడిగట్టినది. తానింకను సంసారసౌఖ్యము లేమియు నెరుంగని గోలయే. ఈమె కీదుర్మార్గునియం దిట్టి నిష్కల్మష ప్రేమ గుదురుట కేమికారణము ? వయసువచ్చిన కన్యగాన నీగజదొంగయే యామెమెడలు విరచి దుర్బోధచేసి యుండును. ఆతం డాయభిప్రాయముతోడనే నేదియో పని గల్పించుకొని నెలదినముల నుండి యిక్కడ నివాస మేర్పరచుకొని యుండెను. ఆదురితాత్ముని దురుద్దేశ మెఱుంగక బావమరది గదా యని యింటఁ జేర్చినందులకు చల్లగా గొంపి నట్టేట గూల్చినాఁడు. ఇంటిగుట్టు లంకకు జేటనినటుల యీరాక్షసి వానికి గుట్టునిచ్చి వానికి చేలోపయి- తన్నుగన్నవారిని- తన యన్నదమ్ములను- తాతను- గూడ బలవంతముగా జంపించి యాయాస్తితో- తన చిత్తమువచ్చిన పురుషునితో

గులుక దలంచిన నీదుర్మార్గురాలిని యుప్పుపాతర వేసినను బాపములేదు. మాసర్వనాశనమున కీదుష్టాత్మురాలే. ఈకండ్లుదెఱవని కన్యయే. కారణమని యెవ్వఁ డనుకొనలేఁడు. ఔరా! ఈలేఖలోని విషయము లెంత గంభీరముగా నున్నవి?

ఈదుర్మార్గురాలికి పరమేశ్వరానుగ్రహము గావలయునఁట. ఇట్టి సంసారఘాతుకులకు. ఇట్టి కుటుంబనాశనకారకులకు. భగవంతుఁడుగూడ చేదోడగుచున్నచో బ్రపంచము లాగునా?

రెండుమూఁడు దినములలో నీవ్యవహార మంతయు దుదముట్టినచో జాల మంచిదేనఁట. ఈవ్యవహారమనఁగా నేవ్యహారము? సుభద్రి హంతకురాలని నిరూపించి యురికంబ మెక్కించుట. ఆవెనుక నన్నును. నాభార్యను గూడ సంహరించుట. అనుమాట. దొరతనమువారంత కండ్లు మూసికొని యున్నారని యీదురితాత్ముల యభిమతము గాఁబోలు. శిరీషకుసుమ కోమలశరీరముగల యబల లిట్టిఘోరకృత్యము లొనర్చుటకు దగుదురా? సర్వమునకును దెగించినవారును. రాక్షసాంగనలును. చేసిన చేయఁగలరేమో గాని. సంసార స్త్రీలు. అందున సంతానవతి. ఇట్టి దురంతము లొనర్పగలదా? పోసి చేసినదనుకొందము. భర్తనెందులకు జంపివైచును. సంసారులలో నిట్టి దుర్గుణవతియు

న్నను- భర్తను లోపుజేసుకొని- తన మనోరథములన్నియు దీర్చుకొని- యటుపిమ్మట- అవసరమైనచో- ఆతనిజీవితముచవలన దనసుఖజీవితమున కడ్డువచ్చుచున్నదని తోఁచినచో- అప్పుడు జంపునుగాని యీలోపున జంపదు. రాజారావు నిరూపించినంతమాత్రమున బైయధికారు లీవిషయములు జర్చింపకుండ సుభద్రను శిక్షింపఁగడగుదురా?

ఈమె దుష్టాత్మురాలు గానిచో- మాయందభిమానమున్నదైనచో- నిక్కమునకు రాజారావు హంతకుఁడు గానిచో- నేను కాకినాడ వెడలినట్లు D. S. P. తో మాటాడి డిటెక్టివును నియమించినట్లు- ఈజెష్ట యాతనికేల నెఱుంగఁజేయును. ఆమె పొంచుండి- మావిస్రంభసంభాషణమాలించి- యాసంభాషణ మాతని కేల నెఱుంగఁజేయును?

ఎవ్వరెట్లనుమానించినను భయములేదఁట. అబ్బ! ఎంతగుండెదిట్టతనము. పాపముబ్రద్దలవకమానదనుకొనలేదు గాఁబోలును? అనఁగా నేనింకొక డిటెక్టివు నేర్పరచినను- ఒకటిరెండు దినములలో- మాచావు- సుభద్రయురి- ఆదురితాత్మురాలి యభిమతానుసారముగా జరిగిపోయినచో- నూతన డిటెక్టివు చేయునదేమున్నది. అంతటితో నావ్యవహారమంతమయిపోవలసినదే. వారి యడియాసలన్నియు దీరవలసినదే. మేమెల్లరమును నిర్ధూమదామ మయిపోవలసినదే. అబ్బ! ముండా! ఎంత దురూహతో నుంటివి?

"మీరుమాత్రము పట్టుదలవిడచి లోకాపవాదుగడిం పకుండు." అనగా మాయాడావిడికి భయపడి తానొనరింప వలసిన పనులయందశ్రద్ధవహించినచో- మానూతనడిట్టికి వు తనశక్తిసామర్థ్యములు జూపినచో- వారిగుట్టు వెల్లడియగును. వారురికంబమెక్కవలసివచ్చును. అప్పుడు వారిశ్రమకుదగిన ఫలము లోకాపవాదముకంటె వేరేమున్నది?

అబ్బ! ఇంకభరింపజాలను......ఆదుష్టురాలిని చూడంజాలను......చెల్లియని బిలువంజాలను......ఆమెదోషమిట్టిదని తెలిసినపిమ్మటగూడ నామెను క్షమింపంజాలను........ ఔరా! ఈవిశాలప్రపంచమున నెట్టివిచిత్రమానవి యుద్భవించినది. తన్నుగన్నవారి గొంతుక పరపరగోయుంచినదే. ఇట్టిదుష్కార్యమున కామెమనస్సెట్లొప్పినదో?... అన్నగారిని సమాంతముగా నరికించివైచినదే. ఇంతటిఢాకిని- ఇంతటిఘోరపిశాచి- ఇంతటిఘోరభయంకరనారీపిశాచి- ఇంతటికూరదానవి......నిజముగా రాక్షసిగణములోనైనను నుండదు. అట్టిది మాదురదృష్టవశమున మాకుటుంబమున నుద్భవించినది. దీని విద్యావివేకములుగాంచి దీనివలన వంగడమున కెనలేని సద్యశఃప్రాప్తి రొందవునని మురియుచుండ...

అయ్యయ్యో...మాసంతోషమంతయు నమసిపోయినదే...మాయానంద మడుగంటిపోయినదే...మాప్రమోదము భస్మమైపోయినదే...

కానిమ్ము. ఇట్టిదుష్టులను గూర్చి విచారించుటకంటె శిక్షించుటవలన మనంబున కమితశాంతిమొదవును.

ఇట్లనుకొని తడాలున లేచి యున్మత్తునివిధంబున బార్వతియున్నగదిలోనికి బోయెను. పార్వతియున్న గది తలుపులు జేరవైచియున్నవి గాని లోన గడియవేసి యుండలేదు.

తలుపులు దడాలున దోయుటచేగలిగిన ధ్వనికి బార్వతి యిట్టె వెనుదిరిగి చూచెను. ఎట్టయెదుట కామేశ్వరరావు. ఆతఁడామెనుగాంచి క్రోధకంపితకంఠస్వరముతో:—

"ఈగదియందీవేమిచేయుచున్నావు?" అని ప్రశ్నించెను.

"జమీందారియానవల జదువుచున్నాను. ఎందులకు?"

"ఆమెసాహసములు నీకలవడునా?

"ఆ సాహసములు నాకెందులకు? పరిశోధనావిధానము జూచుచుంటిని."

"దొంగముండలకు దొంగపుస్తకములే గావలయును. దానికేమి? నీకు రాజారావు వ్రాసినయుత్తరమేది?"

"రాజారావువ్రాసిన యుత్తరమా?"

"అగును. నీవలపుకాఁడువ్రాసిన యుత్తరము."

"దానితో నీకేమిపనియున్నది?"

"నీవు దానికి వ్రాసిన జవాబు నాకుదొరికినది. అందుచే నాయుత్తరముగూడ జూడవలయునని."

"నీకాయుత్తర మెట్లువచ్చినది."

"గోవిందునిచెంతనుండి దీసికొంటిని."

"బలాత్కారముగనా ?"

"అగును."

"అదిదౌర్జన్యము గాదా ?"

"నీకంటె దౌర్జన్యము జేయువారీ పృథ్విలో లేరు. కల్పితనవలలో గథానాయకురాలైన జమీలియాగూడ గొంత కాలము నీ శుశ్రూషజేయవలసినది. అట్లైన నామెకాబల వన్మరణము తటస్థింపకుండ నుండును."

"నీయభిప్రాయము నేను జమీలియా వంటిదాన ననియా ?"

"ఎంతమాట. ఈవిశాలప్రపంచమున నీకు నీవేసాటిగాని నీతో బోల్పఁబడుట కొరులెవ్వరును లేరు. అట్టియెడ జమీలియాతో బోల్చి నిన్ను చిన్నబుత్తునా ?"

"నీయభిప్రాయమేమియో నాకవగతమగుటలేదు."

"నేను సంస్కృతమున మాటాడుటలేదే."

"నీవు మిగుల గృత్రిమముగా మాటాలాడుచున్నావు"

"ఇందు గృత్రిమమేమియులేదు. నీవువ్రాసినయుత్తరమువలన ద్రోహులెవ్వరో దెలిసినదని చెప్పుటకై నీదర్శనమపేక్షించి యిందువచ్చితిని."

"సోదరా! ఇదేమిప్రపము. నీవు నన్ను మిగుల న న్యాయముగా మాటలనుచున్నావు. సోదరి నేడ్పించుట క్షే మంకరముగాదు."

"ఆసంగతి నాకు దెలియును. నిన్నును నీవలపుకానిని బట్టి బంధింపకున్న- అదియు ద్వరలోగాకున్న- మాకు నిజ ముగా క్షేమముగాదు. మీరుబంధింపఁబడినచో జావగామి గలినవారైనను జీవించుట కవకాశములుండును. అట్లుగాదేని మాకేరికిని క్షేమముగాదను మాటవాస్తవము. అందుచే నిన్ని ప్పుడీ యుత్తరక్షణమున నీగదియందే ప్రస్తుతము బంధించు చున్నాను. తరువాత శ్యామలరావును బోరీపించి రాజా రావును బంధింపఁజేసి తరువాత న్యాయస్థానమున మీరు గలుపాత్ములని- దుష్టులని- హంతకులని- ఋజువుజేసెదను.) మిమ్మురికంబముపైనుండి వ్రేలాడజేయుదును. ఆనాఁడుగాని నాహృదయశాంతిగాదు. ఆనాఁడుగాని నేను మాతాపితృ ఋణమునుండి విముక్తుండనగుట కవకాశములేదు. అప్పుడు గాని మృతులైనవారి యాత్మకు శాంతిగలుగదు. అప్పుడు గాని నేను పురుషులలో- కాదు-కాదు- మానవులలో గణిం పఁబడుట కవకాశములేదు.

వజ్రమునుగోయుటకు వజ్రమేకావలయు ననునటుల యీదీనదృష్టులడంచుటకు- ఉరికంబముపై వ్రేలాడునప్పటి మీదీనదృష్టు లగత్యము. నాకన్నీటిప్రవాహ మాపుటకు నడ్డకట్టిన మీనెత్తురగత్యము.

మీ హాహాకారములు, ప్రజల ఓహోహోరవములు, దిక్కులుపిక్కటిల్లుచుండ దుష్టులకుదగినశాస్తియైనదని లోకులనుకొనుచుండ పైకెంతపిచ్చివానివలెనున్నను కార్యముపట్ల పట్టుదలవహించి చెల్లెలనియైన సంశయింప కురికంబమెక్కించె బహద్దరుకామేశ్వరరావని దొరతనమువారు కీర్తించుచుండ నాకెనలేని యశంబొదవును. అని దడాలున తలుపుబంధించి వెడలిపోయెను. పార్వతి కొరకువారిపోయెను.

మూఁడవ ప్రకరణము.

రాముఁడు, భీముఁడు.

నాఁటిమధ్యాహ్న మొంటిగంటయైనది. కామేశ్వరరావెచ్చటెచ్చటనో దిరిగితిరిగి గృహమునకువచ్చెను. సరిగా నాసమయమునకే యిరువురు పెద్దమనుజులు వచ్చి కామేశ్వరరావును గాంచి:—

"అయ్యా! నమస్కారములు" అనిరి.

కామే—అయ్యా! తమరెవ్వరు?

"మా వృత్తాంతము తరువాతజెప్పెదము. మీతోఁగొంచెము జరూరుగా మాటాడదలంచి వచ్చితిమి. కొంచెము రహస్యము. సమయమీఁగోరెదము."

కామే—సమయమిచ్చుటకు నాకేమియు నభ్యంతర ములేదుగాని నేనిప్పుడు శతృమధ్యమునందుంటినని మీరె ఱింగియేయుందురు. కడుపుజింపుకొనిన కాళ్ళపైబడునన్నట్లు నాబంధుమిత్రులే నాప్రాణాపహరణప్రయత్నము లొనర్చు చున్నారు. వారికి పెక్కుమందిసహాయముకలదు. అందుచే మిమ్మేరింగించినగాని మీతో రహస్యస్థలంబునకు రాజాల నందులకు క్షమింపుడు.

"పొట్లాంకాయలు, నీర్గొంకాయలు, బెండకాయలు, పచ్చిమిరపకాయలు" అని యారెండవేళ నొకకూరగాయ లకావటివాఁ డరచుచుండెను.

"అయ్యా! మీరట్టి కట్టుదిట్టములో నుండవలసినదే. కాని మీరు ప్రతివారిననుమానించుట భావ్యముగాదు. మీ హితులమని మేము బోంకి మీరుసమయమిచ్చి చాటునకు వచ్చినపిమ్మట మిమ్ముబంధించిన నేమిచేయగలరు? ఏదైన నదృష్టమునకు విడచి కార్యసాధనకు గడంగు టుత్తమము.

"బాబూ! కొండారపొంకాయలు లేతదవ్వలు. నిం డుకావిడి." అని యనుచు నాకావటివాఁడు లోనికివచ్చుచుం డ కామేశ్వరరావు గాంచి:—

"మాకిప్పు డేకూరయు వలదుపొమ్ము" అనెను.

"నీరువంకాయలు తొలికోతకాయలు. పుస్సైనను వీడలేను."

"నీకుగాదు చెప్పుచుంట ! నాల్గుదినములనుండి భోజన మైనను సరిగాలేని నాకు కూరలెందుకు పొమ్ము."

"పోనీ బాబూ ! పోనీ ! సరుకుమంచిదుంటే యమ్మకమేగాదా ?" అని యనుచు కావటివాఁడా యెదుటియింటికి మరలెను.

కామే— అందుకే నేనెవ్వరికిని సమయ మీయఁదలఁచుకొనలేదు.

"అట్లయినచో మీకు జాలకష్టమున్నది. అయినను నిమిషములు చాలును"

కామే—అట్లయిన రండు.

అని వారినిరువుర లోనికి దోడ్కొనిపోయెను. ఎదుటి యింటికి కావడిబట్టుకొని పోయినవాఁ డిదియంతయు జూచుచునేయుండెను. వారట్లు వెడలి లోనతలుపు వేసికొనిన చప్పుడు విని కావడితోఁ జటాలున వెనుకకు దిరిగి లోనికి వెడలి వారు లోన గడియవేసుకొనిన తలుపులీవల బంధించి చటాలున రెండవగుమ్మముకూడ వెలుపలబంధించి చడిచప్పుడు గాకుండ నీవలకు వచ్చి పార్వతి బంధింపఁబడియున్న గది చెంతకరిగి యామెనీవలకు దీసి:—

అమ్మా ! చాలవఱకు మనపనిముగిసినది. నిజముగా మనలో భగవంతుఁడున్నాఁడు. మనశాత్రవులలో ముఖ్యులగువారిని బంధించితిని. ఇచ్చట మనయునికి మిగులఁ బ్రి

మాదము. త్వరితగతి సుఖప్రదంబగు స్థలంబునకు బోదము రమ్ము.

పార్వ—గోవిందూ! నీహృదయనైర్మల్యమున కేనెం తేని సంతసించుచుంటిని. నీవింతటి విశ్వాసపాత్రుండవని యె ఱుంగ కావాండ్లు నిన్ను నిందించితిని. నీసత్ప్రవర్తన గని నిన్ను నిందించినందులకు నాలోనేనే విచారించుచున్నాను. నీతో మాటాడుటకు సిగ్గుబడుచున్నాను.

గోవిం—అమ్మాయీ! సిగ్గుబడుటకును- విచారించు టకును- ఇది సమయముగాదు. నీపెద్దవదినె మీయమ్మవో లె హంతకుల చేతులలో బడిపోయినది. ఇప్పు డాదురాత్ము ల యునికి యించుమించుగా దెలిసినది. వారినాయకుల ని ర్వ్యర నిప్పు డిచటనే బంధించితిని.

పార్వ—ఆదురాత్ములే నీవు బంధించినవారని యెట్లె ఱింగితివి?

గోవిం—లాలా వారిని మాకుజూపించెను. వారు మి గుల గౌరవనీయులట్లు శృంగారించుకొని యెచ్చటికో బయ లుదేరిరి. లాలావలన వారినిగనిపెట్టి- నేను కూరగాయల వాఁ డనై- బాబుగారు పెట్టెలకు తాళాలు, బాగులుగట్టువారై- బయలుదేరి వారిని వెంటాడితిమి. ఈయింటియం దవ్వలగది లో వారిని బంధించితిమి. బాబుగారు పోలీసునకీవార్త నెఱిం గించి వారిని దీసికొనివచ్చుటకై వెడలిరి. వారును వచ్చుచుం

ము. పోలీసువా రరుదెంచుసప్పటికి మనమిక్కడుండరాదు. పోదమురమ్ము.

పార్వ—మాయన్నగా రెచ్చట?

గోవిం—మీయన్నగారును—ఆదురాత్ములును మంతనములాడుచుండిరి. అందుచే ముష్వ్వరను బంధించితిని.

పార్వ—మాయన్నగారు దస్యులతో మంతనములాడుచుండిరా? ఎంతదురదృష్టము.

గోవిం—మీదురదృష్టదేవత మిమ్మింతతో విడచిపెట్టునట్లులేదు. ఇంకను మిమ్ము గష్టములు జుట్టుముట్టుసూచనలు గాన్పించుచున్నవి. వాటినన్నిటినిగూడ బాబుగా రెదుర్కొనుటకై బూనుకొనియున్నారు. ఇక మనమిందాలసించుటవలన నెంతేని ప్రమాదముగలదు రమ్ము.

పార్వ—నేనిట్లు యథారూపమున వచ్చినచో నను మానాస్పదము గాదా?

గోవిం—నేనాసంగతి నెఱుంగనా? ఇదిగో! ఈగుడ్డలును- మీసములును- నీరూపు క్షణములో మార్పుజేయును. వెంటనే రమ్ము.

పార్వతి యాబట్టలతో లోనికిబోయి మిక్కిలి చుఱుకుగా నలంకరించుకొని చిటికలో నీవలకు వచ్చిచూచెను. ఎదుట బిళ్ళబంట్రోతుండెను. ఆమె యిటునటుజూచి యా బిళ్ళబంట్రోతునుగాంచి:—

"నీవెవ్వఁడవు ? ఇచ్చటి గోవిందుఁడేడీ" అని ప్రశ్నించెను.

"చిత్తము నేనే యేలినవారిడలాయతును. మీరు జమాబందీకి బయలుదేరవచ్చును"

అని చిఱునగవుతో వాఁడనియెను.

పార్వ—గోవిందూ! నీవేనా! ఎంతచాతుర్యముగా వేషమును మార్చుకొంటివి ? చాల సంతోషమైనది. ఇంక పోవుదమా ?

గోవిం—రండు.

అని యంబెను దీసికొనివెడలి యొకబండిపై నెక్కించి యాబండికి వెనుక దానునడచుచుండెను.

బండి పదిగజముల దూరమగునప్పటికి పోలీసువారెదురైరి. వారి కేడెనిమిది గజములదూరములో_

"పెట్టెలకు తాళాలు బందులుకడతాము" అని కేకవేయుచు నొకఁడు వచ్చుచుండెను. బండి వెనుకనడచుచున్న డలాయ తదిగాంచి:—

తే. గీ. బోనులోఁబడ్డ నిర్దోషి । మూషికమును
వేగ దిననెంచి బావురు । పిల్లిబోయి
బోనులోఁబడె మూషికం । బు చెఱవీడె
కలదె యిటువంటి చిత్రమె । క్కడనునైన.

"అయ్యా! మీ పెట్టె కిందాక తాళ మొకటియే యిచ్చితిని. ఇదిగో రెండోతాళము" అని తాళమిచ్చి తాళము లుకట్టువాఁడు వెడలిపోయెను.

డలాయతా తాళమందుకొని దానిలో జొప్పింపఁబడి యున్న కాగిత మీవలకుదీసిచూచెను. అందిట్లున్నది.

"సుభద్రితో నీమెను జేర్పుము. వీలైన నేఁడు, లేకున్న రేపు నే నటకువచ్చెదను. శ్యాముల విలాసోద్యానవనములో బంధింపబడినదఁట. ఆమెను విడిపించుప్రియత్నములో నుండెద. వీరిగువురను బురుష వేషములలో నుండుట కేర్పాటు చేయుము.

అనియుండెను. చాలాసంతోషించి యాచీటి పార్వతికి జూపించి యామెకుగూడ నానందముగూర్చి బండిత్రోలించుకొని వెడలిపోయెను.

తరువాత పోలీసువారి కందిన చీటిప్రికార మాయింటికి వెడలి కామేశ్వరరావు బంధింపఁబడియున్న గదిచెంతకు జేరిరి. అప్పుడు వారి కాగదిలోనుండి యీక్రింది సంభాషణ వినిపించినది.

"మామాట వింటివేని బాగుపడెదవు?"

"మాయమ్మను విడిచివత్తురు సరియేగాని రాజారావు సంగతి దేల్చుము"

"అది మాకగత్యము లేదు."

"అదేమిమాట. ఆతఁడు దొరుకకున్న మాకు క్షేమ మేది?"

"అతనిని జంపినచో బదివేలిత్తునని మాయజమాని యే జెప్పెను.

"మరెందులకు జంపితిరిగారు"

"ఆతఁడు సామాన్యముగా లొంగునేమోయని చూచితిమి. లొంగలేదు. ఒకటిరెండుదినములలో జంపెదము. లేదా మీకొత్తడిపెట్టి వుగారతని నురికంబ మెక్కించున ట్లేర్పాటులొనరింతుము."

"ఆతనిని మీరు జంపినవెనుకగాని- మీయేర్పాటుల వలన నాతఁ డురికంబమెక్కినపిమ్మట గాని మీపరతు లంగీకరింతును. నాభార్యనుగూడ విడిపింతురా?

"అది మాయజమానిచిత్తము. మీయమ్మను విడిపించుటకు మాత్రమే మైదువేలు గావలయును.

నాభార్యనుగూడ విడిపించుఁడు. మొత్తము బదివేలిచ్చెదను."

"ఆమాట తరువాతజూచుకొందము. మేము వచ్చి తడ వైనది. ముందు మూఁడువేలిమ్ము. రేపురాత్రి నీతల్లిని దోడ్కొనివచ్చినపిమ్మట మిగిలినరెండువేలిత్తువుగాని"

"మీరనినట్లు దీసికొనిరాకున్న రెంటికిఁజెడవలయునా?

"నీయనుమానములే నీకొంపగూల్చుచున్నవి. రాము

భీములమగు మేమిరుపురమును దొంగలమే గాని యసత్య వర్తనులముగాము. తప్పక దోడ్కొనివత్తుము."

"ఏమి మీరేనా రాముఁడును, భీముఁడును నని ప్రఖ్యాతిగనిన దొంగలు.

"అగును"

"అట్లయిన మీయజమాని రాజారా వనుమాటయే."

"మాయజమాని యెవ్వరైనను నీకు నష్టము లేదు."

"మాతమ్మునిఁ శిరస్సు లాలాయింట బడవైచినవారు మీరేనా?"

"అగును."

"అట్లయిన చంపినవారును మీరేనా?"

"నిస్సందేహముగా"

"మీరీ పాపకార్యములన్నియు జేయుటలో మీయభిప్రాయమేమి?"

"మాయజమాని క్షేమమునకై"

"మిమ్మిప్పుడు పోలీసువారి కప్పగించిన నేమిచేయుదురు?"

"నీవాప్రయత్న మొనరింపదలచినచో ముందు నిన్ను జంపివైతుము."

"ఛీ! తులువలారా! నన్ను చంపుట మీతరముగాదు. ఇందేయుండుడు. మీపొగరడగించెద.

ఇట్లనియాతఁడు ద్వారమును సమీపింపబోయెను.

ముందున కడుగిడినచో ముప్పుదప్పదు. ఇదిగో! దీనిని జూచి కదలుము నీచూఁడా! నీవాండ్రను జంపినటుల- నిన్ను జంపుట కొకనిముషముజాలదు. నిష్కారణముగా జెడకుము. నీయునికివలన మాకేమియు బ్రమాదములేదని యింతవఱకు నిన్ను మర్దింపలేదుగాని లేకున్న నీవుగూడ మీతమ్మునితోబాటు గావలసినదే. నిన్నుగూడ జంపి- నీద్రవ్యమును మేము నిరాఘాటముగా ననుభవింపగలము. సుమా రిరువది వత్సరములనుండి యీ పీఠికాపురమునను-దీనికిచుట్టుప్రక్కల గూడ నిరాఘాటముగా నజమాయిషీచేయుచున్నాము. పోలీసువారు మాచుట్టు ప్రదక్షిణమొనరించిరే గాని పట్టగలిగిరా? అప్పటిపోలీసువారుగారా యిప్పటివారు. కాళిదాసు బంధింపబడినను మాకు భయములేదు. ఇంకొకనివశపఱచుకొనుచుంటిమి. పోలీసువారిరహస్యములు మాకుదెలియును. వారక్కడ బయలుదేరినచో- మేమది కర్ణపిశాచమువలన గ్రహించి తూనీగలట్లెగిరిపోదుము. గోచిపాతరాయుఁడవు నీవు మమ్ము బట్టింపఁగలవా? నీవు మాషరతుల కంగీకరింపలేదు గాన- నీక్షణమే చచ్చుటకు సిద్ధముగమ్ము. నీద్రవ్యమును- నీపార్వతియును మాకు లభించినచో మాకుఁజాలును. ఇఁక వటవటవాగకక నోరుమూసికొమ్ము.

"లోపలమాటాడువారెవ్వరు తలుపుదీయుఁడు." అని వెలుపలనున్న పోలీసువారనిరి.

"అయ్యా! ఎవరో ధర్మాత్ములు. సమయమునకువచ్చితిరి. ఈదురితాత్ములు దురుద్దేశముతో వచ్చి నాకు మిత్రులట్లనటించి యిప్పుడు నన్ను మర్దింపదలచుకొని మీఁదబడుచున్నారు. రక్షింపుఁడు. రక్షింపుడు."

"లోన తలుపుబిగింపబడియున్నది తీయుఁడు." అని పోలీసువారనిరి.

లోపలనుండి యేవిధమగు జవాబును లేదుగాని పెనుగులాడుచున్నట్లుమాత్రము గడబిడలు వినంబడుచుండెను. తలుపు లెంతగుంజినను విడునట్లు గనంబడుటలేదు.

"మర్యాదగా దలుపులుతీయుదురా? బలవంతముగా దలుపులుతీయించి లోనికి చొరఁబడుమందురా?"

"మీకుఁ బ్రాణములపై నాశకలదేని గృహంబులకుబోండు. లేదేని తలుపు వుతక లెత్తించుఁడు. ఎట్లైనను మాకు సమ్మతమే.

ఇంతలో నిరువురుభటులు గునపముల సహాయమున తలుపులువిడదీసి బిలబిలలాడుచు లోపలబ్రవేశించిరి.

"ఢాం" మని పిస్తోలుధ్వనియయ్యెను. ఆగదియంతయు బొగతోనిండిపోయెను. పట్టపగ లింట బిస్తోలు ప్రేలినదేమా

యని ప్రజలెల్లరును బిలబిలలాడుచు లోనికివచ్చిరి. ఇంతలో పొగయుబోయినది.

అప్పుడాగదియందొకపోలీసుభటుఁడు చచ్చిపడియుండెను. కామేశ్వరరావు బంధింపబడియుండెను. రాముఁడును, భీముఁడును నెచ్చటను గానరారు. వారేమైపోయిరో యెవరికిని దెలియదు.

నాలుగవప్రకరణము.

ఇందేదిసత్యము?

సాయంకాలము నాల్గుగంటలు కావచ్చినది. ఇంతవఱకు కా దస్యుదళనాయకులగు రామునికొఱకును, భీమునికొఱకును బోలీసువారు చాలవఱకు వెదకిరి గాని వారిజాడమాత్ర మావంతయు గాన్పింపలేదు. అందుచే బోలీసుభటులు నెత్తిని చెంగువైచుకొని స్టేషనును వెడలిపోయిరి. లక్ష్మణసింగుగారుమాత్రము కారాకిళ్ళీ నములుచు గూర్చుండి వచ్చిన భటులను జూచి వికటహాసమొనర్చుచు——

"నేను జెప్పినట్లైనదా? అదియొక దొంగయుత్తరము. దానిని నిజమని నమ్మి కామేశ్వరరావు గృహమున కరిగిరి. అచ్చట జరిగిన సమాచారమేమి?" అనిరి.

మీయట్టివారధికారులయినపిమ్మట పజయముకంటె వేరెద్ది లభించును? కూడా రావయ్యబాబూ! అని పిలచి నప్పుడు వచ్చిన నెంత ముద్దుగానుండును? ఎటువంటిజయము లభించును? మీకు పనిపట్లు బద్ధకము- చెడినతరువాత ము కోపము. అందున మీరిప్పుడు కేజనుకు స్టాండుగాని కోరు మును దెచ్చుకొందురు. మీరీ సర్కిలుకు వచ్చినతరువాత చేతికి దొరకిన నేరములుగూడ- చిటికలో దప్పిపోవుచున్నవి? మిమ్మనిన నేమిలాభము?" అని నారాయణస్వామి యనెను.

ఎందుకోయి! ఇప్పుడీ లెక్చరు? మనకు పదిడబ్బులు కిట్టని వ్యాపారములో కష్టపడుటయనిన నాకు తలనొప్పి. ఆ వెధవ లుపనాయకులని వాండెవండో వుత్తరములో వ్రాయ నేవ్రాసినాండు. వాళ్ళని పట్టుటవలన లాభము లేదని చూశా ను. డబ్బువచ్చేపని చూపించు- కారాకిళ్ళీ దగిలించి- పింహా పుబిల్లవలె చురుకుగాం బనిచేయుదును.

సరే. అయితే. వినండి. దొంగలు చాల తెలివితేటల యినవారు. పిస్తోలుబేల్చిరి. నెం 636 రు కా దెబ్బతగిలి వెంటనే మరణించెను. ఎట్లో చిటికలో వారు దప్పించుకొని పోయిరి. తరువాత నాయూహాప్రింతములన్నియు వెదకి "వీరె టుబోయియుందురా యని యాలోచించుచు గోటుజేబులో జేతులుంచుకొంటిని. నాచేతి కీయుత్తరము దొరకినది. ఇది చూడుడు. మీ కారాకిళ్ళీకి పనిదగులు నేమో? అనియిచ్చెను.

లక్ష్మణసింగు దానినందుకొని యిట్లు చదివెను.

మీరెంతకష్టపడినను యీవ్యవహారమున రెండుమూఁడువేలకంటె యెక్కువ బహుమానము దొరతనమువారివలనను బడయఁజాలరు. అముష్టిద్రవ్యములో మూఁడువందలవాటాలు. అది మీకేమిలాభము? సరిగా బదునైదువేల రూప్యముల బహుమానము మీకుగావలయునన్నచో- కామేశ్వరరావును మాస్వాధీనమొనర్పుఁడు. సుభద్ర దోషియని యేవో నిదర్శనములు జూపి యురిదీయింపుఁడు. మీకిష్టమైనచోఁ గుక్కుటేశ్వరాలయముచెంతనున్న బైరాగితో గలిసి "విలాసోద్యానవనము"నకు రండు. ఆపేరు చెప్పినచో మిమ్మతఁడు గుర్తించును. మీరాతనిని బట్టబ్రయత్నించినచో బిస్తోలు మీబుర్రపై పేలును. ఆపైన మీయిష్టము. "రా"

"మంచి "జాబ్బేయి." [Job.] మెల్లిగా యీబహుమానంకొడితిమా వుద్యోగా లూడిపోయినా స్వేచ్ఛగా బ్రదుకవచ్చును. ఏమంటావుస్వామీ !" అని సింగుగా రనియెను.

ఈయుత్తరమువలన సుభద్ర నిర్దోషురాలని యెట్టిమూఢాత్మునకైనను గన్పట్టుచున్నది. ఆమె నిర్దోషురాలుగావుననే యురిదీయింపుమని మనలఁగోరినాఁడు. ఏవో కల్లబొల్లిదృష్టాంతములు రెండుజూపి పైయధికారులు గిక్కురుమనకుండఁ జేయవచ్చును. అంతకును గాకున్నచో వెల్లదేవతను పూనింప

జేయవచ్చునని కొందు. కాని యది మిగుల దౌర్జన్యము. పిల్లలున్నవా రిటువంటి దౌర్జన్యమున కొడిగట్టినచో స్వరూపనాశనమై పోదురు. అట్టివారి వంగడము నిర్వంశమైపోవును. హిందువులమై బుట్టినందుల కామాతృపు బాపభీతికి లొంగకున్న పుట్టగతులుండవు. అయ్యయ్యో! మాతృస్థన్యమైనను విడని ఈమారమాధవరావు మాతృదేవత నన్యాయముగా నేను మ్రింగజాలను. ఆపని నావల్లగాదు.

సింగు— నీకు మంచిచెడ్డా తెలియదు. ఈహంతకులకు వ్యతిరిక్తముగా నీవు బనిచేయదలచినచో బిస్తోలు శిరస్సుపై బేలునేమోయను భయమైనను నీకు గలుగుటలేదా? అంతపని జరిగినచో నీపిల్లలకింక దిక్కెవ్వరు? ఈదిక్కుమాలిన దినములలో సంపన్నగృహస్థులుగూడ భిక్షవేయుట మాను కొనిరి. అనాధశరణాలయములో బిల్లలు జేరినను- నీభార్యకు ముప్పితప్పదు. మనము జేయుపనులన్నియు న్యాయబద్ధములై యున్నవనుకొంటివా? నిజము జెప్పవలసివచ్చినచో నౌఖరీ చేయుట- అందునం బోలీసుశాఖలో బనిచేయుట మిగుల పాపము.

నారా— ఏమైననుసరే. పరమేశ్వరునిపై భారము వైచి న్యాయమార్గముననే బోదునుగాని దుష్కృత్యమున కే ననుమతింపను. మీరన్యాయమున కొడిగట్టినచో మీసంగతి దొరతనమువారికి రిపోర్టిచ్చెదను. ఒడలమ్ముకొనినందులకే

విచారించుచుండ ధర్మముగూడ విక్రయించుకొనుటను నేను సమ్మతింపను.

సింగు—ఈవ్యవహార మర్ధదిగ్ధముగానున్నది గాని సాక్షీగాలేను. ఇందు నేరస్తుడు దొరుకుట దుర్లభము. ఈయుత్తరమువ్రాసినవాఁడు "రా" యని పొడియక్షరమే సంతకముగానుంచినాఁడు. దొంగల కుపనాయకుండగు రాముఁడో- కాక కామేశ్వరరావు మొదలయిన వారనుమానించుచున్నట్లు రాజారావో- అయియుండవలయును. రాముఁడైనచో సుభద్రి నురిదీయుచుట- కామేశ్వరరావును వప్పగించుట గోరియూరకొనఁడు. శ్యామలమాట మరువఁడు. ఆమె జీవించియున్నను ఆస్థి వారికిదక్కుట కవకాశములేదు. పార్వతినిగూడ వారపహరింపదలచుకొనిరి గాన శ్యామలనుగూడ నపహరించుటకో- జంపుటకో వారు నిశ్చయించుకొనవలయును. రాజారావే ద్రోహియైనచో శ్యామలకు భయపడవలసిన పనిలేదు. చచ్చినవారికొఱ కిదివఱకే యేడ్చుచున్న శ్యామల- కడకు మిగిలినయన్నగారినిగూడ జంపుకొనుట కనుమతింపదు. అందుచే యీ "రా" రాజారావనియే నానమ్మకము.

నారా—బాబూ! మీకారాకిళ్ళీలఖర్చు నేనిచ్చుకొందును. మీబుద్ధితోఁబాటు మాబుద్ధిగూడ పాడుచేయకుఁడు. శ్యామల యిదివఱకే అత్తగారగుకాంతమ్మవోలె హంతకుల హస్తములలోబడియున్నది. శ్యామలను వారిష్టమువచ్చినట్లు

వారు చేసుకొనఁగలరు. చంపిన చంపగలరు. పెంచిన బెంప గలరు? అట్టివారామె నేలగోరుదురు? రాజారావు హంతకుఁడు గాఁడనుట కొక నిదర్శనము దొరకినది. అదియేమందువా కామేశ్వరరావా దుష్టులతో రహస్యముగా మాటాడునప్పుడు రాజారావును జంపుఁడనిగోర "ఆతనిని జంపినచోఁ బదివే లిత్తునని మాయజమానియే జెప్పెను" అని వారనిరి. ఆవాక్యమునకర్థమేమో యూహింపుము. రాజారావు వారికి విరోధియైయుంటచేత నేగదా యాతని మరణము వారాకాంక్షించియుండిరి. వారికొకయజమాని యున్నటుల వారిమాటలవలన దేలుచున్నది. ఆయజమాని యెవ్వరో గనిపెట్టవలయును. మనచేతులలోఁ బడ్డ సుభద్రి కాళిదాసుకుట్రిచే శాత్రిపుల కు జిక్కిపోయినది. అందుచే బోలీసువారి నాతఁడు నమ్మక మారురూపులు ధరించి పనిచేయుచున్నాఁడు. వారు లంచమునకాసించి వ్యవహారము పాడుచేయుఁ దలఁచుకొన్నారు. ఇంతకును- అందఱును శ్రీవైష్ణవులేయైన యోగినిగారి వేవిళ్ళ కేమికారణ మనినటుల- ఎవరికివారే హంతకులుగారని నిరూపించుకొనుచున్నచో- నీమార్గములకన్నిటికిని నాయకులెవ్వరు? ఈసమస్యయే భేదమ్యె. చచ్చినవారు దోషులు గాదుగదా? రాజారావు, సుభద్రి, పార్వతి, కామేశ్వరరావులు హంతకులుగారని చర్చించుకొంటిమిగదా? మన దృష్టిలోబడనివారును- ఆయింటికి సంబంధ మున్నవారును

యిరుప్రరుమాత్రమే యుండిరి. ఒకఁడు వారిలో నొకరగు గోవిందుఁడు- రెండు కామేశ్వరరావు భార్యయగు శ్యాముల. వీరిని గూడ మనము సంశయింపవలసినదే- నేరస్థులైనను గాకున్నను సంశయించుట కభ్యంతరము లేదుగదా?

సింగ:—ఏమయ్యా! నీ తెలివితేట లింతవిస్తీర్ణమైనవని నేనెఱుంగను. దుష్టాత్ముల చేతులలోఁబడి ప్రాణములుగోల్పోవుటకో ఆజన్మ కాలమును వారి చెఱసాలలో బంధింపఁబడుటకో సిద్ధముగానున్న శ్యాముల హంతకురాలని సంశయింతువా? ఎట్టియాధారమును లేని గోవిందుని సంశయింతువా? అట్లయిన కుమారమాధవుఁడు గూడ హంతకుఁడేమో యాలోచింపుము.

నార.—వెక్కిరింపు లేటికి? మీ యభిప్రాయమేమి? ఆబైరాగిని ప్రాణములకు తెగించి బట్టుకొందమా?

సింగు.—పట్టుకొమ్ము" అని మాట చెప్పవచ్చును గాని- పట్టుకొనుట మిగులదుస్సాధ్యము.

నార.—ఎంతదుస్సాధ్యమైనను నాతనిని బట్టితీరవలయును. ఆతఁడు విలాసోద్యానవనవాసియనియు, హంతకుఁడో, హంతకానుచరుఁడో యనియు దేలినదిగదా? వారిలో నెవ్వరు పట్టుబడినను "గోటలోపాగా" వేసితిమనుమాటయే.

సింగు.—ఔఁ. మీదయవలన నిప్పటికి నెం 636 రు కోటలోపాగా వేసినాఁడు. ఇంకమనము తరువాయి.

నార — మీకంతభయముకూడదండి- పోలీసువారికి వైద్యులకును చికిత్సకుగాని- భయముగాని పనికిరాదండి- అట్టివక్క అనురావు. ధైర్యసాహసేంగిక్షిమయని కార్యసాధనకు గడంగవలయు.

సింగు — "బ్రదికియుండిన సుఖములు బడయవచ్చు." అన్నట్లుగా బ్రదికియుంటే యేసుఖమైనా యున్నది. ఈడిక్కుమాలినవ్యవహారమింతటంతట తేలదు. ఓ నెల్లాళ్ళుతీ పుతీసేస్తా.

నారా — మీదృష్టియంతా వేరుగావుంది. మీయిష్టమువచ్చినట్లు చేసుకోండి. మిమ్ములను సవరించుటకు నాకు తీరికలేదు. నేనుబోయి యీబైరాగిసంగతి గనుగొనివచ్చెదను.

అని నారాయణస్వామి నలువురుభటులను వెంటబెట్టుకొనిపోయెను.

పాఠకమహాశయులారా! మనమూబైరాగిని జూడబోవుదమా? సింగుగారి సంగతియింకను జూతమా? ఆఁ ఏమంటిరి? బైరాగినే చూతమనుచున్నారా? సరే. అట్లయిన నడువుడు.

కుక్కుటేశ్వరాలయములో నొకవైపున నొకబైరాగి క్రొత్తగావచ్చి ప్రవేశించెను. అతనిసంగతి యింకను బాగుగా గ్రామస్థులకు దెలియదు. అతఁడు జ్ఞానియో, యజ్ఞానియో మనము జెప్పజాలము. ఒడలినున్న విభూతియు, జడల

పొంకమును జూడ నిజమగు బైరాగియాయని కొందఱు కొంద అనుమానించుచుండిరి.

ఇంతలో నారాయణస్వామి తనశిష్యులతో నటకువచ్చి యాబైరాగికి నమస్కరించి సమీపమున నిలువంబడి యుండెను.

ఆయతికది జపసమయము కాకుంటచే వెంటనే యాతని నాశీర్వదించి కూర్చుండుమని స్థలముజూపి వచ్చినపని యేమనియడిగెను.

"నేనిక్కడ పోలీసుశాఖలో బనిచేయుచుంటిని. ఒక విషమవ్యవహారములోఁ జిక్కుకొని దారితెన్నులు తెలియక కొట్టుకొనుచున్నాను. మీరు బ్రహ్మస్వరూపులు. ఆగతానాగతవిజ్ఞానమయులు, ఆవిషయమై మిమ్ము బ్రశ్నించి త్రోవదెలిసికొందమని వచ్చితిని. క్షమించి ప్రశ్నించుటకు సెలవా ?" అని యడిగెను.

యతి—మీకు నావలన సమాధానము గావలసిన ప్రశ్న నొకకాగితముపై వ్రాసియుండు. దానితో నొకతెల్లకాగితముగూడ నిండు. ఒకగంటపోయినతరువాత గాన్పించుఁడు. మీకు సమధానము వచ్చును.

నార—చిత్తము.

అని యట్లు వ్రాసి యొకతెల్లకాగితముగూడ నిచ్చి-నేనిప్పు డెటకును వెడలవలసిన పనిలేదు. ఇచ్చటనే

1 యుందును. సాధ్యమైనంత త్వరలో నా ప్రశ్నకు సమాధాన మిచ్చిన సంతోషించెదను. అనెను.

యతి—మీరెన్ని ప్రశ్నలు వ్రాసిరి ?

నారా—ఒకటే.

యతి—ఆప్రశ్నలో భాగములున్నవా ?

నారా—అనఁగా ?

యతి—"ఇచ్చటికి కొక యూరెంతదూరముండును ? అచ్చటకు నేవెడలినచో జయముగలుగునా ?" అనునది నీ వొకప్రశ్న క్రింద నిత్తువు. అట్లుండరాదు ? అవియే భాగములు ఇట్టివేమైన నున్నవా ?

నారా—వున్నవి.

యతి—ఎన్ని ?

నారా—మూఁడు.

యతి—మూఁడైదులు పదునైదు రూపాయలిస్తే ఈచీటి పీఠముమీఁదబెట్టి సమాధానము జేసి సమగుదును. ఒకగంటలో నీసమాధానములు రావచ్చును.

నారా—అంతద్రవ్యము మేమిచ్చుకొనఁగలమా ?

యతి—ఇచ్చుకొనక తప్పదు.

నారా—విలాసోద్యానవనవాసిని మీరెఱుంగుదురా ?

యతి—సరె. అర్థమైనది. మీరటకు వెడలుదురా ? మీప్రశ్నలకు సమాధానములు గావలయునా ?

నారా—రెండును గావలయును.

యతి—ఆరెంటికిని సమాధానము మీరేమెఱుంగు దురు. వేరె నన్నడుగు టెందులకు ?

నారా—నే నేమెఱుంగుదును.

యతి—మీరేమెఱుంగుదురో తెల్పెదను దేవళము లోనికి రండు.

అని యాతనిని లోనికి దోడ్కొనిపోయి యొకచో గూర్చుండఁబెట్టి తానును చెంతఁగూర్చుండి—

అయ్యా ! తమరు నన్నెఱుంగరు. మీయనుచరు లెట్లో నన్నుగుర్తించి— ఖర్ధోక్తిగా— " నాయనుచరులా ? నా కనుచరులెవ్వరు? ఇదేమివిరుద్ధమగుసంగతి" అని నారాయణ స్వామి భయపరికంపితచిత్తంబుతో ననియెను.

అయ్యా ! త్వరపడకుఁడు, నావాక్యంబులన్నియు బూర్ణముగానాలించుఁడు. వారట్లు నన్నుగుర్తించి నీకెఱింగించిరి. నీగుట్టు వెల్లడికాకుండ నుండుటకై నన్నుబంధింప నిటువిచ్చేసితివి. అంతమాత్రమున నీనిర్దోషిత్వము స్థిరపడనేనకొనకుము. అప్రస్తుతవిషయంబులఁ బట్టుకొని బుకాయించుట నే నంగీకరింపను. నేను రాజారావును గానని యెఱుంగుదుము. విలాసోద్యానవనమున కధికారివని నేనెఱింగితిని. నీవే హంతకుఁడవని రాజారా వనుమానించియు బుద్ధిలేమి మఱల నపమార్గమునఁ బడిపోయినాఁడు. నీవింక నాచేతులనుండి తప్పించుకొని పోవజాలవు.

నీవు హంతకుఁడవనుటకు పరిబలనిదర్శనము లున్నవి. కావున నిన్ను దొరతనమువారి పేరిట నిర్బంధించుచున్నాను.

ఇట్లనుచు నాబైరాగి హఠంబుగా వానిపైఁబడి మృగరాజు మృగమునొడిసిబట్టినట్లు బట్టి వెంటనే నిగళబద్ధుంగా నొంచివైచెను.

అయ్యా! మీరుమిగుల ఘోరన్యాయముగా నన్ను బంధించివైచినారు. ఈవిషయమున నేను నిర్దోషినని మనవిమొనర్చుకొనుచున్నాను. నాసమాధానములు గూడ మీరువిని నాసమాధానములు మీకు తృప్తిగొనఁగనిచో నప్పుడు బంధించుటయుత్తమము. అంతేగాని యుద్యోగములోనుండి- అంత్తో- ఇంత్తో- గౌరవముగా కాలక్షేపమొనర్చుచున్న నన్న న్యాయముగా బంధించుట మీకు బాడిగాదు. అదిగాక నన్ను బంధించుటకు మీకధికారము గూడలేదు. అని నారాయణస్వామి యనెను.

ఓరీ! నీచహృదయుఁడా! నేను డిటెక్టివును. నాయధికారపత్రమును నీకు తరువాతజూపెదను. రాజారావిషయము న సరిగా బరిచేయుఁడనియు- ఆతని బాంధవులలో నెవఁడైన హంతకుఁడైనచో దప్పించ నిర్దోషి నురికంబమెక్కించునేమో యని D. S P. గారు పరిశోధనమీఁద బరిశోధకునిగా నన్ను నియమించిరి. నేనట కీవేషమునవచ్చి యారహస్యము గనుపెట్టితిని. రాజారావు బుద్ధిలేమి నీవుగ్రహించి యీవిషయమున నెంతమందినైన ననుమానించుట కనువగునట్లొన

రించితివి. అతఁడుగూడ నెటుగాలిపీచిన నటు దిరుగుచు చెక్కి ముపోలె దిరిగినాఁడు. కాని యింటివారింగ నీశ్వరుఁడైనను బట్ట లేడనినటుల నిన్ను వారుగనిపెట్టలేకపోయిరి. రఘునాథరావు గారు గతించిననాఁడు- వారికి విషప్రయోగము చేయబడిన దని గృహములోని వారికంటె ముందు నీకుదెలిసినది. అది నీ కొకలేఖవలన దెలిసినదని వారికిచెప్పి నమ్మించితివి. రాజా రావీవిషయమున సందేహించెనుగాని- నీకృత్రిమలేఖ గాంచి యాతఁడు పప్పులోనడుగువైచినాఁడు. అప్పుడా కాలుగాలుటచే గుప్పిగంతులు లంకించుకొనెనేగాని- సరిగా నిలువజాలక పోయినాఁడు. విషమూతనికి 9 గంటల కీయఁబడినది. నీకుత్తరము 9-10 నిమిషములకందినది. ఎవరో విషమిచ్చిరనుకొమ్ము. ఇచ్చినతరువాత నీయుత్తరము వ్రాయవలయును. అనుచరులచే నీకిది యందజేయవలయును. ఇట్టియుత్తరము రహస్యముగా వ్రాయవలయును గాని బహిరంగముగా వ్రాయరు. రహస్యముగాను- తొందఱగాను వ్రాయుయుత్తరమంతనిసిందాగానుండుట కవకాశములేదు. పదినిమిషములలో నింతనిసిందాగా నుత్తరమువ్రాయుటెక్కడ? వ్రాయనుచరునిచే బంపుటెక్కడ? నీకందుటెక్కడ? ఇవియంతయు సంశయాస్పదమగు విషయముగాదా? అది యటులుంచుము. పోనీ! నీవానాఁడు హరకుమారబాబుగారి మీటింగులోనికి వెడలితివా?

నారా—లేదు.

యతి—నీవు నిత్యము రాత్రి భోజన మెన్నిగంటలకో చేరింతువు?

నారా—ఎనిమిది గంటలకు.

యతి—ఆనాఁడేల 9-10 నిమిషములయినది?

నారా—కొద్ది యాలస్యమైనది.

యతి—ఎందులకైనదో చెప్పవా?

నారా—క్షమింపుఁడు.

యతి—ఈచీటి యేమియోచూతుము. అని యొక కాగితమిచ్చెను.

నారా—అదియందుకొని యిట్లు చదివెను.

"ఈ రేయి హరకుమారబాబు మీటింగులోనికి మగవారు వెడలెదరు. మనమనుకొనినపని యీనాఁడు ప్రారంభింతము. కాళిదాసున కీసంగతి తెలుపుము. రాత్రి మాధుకర వృత్తి వేషమున దీపపుస్థంభము చెంత నిలునంబడుము. మీకు సమయమిచ్చెదను."

చిత్తము. ఒకస్త్రీ యీయుత్తరము వ్రాసినట్లర్థమగుచున్నది. ఇందేదియో గూఢార్థమున్నది. అది నేను గ్రహింపజాలను.

యతి—నేను చెప్పుదునా?

నారా—చెప్పుడు?

యతి — ఆయింటియందున్న యాఁడువారు ముగ్వురు. నాల్గవయాబిడ బాలిక, ఆముగ్వురిలో నొకస్త్రీవృద్ధ. మిగిలిన కోడండ్రిరువురును యువతులు. వారిరువురిలో నెవ్వరోయొకరు నిన్ను గామించియుండిరి. ఎవ్వరోమాత్రి మీకను చెప్పజాలను. ఆమెనీకీయుత్తరము వ్రాసినది. నీవచ్చుటకే మధుకర వేషమున వెడలియుంటివి. మీరిరువు రేదియో కుటిలాలోచనలోనుంటిరి. మీకిరువురకును రహస్యకూటమి యున్నట్లిందువలన రూఢియగుచున్నది. కాళిదాసు నీగూఢచారి. యాతని దుర్వృత్తి కాతఁడు మరణించినాఁడు. నీపాపమింకను పండబారలేదు గనుక నీవు జీవించితివి. ఇప్పుడు ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చినది గావున బంధింపఁబడితివి. ఆనాఁడట్లు వెడలితివి గనుకనే నీభోజనమాలస్యమైనది. ఆనాఁడు మీరు ప్రారంభింపఁ దలఁచుకొనిన పని హత్యలే. అందుకు సందేహము లేదు. ఆవిషయమే యాయువతి నీకెఱింగించినది. అది చెవినివేసుకొని దొంగయుత్తరము వ్రాసికొని యింటికి వెడలి భోజనమొనరించి తగుదునమ్మా యని వెడలి యింతగత్తరవెంచి యీ నేర మేరిపైకైన నెట్టివేయ బ్రియత్నించితివి. పైన పరమేశ్వరుఁడు లేఁడా?

నారా — అయ్యా ! ఇదియంతయు నసత్యకథనము. నేనానాఁడు 8½ గంటలవఱకు రాజేశ్వరియను వేశ్యాగృహమునను న్నట్లు రుజువుచేయగలను. ఈయుత్తరము నాదిగాదు.

యతి—నీదిగాకున్న నీజేబునందేలయుండును? అవు న్నా! ఈచీటిచూడుము. అని యింకొకచీటి నాతనికిచ్చెను. అదియందుకొని యాతఁడిట్లు చదివెను.

పరిశోధకమహాశయా!

మీరు మమ్ము చాల చిత్రముగాగనిపెట్టితిరి. మమ్ము క్షమించితిరిగనుక మావిలాసోద్యానవనాధికారి నీ నాటి సాయంకాల మైదుగంటలకు మీచెంతకు మాయోపాయమున బంపింతుము. ఆతఁడు "విలాసోద్యానవనవాసిని మీ రెఱుంగుదురా? యని ప్రశ్నించును. అదిగుర్తుచూచుకొని మీరు బంధించుఁడు. ఈరహస్యము మేమెఱింగించి నట్లాతని కెఱుక తెలుపకుఁడు. మేమింకీప్రాంతములనుండక కలకత్తాకుబో యెదము. మమ్ము గాపాడినందులకు మీకనేకవేల వందన ములు. "రాముడు; భీముఁడు."

అయ్యో! ఆదురితాత్ము లీవిధముగా నన్నుసర్వనాశన మొనరించిరి. అని యనెను.

యతి—అగును పాపము! వారుమిగుల విశ్వాసఘాతకులని నీవు మొదట నెఱుంగవు.

నారా—అదిగాదయ్యా! వారీవిధముగా నన్నురికంబమెక్కించి వారునిశ్చింతగా జీవింపదలంచి యున్నవన్నాగమిది. ఇంతవిరుద్ధముండునా? మీరువారినేల బంధింపరైతిరి?

యతి—నేను విలాసోద్యానవనము గండ్లారజూచితిని. కడచినరేయి యచ్చటనేయుంటిని. నేనచ్చటకు వెడలినదియు-

తిరిగివచ్చినదియు గూడ నోరు తెఱుంగగు. ఇప్పుడు నీవుచిక్కి తివి. ఈ రేయి వారిని చిటికలో బట్టితెచ్చెదను. వారినివిడచి పైతునని- కలకత్తా పోనిత్తునని నీవనుకొనకుము. ఇందున్న వ్యవహారమంతయు నాకు తెలిసిపోయినది. ఇప్పుడీయుత్తర మువ్రాసిన యువతినామ మెఱింగింతువా ?

నారా—భగవంతునిసాక్షిగా నేనేమియు నెఱుంగ ను. నన్నేందుకు బాధింతురు ?

యతి—ఇంకను నన్ను మాయచేయదలంచుచో నె. ఱ్ఱగాఁ గాలిన ఇనుపగునుపములు నీగుఱ్ఱలో జొప్పించి నీచే నిజము జెప్పింతును.

నారా—అంతచిత్రవధ జేయసంకల్పించినచో నేనే మిచేయుదును ?

యతి—నిజమెఱింగింపుము. ఉరితప్పించి ద్వీపాంతర వాస శిక్షవేయింతును.

నారా—నిజముగా మీపాదములాన నేనేమియు నె ఱుగను.

యతి—ముమ్మాటికి ?

నారా—ముమ్మాటికిని నేనేపాప మెఱుంగను.

యతి—అట్లయిన నేటిరాత్రి నీయనుచరులతో నీవు కాకినాడ వెడలి బందెలోబడియుండుటకు సర్వసిద్ధముగా నుండుము.

అయిదవ ప్రకరణము.

ఇందు మీ కేదియిష్టము ?

నారాయణస్వామియును, బైరాగి (అనగా డిటెక్టివు. మనమింకట్లే బిలువవచ్చును.) యును మాటలాడు సమయమునసే మాధవకోనేటియొద్దనున్న బిక్షుకుల చరిత్రమొకటి చదువరుల కెఱింగింపవలసియున్నది.

ఈకోనేటియొద్దనఁ గాళ్ళును, చేతులును లేనియొక బిక్షుకుఁడు కూర్చుండుట కనువగునొకకఱ్ఱలతొట్టెపై గూర్చుండియుండెను. ఆతొట్టికి నాల్గువైపులను నాల్గుతాళ్ళును గట్టి వాటికొసలు నాల్గును నొకవెదురుకఱ్ఱకు గట్టిగాఁగట్టి దానిని భుజములపెట్టికొని యిరువురు మోయుచు నింట్లవెంట వెడలి

"కాళ్ళుచేతులు లేవునారాయణా"

"కడుపుకన్నములేదు నారాయణా"

"చూసేటి ప్రభువులు నారాయణా"

"రాగిడబ్బివ్వండి నారాయణా"

అని కొంతసేపును:—

"బాబుగారు కాళ్లులేవు"

"అమ్మగారు చేతుల్లేవు"

ఒక్కడబ్బు - ఓబాబు"

"ఇన్నిబియ్యం ఓలమ్మో"

"ఇస్తేని కోటిపున్నెం"

అని కొంతసేపును దిరిగితిరిగి వసూలయినంతవఱకును దండుకొని తెచ్చుకొని వారువారు నియమించుకొనిన ప్రకారము పంచుకొనుట యిట్టి భిక్షుకులకు రివాజయియున్నది.

ఈగట్టుమీఁద నున్నవారుగూడ నట్టివారేయైయుందురు. కాళ్లుచేతులు లేనివాని నేకారణముననో మోసినవారిరువురును దిట్టుచుండిరి.

కాళ్లును, చేతులును లేకున్నమానె నీలోప మాతని నోరు దీర్చుటచే యాతఁడుగూడ మోసినవారినిరువుర దిట్టుచుండెను.

చినుకు చినుకు గాలివానయైనట్లా తిట్లాట కొట్లాటక్రింద మారినది. కుంటివాఁడు తిట్టుటయేగాని కొట్టలేడు. మోసినవారిద్దఱును బలవంతులైన కారణముపైఁ గలియఁబడిరి. అదిగాక కుంటివానిగొట్టుట కిద్దరెందులకు ? విస్తారము బలమెందులకు?

ఆబాటవెంబడిబడి బోవువారును, వచ్చువారునుగూడ వారి నడ్డుకొనరైరి. అడ్డుకొనినచో వారు తమ్ముగొట్టుదురని భయపడిరికాబోలు.

సరిగా నాసమయమున నిరువురు బలిష్ఠులగు పురుషులామార్గమునఁ బోవుచుండిరి. పాపమాపొట్టవాఁ డదిగాంచి, వారిరువురైనచో, యీయిరువుర నాటంకపరుపగలరను దై

ర్యముతో గాంబో లాతిండా తొట్టెపైనుండి క్రిందబడి దొరలు చుబోయి వారికాళ్ళపైబడి వారిమార్గమునకడ్డువచ్చి యాసా ట్టచేతులతో వారికాళ్ళుబట్టుకొని—

బాబులారా! యీదీనుణ్ణిరచ్చించండి. రచ్చించండి. యీాళ్ళిద్దఱు గలిచి కుంటోణ్ణి చొట్టోణ్ణి సంపేత్తున్నారు బా బు రచ్చించండి" అని బొరుమనియేడ్చెను.

"ఏమిరాదురాత్మర్గులారా! ఈయవధ్యుని గొట్టుటకు మీకు జేతులెట్లువచ్చినవిరా పాపాత్ములారా! లోకువగదా యనిమీరు వానిని గొట్టితిరి. మేము మిమ్ముంగొట్టిన నేమిచే యుదురురా?" అని యావచ్చినవారిలో నొకండనెను.

వారిరువురును వచ్చి క్రొత్తగావచ్చినవారి రెండుచే తులను బట్టుకొనుచు- మధ్యమధ్య గడ్డంబట్టుకొని బ్రతిమా లుచు- వచ్చినవారికి చిత్తవిభ్రాంతి గల్గునట్లు బ్రతిమలా డుచు:—

బాబూ! ఇనండి. తప్పుంటే మమ్మల్నితన్నండి- ఓరి వోల్లతప్పుంటే వార్నికుళ్ళమొడండి. మీరుగొప్పోరు. ఈ యెదవ లెగనేడుగదుండి. యీాణ్ణిమేమిద్దరం మోచిముట్టెత్తా మండి. ఒచ్చిందాంట్లో ఒంతువీడికి- మూాండొంతులు మాకి ద్దరికిని నిర్నయమండి. సూడండిబాబు ఎంతతిరిగితే- అంతలా బముందని మాకుతెల్దేటండి? యీాడికంటెమాకే ఓటామె క్కువగందాండి. ఈసూల మాఓడికాలు- తల్చిగ్గొయ్య యి

రుకట్టి- నడలేకపోయాడండి. అంచేతగంటే కుసిన్నాళ్లే తిరిగా వండి. మేము దంచిందంతా- సల్లగ కూకుంటాడు గనుక- ఈ డిదగ్గ రేవుంటదండి. ఈయాల పదాఱుదమ్మిడీలు- మూండు సోలల బియ్యకుమాత్రమే దొరికాయండి- ఈయేల సేనా తక్కువ దొరికాయని- అంచేత మొదటనునుస్నట్టు వా టాయియ్యనని పేసీపెట్టి తిడుతున్నాడండి. ఎక్కువొత్తే మా కెక్కు విత్తాడాండి? తక్కువొత్తే తక్కువియ్యడానికి ? ఎం తొచ్చినా మావాటాకంటె మాకెక్కువరాదుగదాండి. లేని పోని పేసీపెట్టితిడితే మేముపడుంటామాండి. తమరు నాయం సెప్పండి? యీమెదవకి మేమిచ్చున్నామాండి మొయ్యటా నికి. సెప్పండిబాబూ! సెప్పండి" అని యీయిరువురును యి రువరనుబట్టి నలిపివేయుచుండిరి.

"ప్రభువులు. యినండిబాబూ! మీరు ధర్మమూర్తు లు. నేనుచొట్టోణ్ణి, కుంటోణ్ణి కనక యేబాబేనా కనికరించి టోలీగవ్వలిత్తున్నారుగాని- అడ్డగాడివల్లాగున్న యీాళ్లను సూసి యివ్వడంలేదుగదాండి. అల్లాంటిది సాష్టాంటేనూడిసే త్తారంట యీమెదవలిద్దరును. ఈయాలకేదో తెగతెంపు సెయ్యి బాబు. రేపోసోటకూకుండే అడుక్కుంటాను." అని యాసొట్టవాడనెను.

"ఒరేయి మీలో మీరు తగవులాడవలదు. ఆగట్టు పైకి నడువుడు. అక్కడ మీతగవు పరిష్కారముచేయుదును."

అని యావచ్చినవారనిరి.

"చిత్రం బాబూ! చిత్రము. ధర్మస్వరూపులు. రండి. బాబూ! రండి" అని పొట్టవాఁడనెను. బిచ్చగాండ్రు వచ్చిన వారిచేతులు విడువక యేనడచుట ప్రారంభించి వచ్చినవారు గూడ నడువబోవ కాళ్ళకేదో యడ్డున్నట్లయి క్రిందికిమూము కొనిరి. ఇంకేమున్నది. ఇరువురికాళ్ళకున్న సంకెళ్లు బిగిసిపోయి యున్నవి! ఆసంగతి వారుగ్రహించి:—

ఓరోరి తులువలారా! ఎవరురామీరు? బిచ్చగాండ్రవలె నటించి మాకాళ్ళకు సంకెళ్ళదగిలించితిరా? పులితో చెలగాటలాడ సాహసించితిరా? ఇదిగో! పిస్తోలుతో మిమ్ముఁ గాల్చి:—

బాబూ! పిస్తోలుతో మమ్ము గాల్తురా? మేము దొంగలమా? దొంగవస్తువులుదెచ్చి మార్వాడీకి విక్రయించితిమా? నరహత్యలొనరించి యాశవ స్నమాయకుఁడగు మార్వాడీ యింటఁబడవేసితిమా? మమ్మెందుకు గాల్చెదరు బాబూ!"

ఇట్లనుచునే మిగులజాతుర్యముతో వారినిరువురఁ బడవైచి మిగులగష్టముమీఁద హస్తములకుఁగూడ నిగళంబులు దగిలించివైచిరి. వెంటనే వారిజేబులు, మొలలుదడిమివైచి పిస్తోళ్ళు లాగివైచిరి. వారివారి మొలలో గుప్తముగా భద్రపరుపబడియున్న చిన్నకైజారులఁగూడ లాగుకొని:—

బాబులారా! ఈమారు శ్రీకృష్ణజన్మమందిరములో గృహప్రవేశ మొనరించుటకు దయచేయుండి. మీరెవరిని కొంపనష్టపెట్ట గట్టిదలంచి మిగుల గృత్రిమముగా బలవంతరావును వధించి యాశిరస్సు మార్వాడీగృహంబునఁ బడవైచిరో యా మార్వాడీ లాలాయే మీపాదములు స్వయముగా బట్టి సంకెళ్లు దగిలించినాఁడు. ఇఁక మీకీజన్మలో విచ్చలవిడిగా దిరుగుటసంభవము. మీపాపము పూర్తిగా ఫలించినది. నేను రాజారావుననియు, యీతఁడు నాసేవకుఁడగు గోవిందుఁడనియు నెఱుంగుఁడు. కామేశ్వరరావింట మిమ్ము బంధించినవాఁడు వంకాయలమ్మువానియట్లు నటించి మిమ్మనుసరించినవాఁడీ గోవిందుఁడే. మీకొఱకు బోలీసువారిని బంపించినవాఁడను నేనే. అప్పుడు మీయదృష్టము తిన్నగానుండి పారిపోయితిరి. అది తెలిసికొనియే యిచ్చటికీవిధముగా గాసి మిమ్ము బట్టితిమి. ఇఁక మీకు నిష్కృతి లేదు. మీవిలాసోద్యానవననాయకుఁడెవ్వఁడో? అతఁడారఘునాథరావుగారి కుటుంబముపై నింతటి యీర్ష్య వహించుట కేమికారణమో జెప్పివేయుఁడు. మీరిప్పుడైనను పశ్చాత్తాప పడి సత్యమెఱిఁగించిన మిమ్మురినుండి తప్పించి ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధింపఁజేసి మీప్రాణములు నిలిపెదను. కాదు మేముగామని యసత్యములే యాడదొడంగితిరా యెఱ్ఱఁగా గాలిన నినుప కమ్ములతో మీమొగమెల్లగాల్చి మఱుగుచున్న వేడిచమురు

నాల్కపై జిల్కరించి- మిమ్ములచిత్రవధచేసి- మీచే నిజముచెప్పింతుము. అప్పుడు మీరెంతయేడ్చినను మీరుక్షమింపఁబడరు. ఉరిదీసి నిమిషములో మీ ప్రాణములుదీయరు. పూర్వకాలములో నున్నట్లొకపీపాను దిట్టముగా మేకులుగొట్టించి యందు మిమ్ము బెట్టిగట్టిగా మూతబిగించి మిగుల నెత్తైన స్థలమునుండి కిందికి దొర్లించి మిమ్ము హింసించి- హింసించి-చంపించెదను. ఇందుమీకేది యిష్టము" అని రాజారాపూరకొనెను.

ఆఱవ ప్రకరణము.

దొంగలచరిత్ర.

"అయ్యా! ఇంతవఱకువచ్చినపిమ్మట యిక దాపరికమెందులకు? మేము మారువేషమున నున్నప్పుడిదివఱకెవ్వరును బోల్చుకొనజాలకపోయిరి. ఈమార్వాడీ లాలాయే మాకొంప నీవిధముగా గూల్చినాఁడు. అదిగాక పాపమెనాటికిని బద్దలుకాకమానదు. ఈసందర్భమున నున్న రహస్యమెల్ల మీకు బూర్తిగా నెఱింగించినైతుము. మమ్ము చిత్రవధచేయకుండ ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధింపజేయుటకు మీరుబాధ్యులు-అట్లు మీరు వాగ్దానమిచ్చితిరిగాన యదార్థస్థితి నెఱింగించుచుంటిమి వినుఁడు. ఇచ్చట నిలువంబడి చెప్పుకొనుట కాగుండ దాచెఱువుగట్టున గూర్చుందము నడువుఁడు"

అని వారనగనే యెల్లరును నటకరిగిరి. అటగూర్చు న్నపిమ్మట వారిలో నొకడిట్లనెను.

అయ్యా! దుర్ధముఁడును, కేశవుఁడు ననువారిరువురు బావమరదులు. నక్కపల్లిప్రాంతమున మిగుల ప్రసిద్ధికెక్కిన దొంగలు. నిజముగా వారు బరమేశ్వరునకుఁ గూడ భయప డువారుగారు. ఒకనాఁడు మేము నక్కపల్లిలో జూదమాడి యెనిమిదివేలుగెల్చికొని మాస్వగ్రామమగు రాజపాలెము బోవుచుండ పైదొంగలు మమ్మడ్డుకొని చావమోది బలవంత ముగా మాతెక్కలు విఱచికట్టి- మాద్రవ్యముదోఁచికొని మమ్మగూడ తమగూడెములోనికి దోడ్కొనిపోయి యొక చో బంధించియుంచిరి.

మఱికొన్నినెలలకు రామచంద్రరావు అను వానిని గూడ నట్లే బంధించితెచ్చి మాప్రక్కకొట్టులో బంధించి యుంచిరి.

ఆతఁడు మిగుల తెలివితేటలైనవాఁడు. క్రమక్రమము గా నెలదినములగునాఁటికి మంచిమాటలవలన మమ్ము తన వారిగా నొనర్చుకొని యెట్లైన బాఱిపోవుటకు మార్గము లాలోచింప మొదలుపెట్టెను. కాని యెంతమాత్రమును లా భకారిగా లేదు. మెల్లమెల్లగా నాదొంగలగుట్టెల్ల నారామ చంద్రరావు తెలిసికొనియెను. వారిబసకు రెండుమైళ్ళదూర మునఁగలయొకలోయలో నాణ్యములును, బంగారుకాసులును

పాతు లేయఁబడియుండును. దాని సంగతి యీ భావమరుదుల
కును- ఇంకనిద్దఱుముమ్వురు దొంగలకును తెలియును. ఇట్లు
మూఁడేండ్లుగడచినవి. కేశవునకొక మొగపిల్లవాఁడు పది
యేండ్లవాఁడుగలఁడు. దుర్గమునకు బిల్లలు లేరు. ఇట్లుండ భగ
వంతుని దయవలన దుర్గముని భార్య గర్భముధరించెను. వాని
యానందమునకు మితిలేకుండెను. ఆవార్త వాఁడువినినప్పటి
నుండియు మమ్ము దయతో జూచుచుండెను. ఆదయనాధార
ముగా జూచుకొని పారిపోవుటకు మేము ముమ్వురమును సం
కల్పించుకొని సమయమునకై నిరీక్షించియుంటిమి. ఎప్పటిక
ప్పుడే యీరామచంద్రిరావుగారు మాకాశలుగొల్పుచుండిరి.
పారిపోవుట కవకాశము జిక్కినచో బోలీసువకీ గూడెము వ
ప్పగింతమనియు- మారుమూలలోయలోనున్నధనము- ము
మ్వురము సమానముగ బంచుకొందమనియు నేర్పరచుకొంటి
మి. ఇట్లుండ నొకసుముహూర్తంబున దుర్గముని భార్య యొకకాఁ
డుబిడ్డను గనియెను. ఆఁడుబిడ్డపుట్టినందులకా దుర్గముఁడించు
క విచారించెనుగాని కేశవుఁడుమాత్రియు తనకు గోడలుపుట్టిన
దని సంతసించెను. అందుకు దుర్గముఁడు సంతసించెను. పది
నొకండవ దినంబున బాలసారె గనుకావాఁడు తనసేవకులను
అనుచరులను- స్వేచ్ఛగా త్రాగుడనియు- ఆఁడుడనియు- నా
జ్ఞాపించి మమ్ముగూడ వారికోగలిపివైచెను. రామచంద్రిరా
వాసందుజూచుకొని- ఏదోచిత్రిమగు నాటకల్పించి-యీట

లో దొంగలెల్లరును మూఁడుదినములవఱకు గండ్లుతెరువకుం డునట్లు దిట్టముగా దాగిఁచుచు మాకు స్వాజ్ఞజేసెను. వెంట నే మాభీముఁడు తప్పించుకొని నక్కపిల్లి వెడలియున్న పోలీసు వారిని, చాలమంది గ్రామస్థులను వెంటబెట్టుకొని నిముష ములమీఁద నటకువచ్చెను.

దొంగలకేటికిని యొడలుదెలియుటలేదు. త్రాగి- మత్తెక్కి- జోగుచు- తందానపదములు బాడుచుండిరి. ఆయుధములతో బనిలేకుండగనే దస్యులకెల్ల సంకెళ్లుబడిపోయెను. ఈసందడిలో కేశవుని కొడుకగు నారాయణుఁడెటో రెండవ కంటివారెఱుంగకుండ బారిపోయెను. తక్కినవారెల్ల బంధింపఁబడిపోయిరి. పదునొకండుదినములగుడ్డ దొంగలనాయకుని పుత్రికను రామచంద్రమూర్తి పెంచుకుందునని పోలీసువారిని గోరి వారియనుమతి బడసెను. మాయిద్దఱకు విముక్తియైనది. పోలీసువారటనున్న యావదాస్తియు బట్టుకొని- ఆగూడెము నిర్ధూమధామము నొనరించి పట్టుబడినవారినెల్ల దీసికొనిపోయిరి.

మేమంతవఱకా చాటునఁ డాగియుండి వారందఱు వెడలినపిమ్మట మేమాలోయకు బోయి యాద్రవ్యరాశిగని పెట్టి యనుకొనినట్లు సరిగా మూఁడువాటాలు వేసికొంటిమి. ఒక్కొక్కరి కొక్కొక్క లక్షరూపాయీల యాస్తిలభించి నది. ఈగుట్టు వెల్లడిచేయకుండునట్లు మాలోనే మొదంబ

బడసికొని విడిపోయితిమి. ఆతఁడు వారిస్వగ్రామము వెడలి యాపసిబిడ్డను తననిజతనయువోలె నేలోపమును రానీయక బెంచుకొనుచుండెను.

మేమంతదారిద్ర్యమెన్నఁడును జూచియెఱుఁగము. అందునమూర్ఖులము. అందుచే మరల జూదములోఁ బ్రవేశించితిమి. ఆసమయమునఁ జుఱుకుబుట్టుటకై చుక్క ప్రారంభించితిమి. కనకమున్నందులకు కాంతగూడ నున్నచోఁ బాగానుండునని యిసుప్రయమును జెరియొకదొమ్మరసానిని జాగ్రత బెట్టితిమి. ఓడకన్నివైపులను జిల్లులుపడినతరువాత నదిమునుఁగుట కెంతగావలయును. ఇంచుక కన్నుదెఱచుకొని నడచుటచే నాల్గుసంవత్సరములు నిలువద్రొక్కితిమి. అయిదవసంవత్సరారంభమునాఁటికి మాచెంత నర్ధరూపాయిడబ్బుండలేదు. దొమ్మరసానియు మాచెత్తివడచి లేచిపోయెను. కాంతలేకున్న నిలువగలమేమోగాని- కల్లులేకున్న నిలువగలమా? అందున మూఁడుదుర్గుణములుండి నాల్గవదిలేకున్న నిజముగా మేము శోభింపమను దుర్భ్రమతో మెల్లమెల్లఁగా దొంగతనము లారంభించి యందువిశేషప్రజ్ఞ గడించి విలాసోద్యానవనము మాకు నాస్థానముగా నిర్ణయించుకొంటిమి. నాఁటినుండియు జూదము విడిచితిమిగాని- కాంతను, కల్లును, కన్నమును విడువలేము. మాకు చిఱుతరాబాల్యమునుండియు నల కాటులేకపోయినకాలమున కన్నములువేయుటలో మాకు

నేర్పు గుదురలేదు. దారులుగొట్టుట ప్రారంభించితిమి. దారులుగొట్టి యెన్నివస్తువులు దీసికొనిపోయినను- మాయదారి వర్తకులు మమ్ము బెదరించి- రూపాయకు దమ్మిడీయైన ముట్ట జెప్పెడివారుగారు. ఆవిషయమున జరిగినచరిత్ర యొకటి లాలా మీకెఱింగించియేయున్నాఁడు. ఆపాట్లుబడజాలక మేమొక చిత్రమైన పన్నుగడబన్నితిమి. మేమొకనాఁడీయూర నొకపెద్దమనుజుని జూచి చటాలున బోల్చుకొంటిమి. ఆతఁడు దొంగల కుపనాయకుండగు కేశవునికొడుకు నారాయణుఁడు. ఆతనినిగలిసి సంగతి తెలిసికొంటిమి. ఆతనిసంగతి చెప్పితిమి. ఆతనిమేనమామ కూతురున్నస్థల మెఱింగించితిమి. నీకుపకారమొనర్తుమని యొప్పించితిమి. మావిలాసోద్యానవననాయకునిగాఁ జేసుకొందుమని నచ్చచెప్పి- మాప్రయత్నములకు తోడుపడునట్లొనరించి- ఆతనిప్రాణస్నేహితుఁడగు కాళిదాసునుగూడ లోబరచుకొంటిమి. నీమేనమామకుమాత్రెను నీకుగూర్తుమని చెప్పితిమి. ఇదియంతయు మేమాతనిశ్రేయస్సుగోరి చెప్పినటులే నటించి విశ్వాసముగా బనిచేయుచుంటిమి. కాలహరణమొనర్ప కానాఁడే యాదుర్గము నిపుత్రికను గలుసుకొంటిమి.

రామచంద్రరావామెను బండ్రెండువర్షములు పెంచి రెండువేలయేనూఱువందలు గట్నమిచ్చి ధనవంతుడగు రఘునాథరావుగారి ద్వితీయపుత్రుడగు బలవంతరావునకిచ్చి పె

శిగ్రిహణమొనర్చెను. కథకడముట్ట వినుడుగాని కంగారుబ డకుడు. ఆమెకొక కుమారుడు కుమారమాధవరావు పుట్టెను. మేమా మెను గలిసి- తొలుత భయపెట్టి- మామాట వినుమని నిర్బంధించి- యావెనుక యామె నిజవృత్తాంతమెల్ల నెఱుఁగఁజెప్పితిమి. ఆవృత్తాంతమంతయు విని యామె మిగుల విచారించినది. ఎప్పుడోపోయిన తల్లిదండ్రులఁగూర్చి యిప్పుడు విచారించినది. తనబంధువులఁగూర్చి మిగుల కటకటంబడినది. తనదత్తతజనకుని దౌర్జన్యమున కెంతేని యలిగినది. ఆనాఁడు మే మొనర్చిన దోహమున కెంతేని గినిసినది.

బాబూ! ఆయిల్లాలు మిగుల మర్యాదగలకుటుంబమున బెరిగినది. అంతకంటె మర్యాదగలకుటుంబములో బడినది. ఆమె కామర్యాదలన్నియు నలవడినవేమోయని భయపడితిమి. ఆమె మా మాటలువిని మమ్ము దండించునేమోయని భయపడితిమిగాని- బాబూ! నైజగుణమునకును- తప్పకంటికిని మంటు లేదనినవాఁడు మందుడా? సుమతీశతకము వ్రాసినవాడుత్తముండయా?

కం॥ కనకపు సింహాసనమున
శునకము గూర్చుండబెట్టి। శుభలగ్నమునం
దొనరగ బట్టముగట్టిన
వెనుకటిగుణమేలమాను। వినురా సుమతీ.

అని వ్రాసిననాఁడే. అది మొంతటిసత్యవాక్యమో గ్రహింపుఁడు. ఆతఁ డెటువంటి సుజ్ఞానియో యూహింపుఁడు.

పంచభక్ష్యపరమాన్నములు బోసిపెట్టినను- ఊరకు-క్క- పెంటపోగులు మూచూడకమానదు. ఆమె దొంగవాని పుత్రిక. ఆమెజన్మవాసన యామెకుబోయినదికాదు. ఆజన్మకాలమును శాంతయుతంబగు దపంబాచరించు మునులొక్కొక్క-ప్పుడు మానవాతీతమగు క్రోధముదాల్తురే. వెయ్యివేల వర్షములు శాంతముగానుండి- అనేకములగు పంటలొసంగి- యనేకవేల ప్రజలనాదరించి రక్షించిన- కొండ- ఉన్నట్లుండి యొక్క-మారుగా బొంగి యగ్నిపర్వతమై- చుట్టుప్రక్క-ల స్వరూపనాశన మొనరించివైచును. బాబూ ! ఇంకను బ్రకృతి నెవ్వరడ్డగలరు ?

ఆమె మాకోర్కె-కనుమతించినది. తనయత్తవారికి రఫువారినెల్ల మిగుల చాకచక్యముగా సంహరించి యాస్థిరాస్తిగూడ చరాస్థిగా మార్చి- తరువాత బుట్టిల్లు బుగ్గిజేసి యాయాస్తిగూడ చేబట్టి- తనమేనత్తకుమారుండగు నారాయణు నుద్వాహమాడి తనతలిదండ్రుల కీర్త్యున్నతులు నిల్పెదనని ప్రతిజ్ఞపట్టినది. వారియాత్మకు శాంతిగూర్చెదనని ప్రతిన యొనర్చినది.

ఆతరువాత మేమాయిరువురను గల్పితిమి. ఒకరినొకరు కౌగలించుకొని యేడ్చిరి. ఒకరికొకరు ప్రతిజ్ఞలొనరించుకొనిరి. ఆతఁడామరునాఁడే మాద్వారా 'మార్ఫియా' అను విషమామె కందఁజేసెను.

మావ్యవహారములు సాఫుగాగాకుండా రాజారావా కండేదియో పనిగల్పించుకొని యిక్కడపీఠమువైచుకొని కూర్చుండెను. ఒకనాఁడు రాజారావు బలవంతరావును వెంటబెట్టుకొని కాకినాడ వెడలెను. ఆనాఁడే హరకుమారబాబుగారి యుపన్యాసము.

మునుముందు రఘునాథరావును, జంపవలయుననియు అప్పుడు మాధవరావు విల్లువ్రాయుననియు- ఆవిల్లుసంగ్రహించి- ఆస్తికైంకర్యము జేయవచ్చుననియును మానాయకుఁడామెకు బ్రబోధించెను.

ఆనాఁడామెకార్యమును ప్రారంభింపదలంచి నాయకున కుత్తరమువ్రాసి పాలలోవిషము గలిపినది. దైవయోగమున రఘునాథునకు దెబ్బలుగూడ తగిలినవి. కొందఱను తానుజంపి- కొందఱను నేరస్థులుగా నొనర్చి దొరతనమువారిచే నురిదీయించి- తానునిర్దోషియట్లునటించి- లోకమును మోసపుచ్చి దాను జయలక్ష్మిని చేబట్టదలంచి యీనాటకమాడినది.

ఆమె మానాయకుని యనేకవిధముల బ్రార్థించి యీనేర మొక్కరపై స్థిరపడునట్లొనరింపుమని గోరినది. కాని యాతఁడు మందుఁడై కప్పులతక్కిడి జేసివైచెను. లేకున్నమాకిట్టి చిక్కు లుత్పన్నమగునా ?

ఆనాఁటినుండియు నడచిన సర్వవృత్తాంతమును మీ

రెఱింగియేయున్నారు. ఆనారాయణుండే నారాయణస్వామి యనుపేర నీగ్రామమున పోలీసుసబుయినస్పెక్టరుగా బని చేయుచున్నాఁడు.

మీరాశ్చర్యపడవలసిన బనిలేదు. లోక మిట్టివిపరీత సంస్థలెన్నియో జూచియున్నది.

ఇప్పుడు సుభద్ర మీచేతులలోనే యున్నది. దొర తనమువారితరపున మరి యిద్దరు పరిశోధకులు వచ్చి యిట రహస్యముగా బనిచేయుచున్నారు. ఒకనిపేరు శ్యామలరావు. కామేశ్వరరావు ప్రత్యేకము కాకినాడవెడలి రాజారావే హంతకుఁడని నిరూపించి నిన్ను బట్టుట కొఱకడిఱెక్టిరును గోరి శ్యామలరావును దెప్పించెను. నీబాంధవులయింట నేరమగుట చేతను_ నీవు మాయచేయుదువేమోయను భయముచేతను D. S. P. గారు ప్రత్యేకము-నొకడిఱెక్టిరును బంపిరి. ఆతఁడు బైరాగిగా గుక్కుటేశ్వరాలయములోనుండి బనిచేయుచు మమ్ము గనిపెట్టెను. మావిలాసోద్యానవనము పరీక్షించెను. కడకు మమ్ముబట్టెను. అప్పుడు మానాయకుని వారి పరమొనరించి మేము తప్పించుకొంటిమిగాని యిప్పుడు మీచేతికి జిక్కిపోతిమి. ఇఁక మాకు విడుదలదొరుకు టసంభవమని గ్రహించియే మీకీ వృత్తాంత మెఱింగించితిమి. నాఁటినుండియు నడచిన వృత్తాంతములు మీ కెఱుంగనే యెఱుంగుదురు. ప్రత్యేకముగా మేము జెప్పవలసినదిలేదు. మీకింకను సంశయ

ము లేమైన నున్నచో నడుగుఁడు. తెలిసినంతవఱకు సమా
ధానములిచ్చెదను. సంశయింపక- దాఁచికొనక- సర్వమెఱిం
గించితిమిగనుక- మానాయకీనాయకు లిరువురును బాధింపబడి
యున్నారుగనుక- మమ్ము ద్వీపాంతరవాసశిక్షతో క్షమింప
జేయు భారము మీది."

అని వారొక పెద్ద నిట్టూర్పువిడచి యూరకొనిరి.

రాజా—నేను D. S. P. గారితో మాటాడి వచ్చు
చుండగా మార్వాడీతో మాటాడి పోవుచున్న నన్ను గనిపెట్టి
నవా రెవ్వరు?

రాము—వాఁడు మాభీముఁడు.

రాజా—బలవంతరావు శిరస్సప్పుడే వానియింట విడ
చితిరా?

రాము—అగును.

రాజా—సుభద్రను వేఁకటికాపురమునకై మీరుగా
ని, మీ నాయకుఁడుగాని ప్రోత్సహించిరా?

రాము—ప్రోత్సహించితిమి. ముసలివారు పడనిచ్చిరి
గాదు.

రాజా—కామేశ్వరరా వామెను బలవంతపరచెనని
వింటిని. అది యెంతవఱకు సత్యము.

రాము—ఆమాట సత్యమేగాని- యామె యాతని
వశముగా లేదు.

రాజా—మాధవరావు వ్రాసిన విల్లెవ్వరియొద్దనున్నది?

రాము—విలాసోద్యానవనములో నొక చెట్టుతొఱ్ఱలో నున్నది.

రాజా—బలవంతరావును జంపిననాఁడు మీరామెను నలువురితోఁబాటు గట్టితిరిగాని వ్రేలాడదీయలేదేమి?

ఆమె వ్రేలాడదీయుమనియే కోరినది. ఎజమానురాలని సంశయించి మేమే మానితిమి.

రాజా—"మువ్వన్నెమేకము," "కాలసర్పము." అను బిరుదులు నాయకునివా? నాయకురాలివా?

రాము—నాయకురాలివే.

రాజా—మీనాయకురా లప్పటికి బంధింపఁబడియున్నదిగదా? ఈయుత్తరము లెట్లు వ్రాసినది.

రాము—అదియు గష్టమేనా? ఆమెప్రియుఁడు సబిన స్పెక్టరు. ఆతని చెలికాఁడు పహరాజవాను. అట్టియెడ నిట్టివెన్నియుత్తరములు వ్రాయవచ్చునో యూహింపుము.

రాజా—మార్వాడీయిం టిసమీపమున నాతో మాటాడిన వ్యక్తియెవ్వరు?

రాము—మా నాయకుఁడు.

రాజా—శ్యామలను దొంగ లెత్తుకొనిపోవుచుండిరని తెలిపినవా రెవ్వరు?

రాము—నేనే.

రాజా—అట్లు చెప్పితివేమి?

రాము—సుభద్రను మే మపహరింపవలయునని పన్నుగడయది. అట్లొటింగించుటచేతనే నీవుంగర మిచ్చితివి. కాని సుభద్రను నీవంతకుముందే దాఁచియుంచుటచే మాయాశని రాశయైనది. గడుసుదనమునకు బోయి చేజిక్కిన శ్యామలను గూడ విడచుకొంటిమి. కాని మరుక్షణముననే తిరిగి బంధించివైచితిగు.

రాజా—మంచిది, మిమ్ము నాశక్తివంచన లేకుండ రక్షింపబ్రయత్నింతును. రండు. కుక్కుటేశ్వరాలయములో నున్న బైరాగిని గలిసికొందము. మీమాటప్రకార మక్కడ మీ నాయకుఁడు బంధింపబడియుండునుగదా? మీకుట్రచే నాతఁడు బంధింపఁబడినట్లాతని కనుమానము దట్టకుండ బంధింపఁబడిన మీరుగూడ వానికండ్లబడుట మంచిది. మిమ్ము గూడ వానితో జేర్చి ప్రత్యక్షముగా వైరముజూపి చాటుగా నుపకారమొనర్తును. అగును శ్యామలయు గాంతమ్మయు నెటనుండిరి.

రాము—విలాసోద్యానవనమున.

రాజా—అట మీయనుచరు లెందఱుండిరి?

రాము—మాబ్రదుకు స్థిరపడినవెనుక యనుచరుల నేర్పరచుకొనదలంచి- ప్రస్తుతము మేమే కార్యక్రమమునకు గడంగితిమి.

ఆతరువాత వారేమియు మాటాడకుండ కుక్కుటేశ్వ రాలయమునకు వెడలి యట బైరాగిని గలిసికొని యొకరొకరి కతొంగించుకొని సంతసించి తమ ప్రయత్నముకొనసాగినందు లకు సంతసించి యాముగ్వురను మిగుల గట్టిదిట్టముగా బం ధములలోనుంచి దగిన కాపుదలయుంచి యారేయియే విలా సోద్యానవనమున కరిగి శ్యామలను, కాంతమ్మను దోడితే నభిలాషతో సాయుధులై బయలుదేరిపోయిరి.

చదువరీ! మనముగూడ వారివెంట బోదమురమ్ము.

ఏడవ ప్రకరణము.

విలాసోద్యానవనము.

“ఇంటిపేరు కస్తూరివారు, యింటిలో గబ్బిలపుకంపు” యనినటుల విలాసోద్యానవనమను గొప్ప పేరేగాని యది యొక తాటితోపు. అందే యొక కల్లుపాకవంటి తాటియాకు ల పాకగలదు. పగలాపాక రక్షణార్థమై రాముడో, భీముడో, లేక వారియనుచరుడో నుండును. రేలందు సంచార ముచేయుదురు. ఆపాకయం దేమున్నదియో యేరికిని తెలి యదు. ఆపాకలో నేమేమి చిత్రము లుండకుండబోవునా ? చూతము.

రాజారావును, బైరాగివేషమున వచ్చిన డిటెక్టివును, గోవిందును, లాలాయును గలిసి తిన్నగా నీవిలాసోద్యానవనమునకు వచ్చిరి. రెండవ డిటెక్టివుపేరు నరశింహము. ఈతఁడిదివఱకొక మారీయుద్యానవనము జూచియుంటినని చెప్పినట్లు పాఠకులు చదివియేయున్నారు. ఏతత్కారణమున వారించుకంతయు దమకుఁ గొనకుండ నటకువచ్చిరి.

మునుముందు నరశింహము తాటియాకులపాకలోనికి బోయెను. ఆవెనుక రాజారావు వెడలెను. తక్కినవారిరువురును వారి ననుసరించిరి.

నరసింహ మామువ్వర నొకచో నిలిపి:—

ఇదిగో! ఇదియే విలాసోద్యానవనము. దీని కీనామమున్నట్లు గ్రామస్థు లెవ్వ రెఱుంగరు. ప్రస్తుత నివాసయోగ్యముగా నీహంతకు లీరహస్యస్థలంబును జూచుకొనిరి. వీరియాశయములన్నియు దీనివెనుక వీరెచ్చటకు బోవసంకల్పించుకొనియుండిరో మనకింకను దెలియదు. ఈపాకయందేమియు మనకు గన్పడదు. ఇందొక గుప్తద్వారమున్నది. అది కనిపెట్టినచో లోననొక భూగృహములోనికి బోవచ్చును. నిన్నటిరేయి నేనందు బోయితిని. అందొక వృద్ధాంగన బంధింపఁబడియున్నది. ప్రాయశః యామెయే నీసోదరి యత్తగారని భావింతును. ఆగూఢద్వార మేనెఱుఁగుదును. దానిగుండ మీరుమువ్వురును లోనికి వెడలి యామెను దోడ్కొనిరండు.

ఉన్నచో చిరంజీవి శ్యామలనుగూడ దీసికొనిరండు. నే నీ ద్వారము చెంతనుండి వైపులెవ్వరైనఁ జనుదెంచుచుండిరేమో గనిపెట్టుచుండెదను. అట్టిసంశయ మేదియైనఁ గలిగినచో నే నీలవైతును. వెంటనే మీరు బయటకురండు. ఆలసించుటవల నఁబ్రమాదముగలదు. వేగ లోనికిబోయి మీపనిమీరు జక్క పెట్టుకొనిరండు. అని నరసింహా మనెను.

అదిగాదు. మీరొకమా రీరహస్యద్వారముగుండ లోనికిబోయి, మాయత్తగారిని జూచియుంటిరి గాన మా వెంట మీరురండు. లాలా యీద్వారముఖంబున నుండును. గోవిందు పాక వెలుపల పహరా నిచ్చుచుండును. డజనుమంది నైనను వారినుపు రాపగలరు. మీరంతయు నెఱుంగుదురు గనుక శ్రమించి వెదుకవలసినపని యుండదు. వెంటనే యామె తో వెలుపల బడవచ్చును. రండు మనమిరువురము లోనికి బోవుదము. అని రాజారా వనియెను.

అట్లయిన నొకపనిచేయుదము. ముందీయిరువురను లోనికిబోయి చూచిరమ్మనుము. మన మీవలనుందము. వీరే యామెను దోడ్కొనివత్తురు. తరువాత నగత్యమైనచో-చూడవలయునను ముచ్చటయున్నచో మనముబోయి చూచివత్తము. కాదందురా ?......

అట్లయిన మరియు మంచిది. సేవకులచే దీరు కార్యమైనచో యజమాని కష్టపడ నేమిటికు" అని రాజారావని

లాలా గోవిందులతో నిట్లనియెను.

మీరు గుప్తద్వారముగుండ లోనికరిగి యందున్న కాంతమ్మగారి సేవలకు దోడ్పడుచుండుడు. మా శ్యామలగూడ నందున్న నామెకు దోడ్పడుచుండుడు. వారుగాకింకను నెవ్వరున్నను బాధించి దీసికొనిరండు. మీరు లోంగనిచో మమ్ము బిలువుడు" అని యనెను.

రాజారావూ! ఇటురమ్ము ఇదిగో నీ వీతాటిస్తంభము నకు జేరబడి- యీక్రింద కనంబడుచున్న పలక నీపాదబలమున ముందునకుఁ ద్రోయుము-" అనియెను.

రాజారావట్లు గావింప నాపలక యించుక జరిగెను. వెంటనే నరశింహము చేతితో నందున్న మీటనొక్కి సులువుగా మనుజులు దూరుట కనువగుమార్గమును జూపించి దానిగుండ లాలాగోవిందులను లోనకుబంపి మీటవదలెను. అది గుభాలున బడిపోయెను.

రాజారావుగారూ! మీరింక సేవలకురండు. లోనివారు బిలువగనే మరల మీటదీయుదము. అని నరశింహ మనగనే రాజారావు మామూలుగా సేవలకు రాబోయి కాలిపట్టు వదలెను. పట్టువదలుటతోడనే యాతలుపు గుభాలున జరిగి రెండవకాలు నందు నొక్కివైచెను.

"అయ్యయ్యో! కాలు నొక్కివేయుచున్నది. నరసింహముగారూ! చటాలున నీతలుపు దప్పించుడు. త్వరపడు

దు. త్వరపడకున్న కాలు తెగిపోవునట్లున్నది రండు. రండు.'' అని మిగుల దీనముగా రాజారావు బిలచెను.

కేవల దేహబలము నమ్ముకొని- బుద్ధిబలములేని నీవెట్లీ పరిశోధనకు గడంగితివయ్యా! నేనుమాత్రి మిప్పుడా మీకు తప్పింపగలనా? ఇంతపన్నాగము మేము బన్నినగాని నీవు చిక్కితివిగావు. నీయనుచరులు పాతాళగృహమున బంధింపఁ బడిరి. నీవిట బంధింపఁబడితివి. నీవెంత యార్చినను నీసేవకుల కువినబడదు. నీసేవకు లెంతగింజుకొనినను బైటఁ బడఁజాలరు.

మానాయకుని, మాయుపనాయకులను బంధించితి నని విఱ్ఱవీగకుము. వారీపాటికి తప్పించుకొని వచ్చుచుందురు.

నే నీవిలాసోద్యానవనరక్షకుఁడను. ఊర కిరువురు ముగ్గురతో నింతటి దుష్కరకార్యమును సాధింప యత్నించు టకు మాయజమాను లంత తెలివిమాలినవారనియే భావిం చితివా?

మీలాలా మాయుపనాయకుల పాదములకు నిగళం బులు దగిలించుచుండ గ్రహింపనే లేదనుకుంటివా? మిమ్మిం తవఱకు తేదలచియే వారట్లేమియు నెఱుంగనట్లు నటించి మీకు లొంగిరి.

మీరల్పజ్ఞానులుగాన నంతమాత్రముననే చంకలు గుద్దుకొనిరి. మమ్ము చాల బాధించితివి. నీవెంత తెలివిలేని వాడవైనను- పట్టుదల గలవాడవగుట మాకేకుమేకయితివి.

అందుచేతనే నిన్నిట్లు బదించి చంపదలంచితిమి. నీవు మ మ్మనేకవిధంబుల చిత్రవధ జేయింపవలయునని దలంచితివిగాని నీకోర్కె దీరలేదు. ఇప్పుడు నిన్నీస్తంభమునకు బెడరెక్కలు విఱిచికట్టి నీనడుమునకుంజుట్టునొక గజమావరించునట్లున్న నినుపచట్రము బెట్టి నీపాదముల మొదలు మొలవఱకు నూనివస్త్రంబులంగట్టి యుంటింతుము. మీరు వాక్శూరులుగాన మాటలతో సరిబుచ్చితిరి. మేము నీవలె వాగాడంబరము గలవారముగాము. క్రియాశూరులము. ఇది నోజూడుము. మేము చెప్పినంతపనియు చేతుము. దిగువభాగమంతయు గాలి బొబ్బలెక్కినతరువాత నాబాధ నీవు రేపటివఱ కనుభవించినవెను కపైభాగముగూడ నదేవిధముగానంటింతును. బాలిశా! మమ్ము బాధింపయత్నింతువా? నీవీకార్యమునం జొరకుమని నిన్ను హెచ్చరింప వినకుంటచే నీకిట్టి దుర్గతిబట్టినది. చచ్చుచుంటివిగాన దైవప్రార్థన జేసికొమ్ము”

అని రెక్కలు వెనుకకు విఱిచికట్టి నూనివస్త్రములు దెచ్చి మొలకు గట్టుచుండెను. విషణ్ణవదనముతో:—

ఓయీ! మేము నీకృత్రిమము గనిపెట్టజాలక పోయితిమి. అందులకు దగినఫల మనుభవింప శిద్ధముగా నుంటిని. నాబుద్ధిలేమి కీశిక్ష నేననుభవింపవలసినదే. ఇంక బ్రదుకుదు నను నాశ నాకు లేదు. ఎట్లను జచ్చుచుంటినిగాన నాకడసారి కోర్కెదీర్పుము. అట్లుదీర్చెదవేని నేను నిశ్చింతతో జత్తును” అని రాజు రావనిమెను.

"సరే. అడుగవలసినదడుగుము" అని కట్లు కట్టుచునే నరశింహమనెను.

రాజా—నీవు హంతకులలోనివాఁడవే గనుక రాముఁడును భీముఁడును మాకెఱింగించినదొంగల చరిత్రి సత్యమైన దేనా?

నర—కధయంతయు సత్యమేగాని కొన్నిమార్పులున్నవి.

రాజా—ఆమార్పు లేమియో జెప్పుదువా?

నర—మాయజమానియాజ్ఞ లేదు చెప్పను.

రాజా—చచ్చుచున్న నాకెఱింగించినచో మీకేమి ప్రమాదము?

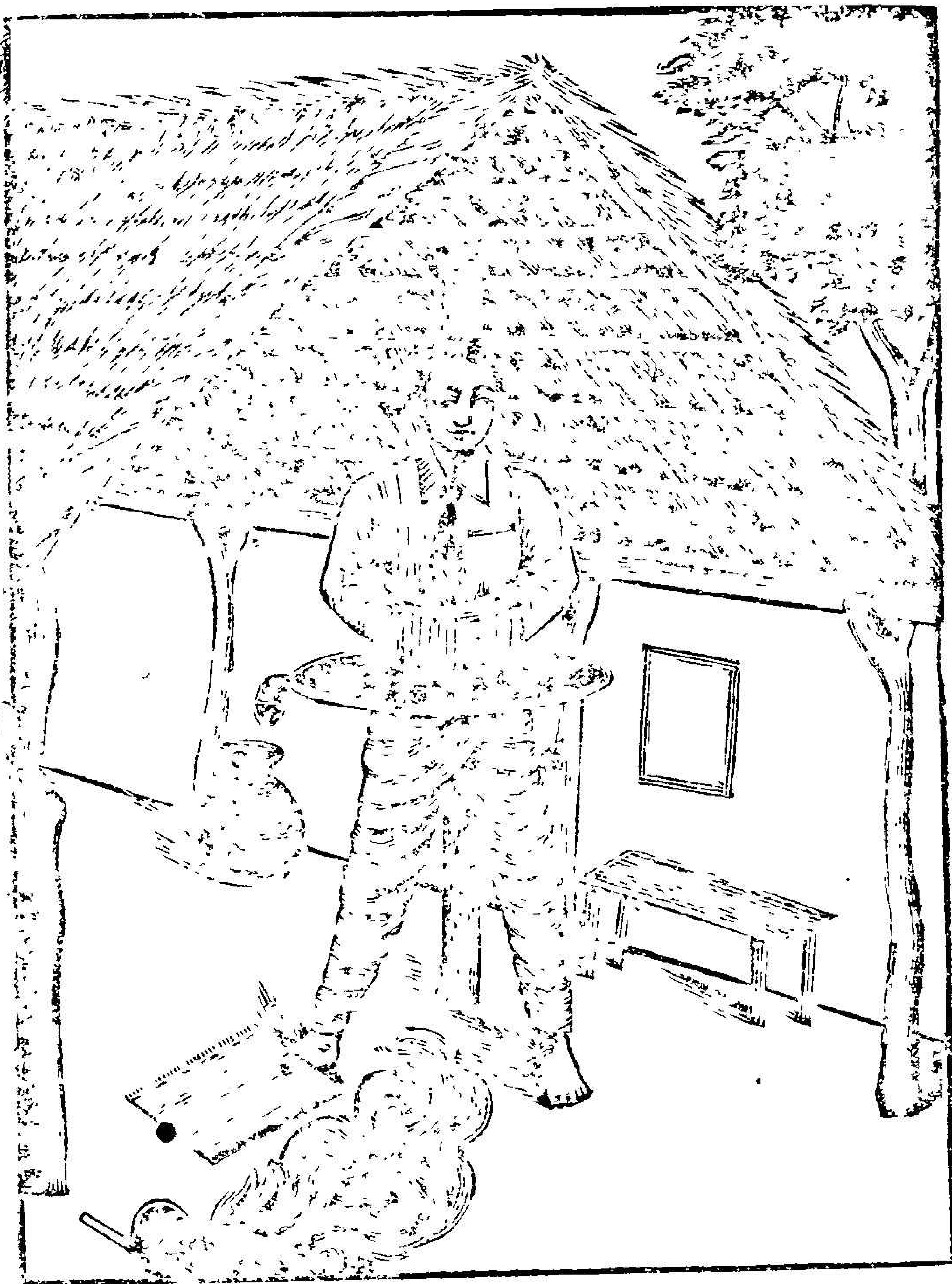
నర—నీవు చచ్చినతరువాతనైన- నీబూడిదకైన- తద్రహస్య మెఱింగింపము.

రాజా—పోనిమ్ము. సుభద్రి మీనాయకురాలగునో కాదో చెప్పఁగలవా?

నర—ఆమెయే మానాయకురాలయిన మీచేతులలో నింతకాలముండునా?

రాజా—అట్లయిన మాశ్యామలయా మీనాయకురాలు?

నర—నీయెట్టయెదుటనామెనుగూడ గాల్చివైతుము. అంతటితో నీసందియము దీరును.

నరసింహము విడచిన యగ్గిపుల్ల కిరసనూనమీఁదఁబడి భగ్గుమఁడి...
.... ఆమంట లంతకంతకు సమీపించుచుండెను.

(చూ: 221 పేజి)

రాజా—పార్వతి దోషురాలా?

నర—కాదు.

రాజా—పోనీ నారాయణస్వామి మీనాయకుఁడేనా?

నర—కాదు. దోషులని వారి నిరువుర నురిదీయింప మేమామెత్తు నెత్తితిమి.

రాజా—మీ నాయికానాయకులపేరు లెఱింగించి నన్ను గాల్చివేయుము. నీకు పుణ్యముండును.

నర—దొంగ-దొంగపేరు లేగాని నిజముగుపేరు లెఱిం గింపఁడని నీవెఱుంగవా? ఇఁక నన్నుఁ బ్రశ్నింపకుము. మా యుపనాయకులు వచ్చెడివేళ గావచ్చినది. వారు వచ్చునప్ప టికి నీవు గాలుచుండవలయును. నీవు గాలుచుండఁగా వారు చూచిరేని నాకెనలేని బహుమానమిత్తురు. ఇఁక లేనిపోని యడియాసలకుఁ బోవక నిశ్చింతగా భగవంతుని బ్రార్థింపు ము. నేను మానాయకులకంటె మంచివాఁడనుగనుక నీకింత సమయమిచ్చితిని. కానిమ్ము. తరువాత శరీరబాధతో దైవ ప్రార్థన జేయఁజాలవు.

ఇట్లని పెద్ద యినుపచట్రముదెచ్చి యాతనినడుము చుట్టును దగిలించి, యావెనుక నొక కఱ్ఱముక్కకు గొన్ని గుడ్డలుచుట్టి యది నూనెలోదడిపి యది యంటించుచు:—

ఏమిరాజారావూ! నీదైవప్రార్థనమైనదా? నీచెల్లెలి మామగారు గతించిననాఁటిరాత్రి నీలాంబరధారులమై యచ

యింటి ప్రహరీగోడ దాటుచు "రాజూ! రెండుమూడు దినములలో నీమరణశాసనము సయారుజేసుకొమ్ము" అని హెచ్చరించితిని. నీవు వింటివిగావు. సరే. ఇప్పుడైన దైవప్రార్థన ముగిసినదా? లేదా?

"ఢాం. ఢాం".

అని రెండు పిస్తోలులు వరుసగా పేలినధ్వనియును, ఆదెబ్బలుతిన్నవారార్చిన యార్పులును భూనభోంతరాళములు బ్రద్దలయినట్లు వినంబడియెను.

రాజా! ఈయకాలపరిశ్రయమేమో చూచివచ్చి నీపనిబట్టెద. భగవంతుఁడింకొక యైదునిమిషములు నీకు గడువొసంగినాఁడు."

ఇట్లని చేతిలోనున్న "కాగడా" బట్టుకొని వెలుగుచున్న యగ్గిపుల్లలు బారవైచి దబాలున బాకవెలుపలకు బోయెను.

అదృష్టమున్నవా డంభోధిమధ్య నిరాధారుఁడై బడినను యెట్లో బ్రదికి బయటబడును. దురదృష్టవంతుఁ డరికాలుదడియని నీళ్లలోబడియు గ్రుక్కెడు ప్రాణమును విడచివైచును. సర్వశక్తిమంతుఁడైన పరమేశ్వరుని నియామక మెవ్వరెఱుంగుదురు. నరశింహాము విడచిన యగ్గిపుల్ల కిరసనూనెమీదబడి "భగ్గున" మండి యటనున్నగుడ్డ యంటుకొని రాజారావువైపు రాజొచ్చెను. ఆమంట లంతకంతకును

సమీపించుచుండెను. కదలుట కవకాశములేని రాజారావు కన్నీరువిడచుచుండెను.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

ఈనీలాంబరుఁ డెవ్వఁడు.

నరసింహము మీవలకువచ్చి కాగడా వెలుగున నిటునటుఁ పరిశోధించుచుండెను. వెలుపలనంతయు గాఢాంధకారమే. చీకటిలోనున్న వారాదీపము వెలుగున దనకు గన్పింతురా? కాని చీఁకటిలోనున్న వారికి తాను విధిగా కన్పడితీరును. ఈ సంగతి యాతండుఁ డూహించుకొనలేదుగాఁబోలు.

ఆతఁడట్లు చూచుచుండఁగనే మిగుల సమీపమున "ఢాం" మని పిస్తోలుప్రేలెను. "హా" యని నరసింహము నేల వ్రాలెను.

"బావా! చీఁకటిలో గొట్టుటచే భీముఁడు గతించెను గాని రాముని పిక్కకు దెబ్బతగిలి క్రిందఁబడినాఁడు. ఇక్కడీదొంగడిబెట్టివు నరసింహముగూడ దెబ్బతిని, క్రిందఁబడినాఁడు. ఈతనికిని తొడలకు దిగువభాగముననే దెబ్బతగిలినది. రమ్ము. రమ్ము. లోనికిపోయి మనవాండ్రను విడిపింతము రమ్ము.

అని యిరువురుయువకులు బిలబిలలాడుచు లోనికి జొరబడిరి.

సరిగా యాక్షణముననే రాజారావు శరీరముపైనున్న నూనెగుడ్డ లంటుకొనుట బ్రారంభించెను. లోనికివచ్చిన యిర్వురదిగాంచి చిటికలో సంగతి గ్రహించి యచ్చటనున్న యిసుక గబగబ చేతులతో నెత్తి యాతనిపైఁ బోయుచుండిరి.

రాజారావు దేహస్మృతి లేక యట్లేయుండెను.

నిముషములో రాజారావు నాభివఱకు నిసుక గుట్ట యేర్పడిపోయెను.

భగవదనుగ్రహమువలన రాజారావకాలమృత్యువాత నుండి రక్షింపఁబడెను.

తరువాత నాయిసుక దీసివైచి- యావెనుక నూని గుడ్డలువిప్పి- యినుపచట్రము దొలగించి యాతనినొక సమున్నత స్థలంబునఁ బరుండబెట్టి వెలుపలకువచ్చిరి.

వీరికి సహాయులుగావచ్చిన పోలీసువారు దెబ్బలుతిని పడిపోయిన యాముప్పురను బాకసమీపమునకు జేర్చిరి. యీయిరువురును వెడలి వారిని బరీక్షించిరి. వారనుకొనినట్లు భీముఁ డీలోకమును విడచిపోయెను. రాముఁడును నరశింహము జావలేదుగాని కాళ్ళపై దెబ్బలు తగులుటచే నట్లే పడియుండిరి."

వారిని జాగ్రత్తగా చూచుచుండుడని వారికిజెప్పి వారిలో నిద్దరను దీసికొని రాజారావుచెంతకు వచ్చిరి. రాజారావున కప్పుడే స్పృహవచ్చెను. కండ్లుదెఱచి చూచెను.

"కొంచెము మంచినీళ్ళున్నవేమో జూడుడు." అని రాజారావనెను.

వెంటనే వారాప్రాంతమెల్ల వెదకి కట్టకడపట కొకకుండలోనున్న నీళ్ళు దాహమిచ్చిరి. ఆదాహముత్రాగి యించుక తెప్పిరిలి యొకక్షణ మూరకుండి కూర్చుని—

"మీరీ యాపత్కాలమున నిక్కడి కెట్లువచ్చిరి" అని రాజారావనెను.

మీరు మమ్మట గాపుంచి యిటువచ్చిరి. వారు బంధములలో నుందురుగదాయని తలంచి మేమావలకు బోయి గోడవెనుక నక్కిఁతిమి. మాకోర్కె ఫలించినది. అందొకఁడు రెండవవానితో నిట్లనియెను.

"ఓరీ! మన నరశింహము రాజారావును జంపితీరును. మిగిలినవారిని బంధించుటో- వధించుటో జరిపితీరును. నిజమగు నేరస్తులే యనుకొని సుభద్రానారాయణస్వాముల నురితీయుదురు. ఇంతటితో నీకథ యీవిధముగా ముగియును. తరువాత మన నాయికానాయకులను గలిసికొని సుఖముగా బ్రతుకవచ్చును."

ఇట్లు చెప్పుకొనుచునే సంకెళ్లు విప్పుకొని యీవల బడిరి. అప్పుడే మీరు చెప్పిన పోలీసువారు వచ్చిరి. "మా వెంటరండు" అని వారిని హెచ్చరించి వారినీ వెన్నాడితిమి. అట్లా వెన్నాడుచునే మాపిస్తోళ్ళ లోడింగు జేసితిమి. అలవాటు లేనికారణమున నించు కాలస్యమైనది. ఎట్లో లోడింగుచేసి కొట్టితిమి. భీముఁడు భీమనాద మొనరించి గతించెను. రాము నకు జట్టు విరిగెను. నూతనడిటెక్టివు నరశింహామా యలికిడి విని కాగడాతో నీవలకు వచ్చి మాచే దెబ్బతిని భూదేవికి సాష్టాంగనమస్కార మాచరించెను. మేము లోనికి వచ్చి చూడ మంట లప్పుడే నిన్ను ముట్టుకొన బారంభించెను. [illegible]గాని నార్పితిమి.

ఇంతకును దైవము మాపట్ల నున్నాఁడు గనుక నీవు జీవించితివి. నిముష మాలస్యమైనచో మాప్రయత్న మడవి గాచిన వెన్నెలయయిపోవును. పరమేశ్వరుఁడే లేనిచో బా పాత్ములకు జయము లభించితీరవలసినదే. బావా! నీయ నుజ్ఞలేకుండ నేనొకకార్య మాచరించితిని క్షమింపు. "నిజ మగు నేరస్థులే యనుకొని సుభద్రానారాయణస్వాముల నురితీయుదురు" అను దొంగవార లనుకొనుటచే మాచిన్న వదినె కీవ్యవహారమున జోక్యములేదని యామెకుగూడ బురుషవేషమువైచి దీసికొనివచ్చితిని. అందుకు క్షమింపుము. [illegible]ంట వచ్చిన లాలాగోవిందు లేరి? అని పార్వతి యడిగెను.

చదువరీ ! రిచ్చపడకుము. గోవిందుఁడు కూరగాయ లమ్మువాఁడై పార్వతిని దప్పించిన విషయమును సుభద్రియు నకి తెలియక-దొంగలును పోలీసువారును గూడ తహాతహ బడుచుండుటయును—"సుభద్రితో నీమెను జేర్పుము." అని పెట్టెలకు తాళములు గట్టువానివేషమున రాజారావు గోవిందున కిచ్చిన యుత్తరముసంగతియును నింతలోననే మరచిపోదువా ? అట్లు మరచిపోవనియే యాసంగతి ప్రత్యే కించి చెప్పలేదు.

జీవితేశ్వరీ ! నిన్నిప్పుడు జీవితేశ్వరీ యని నోరార బిల్చుకొనుటకు నాకు సంపూర్ణమగు హక్కుగలదు. పోకుం డ నీవు నిల్పుకొనిన నాప్రాణములకు నీవే యధీశ్వరివి. ఆ నరశింహాహాతకుని నిక్కమగు డిటెక్టివనియే నమ్మితిని. నమ్మి మోసపోయితిని. లాలాగోవిందుల నిర్ద్వారను పాతాళగృహ మున కనిపెట్టితిని. అందుండి తప్పించుకొనునప్పుడే నాకాలామ రలో బడినది. అది యాధారముగా గొని యాదుర్మార్గు డింత జేసినాఁడు. పాతాళగృహములో నీపెద్దవదినెయు, మీయమ్మ గారును నిర్బంధింపఁబడియున్న మాట వాస్తవము. ఈకథ కంతకును నాయకు లెవ్వరో యిప్పుడు మీకెల్లరకును దేలి పోయియుండవచ్చును. ఈయొక్కక్షణము దాటినచో నాబల వన్మరణము- సుభద్రియురి జరిగిపోవును. నీగతి యేమగునో యెవ్వరు చెప్పఁగలరు? మీయంబయు, మీవదినెయు జ-

వారిలోనే జమకదా ? అనుకొన్న ట్లీవిధముగానే జరిగినచో యీతీసివేతలో మిగిలినవారు లాభప్రాప్తికై నిరీక్షించియుండిరని తేలుచున్నదిగదా ?

ఆవిషయమై మనము తరువాత నాలోచింతము. మును ముందు మనవాండ్రను దప్పింపవలయును. దెబ్బలుతిన్నవారు మరల పారిపోవుట కవకాశము లేదుగదా ?

"అట్టి యాశ వారికిం కీజన్మమున లేదు" అని సుభద్ర యనెను.

సరే. దీనిని తెలుచువిధాన మాహాతకునివలన నెఱింగితిని. ఈమాగు జాగ్రతగాఁ దెలుసుకురండు.

అని యించుక శ్రద్ధతో గమనించి వెనుకటియట్లే దానిని దెఱచి యది మరల పడిపోకుండునట్లు త్రాళ్ళతో బిగించి యామువ్వురును లోనికి దిగిరి.

ఆలోపల పాడువడిన గదులు మూఁడుమాత్రమున్నవి. వానికి తాళ్ళములు బిగింపబడి యుండలేదు. లాలాగోవిందు లిరువురు బిచ్చివారివోలె బచారుసేయుచు వచ్చినవారిని జూచి:—

బాబూ! బ్రదికి బయట బడితివా ? పైనజరిగిన యల్లరియంతయు జెవులార వింటిమి. కాని యేమిచేయఁగలము? మేము పైకివచ్చుట కాధారములేదు. యిక్కడ బడి యుంటిమి. కాంతమ్మగారు జీవచ్ఛవమై యొకచో బడియున్నా

ను. శ్యామలాంబగారొక గదిలో వాలఖిల్యపక్షివలె తల క్రిందుగా వ్రేలాడుచుండిరి. ఆమెను విడిపించితిమి. ఆ యిల్లా లత్తగారి సముఖమున గూర్చుండి వెక్కివెక్కి యేడ్చుచున్నది. దయచేయుడు."

అని యాముగ్గురు నాగదిలోనికి దోడ్కొనిపోయిరి. ఒకరినిచూచి యొకరు బోరుమని యేడ్చిరి. స్త్రీలదుఃఖమునకు బరిమితి లేకుండెను. రాజారావు, లాలా, గోవిందు లానల్వుర నెట్లో కృత్యాద్యవస్థ మీఁద నూరడిలజేసి వెంటనే వారిని వెంటఁబెట్టుకొని పైకివచ్చి గోవిందుని, యొకరక్షకభటుని యటగాపుంచి దెబ్బలుతిని పడినవారిని, చచ్చినభీమునిగూడ గ్రామములోనికి దోడితే భటులకాజ్ఞాపించి తక్కినవారెల్ల నర్ధరాత్రి మీరునప్పటికి పిఠాపురముచేరి యొకరహస్యస్థలంబున విడిసిరి.

సరిగా నాక్షణముననే యొకనీలాంబరధారుఁ డాయింటిచుట్టు బ్రదక్షిణమాచరించుచు నెట్లైన లోనికిబోవలయునని విశ్వప్రయత్న మొనర్చుచు నెట్టకేలకొకతలుపు చికిలించుక నొత్తిగింపఁగలిగెను కాని యాద్వారము తనపుట్టి మునిగిపోయినట్లు "కిఱ్ఱు" మని శబ్దముజేసెను.

ఆపత్సమయములోనున్న కారణమున నాయింటిలోని వారెవ్వరును నిద్రించుట లేనికారణమున నాశబ్దమెల్లరును వినఁగలిగిరి. వెంటనే రాజారావు శ్యామలకును, సుభద్రా

పార్వతులకును సాంజ్ఞయొనర్చి సిద్ధముగనుండుడని హెచ్చరించి పిస్తోలుచేఁబట్టి వీధిలోనికి రాదొడంగెను. ఆయలికిడిగని పెట్టి నీలాంబరధరుఁడు పలాయనసూత్రమువలంభించెను. అది చూచి రాజారావు వెన్నంటెను. ఇంతవఱకు బురుషవేషమున నేయున్న బార్వతిగూడ వానిననుసరించెను. ఆముప్పురును నొకరివెనుక నొకరు బరుగిడుచుండిరి.

కొంతదూర మరుగునప్పటి కేదియో యున్నవమెుఁపుర గుటచే నానీలాంబరుఁడు ముందుబోవుట కవకాశము లేక యింకొకవైపు మరలి చటాలున నొకమొండిగోడదూకి లోనఁబడియెను. మొదటివానికంటె మిక్కిలిచురుకుఁగా రాజారావు గూడ నాగోడదూకి లోనబడి యిటునటుజూచెను. చదువరీ! ఆయిల్లెవ్వరిదో గ్రహించితివా?

ఆయిల్లే రఘునాధరావుగారిది. ఆయింటియం దిప్పుడెవ్వరున్నారు? మాధవరావు, రఘునాధరావు, బలవంతరావులు మృతినొందిరిగదా? శాంతమ్మ, శ్యామల, పార్వతి, సుభద్ర, స్వామెనుమారుఁడగు కుమారమాధవరావు యింతకొకక్షణము క్రిందటనేగదా యింకొక రహస్యస్థలంబున విడిసియున్నారని చెప్పితిమి. ఇంక కామేశ్వరరావొక్కఁడుమాత్రమే యాగృహమునం దొంటరియై యున్నాఁడు. మనహింద్రూలాంపరికార మాయావదాస్తికిని యాతఁడే హక్కుదారుఁడై యున్నాఁడు. కుమారమాధవరావు మైనరు.

రాజారావట్లు చూచుచుండగా నానీలాంబరుఁ డా యింటిలోనికి బోయినట్లు గన్పడెను. వెంటనే తనయనుమానము దీర్చికొనుటకై రాజారావు ముందున కరిగిచూచెను. ఆ సమీపమునందున్న గదినుండి మిణుకుమిణుకుమనుచు దీపపు కాంతి తలుపుసందునుండి కన్పడుచుండెను.

ఆగదియందున్న దీపమాక్షణముననే యారిపోయెను. ఇఁకనేమి యానీలాంబరుఁ డాయింటఁబ్రవేశించి దివ్వెనార్పివైచెనను యనుమానముఁ ధృడపఱచుకొని తలుపు గుభాలున గొంటెను. ఆత్రోపుతో గడియయూడిపోయి తలుపులు విడిపోయెను.

తొమ్మిదవ ప్రకరణము.

గాజులచేయి యెవ్వరిది?

"ఎవరువారు?"

"మీరెవ్వరు?"

"కటికిచీఁకటిలో నాయింటఁ బ్రవేశించి పైపెచ్చు నేనెవ్వరనని యడుగుచున్నావా? దుర్మదాంధా! నీవు హంతకుడవా? హంతకునకు సహాయుఁడవా?

"నీవు కామేశ్వరరావువా?"

"ఔను, మరి నీవో?"

"నేనపరాధరహస్యపరిశోధకుఁడను."

"శ్యామలరావువా?"

"కాదు. రాజారావును."

"దురాత్మా! నిన్నుజూడవలయునని యే నేనాశించి యుంటిని. నీవు దొరికితివి. ఇంకీనాఁడు నాచేతులనుండి తప్పించుకొనిపోలేవు. నిన్ను జంపినందులకు నాభార్య నన్ను నిందించినను సరియే. తొలుత నీవు చచ్చినగాని నాభార్య నాకులభింపదు."

"నీభార్య నీకు లభించినజాలునా? కన్నతల్లి గంగపాలైపోయినను సరియేనా?"

"నీవు చచ్చినచో మాయమ్మ,మాచెల్లెలు, మామరదలు, మాకురఱ్ఱవాఁడు, నాభార్య వీరందఱును బైటబడుదురు. నీవే యీకథకంతకును నాయకుఁడవు."

"కామేశ్వరరావూ! ప్రబలమాయోపాయమున నీ రాజారావు నిందుదెచ్చితిని. మీవాండ్రియునికి గనిపెట్టితిని గాని వీఁడుండఁగా వారిని విడిపించుటకష్టము. కలియబడి కత్తితోఁబొడిచివేయుము. సంశయింపకుము. నాపేరు శ్యామలరావు. నేనెన్నియో మాయవేషములు వేసి వీని నిందుదెచ్చితిని. తరువాత తక్కినసంగతులు చెప్పెదను. ప్రస్తుతము పనిగానిమ్ము."

"ఓదుర్మతీ! శ్యామలరావూ! చాకచక్యమున్న మగ

వాఁడవేని నాయెదుటకువచ్చి నేను హంతకుఁడని నిరూపించి నీచేతులతో నన్ను జంపుము." అని రాజారావనియెను.

"ఆశ్యామలరావుD. S. P. గారిచే నిర్ణయింపఁబడిన నూతన డిటెక్టివు. నేను స్వయముగా కాకినాడవెడలి వారిని దర్శించి గోరుటచే వారగారితని నిందురహస్యముగా బంపించిరి. ఆతఁడిందువచ్చి విశేషశ్రమతో నిన్ను గనిపెట్టెను. నీవింక పారిపోఁజాలవు. నిన్ను బలవంతముగాబట్టి చంపకమానను. ఇట్లనుచు కామేశ్వరరావు దీపమును వెలిగించి వెంటనే వానిపై గలియబడెను.

ఎట్లయినను ఘోటకబ్రహ్మచారియగు రాజారావు కామేశ్వరరావుకంటె బలవంతుఁడగుట కామేశ్వరరావును వెంటనే క్రిందఁబడవైచెను.

కామేశ్వరరావెంతబలహీనుఁడైనను రాజారావునకు లొంగుటలేదు. ఇరువురును బెనుగులాడుచునే యుండిరి.

దురాత్మా! నిన్నింక దాటిపోనిత్తునా? నారహస్యస్థలము నుండి నిన్నింతవఱకు దరుముకొనివచ్చి యూరకపోనిత్తు నను కొంటివా? ప్రత్యక్షముగా గనపడిన హంతకుని విడచుటకు నేనంత బుద్ధిలేనివాఁడననుకొంటివా? నీకు సంకెళ్లువైచి- నీ పైనున్న నేరములన్నియు ఋజువుజేసి న్యాయస్థానమున నీ కురిశిక్ష విధింపజేయకున్న నన్ను రాజారావని బిలువకుము.

ఇట్లనుచునే యాతనికి సంకెలలు దగిలింపబోయెను.

"అన్నా నన్నుఁజూచియైనను నీబావను క్షమింపవా?" ఇట్లనుచు దడాలున శ్యామల వచ్చి రాజారావు పాదములపై వ్రాలెను.

"చెల్లీ! ఇప్పట్లహంతకులు మన తండ్రిగారైనను నిర్దాక్షిణ్యముగానురికంబమెక్కింతును. అట్టియెడ బావయని యీతని క్షమింతునా? ధర్మముముందు బాంధవ్యము నాకెంతమాత్రమును గాన్పించదు." అని రాజారావనియెను.

"నాప్రార్థన చెల్లింపవా?"

"చెల్లింపను."

"నీవు నాపసుపుకుంకుము చెడగొట్టి—నన్నధోగతి పాలుజేయ సంకల్పించుకొంటివి గాన మన బాంధవ్యమునకు జలాంజలి యొసంగి నేను నిన్నెదురొ్కనుచున్నాను. ఏదియెట్లున్నను—నాసతీధర్మమును నేను బాలించుకొని—నాపతిని నేను రక్షించుకొనుట నాకు ధర్మము. నీవు వానిని విడువకున్న నిన్నీకత్తితో బొడిచివైతును."

ఇట్లనుచు శ్యామల కత్తిబట్టి రాజారావుపై కుఱుకబోయెను.

చటాలున వారి కిరువురకును మధ్యనింకొక వ్యక్తియడ్డము వచ్చి శ్యామల వక్షస్థలమునకు బిస్తోలు గుఱిచూపి:-

"వదినా! నీభర్తను గాపాడుటకై నీవెట్టిధర్మమును దలంచి యీకార్యకృత్యమునకు సంసిద్ధురాల వైతివో—

అక్కో—ఆధర్మమునే దలంచి—నాభర్త్రియగు రాజారావును రక్షించుకొనుటకై నిన్నడ్డుకొనుచున్నాను. కాలు కదపితివా నీవే ముందు గడతేరుదువు. మాటాడక కత్తి వాల్చుము." అని పార్వతియనెను.

"పార్వతీ ! నీయన్నగారి బలవన్మరణమున కీవంకీకరింతువా ?"

వదినా ! నీయన్నగారినే నీచేతులార చంపనుంటివే. అది ధర్మమా ?"

"ఆతఁడు నాకొంప నమూలముగా గూల్పదలచెను"

"మీయన్న తలచెను గాని—మాయన్న చేసిన దురంతములకు లెక్కయున్నదా ?

"అగుగాక—నే నుండఁగా నాభర్తపై నీగవాల నీయను "

"'తాఁచుబామును రక్షింపరాదు. తన్ను గన్నతండ్రిని జంపి—తల్లి ననేకగతుల నేడ్పించి—మూలవిరాట్టగు తాతగారిని బోగొట్టి—తమ్ముని బలవంతముగా జంపిన పాపాత్ముని రక్షింతువా? నీవింత విశ్వాసముతో నుంటివి గదా? నీయందాతని కావిశ్వాసమున్నదా ? ఉన్నచో నిన్ను నిర్బంధింపఁగలఁడా ?"

"మరదలా ! నీమాటలు నాకు వినఁబడవు ? నామగని నేరక్షించుకొనక మానను."

"అట్టి యుద్దేశము నీకున్న నీయాయుర్దాయ మింతతో సరి" అని పార్వతియనెను.

"మీనల్వురకును నేటితో యాయుర్దాయము సరి"

ఇట్లనుచు నొక భీకరాకారుఁడగు నీలాంబరధారుఁ డటకు వచ్చెను.

అతనిని గాంచి శ్యామల పార్వతు లిరువురును బారిపోయిరి. రాజారావు కామేశ్వరరావును విడచి యాతనిపైఁ బడి చేతనున్న పిస్టోలమాంతముగా లాగుకొని యాపిస్టోలు పిడితో బలవంతముగా ముక్కుపై గొట్టెను. పాపమంత బలవంతుఁడును నాదెబ్బతో గిరగిర దిరిగి పడిపోయెను.

అతఁడు బడిన యుత్తరక్షణముననే మరల గామేశ్వరరావుతో గలియబడియెను. ఇంతలో నింకొక నీలాంబరధారుఁడు ప్రక్కగా బ్రవేశించి "రాజూ! చచ్చితివి" అనిచేతనున్న కత్తిసూటిచూచి విసరివైచెను. హెచ్చరిక వినుటతోడనే రాజారావు జరికిలబడియెను. ఆదెబ్బతో రాజారావు నడవివేయుదమని ముందునకు వ్రాలియున్న కామేశ్వరరావు ప్రక్కలో నాకత్తి పిడివఱకును దూరిపోయెను. హాహాకారములతో గామేశ్వరరావు పడిపోయెను. అది గనిన వెంటనే యానీలాంబరుఁడు పారిపోజొచ్చెను. వానిని రాజారావు వెన్నంటెను.

ఒకరు ముందును, రెండవవారు వెనుకను మిగుల పట్టు

దలతో బరుగిడుచుండిరి, ఇంకను చీఁకటి మిగుల దట్టముగా నున్నది. కాని తెల్లవారుట కింకెంతకాలమో లేదు. ఆ చీఁకటికి తోడు నాఁడు పొగమంచు గూడ సమృద్ధిగా లేచెను.

తెల్లవారినచో శనివారము. ఆనాఁడు పసువులసంతే యగునని పాఠకమహాశయు లెఱుంగుటయే గాక, క్రిందటి శనివారమునాఁడే రఘునాథరావుగారింట దురంతములు జరుగుటకు ప్రారంభమనియు నెఱింగియే యుండిరి.

నాఁటిసంతకై తూర్పునుండి పశువులు విస్తారముగా వచ్చుచుండెను. ఈ త్రోవనైనచో దొరకిపోవుట కవకాశము లు దొరకుననియో యేమో పల్లమునకుఁ దిగి చేలగట్టుబట్టి పారిపోవుటకై సంకల్పించుకొని యాముందు పారిపోవువ్యక్తి పల్లమునకు దిగబోయి బోర్లపడిపోయెను.

వెన్నాడిన రాజారావదిగాంచి:—

"దొంగా దొరకితివి." అని చేయి బట్టుకొనెను.

దురాత్మా! ప్రాణములతో నీకు దొరకను. ఇట్లనుచు నే కత్తితో గఃభీముని గుండెలలో బొడుచుకొనియెను.

రాజారావా కత్తి నెట్లయినను బట్టుకొనవలయునను కొని యత్నించి చేయి విసరెనుగాని యాచేయి కత్తిపైబడక యాదొంగచేతి మణికట్టుపైఁబడి యాచేతినున్న యొకటి రెండుగాజులు చిట్లిపోయెను.

పదియవ ప్రకరణము.

కాలసర్ప మెవ్వరు ?

క్రమక్రమముగాఁ బాగమంచు విడిపోవుచున్నది. కొద్దికొద్దిగా మనుజులను గుర్తించుటకు దగిన యవకాశము గలుగుచున్నది.

రాజారావు గాజులు చిక్కిపోయిన చేయి నట్లే విడువ కుండఁ బట్టుకొని "ఈ గాజుల చేయి యెవ్వరిదా ?" యని యాలోచించుచు—ఆవచ్చియు రాని వెలుతురులో నావ్యక్తి వదనమును నిరీక్షించిచూచెను.

ఆ వెలుతురులో నావ్యక్తి యెట్లు గాన్పించుచున్నది ? శిరస్సున కొకకుచ్చు తలపాగయున్నది. ఆకస్మికము గా గ్రిందఁబడుటచే నా "పాగ" యించుక సడలియున్నది. ఫాలమునఁ జక్కగా దీర్చి దిద్దిన నిలువునామ మున్నది. ఒడ లినిండ నీలి "లుంగీ" ధరింపఁబడియున్నది. పాదములకు రబ్బ రుజోడున్నది. నూనూగుమీసమూ వదనమండలమున నొక శోభగూర్చుచున్నది.

"ఈమీసములు 'కత్తెరదెబ్బ' తినకుండ నున్నచో నీవదనమింకను శోభాయమానముగా నుండి యుండును." అని యాతఁ డనుకొనియెను.

చేతులనున్న గాజులు రాజారావు మనస్సు నూరక కలచివైచుచుండెను.

"వేషమును బట్టి పురుషుఁడా? గాజులనుబట్టి కాంతయా?" అని యాతఁడాలోచించెను. ఆతఁడీసమస్యను పూర్తిచేయఁజాలకపోయెను.

తన సంశయవిచ్ఛేదము గాకుంటచే నిక నూరకుండ జాలక తలపాగదీసి పారవైచెను. వెంటనే కేశదామము విడివడి భూమిపైబడెను.

ఏమి? పురుషున కింత "జుట్టు" ఉండునా? ఉండనుండదు. నిక్కముగ నీవ్యక్తి స్త్రీయే. సందేహములేదు. ఈమీసములు కృత్రిమములే. ఇట్లనుచునే చటాలున మీసములపై జేయివైచెను.

"అయ్యా! నీకు బున్నెముండును. నాగుట్టు వెల్లడిచేయకుము. ఈకథారంభము నుండియు నాకున్నమార్పు నశించిపోవుటచేతనే నేను మీకు జిక్కి బలవంతముగా—అభిమానధననొట నాకు నేనే ప్రాణములను గోల్పోవుచున్నాను. నాచాపుతో బిాశతుసంహారమైనది. మీరు నన్నింకవమానము బాలుసేయక—అనఁగా మీరైనను నాపాపిష్టివదనమును జూడక—నారూపు మాపివేయుఁడు." అనుచునే యాతనిచేయి బట్టుకొనియెను.

"...నీవిన్ని విధములగా దింకొక యిన్నివిధముల గోరినను నీగోర్కె చెల్లింపఁబడుట కవకాశము లేదు. నీశవమునైనను న్యాయస్థానము చెంత నల్వురును జూచి...ఛి...ఛీ

యని నల్వురును నీపై నమ్మియవలయును. అప్పుడుగాని నా హృదయమునకు శాంతి చేకురదు. అప్పుడుగాని హంతను బట్టితిననుకీర్తి నాకురాదు. నీవు పదిమంది కంటఁబడక తప్పదు. నీశవమునకైన నమర్యాద జరుగక తప్పదు." అని రాజారా వనియెను.

"...అయ్యా! నీవట్లనుట భావ్యముగాదు. నీవిదివఱ కెంతయో నన్నుఁ బ్రేమించితివి. నేను దోషినని యెఱుఁగక నీవు నన్ననేక విధముల రక్షించితివి. అట్లు నీవు రక్షించుట కనువగు మార్గములన్నియు నేనే గల్పించితిని. రక్షించుటకు నీకవకాశ మొసంగి—ఆరూపమున నేను నిర్దోషి నని నీవను కొనునట్లు చేసితిని. నీవు నన్నుఁ బ్రేమించిన ట్లీలోకమున నిం కెవ్వరిని నీవు బ్రేమింపలేదు. అట్టి నీప్రేమను—నీవే దిగ మ్రింగి—నన్నవమానపఱుప సంకల్పించుట నీకు తగదు. శరణాగతరక్షణ మవశ్యకర్తవ్యము. నాపై నీకంత—చచ్చు టకు సిద్ధముగా నున్న నాపై నీకంత- కక్ష దగదు."

నీపై నాకెట్టికక్షయును లేదు. నాప్రతిజ్ఞ నేను నిర్వ ర్తించుకొనక తప్పదు. నీశవమునైనను బట్టి దొరతనమువారి వశ మొనర్తు నని D. S. P. దొరగారి చెంత ప్రతిజ్ఞ పట్టితిని. అది చెల్లించుకొనక తప్పదు. నీవు దోషివని తెలియనంత కాలము నిన్ను నేను బ్రేమించియుందును. తెలిసియు బ్రే మించుట కంత తెలివిహీనుఁడను గాను"

ఇట్లనుచు నామీసములు లాగివేయబోవ:—

"బా—వా—న—చ్చు—గా—పా--డ--వా?"

"ఆఁ ఆఁ...ఏ...మి...?...నీ...వు...పా...ర్వ...తి...నా?"

"ఔను...రక్షించుము."

"హా! ఎంతకష్టము! ఎవ్వరిని నాప్రాణాధిక్యముగా నెంచుకొంటినో—నాజన్మ కెవ్వరిని పరమావధిగా నెంచుకొంటినో—ఎవ్వరితో నాకీప్రపంచమున్నట్లు భావించితినో ఎవ్వరు కనపడకున్న జగమెల్ల సర్వశూన్యమైనట్లు భావించుకొంటినో—అట్టి—ప్రేమైకస్వరూపిణి—పా—ర్వ—తి--

"బావా! విచారింపకుము. విచారించుట నినుబోలు ప్రాజ్ఞునకు లక్షణముగాదు. నాయొనర్చిన దుర్మార్గముల కంతులేదు. ఒకప్పుడు నీప్రేమకు నేనధికారిణి నైతిని. ఇప్పుడాప్రేమ నేను తిరిగి వాంఛించుటలేదు గాని—నీకు నాయెడలఁ గలబ్రేమను బురస్కరించుకొని—నామర్యాద గాపాడుమని నిన్ననేక విధములగా పాదద్వయంబంటి వేడుచున్నాను."

అబలా!...లేదు...అట్లుచేయుట కవకాశ మెంతమాత్రమును లేదు...నీ—మ—ర్యా—ద—గాపాడుట కెంతమాత్రమును వీలులేదు...నీ...ప్రేమకును...నీ—దుర్మార్గములకును...తగిన ప్రతిఫలము నీకు జూపింతును. అంతకంటె

నే జేయునది—చేయఁగలిగినది—ఇంకేమియు లేదు." అని రాజారావనియెను.

"ఎట్లు"

"మన మొండొరులము బ్రేమించుకొంటిమిగనుక - నా ప్రేమస్థానమవగు నీకేరూపమున నైననేమి ప్రాణములు పిడుచుంటివిగాన- నీ మొదటిగుణములనే దలఁచుకొనుచు - నేనామరణాంతమును- బ్రహ్మచారినై నీయాత్మకు శాంతిగూర్తును. ఇది నీవు నాయెడల జూపినప్రేమకు బ్రతిఫలము. నీ దుర్మార్గములకు దగిన ప్రతిఫల మేమియో నీకొఱకుఁగొంచియే యున్నాను." అని రాజారావనియెను.

"బావా! నీప్రేమస్వరూపిణి- అవమానము పాలయి పోవ- ఆమె శవముపై బ్రజలెల్ల నుమియుచుండ నీవు కండ్లార గాంచి- సహింపఁగలవా ?"

"సహించుట కష్టమే...

"అట్టి కష్టమున కేల గుఱియయ్యెదవు?

"సత్యదీక్షకొఱకు"

ఇట్లనుచునే బలవంతముగా మీసములు లాగివైచెను. ఇప్పటికి వెలుగుగూడ బాగుగా వచ్చెను. ఆవెలుంగున నావదనమును దేజీబాఇజూచి—

"హః! నీవేనా!" అని రాజారావఱచెను.

"అగును. విచారింపకుము. నేను పార్వతినని యను

కానిమైననాదుర్మార్గమును వెల్లడింపవను నాసక్తిమెయి నిన్ని ట్లు కడసారిమోసగించితిని. నీసత్యవర్తనమున కెంతేని సంత సించితిని. ఇంతవఱకు నీవిచ్చిన టిలిగ్రాములొకటియు సితా పురమువిడచి బయటికి బోకుండ నేర్పాటులుగావించితిని. అం దుచేతనే బందుగులెవ్వరును రాలేదు. ఈమారు రావలసిన బందుగులెవరైన నున్నచో తంతినిచ్చి రప్పించుకొమ్ము. ఈ కత్తిపోటువలన నా బాధ నిమిషనిమిషమునకును హెచ్చు చున్నది. ఈకత్తి బెటికివైచి నాబాధానివారణ జేయుము.

ఇదిగో! నీ కెఱింగింపవలసిన విషయములు రెండు మూఁడున్నవి. చెప్పుచుంటిని వినుము. నేను నీపెదతండ్రికి మూర్తెను గాను. అందుచే నీకు సోదరినిగూడగాను. నేను పం డ్రెండుదినముల బిడ్డనైయున్నప్పుడు- నీపెదతండ్రి- నాజననీ జనకులను- వారి సహాయులతోసహా- పోలీసుపరముగావిం చి- నన్నుమాత్రి మాతఁడు కన్నపుత్రికవోలె బోషించెను. నాజనకుఁడు పోలీసుపగమైనతరువాత- గూడెములోని యా స్తి దొరతనమువారిపరము జేసి నిగూఢముగానున్నద్రవ్యము- తనకప్పుడు సహాయమొనరించిన రామునకును- భీమునకును బంచెను. రాముఁడును- భీముఁడును నీకెఱిగించిన దొంగల చరిత్రమంతయు సత్యమైనదేగాని- అందు గొన్ని మార్పులు న్నవి. ఆమార్పులే నీకెఱింగించుచుంటి వినుము. దొంగవాని పుత్రిని బెంచినవానిపేరు రామచంద్రావని వారుచెప్పిరి.

నాతోడికోడలు తండ్రిపేరు రామచంద్రిరావుగనుక నీకు న
మ్మికగుటకై వారట్లు చెప్పిరి. నేను దొంగలనాయకుం
డగు దుర్గముని పుత్త్రిని. నాతలిదండ్రులు నాకుంచినపేరు
"కాలసర్పము."

రామచంద్రిరావునకు బదులు నారాయణరావనియు
సుభద్రకు బదులు శ్యామలయనియు- నారాయణస్వామికి
బదులు- లక్ష్మణసింగని- మార్చుకొంటినేని నాసహాయులు
నీకు చెప్పిన కథయంతయు సత్యము.

రాజా—సరేగాని నీవు దుర్గముని పుత్త్రివగుదువో కావో
సత్యమును గ్రహించితివా?

శ్యామ—నాకు నమ్మిక గుదురు నట్లుగానే వారు
చెప్పిరి. నేను పుట్టిన మూఁడవదినంబున నొకసర్పము నేను
న్న మంచముపైకివచ్చి బుసకొట్టుట ప్రారంభించినదట. అ
ప్పుడు నాజనకుఁ డమ్మతో దానినేయ చూయుచున్న నాయీ
డాడను చీరుకొనిపోయి యాపన్నగమును బరిమార్చినదట.
ఇదిగో! ఆయానవా లిప్పటికిని యున్నది చూడుము. అదిగా
క లక్ష్మణసింగు ప్రియమువచ్చినతరువాత మావాండ్రగూ
డెము ధ్వంసమైనది. అతఁడెట్లో పారిపోయి నారాయణుఁడను
పేరు మార్చుకొని లక్ష్మణసింగని బిలిపించుకొనుచు- అదృ
ష్టమున్నవాఁడుగాన కష్టపడి చదివి సర్కిలుయినస్పెక్టరైనాఁ
డు మేము గలుసుకొనిననాఁడు యీచరిత్రి మామూలచూ
డముగా నాకెఱిం[illegible]చినాడు.

రాజా—శ్యామలా! సుమారిఱువదివర్షములు మిగుల గౌరవనీయమైన కుటుంబములో మసలితివిగదా? గౌరవముగా బ్రతుకుటలోఁగల సుఖము- నీచతగా బ్రతుకుటలోఁగల హైన్యము నెఱుంగుదువుగదా? చాలవఱకు జదువుకొని ప్రపంచజ్ఞానము సంపాదించితివిగదా? ఇట్టి నీచకార్యమున కేల నొడంబడితివి. కాకియై కలకాలము జీవించుటకంటె- హంసయై యొకఘడియలు జీవించుట యుత్తమమను సత్యవాక్కు నీవు వినలేదా?

శ్యామ—ఏవాక్యమున కావాక్యమే సత్యవాక్కు.
"తలిదండ్రుల ఘనకీర్తిని
వెలయింపగ జేయువాఁడె విమలసుతుండా,"

అని బుధులాడలేదా? అది సత్యవాక్యము గాదా? నేను " దుర్గముని " పుత్రినిగానా? వీరాధివీర- విజయగండ రగండ- దోర్దండమండిత- పురుష కేసరబిరుదాంకితుండగు దుర్గమున కీయాంధ్రదేశమునం దెంతపేరుండెడిదో నీపెదతండ్రియెఱుఁగును. ఆతని యాదువా రెఱుంగుదురు. ఆపేరు మాసిపోవుటకు నీపెదతండ్రియే కారణము. ఆమహానుభావుని సంతానమునైన నే నాతని కీర్త్యున్నతులు నిలుపవలదా? ఆతనికి బుత్రసంతానము లేనిలోపమును నేను దీర్పవలదా? ఆయాశయముతోఁడనే నేనీకార్యమునకు బూనుకొంటిని. నానిజచరిత్ర నాకు తెలిసిన[illegible]టనుండియు నా

మఱి చెలించిపోయినది. అట్లు చెలించిపోవుట స్వాభావిక మని యనగలవా? జన్మించిననాఁడో, యెప్పుడో చోరహస్తగతమైన బాలుఁడు. ఏపాతికవర్షములకో తిరిగి కాన్పింప ఆమెను పాలు చేపువచ్చునను పెద్దలవాక్యమును త్రోసివేయగలవా? నాజననీజనకుల కష్టోదంతమును వినినప్పుడు-అంతవఱకతినిర్మలముగా నున్న నామనము- ఆక్షణములో మారి "కళవళ" పడుట కేమికారణము? నేను నాటికిమార్తె నగుటయే. అందుచే నేనాదౌర్భాగ్యులకు లొంగిపోయితిని. నాబుద్ధి యెప్పుడు మారినదో నాఁడే నాసత్ప్రవర్తనమునకు జలాంజలి యైనది. నాజ్ఞానవల్లి వెఱ్ఱిలతలువైచినది. నావివేకారణ్యమునకుఁ గుఠారమైనది........ఇఁక చెప్పవలసిన దేమున్నది?

దానితో నాదుష్టత్రయమునకు లొంగిపోయితిని. లక్ష్మణసింగును చేఁబట్టవలచితిని. వారి యభీష్టమునకు వ్యతిరిక్తముగా నేనేమాత్రము నడచిన ట్లనుమానము గలిగినను నాసర్వస్వమును దోఁచికొని నన్ను "బుక్కాఫకీరుని" చేయుమని మాటయిచ్చితిని. ఆనాఁడే వారు నాకు "మార్ఫియా" నొసంగిరి. ఇది జరిగినమూఁడవనాఁడు శనివారము. ఆనాఁటి రేయి మామగారు ఫలాహార మేమియు జేయవలదనియు-పాలుమాత్రము దాహముబుచ్చుకొందుననియు నాతోఁ జెప్పిరి. ఆయవకాశమును బురస్కరించుకొని కథాకథనములోనికి దిగితిని.

రాజా—నీకాయాసము వృద్ధియగుచున్నది. నీవింక నొకటిరెండుగంటలుగూడ జీవింతువని తోఁచదు. నీదోషము సర్వము నొప్పుకొని పరమేశ్వరుని శిక్షనుండి కొంత తప్పించుకొమ్ము. నీవు తొలుత రఘునాధరావుగారి నేలచంపుటకై యత్నించితివి?

శ్యామ—ఈకుటుంబమునకు జెందిన యావదాస్తియు మాధవరావుగారి స్వార్జితము. మాధవరావుగారు జబ్బుగా నుండిరి. ఆయనముందు గతించినచో నీయాస్తి మిగిలిన కుటుంబమునకు బితృయమైపోవును. అప్పుడీసంపద కట్టకడపటకు మిగులు నాకులభింపనీయక- ఏవారసులో తన్నుకొని పోవుదురు. అప్పుడీ ప్రయాస వ్యర్థముగదా? రఘునాధరావుగారు ముందుబోయినచో మాధవరావుగారు విల్లువ్రాయుదురు. ఆసమయమును గనిపెట్టి యావిల్లు సంగ్రహించి తక్కినచర్య నడిపింతమనుకొంటిని. అట్లేజరిగినది. విల్లుచిక్కినది. తరువాత బలవంతరావును జంపించి యాశిరస్సు నారాయణస్వామియింట బడవేయుమని చేనన- వారి వారి పూర్వవైరములను బురస్కరించుకొని యాదురాత్ములు- మాంస్వామియింట బడవైచిరి. మాపతనమున కిది యొకముఖ్యకారణము.

రాజా—పాలలో విషముగలిపినదానవు నారాయణస్వామి కేల యుత్తరమువ్రాసితివి. ఊరకయున్నచో- ఇతరులకీ ఘోరము తెలియకుండ నుండునేమో గదా?

శ్యామ—దానికొక విశేషకారణమున్నది గాని లేక పోలేను. అడావుడిలో- అన్నిపాలలోను విషముగల్పితిని. మాధవరావుగారికి పాలేయాధారము. ఆయనగూడ- ఆపాలే గ్రోలినచో- విల్లువ్రాయకుండ మరణింతురు. అది నాయా శయ వినాశనమునకు కారణము గాదా? ఆపాలు విషాక్తము లని దెలిసినచో-మాధవరావు త్రాగడు. అందులకై యట్లుచే సితిని. అదియునుగాక నీవు తొలుత- అనుమానించినట్లు- ఆ యుత్తరమును నమ్మక- నీవు నారాయణస్వామిమీద చర్య నడపినచో- ఋజువుచేయలేక- వాడుచిక్కులంబడును. న్యా యమునకు నీకు పరిశోధనలో బ్రవేశమేయున్న నీవు త్రొ క్కవలసినమార్గమదియే. అందులకే యట్టిలేఖ వ్రాసితిని.

రాజా—మార్ఫియా సుభద్రిట్రంకులో నేలపెట్టితివి?

శ్యామ—నీవు సుభద్రి ననుమానించితివి. మార్ఫి యాగూడ నామె చెంత దొరికినచో- ఆమె నేరస్థురాలని రూ ఢిపరచి- ఆమె నురిస్థంభ మెక్కింతువు. అప్పుడు కుమారమా ధవరావుకు కోర్టువారు పెదతండ్రికిచ్చెదరు. మాపరమైన మాచంటిబిడ్డ నెట్లో గడతేర్చి యేబాలరోగముచేతనో జచ్చి నట్లు బ్రకటింతును. కాంతమ్మయు, పార్వతియు నారహాస్యస్థ లంబున నిర్బంధింపబడియుందురు. ఇంతవఱకు జరిగినచో మా [illegible]ర్యాభర్త [illegible]రమే మిగులుదుము. అప్పుడావిల్లుప్రకార ము మాధవరావు[illegible]రి సంపదకంతకును నాభర్త యధికారి

యగును. అది స్థిరపడనిచ్చి ఒక్కమాత్రతో నాభర్తను వ..ి వినచో- నాసంకల్పప్రికార మాయాపదాస్తియు నాకు పశమగును. అప్పుడు నేను వైధవ్యదుఃఖ మనుభవించు చున్నదానివోలె నీపెదతండ్రిదగ్గఱకు [అనఁగాఁ బుట్టినింటికి] జేరి- ఈవంశమును నిర్మూలించినట్లే- మీవంశముగూడ నిర్మూలించి- ఆయాస్తిగూడ చేబట్టుకొని- నాసంకల్పప్రికారముగా- స్వేచ్ఛగా- జీవింపదలంచితిని కాని పనితొందరలో కొన్ని పొరబాటులు చేయుటచే నాకీయవస్థ వచ్చినది. నాకు చాలనాయాసముగా నున్నది. నన్నిఁక పలుకరింపక యీకత్తి లాగివేయుము.

రాజా—అట్లే చేయుదునుగాని- ఆకారణము లేవియో చెప్పగలవా?

శ్యామ—ఇఁక నేదాఁచుకొనుటెందులకు? చెప్పుచుంటిని వినుము.

I. ఇదివరకు చెప్పినట్లు నామరది శిరస్సు మార్పాడీయింట బడవేయుట.

II. కాళిదాసు తెలివితక్కువచే వానిగుట్టు బట్టబయలయిపోవుట. సుభద్రను నీవు మాకు చిక్కకుండజేయుట.

III. రాముడును, భీముఁడును నాభర్తను గలుసుకొని "మీయమ్మను విడిపింతుము. ఐదువేలి"మ్మని గోరుట.

IV. నేను శ్యామలరావునై నాభ[illegible] సంకల్పప్రికార

ముగా డిటెక్టివునై బలిచేయు సంకల్పించుకొని రంగస్థలము న కురికియు జంకి వెనుకంజ వేయుట.

V. మారుమాటాడకుండ తప్పించుకొని రావలసిన నాథటులు, నరసింహముసంగతి సుభద్రా పార్వతులకు వినఁబడునట్లు మాటాడుకొనుట.

VI. నరసింహము వెంటనె నిన్ను గాల్చి వేయక పిస్తో లుధ్వని విని యేమియో దెలిసికొనుటకై కాగడతో నీవలను వచ్చుట.

VII. వెంటనే ముఖాచ్ఛాదనముతో నేను వచ్చి మిమ్మెల్ల నాయనుకుగములలో జంపివేయక నేను స్ఫోషినని మీరు గ్రహించుటకై నాకు నేనే బంధింపఁబడియుండుట.

VIII. మిమ్మాదఱ నొక్కమారు జంపవలయు నని మీరహస్యమును గనిపెట్టి వచ్చిన లక్ష్మణశింగున కోరిమి లేకుండుట.

IX. నీవు నాథర్తతోఁ దగవులాడునప్పుడు వచ్చిన సింగు పరధ్యానమున నుండి పిస్తోలు నీవు లాగుకొనుచుండ మందమతియట్లూరకుండుట.

X. పార్వతి చిన్నపిల్లగదా యని చంపక విడుచుట. ఈపదికారణములును నావినాశనమునకు గారణము లైనవి. అదిగాక భగవంతుఁడు న్యాయపక్షపాతియైనాఁడు. నీపైకి విసరిన [illegible]త్తి-నిన్ను విడచి-నాథర్తప్రాణములను దీసి

నది. లేనిపోని అడియాసలకు బోయి మొతగ త్తరమైన జేసితి
ని. నీకెన్ని యనుమానములైన బుట్టించితిని. రాముని బేరిరే
పించి-నాభర్త యట్లలంకరించి సుభద్ర లోంగునేమోయని
చూచితిని. అదియు నిరర్థకమైనది. అది నిరర్థకమైనను-నాభ
ర్త నేరస్తుఁడని నిర్ణయించి- ఉరికంబమెక్కింతువేమో యను
కొంటిని. కాని నీముందు నాయుక్తి నీళ్లుగారిపోయినది.
"నూఱుగొడ్డులను దిన్న రాఁబందున కొక్క-గాలివాన"య
న్నట్లు నాపనియైనది.

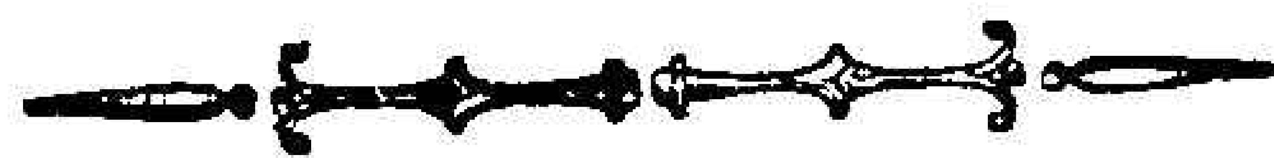
అ-న్నా!...నే-నీ-బా-ధ-స-హిం-పఁ-జా-ల-కు-న్నా
ను-చె-ప్ప-వ-ల-సి-న-దె-ల్ల-చెప్పి-తి-ని-దా-చు-కొ-న-లే
దు-అ-న్న-ట్లు-మ-ర-చి-తి-ని-మా-ధ-వ-రా-వు-వ్రా-సి-న
వి-ల్లు-నే-నే-దొం-గి-లి-నా-కా-లి-జో-డు-లో-భ-ద్ర-ప-
ఱి-చి-అ-ట-చే-బి-గిం-చి-తి-ని-కు-డి-కా-లి-జో-డు-లో-ను
న్న-ది-తీసికొ-మ్ము. నే-ను-మొ-ద-టి-నుం-డి-యు-గు-ణ-
ము-తు-రాల-న-ని-అంద-ఱు-కు-ను-తె-లి-యు-ను. అం-దు-
చే- నే-ని-ట్టి-నీ-చ-ము-న-కొ-డి-గ-ట్టు-దు-న-ని-ఎ-వ్వ-ర-
ను-కొ-న-జా-ల-క-పో-యి-రి. ఆ-య భి-ప్రా-య-ము-తో
డ-నే-తా-త-నా-కు-ప్ర-త్యే-క-ము-భా-గ-మి- చ్చె- ను.
అ-ట్టి-తా- త-ను-జం-పి-న-పా-ప-ము-నా-కి-త-టం-త-ట-
దీ-ర-దు. అ-బ్బ-అ-బ్బ......బా-ధ-దు-[illegible]-ము-క-త్తి-
తీ-యు-ము-తీయు-ము..................

రాజారావు వెంటనే యాకత్తి దీసివైచెను. ఆయుత్త రక్షణముననే శ్యామల ప్రాణవాయు వనంతవాయువునం గలిసిపోయెను. శ్యామల కట్టెమాత్రము—ఆకటికి నేలను బడి యుండెను.

సరిగా నీసమయమునం గొందఱు పోలీసువారితో-పార్వతియు-ఏఁబదియేండ్ల పురుషుఁడును నామార్గముగుండ ముందునకు బోవుచుండిరి. వారెల్ల రొక్కమారుగా రాజారావును గాంచి చటాలున నాగి వానిని సమీపించిరి.

"బావా ! ఇంతకాలమునకు హంతకుఁడు దొరికినాఁడు. ఇదివఱకు మన మనుమానించిన వారెవ్వరును హంతకులు గారు. హంతకుఁడు ప్రాణాపాయస్థితియం దాసుపత్రిలో నున్నాఁడు. నాపెద్దన్నగారుగూడ నట్టి స్థితిలోనే యుండిరి. ఇంతకును కారకుఁడు పోలీసు సర్కిలినస్పెక్టరు లక్ష్మణసింగు" అని పార్వతియనెను.

పదునొకండవ ప్రకరణము.

తరువాత.

తండ్రీ ! క్షమించుము. ఈదౌర్భాగ్యుఁడు నీకమ్మని కుమారుం డనిపించుకొనుటకు దగిన గుణగణములు గలవాఁడు గాఁడు. [illegible] యాజ్ఞగొనక—స్వతంత్రించి—యిచ్చట [illegible]వుగా బని[illegible]—నీదత్తపుత్రికను—శ్యామలను—నా

పొట్టఁబెట్టుకొంటిని. నిన్ను జూచుటకు లజ్జించుచున్నాను. రక్షింపుము రక్షింపుము.

అని బాలునికంటె నికృష్టముగా రాజారావు వేఁడుచుఁ బెదతండ్రియగు నారాయణరావు కాళ్ళపైఁ బడెను.

పార్వతి వెంటవచ్చిన యేఁబదియేండ్లపురుషుఁడే నారాయణరావని పాఠకమహాశయులు గ్రహియింతురు గాక.

నారాయణరావా రాజారావు లేవనెత్తి:—

నాయనా! సమయమునకు నే నిక్కడ లేకుంటచే నిట్టి యనర్థము లుత్పన్నమైనవి. ఈపార్వతి యిచ్చట నడచిన వృత్తాంత మామూలచూడముగా నెఱిఁగించినది. ఆచరిత్రి వినగనే హంతయెవ్వరో నేను గ్రహించితిని. నాయంతసూక్ష్మముగా గ్రహించుటకు నీకవకాశము లేదు. నీవనినట్లా శ్యామల నాదత్తపుత్రియే కాని—అది దొంగల నాయకుఁడగు దుర్గముని కూతురు. పండ్రెండుదినముల పసిబిడ్డగదా యని కనికరించి—పెంచి—పెద్దదానిని జేసినందుల కిట్టి యనర్థము వచ్చినది. ఆమెయే హంతకురాలు దానిని బెంచి కులమునకు చిచ్చుదెచ్చితిని. దాని జన్మరహస్యము దానికి తెలియదనుకుంటిని. ఎట్లో తెలిసినది. దుర్మార్గమున కొడిగట్టినది. కుమారా! జన్మవాసన యెట్లు నశించును? దాని మొదటిగుణంబులు నమ్ముటచే నీవామె మానింపఁజాలవైతివి. పులిపిల్లను బెంచినచో—పెంచిన ప్రేమతో నడి

మునలను జంపకుండ విడచునా? ఎట్లయిననేమి? భగవంతుఁడు పాపులకు దగిన శిక్షవిధించినాఁడు. నీవు మొదటనిచ్చిన టెలిగ్రాము నాకందకుండ లక్ష్మణసింగు మాయజేసియుండును. నీవింతవఱకు రాకుండుట కేమికారణమాయని సందేహించుచు నేనుకు బయలుదేఱి వచ్చితిని. కుమారా! ఆదుష్టురాలి మరణమునుగూర్చి నేను విచారించుటలేదుగాని - నీవు వధించితివేమో యని సంశయించుచున్నాను....

జనకా! ఎంతమాట. ఆమె యిచ్చటనుండి పల్లమునకు బరుగెత్తుటలో కాలుజాఱి బడినది. ఆపడుటలో- ఆమె కత్తియే- ఆమె వక్షస్థలమునఁ గుచ్చుకొనిపోయినది. ఇఁక లాభములేదని- నిజచరిత్రమెల్ల నెఱిఁగించి- కత్తిదీయుమని గోరుటచే దీసితిని. కత్తిదీయగనే గతించినది. అని రాజారావనియెను.

నాయనా! సంతోషము. మనమిక్కడ నిలువవలసిన పనిలేదు. ఈశవమును వైద్యాలయమునకు బంపి మనముగూడ- పోదమురమ్ము. అని నారాయణరావనియెను.

అంతయు యథాప్రకారముగా జరిగెను. వీరు వైద్యాలయముకరుగునప్పటికి కామేశ్వరరావు, లక్ష్మణసింగు లిద్దరునుగూడ నీలో[illegible]కును విడచిపోయిరి. క్రమముగు పంచాయితీ జరిగినపిమ్మట [illegible]ద్యని సర్టిఫికెట్టులతో నెవరియిండ్లకు వారు

బోయిరి. రాజారా వెల్లవిషయంబులును దొరతనమువారికి రిపోర్టియిచ్చివైచెను.

ఉపసంహారము.

పాఠకమహాశయా! కండ్లారగాంచినవారుగూడ కథ యేమో లేక కలయేమో యని సంశయించునట్లుగా నీకథ ముగిసినది. ఇంక నొకటి రెండు చెప్పవలసినముక్కలు చెప్పి తెర దింపెదను. ఈయల్లరకు మూలకారకులందఱు గతించిరిగనుకను మిగిలినరాముడు పిస్తోలుదెబ్బతిన్నవాడు గనుకను దొరతనమువారు వానిని "అండమానుదీవులు" సేవింప బంపివైచిరి.

మాధవరావు వ్రాసినవిల్లు అమలులోనికి వచ్చెను. మాధవరావు సుభద్ర ననేకగతుల సంశయించినను బలవంతరావునకుమాత్రము కామేశ్వరరావుతో సమముగనే వ్రాసెను. శ్యామలకు బదివేలదనమిచ్చెను. పార్వతికి ప్రాతికవేలు వ్రాసెను.

కాని యీవిల్లు యిప్పుడేమిలాభము? శ్యామలాకామేశ్వరరావు లిరువురును గతించిపోయిరి. ఆయాస్థికిగూడ కుమారమాధవరావే వారసుడయ్యెను.

క్రమక్రమముగా నందజీవిచారములును తగ్గిపోయెను. సుభద్ర బుద్ధిమంతురాలై, అత్తగారగు కాంతమ్మతో ముచ్చటించి యొక శుభముహూర్తంబున బార్వతిని రాజారావున కిచ్చి యెట్లో పరిణయమైనదనిపించెను. పార్వతికి తాతగారిచ్చిన ద్రవ్యమిచ్చివైచెను. తరువాత రాజారావుచేసిన యుపకారమునకు సంతసించి- శ్యామలా కామేశ్వరరావులకు తాతగారొసంగినయాస్తి రాజారావునకు కట్నముగా నొసంగివైచెను. మిగిలినయాస్తికి కుమారమాధవరావు హక్కుదారుఁడు గనుక- అతఁడు మూఁడుమాసముల పసిగుడ్డుగాన- రాజారావే సంరక్షకుఁడుగానుండి యాయాస్తి వృద్ధిజేయుట కేర్పాటు గావింపఁబడెను. దుర్మార్గురాలగు శ్యామల చావుతో నాయింటిశని విరగఁడైపోయెను.

తన వలపులగనియగు బార్వతిని బెండ్లియాడి రాజారావు బ్రహ్మానందభరితుఁడయిపోయెను. దానికితోడమహైశ్వర్యవంతుఁడై పోయెను.

దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణుండగు భగవంతుఁడు నిష్పక్షపాతమనస్కుండు గదా?

న్యాయపక్షపాతియగు రాజారావును దొరతనమువారుగూడ విశేషముగా సత్కరించి యాతనినున్నతపదవికి దెచ్చిరి. నిర్దోషియగు నారాయణస్వామి యుద్యోగములో బ్రవేశించి సర్కారి [illegible]రయ్యెను.

అన్యాయముగాఁ జెయిలోఁబడిన గోవిందుఁడుగూడ ధర్మ తత్పరుఁడైన రాజారావును సేవించుటలో తన జీవితమును సుఖముగా గడుపుచుండెను. గోవిందు తనపూర్వపుయజమానిని మరచిపోవునట్లుగా రాజారావు చూచుచుండెను.

రాజారావును పిఠాపురమునందే యుండవలసినదనియు- పార్వతిని విడచి- యిట్టిస్థితిలో జీవింపజాలననియు- కాంతమ్మగోరుట- తన పెదతండ్రియగు నారాయణరావు- అనుజ్ఞపై రాజారావు పిఠాపురనివాసియైపోయెను.

సత్యదీక్షగలవారికి తొలుత కష్టములు సంప్రాప్తించును. అంతమాత్రమున నధైర్యపడక యాకష్టముల నెదుర్కొని పనిచేసినచో రాజారావు, నారాయణస్వామి, గోవిందుల యట్లు తుదకు జయించి కీర్త్యౌన్నతుల నిల్పుకొందురు. అది యన్యాయమార్గమైనచో- శ్యామలాలక్ష్మణసింగులవలె దుర్మరణమందుదురు. ఇంతకన్న చెప్పవలసిన దేమున్నది?

B. Venkata Reddi. Z.Makrr

సమాప్తము.

	మనసు ఫౌండేషన్
	పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA105B161
పుస్తకం పేరు	సౌందర్యలహరి
తారీఖు	25/10/24
ముందు అట్ట	no
వెనుక అట్ట	no
మొత్తం పేజీలు	261
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	B
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	pragathi
పేజీలు విడదీసినది	pragathi
స్కాన్ చేసినది	prathyusha
పరీక్ష చేసినది	pragathi
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యనివి	NO
తప్పులు	NO
పరిసితి	Good